

Szám: 284/2014.**TOLNA****MEGYEI**

KÖZLÖNY

TARTALOM**I.
SZEMÉLYI RÉSZ**

—

**II.
TOLNA MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ÖNKORMÁNYZATI RENDELETEI**

1/2014. (II. 21.) rendelet	A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról.
2/2014. (II. 21.) rendelet	A Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi költségvetéséről.

**III.
TOLNA MEGYEI KÖZGYŰLÉS
HATÁROZATAI**

1/2014. (II. 21.) határozat	A lejárt határidejű közgyűlési határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról.
2/2014. (II. 21.) határozat	A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alapító okiratának módosításáról.
3/2014. (II. 21.) határozat	A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió tárgyában.

4/2014. (II. 21.) határozat	A kormányzati stratégiai megállapodás tárgyában.
5/2014. (II. 21.) határozat	A Baranya Megyei Területfejlesztési Konceptió tárgyában.
6/2014. (II. 21.) határozat	A területi nemzetiségi önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodások módosításáról.
7/2014. (II. 21.) határozat	A Tolna Megyei Önkormányzat saját bevételeinek és adósságot keletkeztető ügyleteinek költségvetési évet követő három évre várható összegének jóváhagyásáról.
8/2014. (II. 21.) határozat	A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi összesített közbeszerzési tervéről.
9/2014. (II. 21.) határozat	A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi nemzetközi tevékenységének értékeléséről és a 2014. évi nemzetközi teendőkről.
10/2014. (II. 21.) határozat	Alapítványi támogatásokról.

IV. KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Közlönyben – 2014. január 1. és 2014. február 28. között – kihirdetett egyes jogszabályokról.

V. MELLÉKLETEK

A Tolna Megyei Közgyűlés 2/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei.

A Tolna Megyei Közgyűlés 3/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei.

A Tolna Megyei Közgyűlés 4/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete.

A Tolna Megyei Közgyűlés 5/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete.

A Tolna Megyei Közgyűlés 6/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei.

A Tolna Megyei Közgyűlés 7/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete.

A Tolna Megyei Közgyűlés 8/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete.

**I.
SZEMÉLYI RÉSZ**

—

II.
TOLNA MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ÖNKORMÁNYZATI RENDELETEI

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
1/2014. (II. 21.) önkormányzati rendelete
a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló
2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. Cikk. (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendeletét az alábbiak szerint módosítja:

1. § A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„ (1) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése (a továbbiakban: Közgyűlés) a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli 2013. évi

1. költségvetési bevételi előirányzatát	361 749 E Ft-ban
2. költségvetési kiadási előirányzatát	416 776 E Ft-ban
3. költségvetési egyenleg (hiány) összegét	55 027 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú egyenleg összegét	45 193 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú egyenleg összegét	9 834 E Ft-ban
4. a költségvetési hiány belső finanszírozására szolgáló előző évek költségvetési maradványának igénybevétele	55 027 E Ft-ban
a) ebből: működési célú előző évek költségvetési maradványának igénybevétele	45 193 E Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú előző évek költségvetési maradványának igénybevétele	9 834 E Ft-ban
5. a költségvetési hiány külső finanszírozására szolgáló finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
a) ebből: működési célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
6. a finanszírozási célú kiadásait	0 Ft-ban
a) ebből: működési célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban

állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli 2013. évi költségvetési bevételi és költségvetési kiadási előirányzatából a

1. működési költségvetés bevételi előirányzatát	350 423 E Ft-ban
2. működési költségvetés bevételen belül kiemelt előirányzatként	
a) működési célú támogatás államháztartáson belülről előirányzatát	349 435 E Ft-ban
b) közhatalmi bevétel előirányzatát	0 Ft-ban

c) intézményi működési bevétel előirányzatát	988 E Ft-ban
d) működési célú átvett pénzeszköz előirányzatát	0 Ft-ban
3. működési költségvetés kiadási előirányzatát	395 616 E Ft-ban
4. működési költségvetés kiadáson belül kiemelt előirányzatként	
a) a személyi juttatások előirányzatát	126 644 E Ft-ban
b) a munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó előirányzatát	33 911 E Ft-ban
c) a dologi kiadások előirányzatát	97 143 E Ft-ban
d) az ellátottak pénzbeli juttatásai előirányzatát	0 Ft-ban
e) az egyéb működési célú kiadások előirányzatát	40 574 E Ft-ban
f) az általános tartalék előirányzatát	36 739 E Ft-ban
g) a működési célú céltartalék előirányzatát	60 605 E Ft-ban
5. felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát	11 326 E Ft-ban
6. felhalmozási költségvetés bevételen belül	
a) a felhalmozási célú támogatás államháztartáson belülről előirányzatát	8 308 E Ft-ban
b) a felhalmozási bevétel előirányzatát	500 E Ft-ban
c) felhalmozási célú átvett pénzeszköz előirányzatát	2 518 E Ft-ban
7. felhalmozási költségvetés kiadási előirányzatát	21 160 E Ft-ban
8. felhalmozási költségvetésen belül kiemelt előirányzatként a(z)	
a) beruházások előirányzatát	11 169 E Ft-ban
b) felújítások előirányzatát	1 518 E Ft-ban
c) egyéb felhalmozási kiadások előirányzatát	6 505 E Ft-ban
d) felhalmozási célú céltartalék előirányzatát	1 968 E Ft-ban

állapítja meg.”

2. § A Rendelet 3. § (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetésének

1. költségvetési bevételi előirányzatát	342 125 E Ft-ban
2. költségvetési kiadási előirányzatát	251 518 E Ft-ban
3. a költségvetési egyenleg (többlet) összegét	-90 607 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú egyenleg(többlet) összegét	-96 636 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú egyenleg(hiány) összegét	6 029 E Ft-ban
4. a költségvetési hiány belső finanszírozására szolgáló előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	28 772 E Ft-ban
a) ebből: működési célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	22 743 E Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	6 029 E Ft-ban
5. a költségvetési hiány külső finanszírozására szolgáló finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
a) ebből: a működési célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
6. finanszírozási kiadásait	119 379 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú finanszírozási kiadásait	119 379 E Ft-ban
aa) ebből: az intézményfinanszírozás kiadásait	119 379 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban

bb) ebből: az intézményfinanszírozás kiadásait	0 Ft-ban
7. működési költségvetés bevételi előirányzatát	333 499 E Ft-ban
8. működési költségvetés bevételen belül kiemelt előirányzatként	
a) működési célú támogatás államháztartáson belülről előirányzatát	333 262 E Ft-ban
b) közhatalmi bevétel előirányzatát	0 Ft-ban
c) intézményi működési bevétel előirányzatát	237 E Ft-ban
d) működési célú átvett pénzeszköz előirányzatát	0 Ft-ban
9. működési költségvetés kiadási előirányzatát	236 863 E Ft-ban
10. működési költségvetés kiadáson belül kiemelt előirányzatként	
a) a személyi juttatások előirányzatát	39 936 E Ft-ban
b) a munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó előirányzatát	11 998 E Ft-ban
c) a dologi kiadások előirányzatát	59 461 E Ft-ban
d) az ellátottak pénzbeli juttatásai előirányzatát	0 Ft-ban
e) az egyéb működési célú kiadások előirányzatát	28 124 E Ft-ban
f) az általános tartalék előirányzatát	36 739 E Ft-ban
g) a működési célú céltartalék előirányzatát	60 605 E Ft-ban
11. felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát	8 626 E Ft-ban
12. felhalmozási költségvetés bevételen belül	
a) a felhalmozási célú támogatás államháztartáson belülről előirányzatát	8 308 E Ft-ban
b) a felhalmozási bevétel előirányzatát	0 Ft-ban
c) felhalmozási célú átvett pénzeszköz előirányzatát	318 E Ft-ban
13. felhalmozási költségvetés kiadási előirányzatát	14 655 E Ft-ban
14. felhalmozási költségvetésen belül kiemelt előirányzatként a(z)	
a) beruházások előirányzatát	11 169 E Ft-ban
b) felújítások előirányzatát	1 518 E Ft-ban
c) egyéb felhalmozási kiadások előirányzatát	0 Ft-ban
d) felhalmozási célú céltartalék előirányzatát	1 968 E Ft-ban

állapítja meg.”

3. § A Rendelet 7. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli költségvetésének 2013. évi költségvetési bevételén belül a(z)

1. kötelező önkormányzati feladatának bevételét	361 575 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának bevételét	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak bevételét	174 E Ft-ban

állapítja meg

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli költségvetésének 2013. évi költségvetési kiadásán belül a(z)

1. kötelező önkormányzati feladatának kiadását	401 515 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának kiadását	15 087 E Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatának kiadását	174 E Ft-ban

állapítja meg.”

4. § A Rendelet 8. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„ (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat gazdálkodási körébe tartozó költségvetésének 2013. évi költségvetési bevételén belül a (az)

1. kötelező önkormányzati feladatának bevételét	342 125 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának bevételét	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak bevételét	0 Ft-ban

állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat gazdálkodási körébe tartozó költségvetésének 2013. évi költségvetési kiadásán belül a (az)

1. kötelező önkormányzati feladatának kiadását	236 431 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának kiadását	15 087 E Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak kiadását	0 Ft-ban

állapítja meg.”

5. § A Rendelet 16. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat költségvetésében a 2013. évi

1. általános tartalék előirányzatát 36 739 E Ft-ban

Ebből: kötelező feladat általános tartalékát 32 584 E Ft-ban

önként vállalt feladata általános tartalékát 4 155 E Ft-ban

2. működési céltartalék előirányzatát 60 605 E Ft-ban

Ebből: kötelező feladat működési céltartalékát 60 605 E Ft-ban

önként vállalt feladat működési céltartalékát 0 Ft-ban

3. felhalmozási céltartalék előirányzatát 1 968 E Ft-ban

Ebből: kötelező feladat felhalmozási céltartalékát 968 E Ft-ban

önként vállalt feladat felhalmozási céltartalékát 1 000 E Ft-ban

állapítja meg.”

7. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 1. melléklete helyébe a rendelet 1. melléklete lép.

(2) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 2. melléklete helyébe a rendelet 2. melléklete lép.

(3) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 3. melléklete helyébe a rendelet 3. melléklete lép.

(4) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 4. melléklete helyébe a rendelet 4. melléklete lép.

(5) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 5. melléklete helyébe a rendelet 5. melléklete lép.

(6) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 6. melléklete helyébe a rendelet 6. melléklete lép.

(7) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 7. melléklete helyébe a rendelet 7. melléklete lép.

(8) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 8. melléklete helyébe a rendelet 8. melléklete lép.

(9) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 9. melléklete helyébe a rendelet 9. melléklete lép.

(10) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 12. melléklete helyébe a rendelet 10. melléklete lép.

(11) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 13. melléklete helyébe a rendelet 11. melléklete lép.

- (12) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 16. melléklete helyébe a rendelet 12. melléklete lép.
- (13) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 17. melléklete helyébe a rendelet 13. melléklete lép.
- (14) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 18. melléklete helyébe a rendelet 14. melléklete lép.
- (15) A Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi költségvetéséről szóló 2/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelet 19. melléklete helyébe a rendelet 15. melléklete lép.

Záró rendelkezések

8. § (1) A rendelet 2014. február 24.-én lép hatályba.
- (2) A Tolna Megyei Önkormányzat és a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal 2013. évi éves beszámolójának elkészítésekor a rendeletben jóváhagyott előirányzatokat kell 2013. évi módosított előirányzatként figyelembe venni.

dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

Záradék:

A rendelet 2014. február hónap 21. nap kihirdetésre került.
Szekszárd, 2014. február hónap 21. nap.

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

**A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
2/2014. (II. 21.) önkormányzati rendelete
a Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi költségvetéséről**

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (1) bekezdésében, 34. § (2) bekezdésében, 97. § (2) bekezdésében, 109. § (6) bekezdésében, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (9) bekezdésében, 68. § (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 120. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Tolna Megyei Önkormányzat Pénzügyi és Monitoring Bizottsága véleményének kikérése után, az Alaptörvény 32. Cikk. (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi költségvetéséről az alábbi rendeletet alkotja:

1. A 2014. évi költségvetés előirányzatai

1. § A rendelet hatálya a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésére és annak szerveire terjed ki.

2. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése (a továbbiakban: Közgyűlés) a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli 2014. évi

1. költségvetési bevételi előirányzatát	280 225 E Ft-ban
2. költségvetési kiadási előirányzatát	347 596 E Ft-ban
3. költségvetési egyenleg (hiány) összegét	67 371 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú egyenleg összegét	48 402 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú egyenleg összegét	18 969 E Ft-ban
4. a költségvetési hiány belső finanszírozására szolgáló előző évek költségvetési maradványának igénybevételeit	67 371 E Ft-ban
a) ebből: működési célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételeit	48 402 E Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételeit	18 969 E Ft-ban
5. a költségvetési hiány külső finanszírozására szolgáló finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
a) ebből: működési célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
6. a finanszírozási célú kiadásait	0 Ft-ban
a) ebből: működési célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban

állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli 2014. évi költségvetési bevételi és költségvetési kiadási előirányzatából a

1. működési költségvetés bevételi előirányzatát	276 083 E Ft-ban
2. működési költségvetés bevételen belül kiemelt előirányzatként	
e) működési célú támogatások államháztartáson	

belülről előirányzatát	273 281 E Ft-ban
f) közhatalmi bevételek előirányzatát	0 Ft-ban
g) működési bevételek előirányzatát	2 802 E Ft-ban
h) működési célú átvett pénzeszközök előirányzatát	0 Ft-ban
3. működési költségvetés kiadási előirányzatát	324 485 E Ft-ban
4. működési költségvetés kiadáson belül kiemelt előirányzatként	
a) a személyi juttatások előirányzatát	141 643 E Ft-ban
b) a munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó előirányzatát	40 038 E Ft-ban
c) a dologi kiadások előirányzatát	110 644 E Ft-ban
d) az ellátottak pénzbeli juttatásai előirányzatát	0 Ft-ban
e) az egyéb működési célú kiadások előirányzatát	32 160 E Ft-ban
5. felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát	4 142 E Ft-ban
6. felhalmozási költségvetés bevételen belül	
a) a felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről előirányzatát	642 E Ft-ban
b) a felhalmozási bevételek előirányzatát	1000 E Ft-ban
c) felhalmozási célú átvett pénzeszközök előirányzatát	2 500 E Ft-ban
7. felhalmozási költségvetés kiadási előirányzatát	23 111 E Ft-ban
8. felhalmozási költségvetésen belül kiemelt előirányzatként a(z)	
a) beruházások előirányzatát	21 841 E Ft-ban
b) felújítások előirányzatát	1 270 E Ft-ban
c) egyéb felhalmozási célú kiadások előirányzatát	0 Ft-ban
állapítja meg.	
3. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi költségvetésének	
1. költségvetési bevételi előirányzatát	261 856 E Ft-ban
2. költségvetési kiadási előirányzatát	181 545 E Ft-ban
3. a költségvetési egyenleg (többlet) összegét	-80 311 E Ft-ban
4. a költségvetési hiány belső finanszírozására szolgáló előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	50 099 E Ft-ban
a) ebből: működési célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	31 130 E Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	18 969 E Ft-ban
5. a költségvetési hiány külső finanszírozására szolgáló finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
a) ebből: a működési célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban
6. finanszírozási kiadásait	130 410 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú finanszírozási kiadásait	130 410 E Ft-ban
aa) ebből: az irányító szervek támogatásait	130 410 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
bb) ebből: az irányító szervek támogatásait	0 Ft-ban
7. működési költségvetés bevételi előirányzatát	260 214 E Ft-ban
8. működési költségvetés bevételen belül kiemelt	

előirányzatként	
a) működési célú támogatások államháztartáson belülről előirányzatát	260 114 E Ft-ban
b) közhatalmi bevételek előirányzatát	0 Ft-ban
c) működési bevételek előirányzatát	100 E Ft-ban
d) működési célú átvett pénzeszközök előirányzatát	0 Ft-ban
8. működési költségvetés kiadási előirányzatát	160 934 E Ft-ban
9. működési költségvetés kiadáson belül kiemelt előirányzatként	
a) a személyi juttatások előirányzatát	47 811 E Ft-ban
b) a munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó előirányzatát	14 795 E Ft-ban
c) a dologi kiadások előirányzatát	66 168 E Ft-ban
d) az ellátottak pénzbeli juttatásai előirányzatát	0 Ft-ban
e) az egyéb működési célú kiadások előirányzatát	32 160 E Ft-ban
10. felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát	1 642 E Ft-ban
11. felhalmozási költségvetés bevételen belül	
a) a felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről előirányzatát	642 E Ft-ban
b) a felhalmozási bevételek előirányzatát	1000 E Ft-ban
c) felhalmozási célú átvett pénzeszközök előirányzatát	0 Ft-ban
12. felhalmozási költségvetés kiadási előirányzatát	20 611 E Ft-ban
13. felhalmozási költségvetésen belül kiemelt előirányzatként a(z)	
a) beruházások előirányzatát	19 341 E Ft-ban
b) felújítások előirányzatát	1 270 E Ft-ban
c) egyéb felhalmozási kiadások előirányzatát	0 Ft-ban
állapítja meg.	
3. § (2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal 2014. évi költségvetésének	
1. költségvetési bevételi előirányzatát	18 369 E Ft-ban
2. költségvetési kiadási előirányzatát	166 051 E Ft-ban
3. a költségvetési egyenlege (hány) összegét	147 682 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú költségvetési egyenleg összegét	147 682 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú költségvetési egyenleg összegét	0 Ft-ban
4. a költségvetési hiány belső finanszírozására szolgáló előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	17 272 E Ft-ban
a) ebből: működési célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	17 272 E Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú előző évek költségvetési maradványának igénybevételét	0 Ft-ban
5. a költségvetési hiány külső finanszírozására szolgáló finanszírozási bevételeit	130 410 E Ft-ban
a) ebből: a működési célú finanszírozási bevételeit	130 410 E Ft-ban
aa) ebből: az intézményfinanszírozás előirányzatát	130 410 E Ft-ban
b) ebből: a felhalmozási célú finanszírozási bevételeit	0 Ft-ban

bb) ebből: az intézményfinanszírozás előirányzatát	0 Ft-ban
6. finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
a) ebből: működési célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
b) ebből: felhalmozási célú finanszírozási kiadásait	0 Ft-ban
7. működési költségvetés bevételi előirányzatát	15 869 E Ft-ban
8. működési költségvetés bevételen belül kiemelt előirányzatként	
a) működési célú támogatások államháztartáson belülről előirányzatát	13 167 E Ft-ban
b) működési bevételek előirányzatát	2 702 E Ft-ban
c) működési célú átvett pénzeszközök előirányzatát	0 Ft-ban
8. működési költségvetés kiadási előirányzatát	163 551 E Ft-ban
9. működési költségvetés kiadáson belül kiemelt előirányzatként	
a) a személyi juttatások előirányzatát	93 832 E Ft-ban
b) a munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó előirányzatát	25 243 E Ft-ban
c) a dologi kiadások előirányzatát	44 476 E Ft-ban
d) az ellátottak pénzbeli juttatásai előirányzatát	0 Ft-ban
e) az egyéb működési célú kiadások előirányzatát	0 Ft-ban
10. felhalmozási költségvetés bevételi előirányzatát	2 500 E Ft-ban
11. felhalmozási költségvetés bevételen belül	
a) a felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről előirányzatát	0 Ft-ban
b) a felhalmozási bevételek előirányzatát	0 Ft-ban
c) felhalmozási célú átvett pénzeszközök előirányzatát	2 500 E Ft-ban
12. felhalmozási költségvetés kiadási előirányzatát	2 500 E Ft-ban
13. felhalmozási költségvetésen belül kiemelt előirányzatként a(z)	
a) beruházások előirányzatát	2 500 E Ft-ban
b) felújítások előirányzatát	0 Ft-ban
c) egyéb felhalmozási kiadások előirányzatát	0 Ft-ban

állapítja meg.

5. § A Közgyűlés az Önkormányzat összevont, nettósított 2014. évi költségvetését, előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok szerinti bontásban, az 1. mellékletben foglaltak szerint hagyja jóvá.
6. § A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat gazdálkodási körébe tartozó 2014. évi költségvetés költségvetési bevételi és költségvetési kiadási előirányzatát előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok szerinti bontásban a 2. mellékletben foglaltak szerint hagyja jóvá.
7. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal 2014. évi költségvetésének költségvetési bevételi és költségvetési kiadási előirányzatát előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok szerinti bontásban a 3. mellékletben foglaltak szerint hagyja jóvá.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal engedélyezett létszámát 20 főben, ebből a közfoglalkoztatottak létszámát 0 főben állapítja meg.

8. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli költségvetésének 2014. évi költségvetési bevételén belül a(z)
1. kötelező önkormányzati feladatának bevételét	280 225 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának bevételét	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak bevételét	0 Ft-ban
- állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat összevont, halmozódás nélküli költségvetésének 2014. évi költségvetési kiadásán belül a(z)

1. kötelező önkormányzati feladatának kiadását	333 332 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának kiadását	8 024 E Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatának kiadását	6 250 E Ft-ban

állapítja meg.

8. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat gazdálkodási körébe tartozó költségvetésének 2014. évi költségvetési bevételén belül a (az)
1. kötelező önkormányzati feladatának bevételét	261 856 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának bevételét	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak bevételét	0 Ft-ban
- állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat gazdálkodási körébe tartozó költségvetésének 2014. évi költségvetési kiadásán belül a (az)

1. kötelező önkormányzati feladatának kiadását	173 521 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának kiadását	8 024 E Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak kiadását	0 Ft-ban

állapítja meg.

9. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésének 2014. évi költségvetési bevételén belül a(z)
1. kötelező önkormányzati feladatának bevételét	18 369 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának bevételét	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak bevételét	0 Ft-ban
- állapítja meg.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésének 2014. évi költségvetési kiadásán belül a(z)

1. kötelező önkormányzati feladatának kiadását	159 801 E Ft-ban
2. önként vállalt feladatának kiadását	0 Ft-ban
3. állami (államigazgatási) feladatainak kiadását	6 250 E Ft-ban

állapítja meg.

10. § (1) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat költségvetési bevételeinek előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok és kötelező feladatok, önként vállalt feladatok és állami (államigazgatási) feladatok szerinti részletezését a 4. és 5. mellékletben foglaltaknak megfelelően hagyja jóvá.

- (2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetési bevételeinek előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok és kötelező feladatok, önként vállalt feladatok és állami (államigazgatási) feladatok szerinti részletezését a 6. mellékletben foglaltaknak megfelelően hagyja jóvá.
- (3) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat költségvetési kiadásainak előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok és kötelező feladatok, önként vállalt feladatok és állami (államigazgatási) feladatok szerinti részletezését a 7. és 8. mellékletben foglaltaknak megfelelően hagyja jóvá.
- (4) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetési kiadásainak előirányzat-csoportok, kiemelt előirányzatok és kötelező feladatok, önként vállalt feladatok és állami (államigazgatási) feladatok szerinti részletezését a 9. mellékletben foglaltaknak megfelelően hagyja jóvá.
11. § A Közgyűlés 2014. évi költségvetésében olyan fejlesztési célt, amelynek megvalósításához a Stabilitási tv. 3. § (1) bekezdése szerinti adósságot keletkeztető ügylet megkötése válik szükségessé nem hagy jóvá, a szükséges adatok részletezését a 10. melléklet szerint fogadja el.
12. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzatnak a Stabilitási tv. 3. § (1) bekezdése szerinti adósságot keletkeztető ügyletekből és kezességvállalásokból fennálló kötelezettsége 2014. évben nem áll fenn és nem keletkezhet.
- (2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat Stabilitási tv. 45. § (1) bekezdése a) pontja felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban meghatározottak szerinti saját bevételeit és adósságot keletkeztető ügyleteiből fennálló kötelezettségeit az 11. melléklet szerint hagyja jóvá.
13. § A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény 68. § (4) bekezdésében foglalt – a Közgyűlés elnöke döntése alapján felhasználható forrás – értékhatára 20.000 E Ft.
14. § (1) Finanszírozási célú bevételek és kiadások közül a befektetési vagy forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásáról, értékesítéséről, vásárlásáról, visszavásárlásáról, hosszú és rövid lejáratú hitel-, kölcsön felvételéről, törlesztéséről, szabad pénzeszközök betétként való elhelyezéséről és visszavonásáról, pénzügyi lízing ügyletekről a Közgyűlés dönt.
- (2) A Közgyűlés felhatalmazza a Közgyűlés elnökét, hogy az önkormányzat elkülönített költségvetésében az előző évi költségvetési maradványt terhelő, áthúzódó kötelezettségvállalásokat esedékességkor teljesítse, az előző évi költségvetési maradványt az áthúzódó kötelezettségek teljesítésére, átmeneti finanszírozásra a zárszámadási rendelet elfogadását megelőzően felhasználja, a költségvetési maradvány terhére kötelezettséget vállaljon.
- (3) A Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy a megyei önkormányzati tartalékból 2013. évben elnyert 17.000 E Ft támogatás kérelemben foglalt

tartalom szerinti felhasználása érdekében kötelezettséget vállaljon, megtegye a szükséges intézkedéseket.

(4) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal előző évi költségvetési maradványának felhasználására a Hivatal vezetője jogosult.

(5) A Közgyűlés felhatalmazza a megyei főjegyzőt, hogy a Hivatal költségvetési maradványát terhelő áthúzódó kötelezettségeket teljesítse, a költségvetési maradvány terhére – annak jóváhagyását megelőzően - kötelezettséget vállaljon

(6) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Közgyűlés által jóváhagyott irányító szervei támogatásának kiutalására a Közgyűlés elnöke és az általa, kötelezettségvállalásra, utalványozásra felhatalmazott személyek jogosultak.

15. § A Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy a Tolna Megyei Önkormányzat, ezen belül a Tolna Megyei Önkormányzat elkülönített költségvetésének bevételi és kiadási előirányzatait módosítsa, valamint a kiadási előirányzatok között, az előirányzat-csoportok és a kiemelt előirányzatok, valamint a feladatok között – a jogszabályi előírások figyelembevételével - előirányzat átcsoportosítást hajtson végre.

16. § A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat költségvetésében a 2014. évi

1. általános tartalék előirányzatát	6 407 E Ft-ban
2. céltartalék előirányzatát	0 Ft-ban

állapítja meg

17. § A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzat

2014. évi költségvetési mérlegét közgazdasági tagolásban a 12. mellékletben foglaltak szerint;
2014. évi bevételi és kiadási előirányzata várható teljesüléséről készített előirányzat-felhasználási tervet a 13. mellékletében foglaltak szerint;
- több éves kihatással járó döntéseinek számszerűsítését évenkénti bontásban és összesítve a 14. melléklet szerint;
- közvetett támogatásokat tartalmazó kimutatását a 15. mellékletben foglaltak szerint és a
2014. évi költségvetési mérlegét a rovatrend szerinti tagolásban a 16. melléklet szerint

tudomásul veszi.

18. § A Közgyűlés az államháztartásról szóló 2011. évi CIXV. törvény 29/A. §-ában foglaltak alapján jóváhagyott tervszámoknak megfelelően a költségvetési évet követő három év tervezett előirányzatainak keretszámait főbb csoportokban – a Tolna Megyei Önkormányzatra vonatkozóan - a 17. melléklet szerint tudomásul veszi.

2. A költségvetés végrehajtásával kapcsolatos rendelkezések

19. § (1) A működési célú támogatás államháztartáson belülről bevétellel, a működési célú pénzeszközátvétellel, a felhalmozási célú támogatás

államháztartáson belülről bevétellel, a felhalmozási célú pénzeszköz átvételből származó bevétellel a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésében a költségvetési szerv vezetője a bevételi és kiadási előirányzatot megemelheti.

(2) A Közgyűlés a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésében a nem tervezett, eredeti, illetve módosított előirányzatot meghaladóan, intézményi működési bevételből, közhatalmi bevételből, felhalmozási bevételből képződő többletbevétel felhasználását 5.000 E Ft volumenig a költségvetési rendelet módosítása nélkül előzetesen engedélyezi.

(3) A költségvetési maradvány Közgyűlés által jóváhagyott összegével a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetési előirányzatát a költségvetési szerv vezetője az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 2011. évi 368/2011. (XII. 31.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 42. §-ában foglaltak szerint saját hatáskörben módosíthatja.

(4) A Közgyűlés – az első negyedév kivételével – negyedévenként, döntése szerinti időpontokban, de legkésőbb az éves költségvetési beszámoló elkészítésének határidejéig, december 31-i hatállyal módosítja költségvetési rendeletét a Közgyűlés elnöke és a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal vezetője által végrehajtott módosítások átvezetése érdekében.

20. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzat költségvetésében jóváhagyott előirányzatok felhasználásáról a Közgyűlés elnöke vagy az általa felhatalmazott személy jogosult rendelkezni, illetve az előirányzatok terhére kötelezettséget vállalni.

(2) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésében jóváhagyott előirányzatok felhasználásáról a megyei jegyző vagy az általa felhatalmazott személy jogosult rendelkezni, illetve az előirányzatok terhére kötelezettséget vállalni.

21. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése államháztartáson kívüli források átvételét, a Tolna Megyei Önkormányzat kötelező vagy önként vállalt feladatainak ellátása céljából abban az esetben támogatja, ha a forrás átvétel feltételei összhangban vannak az önkormányzat céljaival, érdekeivel és a jogszabályi előírásokkal.

(2) Az államháztartáson kívüli forrásátvételtől 5000 E Ft-ot meghaladó forrás esetén a Közgyűlés egyedi határozatban, vagy a költségvetési rendelet keretében dönt.

(3) A Közgyűlés az (2) bekezdésben foglalt értékhatárt egyenként el nem érő államháztartáson kívüli forrás átvételéről szóló döntés jogát – a (9) bekezdésben foglaltak kivételével - a Közgyűlés elnökére ruházza át.

(4) A forrásátvétel feltételeit és célját megállapodásban kell rögzíteni.

(5) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése kötelező és önként vállalt feladatai megvalósítása keretében államháztartáson kívüli szervezet részére történő forrásátadást akkor támogat, ha a forrásátadás feltétele és célja összhangban van az önkormányzat céljaival, érdekeivel, a forrásátadás költségvetési fedezete biztosítható és a forrásátadás a kötelező önkormányzati feladatok ellátását nem veszélyezteti.

(6) Államháztartáson kívülre történő forrásátadásról, amennyiben az egy szervezetet érintő forrásátadás esetenként vagy egy költségvetési évben az 5000 E Ft-ot meghaladja, a Közgyűlés egyedi határozatban vagy a költségvetési rendelet keretében dönt.

(7) A Közgyűlés a (6) bekezdésben foglalt értékhatárt el nem érő államháztartáson kívüli szervezet részére történő forrásátadásra vonatkozó döntés jogát – a (9) bekezdésben foglaltak kivételével - a Közgyűlés elnökére ruházza át.

(8) Az államháztartáson kívüli szervezet részére történő forrásátadás feltételeit, célját, az elszámolási kötelezettséget szerződésbe vagy megállapodásba kell foglalni.

(9) Alapítványi forrás átvételére és alapítványnak történő forrás átadására a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény előírásai szerint kerülhet sor.

22. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal az Ávr. 7. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt, költségvetésében jóváhagyott előirányzatokkal jogosult rendelkezni.

(2) A Közgyűlés az Ávr. 7. § (2) bekezdésében, 9. § (1) bekezdésében és 27. § (1)-(2) bekezdésében foglalt gazdálkodási feladatok ellátására a Tolna Megyei Önkormányzat, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, megállapodás alapján a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat vonatkozásában a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatalt jelöli ki.

(3) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatalnál a szervezeti egységek összességét kell gazdasági szervezetnek tekinteni.

23. § (1) A Hivatalnál foglalkoztatott közszolgálati tisztviselők, ügykezelők, munkavállaló alapilletményét, illetménykiegészítését, illetménypótlékát, illetve munkabérét és egyéb juttatásait a hatályos jogszabályok, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselőinek díjazásáról és egyéb juttatásairól szóló 10/2012.(XI. 30.) önkormányzati rendelet, valamint a Közszolgálati Szabályzat figyelembevételével kell megállapítani és folyósítani.

(2) A köztisztviselők alapilletményének megállapításakor alkalmazandó illetményalap 38650 Ft.

(3) A Közgyűlés a köztisztviselők cafetéria rendszerének működtetésére, az adóterhet is beleértve, évi 200.000 Ft/fő keretet biztosít a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésében.

(4) A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetésén belül az egységes rovatrend K1102 Normatív jutalmak és a K1103 Céljuttatás, projektprémium rovatai terhére a költségvetési évben együttesen 8.000 E Ft összeghatárig vállalható kötelezettség.

(5) A Közgyűlés az önkormányzat nyugdíjasainak támogatását szolgáló szociális és kegyeleti keretet 200 E Ft-ban hagyja jóvá.

24. § (1) A Közgyűlés a lakásépítés, vásárlás, korszerűsítés munkáltatói támogatását, új munkáltatói támogatás megállapítását 2014. január 1-jétől megszünteti.

(2) A Közgyűlés a korábban nyújtott munkáltatói lakásépítési és vásárlási kölcsönökkel kapcsolatos bevételek és kiadások elszámolására elkülönített számla vezetését engedélyezi

(3) A korábban nyújtott kölcsönök törlesztő részleteiből 2014. év során befolyó bevétel a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal költségvetési bevételét képezi.

25. § A Közgyűlés felhatalmazza elnökét, hogy az illetményeket terhelő levonások teljesítése érdekében forgótőke átadást engedélyezzen a Magyar Államkincstár javára.

3. A gazdálkodás rendje

26. § (1) A Tolna Megyei Önkormányzat nevében a Közgyűlés elnöke, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal nevében a megyei főjegyző a források növelése és szakmai feladatellátás feltételeinek javítása érdekében a (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével jogosultak pályázatok benyújtására, amennyiben a pályázati felhívásban foglalt feltételeknek a szervezetek megfelelnek.

(2) A pályázat benyújtását megelőzően a Közgyűlés döntését kell kezdeményezni

1. amennyiben biztosítékot kell nyújtani, vagy
2. inkasszó jogot kell biztosítani, vagy
3. alapító okiratában nem szereplő önként vállalt feladat felvállalására kerülne sor, vagy
4. egyszeri ráfordítással olyan tevékenység felvállalására kerülne sor, olyan eszköz beszerzése valósulna meg, amelynek működtetési kiadása a pályázat megvalósítása alatt, vagy a pályázat lezárását követően többlet költségvetési támogatási igényt eredményez, vagy
5. a szerződésben foglalt feltételek bekövetkezése esetén a támogatás visszafizetését, annak volumene miatt, csak az irányító szerv pénzügyi hozzájárulásával lehet teljesíteni.

27.§ (1) Közgyűlés - az Áht. 97. § (2) bekezdésében foglaltak alapján – a Tolna Megyei Önkormányzatot vagy a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatalt illető követelésről történő lemondás eseteit az alábbiakban határozza meg:

1. a követelés – a számviteli előírásoknak megfelelő kritériumok alapján - behajthatatlannak minősül vagy
2. a követelés kisösszegű és az önkéntes teljesítésre történő felhívás nem vezetett eredményre vagy
3. a követelés behajtható, de a behajtással kapcsolatos becsült (várható) költségek a követelés összegét elérik, vagy meghaladják vagy
4. a követelés egy részéről való lemondással a követelés több, mint fele tárgyéven belül megtérül vagy
5. a követelés behajtására csak olyan hosszú időtartam (több, mint 5 év) alatt kerülhetne sor, amikor, a követelés reálértéke már jelentősen, legalább 50 %-ban csökkenne vagy
6. olyan méltánylást érdemlő körülmények merülnek fel a követelés kötelezettjénél, amelyre tekintettel a követelésről való lemondás indokolt, így különösen: a kötelezett rendszeres jövedelemmel legalább 1 éve nem rendelkezik, egészségi állapota, szociális helyzete miatt képtelen a követelés teljesítésére, és helyzete miatt a kedvező változás a jövőben sem várható, a kötelezett gazdálkodó szervezet felszámolás alatt áll és a követelés megtérülésére a felszámoló tájékoztatása, közbenső mérlege alapján nincs reális esély, bíróság dönt a követelésről és a megegyezés lehetősége fennáll, a bíróság jogerős döntést hozott és a követelés megtérülése a döntés következtében nem várható vagy
7. egyéb, olyan a döntésre jogosult bizottság által megállapított tény, körülmény, helyzet állt elő, vagy egyéb méltánylást igénylő eset következett be, amely a követelésről való lemondást indokoltá teszi.

(2) A Tolna Megyei Önkormányzatot vagy a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatalt illető követelésről lemondani a (3)-(6) bekezdésben meghatározott módon lehet.

(3) Az (1) bekezdés 1. pontjában foglalt behajthatatlannak minősülő követelésről és az (1) bekezdés 2. pontjában foglalt kisösszegű követelésről a költségvetési szerv vezetője, a megyei jegyző írásba foglalt döntéssel mondhat le.

(4) Az (1) bekezdés 3.-7. pontjában foglalt esetekben a Közgyűlés Pénzügyi és Monitoring Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság), a megyei jegyző előterjesztése alapján a követelésről való lemondás lehetőségét, esteit és összes körülményét megvizsgálja, majd átruházott hatáskörében dönt a követelésről való lemondás támogatásáról, vagy elutasításáról.

(5) A Bizottság döntéséről határozatot hoz.

(6) A Közgyűlés elnöke a Pénzügyi és Monitoring Bizottság határozata alapján írásba foglalt engedélyben lemond a követelésről. Erről a kötelezettet értesíteni kell.

(7) A Hivatal követeléseinek törlését - a Pénzügyi és Monitoring Bizottság egyetértésével - a Közgyűlés elnöke engedélyezi. A törlésre vonatkozó kezdeményezést olyan időpontban kell megtenni, hogy a beszámoló elkészítésére vonatkozó, követelések értékelésével összefüggő előírások betarthatóak legyenek.

(8) A behajthatatlan követelés törléséről a Tolna Megyei Önkormányzat költségvetési bevétele esetében a Közgyűlés elnöke, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal esetében a megyei jegyző saját hatáskörében rendelkezik, a követelés törlése a rendelkezés alapján hajtható végre.

Készpénzben teljesíthető kiadások

28. § A Közgyűlés a készpénzben teljesíthető kiadások körét az alábbiak szerint határozza meg:

1. napidíj kifizetése;
2. egyéb sajátos juttatás kiadása;
3. közlekedési költségtérítés, munkába járás kiadása;
4. egyéb költségtérítés és hozzájárulás kiadása;
5. szociális jellegű juttatás kifizetése;
6. külső személyi juttatás kiadása (megbízási díj, tiszteletdíj);
7. elismerő díjak, kitüntetések, jutalmak kiadása;
8. készletbeszerzés;
9. irodaszer, nyomtatvány beszerzése;
10. könyv, napilap, folyóirat, egyéb kiadvány beszerzése;
11. egyéb információhordozó beszerzése;
12. hajtó- és kenőanyag beszerzése;
13. szakmai anyag beszerzése;
14. karbantartási anyagok, eszközök beszerzése;
15. védőital beszerzése;
16. munkaruha, védőruha, védő eszköz beszerzése;
17. tárgyi eszköz, immateriális jószág beszerzése nettó 500 E Ft értékig;
18. egyéb anyag és készlet beszerzés;
19. szállítási szolgáltatási kiadás;
20. karbantartás, kisjavítási szolgáltatás igénybevétele;
21. kommunikációs szolgáltatás igénybevétele;
22. postai szolgáltatás igénybevétele;
23. gépjármű működtetéshez kapcsolódó szolgáltatások;
24. gépjármű működtetéshez kapcsolódó kártya, autópálya matrica, parkolójegy, bérlet, behajtási engedély kiadása;
25. mosdai szolgáltatás igénybevétele;
26. egyéb üzemeltetési szolgáltatás igénybevétele;
27. belföldi küldetési kiadás;
28. külföldi kiküldetési kiadás;
29. reprezentációs kiadás;
30. ajándéktárgy beszerzése;
31. reklám és propaganda kiadás;
32. szellemi tevékenység teljesítéséhez kapcsolódó kifizetés;
33. hatósági díj kiadása;
34. közjegyzői díj kiadása;
35. pályázati díj kiadása;

36. egyéb kisösszegű (nettó 200 E Ft alatti) szolgáltatások igénybevétele;
37. egyéb csak utánvétellel vagy csak készpénzért teljesített árubeszerzés,
eszközbekbeszerzés vagy szolgáltatás teljesítés igénybevétele.

Záró rendelkezések

29. § Ez a rendelet 2014. február 24-én lép hatályba.
30. § A Közgyűlés a 2014. január 1. és a költségvetési rendelet elfogadása közötti időtartamban a Közgyűlés elnöke által beszédett bevételekről és teljesített kiadásokról készített beszámolót jóváhagyja.

dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

Záradék:

A rendelet 2014. február hónap 21. nap kihirdetésre került.
Szekszárd, 2014. február hónap 21. nap.

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

III.
TOLNA MEGYEI KÖZGYŰLÉS
HATÁROZATAI

A Tolna Megyei Közgyűlés 1/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a lejárt határidejű közgyűlési határozatok végrehajtásáról szóló beszámoló elfogadásáról:

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 49/2013. (XII. 20.), 50/2013. (XII. 20.), 51/2013. (XII. 20.), 52/2013. (XII. 20.), 55/2013. (XII. 20.), 57/2013. (XII. 20.), 58/2013. (XII. 20.), és az 59/2013. (XII. 20.) lejárt határidejű közgyűlési határozatok végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadta.

A Tolna Megyei Közgyűlés 2/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alapító okiratának módosításáról:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alapító okiratát az alábbiak szerint módosítja:
 - a) Az Alapító okirat bevezető részének két bekezdése helyébe az alábbi bekezdés lép:

„A Tolna Megyei Önkormányzat feladat- és hatáskörét gyakorló Megyei Közgyűlés az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. Korm. rendelet 5. § (1)-(2) bekezdése szerinti tartalommal az alábbi alapító okiratot adja ki:”
 - b) Az Alapító okirat 3. pontjának elnevezése helyébe a következő elnevezés lép:

„Létrehozásáról rendelkező jogszabály.”
 - c) Az Alapító okirat 3. pontjának tartalma törlésre kerül.
 - d) Az Alapító okirat 4. Közvetlen jogelődjének neve, székhelye: pont elnevezése és tartalma törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a 4. pont elnevezése az alábbiakra módosul:

„4. Közfeladata, alaptevékenysége”
 - e) Az Alapító okirat 4. pontja az alábbi bekezdésekkel egészül ki:

*„ 4.1 Közfeladata:
A megyei önkormányzat és szervei működésével, a Közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való*

előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása.

4.2 Szakmai alaptevékenysége:

- az önkormányzat és szervei működésével, a közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása;

- a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;

- a népszavazással kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;

- területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatok ellátása;

4.3 Tevékenységek kormányzati funkciók szerinti megjelölése

011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége

011140 Országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok igazgatási tevékenysége

016010 Országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti képviselőválasztáshoz kapcsolódó tevékenységek

016020 Országos és helyi népszavazással kapcsolatos tevékenységek”

f) Az Alapító okirat 4.3 Tevékenységek, kormányzati funkciók szerinti megjelölése: alpontja két új kormányzati funkcióval egészül ki:

„013360 Más szervek részére végzett pénzügyi-, gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások

041140 Területfejlesztés igazgatása”

g) Az Alapító okirat 5. Jogszabályban meghatározott közfeladata: pontjának elnevezése és tartalma a következők szerint módosul:

„5.Főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

841105 Helyi önkormányzatok és társulások igazgatási tevékenysége”

h) Az alapító okirat 6. Alaptevékenysége: elnevezésű pontja törlésre kerül.

i) Az Alapító okirat 7. pontjának elnevezése az alábbiak szerint módosul:

„Vállalkozási tevékenység felső határa a módosított kiadási előirányzatok arányában.”

- j) Az alapító okirat 10. „Alapítói jogokkal felruházott irányító szerv(ek) neve, székhelye: elnevezésű pont törlésre kerül.
- k) Az Alapító okirat 11. Gazdálkodási besorolása megjelölésű pont törlésre kerül.
- l) Az Alapító okirat 12. Vezetőjének (vezető szerve, testülete tagjainak) kinevezési, megbízási, választási rendje megjelölésű pontja második és harmadik bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő új bekezdésekkel egészül ki:
„A megyei közgyűlés elnökét a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 73. §-ában foglaltaknak megfelelően, – saját tagjai sorából- titkos szavazás útján választja a Közgyűlés megbízásának időtartamára, illetve a Közgyűlés elnökének megbízása az új közgyűlési elnök megválasztásáig tart.
A megyei főjegyzőt a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 82. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, figyelembe véve a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 246. §-ában és a 247. § (1) bekezdésében foglaltakat, a közgyűlés elnöke – pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki. „
- m) Az Alapító okirat 13. Foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony(ok) megjelölése pontjának két bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő két új bekezdéssel egészül ki:
„A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. tv.
A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv.”
- n) Az Alapító okirat 14. egyéb rendelkezések pontjának utolsó bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő új bekezdéssel egészül ki:
„A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal ellátja a Tolna Megyei Önkormányzat, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat is.”
- o) Az Alapító okirat 7. 8. 9. 12., 13., és 14. pontjának megjelölése 6., 7.,8. ,9.,10.,11. megjelölésre változik.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alapító okiratának Módosító Okiratát a határozat 1. melléklete szerint 2014. március 31. napjával történő hatálybalépéssel jóváhagyja.

3. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Alapító Okiratát a módosításokkal egységes szerkezetben a határozat 2. melléklete szerint 2014. március 31. napjával történő hatálybalépéssel jóváhagyja.
4. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése felkéri elnökét, hogy a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal alapító okiratának Módosító Okiratát és a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal egységes szerkezetű Alapító Okiratát bocsássa ki, továbbá intézkedjen a módosítások törzskönyvi nyilvántartáson történő átvezetésére.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Határidő: 2014. március 16.

A Tolna Megyei Közgyűlés 3/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió tárgyában:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptiót, a hozzá kapcsolódó környezeti, társadalmi, gazdasági hatásvizsgálatokat, a területfejlesztés stratégiai tervezésért felelős miniszter állásfoglalását, Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának az egyetértésről szóló közgyűlési határozatát, valamint a területi, ágazati munkacsoportok és a megyei tervezéskoordinációs testület véleményét a határozat 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. számú mellékletében foglaltak szerint elfogadja.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése felkéri elnökét, hogy 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdése alapján az elfogadott Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptiót tegye közzé a megyei önkormányzat honlapján, valamint a koncepciót küldje meg a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszternek közzététel céljából.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

A Tolna Megyei Közgyűlés 4/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a kormányzati stratégiai megállapodás tárgyában:

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a kormányzati stratégiai megállapodást a határozat melléklete szerinti

tartalommal jóváhagyja, és felhatalmazza elnökét annak aláírására.

A Tolna Megyei Közgyűlés 5/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepció tárgyában:

- 1.) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepció véleményezéséről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.
- 2.) A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Baranya Megyei Területfejlesztési Koncepció véleményezését a határozat melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

A Tolna Megyei Közgyűlés 6/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a területi nemzetiségi önkormányzatokkal kötött együttműködési megállapodások módosításáról:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. §-ának és 159. §-ának (3) bekezdése alapján a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás módosítását a határozat 1. mellékletében foglalt tartalommal jóváhagyja.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. §-ának és 159. §-ának (3) bekezdése alapján a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás módosítását a határozat 2. mellékletében foglalt tartalommal jóváhagyja.
3. Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése felhatalmazza elnökét, hogy a határozat mellékletei szerinti együttműködési megállapodás módosításokat változatlan tartalommal aláírja.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Határidő: 2014. február 28.

A Tolna Megyei Közgyűlés 7/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Tolna Megyei Önkormányzat saját bevételeinek és adósságot keletkeztető ügyleteinek költségvetési évet követő három évre várható összegének jóváhagyásáról:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése az államháztartásról szóló CXCV. törvény 29/A. §-ában foglalt kötelezettségének eleget téve a Tolna Megyei Önkormányzat saját bevételeinek és adósságot keletkeztető ügyleteinek 2014. költségvetési évet követő három évre várható összegét a határozat melléklete szerint hagyja jóvá.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése megállapítja, hogy a Tolna Megyei Önkormányzatnak adósságot keletkeztető ügyletből kötelezettsége nem áll fenn, illetve adósságot keletkeztető ügyletet a tervezési időszakra nem hagy jóvá.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Határidő: folyamatos

A Tolna Megyei Közgyűlés 8/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi összesített közbeszerzési tervéről:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 33. § (1) bekezdése értelmében a Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi összesített közbeszerzési tervét a határozat melléklete szerinti tartalommal fogadja el.
2. A Közgyűlés felkéri a megyei főjegyzőt, hogy gondoskodjon a módosított éves összesített közbeszerzési tervnek a Tolna Megyei Önkormányzat honlapján történő közzétételéről.

Felelős: az 1. pont tekintetében dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke, a 2. pont tekintetében dr. Bartos Georgina, megyei főjegyző

Határidő: folyamatos, illetve a 2. pont vonatkozásában 2014. február 28.

A Tolna Megyei Közgyűlés 9/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi nemzetközi tevékenységének értékeléséről és a 2014. évi nemzetközi teendőkről:

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Önkormányzat 2013. évi nemzetközi tevékenységének értékelését, valamint a 2014. évi külügyi tervre vonatkozó javaslatot megvitatta, és azokat elfogadja.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke,

dr. Bartos Georgina, megyei főjegyző (a 2014. évi feladatok vonatkozásában).

Határidő: folyamatos.

A Tolna Megyei Közgyűlés 10/2014. (II. 21.) közgyűlési határozata alapítványi támogatásokról:

1. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 100 ezer Ft összegű támogatásban részesíti a Bonyhádi Matematikai Tehetségfejlesztő Közhasznú Alapítványt.
2. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 100 ezer Ft összegű támogatásban részesíti a Sárközi Fazekas Hagyományok Ápolása és Meghonosítása Bátán Alapítványt.
3. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 100 ezer Ft összegű támogatásban részesíti a Tolna Megyei Matematikai Tehetséggondozó Alapítványt.
4. A Közgyűlés a fenti alapítványi támogatásokat az általános tartalék terhére biztosítja.

Felelős: dr. Puskás Imre, a Közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

**IV.
KÖZLEMÉNYEK**

1/2014. (I. 3.) OGY határozat	A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról.
3/2014. (I. 20.) KIM rendelet	A 2014. április 6. napjára kitűzött országgyűlési képviselő-választás eljárási határidőinek és határnapjainak megállapításáról.
16/2014. (I. 20.) KE határozat	Az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választása időpontjának kitűzéséről.
7/2014. (I. 31.) BM rendelet	A megyei önkormányzati tartalékból nyújtott támogatásokról és a rendkívüli önkormányzati támogatásokról.

V. MELLÉKLETEK

A Tolna Megyei Közgyűlés 2/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei

1. melléklet

MÓDOSÍTÓ OKIRAT a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Alapító okiratának módosításáról

A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Alapító okiratát az alábbiak szerint módosítja:

- 1) Az Alapító okirat bevezető részének két bekezdése helyébe az alábbi bekezdés lép:
„A Tolna Megyei Önkormányzat feladat- és hatáskörét gyakorló Megyei Közgyűlés az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. Korm. rendelet 5. § (1)-(2) bekezdése szerinti tartalommal az alábbi alapító okiratot adja ki:”
- 2) *Az Alapító okirat 3. pontjának elnevezése helyébe a következő elnevezés lép: „Létrehozásáról rendelkező jogszabály.”*
- 3) *Az Alapító okirat 3. pontjának tartalma törlésre kerül.*
- 4) *Az Alapító okirat 4. Közvetlen jogelődjének neve, székhelye: pont elnevezése és tartalma törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a 4. pont elnevezése az alábbiakra módosul:
„4. Közfeladata, alaptevékenysége”*
- 5) *Az Alapító okirat 4. pontja az alábbi bekezdésekkel egészül ki:
„ 4.1 Közfeladata:
A megyei önkormányzat és szervei működésével, a Közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása.
4.2 Szakmai alaptevékenysége:
- az önkormányzat és szervei működésével, a közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása;
- a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;
- a népszavazással kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;
- területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatok ellátása;
4.3 Tevékenységek kormányzati funkciók szerinti megjelölése*

- 011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége
- 011140 Országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok igazgatási tevékenysége
- 016010 Országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti képviselők választáshoz kapcsolódó tevékenységek
- 016020 Országos és helyi népszavazással kapcsolatos tevékenységek

- 5) Az Alapító okirat 4.3 Tevékenységek, kormányzati funkciók szerinti megjelölése: alpontja két új kormányzati funkcióval egészül ki:
„013360 Más szervek részére végzett pénzügyi-, gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
041140 Területfejlesztés igazgatása”
- 6) Az Alapító okirat 5. Jogszabályban meghatározott közfeladata: pontjának elnevezése és tartalma a következők szerint módosul:
„5.Főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:
841105 Helyi önkormányzatok és társulások igazgatási tevékenysége”
- 7) Az alapító okirat 6. Alaptevékenysége: elnevezésű pontja törlésre kerül.
- 8) Az Alapító okirat 7. pontjának elnevezése az alábbiak szerint módosul:
„Vállalkozási tevékenység felső határa a módosított kiadási előirányzatok arányában.”
- 9) Az alapító okirat 10. „Alapítói jogokkal felruházott irányító szerv(ek) neve, székhelye: elnevezésű pont törlésre kerül.
- 10)Az Alapító okirat 11. Gazdálkodási besorolása megjelölésű pont törlésre kerül.
- 11)Az Alapító okirat 12. Vezetőjének (vezető szerve, testülete tagjainak) kinevezési, megbízási, választási rendje megjelölésű pontja második és harmadik bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő új bekezdésekkel egészül ki:
„A megyei közgyűlés elnökét a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 73. §-ában foglaltaknak megfelelően, – saját tagjai sorából- titkos szavazás útján választja a Közgyűlés megbízatásának időtartamára, illetve a Közgyűlés elnökének megbízatása az új közgyűlési elnök megválasztásáig tart.
A megyei főjegyzőt a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 82. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, figyelembe véve a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 246. §-ában és a 247. § (1) bekezdésében foglaltakat, a közgyűlés elnöke – pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki. „
- 12)Az Alapító okirat 13. Foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony(ok) megjelölése pontjának két bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő két új bekezdéssel egészül ki:
„A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. tv.
A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv.”

- 13)Az Alapító okirat 14. egyéb rendelkezések pontjának utolsó bekezdése törlésre kerül, ezzel egyidejűleg a következő új bekezdéssel egészül ki:
„A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal ellátja a Tolna Megyei Önkormányzat, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat is.”
- 14)Az Alapító okirat 7. 8. 9. 12., 13., és 14. pontjának megjelölése 6., 7.,8. ,9.,10.,11. megjelölésre változik.
- 15)Az Alapító okirat módosítása 2014. március 31-én lép hatályba.

Szekszárd, 2014. február

dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

Záradék:

Az Alapító okirat módosítását a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése .../2012. (II. 17.) kgy. határozatával 2012. március 16-ai hatállyal jóváhagyta.

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

Alapító okirat

Bevezető

A Tolna Megyei Önkormányzat feladat- és hatáskörét gyakorló Megyei Közgyűlés az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (5) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. Korm. rendelet 5. § (1)-(2) bekezdése szerinti tartalommal az alábbi alapító okiratot adja ki:

1. A költségvetési szerv neve:

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal

2. A költségvetési szerv székhelye:

7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

3. Létrehozásáról rendelkező jogszabály teljes megjelölése:

4. Közfeladata, alaptevékenysége

4.1 Közfeladata:

A megyei önkormányzat és szervei működésével, a Közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása.

4.2 Szakmai alaptevékenysége:

- az önkormányzat és szervei működésével, a közgyűlés elnöke vagy a megyei főjegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása;
- a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;
- a népszavazással kapcsolatos feladatok ellátása jogszabályban foglaltak szerint;

- területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatok ellátása;

4.3 Tevékenységek kormányzati funkciók szerinti megjelölése

- 011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége
- 011140 Országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok igazgatási tevékenysége
- 013360 Más szervek részére végzett pénzügyi-, gazdálkodási, üzemeltetési, egyéb szolgáltatások
- 016010 Országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti képviselőválasztáshoz kapcsolódó tevékenységek
- 016020 Országos és helyi népszavazással kapcsolatos tevékenységek
- 041140 Területfejlesztés igazgatása

5. Főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

- 841105 Helyi önkormányzatok és társulások igazgatási tevékenysége

6. Vállalkozási tevékenység felső határa a módosított kiadási előirányzatok arányában:

A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal vállalkozási tevékenységet nem folytat.

7. Illetékessége (működési köre):

Tolna megye

8. Irányító szerv(einek) neve, székhelye:

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése, 7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke, 7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

9. Vezetőjének (vezető szerve, testülete tagjainak) kinevezési, megbízási, választási rendje:

A megyei önkormányzati hivatalt a Közgyűlés elnöke irányítja, mint közhatalmi költségvetési szervet (mint igazgatási apparátust) a megyei főjegyző vezeti.

A megyei közgyűlés elnökét a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 73. §-ában foglaltaknak megfelelően, – saját tagjai sorából- titkos szavazás útján választja a Közgyűlés megbízatásának időtartamára, illetve a Közgyűlés elnökének megbízatása az új közgyűlési elnök megválasztásáig tart.

A megyei főjegyzőt a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 82. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, figyelembe véve a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 246. §-ában és a 247. § (1) bekezdésében foglaltakat, a közgyűlés elnöke – pályázat alapján határozatlan időre - nevezi ki.

10. Foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony(ok) megjelölése:

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. tv.
A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv.

11. Egyéb rendelkezések:

A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal az 1990. évi LXV. törvényben foglaltaknak megfelelően 1990. szeptember 30. napján jött létre, határozatlan időre. A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, mint költségvetési szerv, átalakításához, átszervezéséhez jogszabályi rendelkezés, vagy az alapító döntése szükséges, míg megszüntetését jogszabály mondhatja ki.

A Tolna Megyei Önkormányzat a 10/2003. (IV. 22.) önkormányzati rendelet alapján az alapító okiratban rögzített közszolgáltatási feladatokat is elláthat.

A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal ellátja a Tolna Megyei Önkormányzat, a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal, a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat és a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat is.

Szekszárd, 2014. február

dr. Puskás Imre
a Közgyűlés elnöke

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

Záradék:

Az alapító okiratot a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2000. október 25-i ülésén a 80/2000. (X. 25.) kgy. határozatával, az első módosítását az 53/2004. (VI. 30.) kgy. határozatával, a második módosítását a 20/2005. (IV. 19.) kgy. határozatával, a harmadik módosítását a 120/2006. (XII. 15.) kgy. határozatával, a negyedik módosítását a 135/2007. (XII. 21.) kgy. határozatával, az ötödik módosítását a 23/2009. (III. 27.) kgy. határozatával, a hatodik módosítását az 57/2009. (VI. 26.) kgy. határozatával, a hetedik módosítását a 44/2011. (IV. 28.) kgy. határozatával, a nyolcadik módosítását 3/2012. (II. 17.) kgy. határozatával, kilencedik módosítását .../2014. (II....) kgy. határozatával, 2014. március 31-i hatállyal fogadta el.

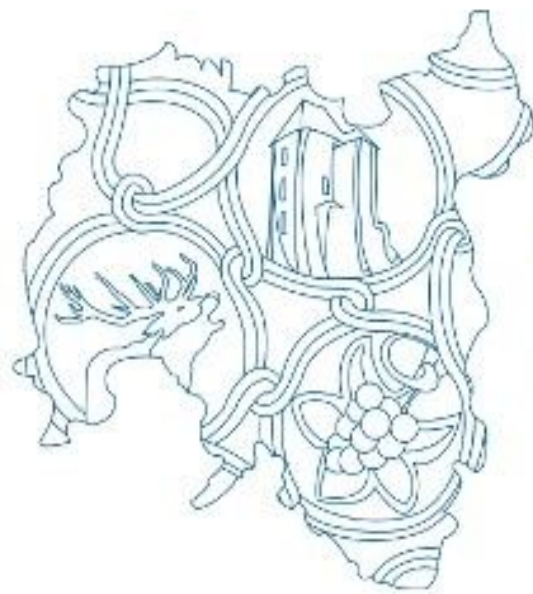
Szekszárd, 2014. február

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

**A Tolna Megyei Közgyűlés
3/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei**

2014-2020

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója

Területfejlesztési Osztály
Tolna Megyei
Önkormányzati Hivatal

HÉTFA Kutatóintézet
2013.11.15.

Tartalomjegyzék

Tartalom

I.	A megye jövőképe /„Itthon Tolnában”/.....	4
I. 1.	Tolna megye fejlesztésének alapelvei.....	6
II.	A megye célrendszerének bemutatása.....	8
II.1.	A megye fejlesztésének átfogó és stratégiai céljai.....	8
II.1.1.	átfogó cél: A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése	10
II.1.2.	átfogó cél: Társadalmi megújulás	18
II.1.3.	átfogó cél: A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életter megteremtése	23
II.2.	A fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belüli különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre.....	27
III.	A célrendszer koherenciavizsgálata.....	30
III.1.	Belső koherenciavizsgálat.....	30
III.1.1.	A helyzetértékelés, a jövőkép, a fejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolatának bemutatása	30
III.2.	Külső koherenciavizsgálat.....	38
III.2.1.	A célrendszer kapcsolata az OFTK-val.....	38
III.2.2.	A célrendszer kapcsolata az OTrT törvénnyel	41
III.2.3.	A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel.....	43
IV.	A terület felhasználás alapelveit lefektető koncepció	51
IV.1.	Stratégiai térstruktúra bemutatása.....	51
V.	A fejlesztés eszköz- és intézményrendszere	56
V.1.	A prioritások azonosítása	56
V.2.	Felelősség és intézményrendszer, a koncepció üzenetei, kapcsolódása más térségekhez	57
V.2.1.	Közsférán kívüli szereplők:.....	57
V.2.2.	Szomszéd megyék szerepe, nemzetközi kapcsolatok.....	59
V.2.3.	Intézményrendszer.....	62
VI.	A tervezési folyamat, a társadalmasítás és legitimáció leírása.....	65

Vezetői összefoglaló

Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójának megalkotását alapos előkészítő tevékenységek előzték meg. Primer és szekunder forrásból származó adatgyűjtések és ebből készített elemzések, valamint a tervezési munkába bevont partner szervezetek által megfogalmazott javaslatok, szakmai vélemények segítségével 2012. november végére elkészült a koncepciót megalapozó helyzetértékelés. A megye állapotát bemutató elemzés azzal zárult, hogy egyben javaslatokat is megfogalmaztuk lehetséges fejlesztési irányokra a szakmai anyag alapján elkészített SWOT (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) elemzés alapján. A helyzetértékelést elérhetővé tettük a megyei önkormányzat saját weboldalán a http://www.tolnamegye.hu/teruletfejleszes_2013/terfej_koncepcio_felmunkveg.pdf linken és partner szervezeteinket arra kértük, hogy fogalmazzanak meg javaslatokat lehetséges fejlesztési irányokra vonatkozóan. A tervezési munkába közvetlenül bevont több mint 200 gazdasági szervezet, civil szervezet és települési önkormányzat számára tettünk javaslatot, fogalmaztunk meg fejlesztési célokat (átfogó és stratégiai célok, illetve lehetséges prioritások). A megyei önkormányzat javaslatait ismertető konzultációs fórumnapokon a tervezési munkába bevont partnerek elmondták saját javaslataikat. A véleményekkel, javaslatokkal együtt elkészítettük a következő finanszírozási időszak javasolt célrendszerét. A megyei szereplők, érintettek által visszacsatolt vélemények jelentős mértékben megerősítették a helyzetértékelés során megfogalmazott problémák fennállását és azok megoldási lehetőségeit, valamint rámutattak azokra a megyei sajátosságokra (erősségekre) is, melyek elsősorban erőforrásként szolgálnak majd az előttünk álló 2014-2020-as időszakban.

A koncepció elsődleges célja, hogy már készítése során aktivitásra, összefogásra, együtt gondolkodásra biztassa a megyei szereplőket, az érintetteket. Ösztönözze őket arra, hogy ismereteiket, tudásukat, szakértelmüket, gyakorlati tapasztalataikat felhasználva önállóan, egyénileg és másokkal együttműködve is segítsék elő a megye fejlesztését, fejlődését. Az azonos területen (ágazonként, termékpályánként) tevékenykedő vállalkozások, termelők számára segítse elő a gazdasági együttműködést, a közös fejlesztéseket, beruházásokat.

A megye egyik legjelentősebb kitörési pontja a vidékfejlesztésben rejlő Tolna megyei lehetőségek kiaknázása lehet. A mezőgazdasági alapanyag-termelő tevékenységgel jellemezhető megyét az élelmiszeripar, a feldolgozóipar egyik jelentős Magyarországi központjává kell tenni.

A koncepció azzal a céllal készül, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd e dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepcióhoz illeszkedniük kell.

I. A megye jövőképe /„Itthon Tolnában”/

Legfontosabb feladatunk, hogy a Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek, aktívan, egészségesen és egészséges környezetben éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt, és ezáltal otthonuknak tekintsék Tolna megyét. A vonzó városi és vidéki élettér megteremtésével, a tervezett fejlesztésekkel biztosítjuk a fiatalok helyben maradásához szükséges feltételeket és a munkavállalást. A gazdasági szervezetek ágazatonkénti és termékpályánkénti összefogásának ösztönzésével új, az együttműködésekre épülő K+F+I központok kialakításával a helyi erőforrásokra építve megerősítjük a megye gazdasági potenciálját, új munkahelyeket hozunk létre.

Különös hangsúlyt fektetünk a vidékfejlesztésre, a helyben előállított mezőgazdasági alapanyagok magas hozzáadott értékű helyben történő feldolgozására és piaci értékesítésének elősegítésére. Ösztönözzük a mezőgazdasági termelőket, a széles körű termelői összefogásokra, az őstermelőket, kistermelőket a biotermelésre, agrárkörnyezet-gazdálkodásra, ökogazdálkodásra, elősegítjük a helyi gazdák agrármarketing-tevékenységét a Tolna megyében előállított mezőgazdasági termékek (termények) piaci értékesítésének javítása érdekében. Megerősítjük a megyében hagyományosan jelenlévő iparágakat (bőr- és textilipar, élelmiszeripar, gépgyártás, fémfeldolgozás), biztosítjuk piaci részesedésük növelését, termékfejlesztésüket előtérbe helyezve a (pl.: kézműves) magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását, piaci értékesítését. A megye rendkívül gazdag természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű megismertetésével, tematikus összekapcsolásával olyan turisztikai vonzerőt kívánunk adni Tolna megyének, hogy mind a nemzeti, mind a nemzetközi turisztikai kínálati piacon ismert és keresett legyen. A megye városait és azok közvetlen vonzáskörzetét együtt, funkcionális térségként fejlesztve elősegítjük a város és vidék együttműködését (CLLD), együtt gondolkodását, ezáltal a városok közelében lévő falvak fejlődését, fejlesztését is.

Önálló térségfejlesztési programok indításával kiemelten kívánjuk fejleszteni a megye középső, fejletlenebb, infrastruktúra-hiányos, aprófalvas területeit elősegítve az ott élők életkörülményeinek javítását, a megyén belüli területi különbségek csökkentését. A megyét érintő közúti, vasúti közlekedési infrastruktúra-fejlesztésével a településkapcsolati hiányok felszámolásával elő kívánjuk segíteni a megye, a megyén belüli települések, a térség- és településközpontok elérhetőségének javítását.

Szekszárd mint megyei fejlesztési pólus fejlődését támogatjuk központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítésével, illetve megyei szintű gazdasági-logisztikai központi szerepének kialakításával.

A civil szervezetek aktív szerepvállalásának támogatásával életteltöltjük meg a kulturális és sportlétesítményeinket, aktív közösségfejlesztő munkával megerősítjük a helyi identitástudatot. A megyénkben és szomszédos megyékben (Somogy, Baranya, Fejér) lévő főiskolai, egyetemi háttérre, szakmai tudásra építve, valamint a helyi adottságokra alapozva szak- és felsőoktatási képzéseket, átképzéseket szervezünk, melyeket folyamatosan, a munkaerő-piaci igényekhez igazítunk.

Támogatjuk a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Karának oktató, képző, kutató és fejlesztő munkáját.

Támogatjuk a Paksi Atomerőmű blokképítéséhez kapcsolódó szak- és felsőfokú képzések indítását, illetve elősegítjük a megyében működő gazdasági szervezetek

beruházás előkészítésében és a megvalósításában való minél szélesebb körű bevonását.
Tolna megye területére tervezett, a célrendszer egészét felölelő jelentősebb területi beavatkozásokat az *1. számú mellékletben* szereplő ábra mutatja.

I. 1. Tolna megye fejlesztésének alapelvei

1. A Fejlesztési Konceptió első számú célja azt megalapozni, hogy a jövőben – a 2014-20-as fejlesztési ciklus során és azt követően - minél több és a megye számára minél több haszonnal járó forrás érkezzon Tolna megyébe. Ennek szellemében célul tűzhető ki, hogy a következő hét évben a különböző fejlesztési programból a megyébe érkező forrás legalább annyi, vagy több legyen, mint amennyi az előző hét évben a megyében rendelkezésre álló százmilliárd forint volt.

2. A fejlesztési források hasznosságának mércéje az, hogy mennyire erősödik a megyei gazdaság, illetve hogy mennyire képesek a fejlesztések a megye társadalmi-környezeti helyzetén tartósan javítani.

A megye gazdaságának erősödése a gazdasági aktivitás és a tőkevonzó képesség erősödését, a termelési kapacitások és a piacok bővülését jelenti. A termelés bővülése során növekszik a megye gazdaságában rendelkezésre álló tőke, javul a megyében működő vállalkozások technológiai színvonala és új munkahelyek jönnek létre. A megyei piac növekedése során bővül a helyi fogyasztás, egyre több turista érkezik Tolna megyébe, továbbá egyre több és jobb szolgáltatás közül választhatnak a Tolna megyeiek.

A fejlesztési források gazdasági hatásaikon túl azt is célozzák, hogy

- a megye népességmegtartó ereje növekedjen,
- a települések és más helyi közösségek megerősödjenek,
- a társadalmi béke és a biztonság stabilitása fennmaradjon,
- meg tudjon erősödni a fenntarthatóságra és a környezettel való harmóniára épülő vidéki életmód.

3. A Fejlesztési Konceptió a megye gazdasági, társadalmi és politikai szereplők számára készülő együttműködési platform, az összefogás céljait és eszközeit kijelölő alapdokumentum. A Konceptió törekvése, hogy kereteket adjon ahhoz, hogy a megyében felmerülő fejlesztési elképzelések hosszú távon ható, a megyében élők életminőségét érdemben javító fejlesztési történetekké álljanak össze. A megye kulcsszereplői által közös alapvetésként elfogadott Konceptió arra ad lehetőséget, hogy a jövőre nézve meghatározhatók legyenek a fejlesztési törekvések valóra váltásához szükséges közös lépések: milyen fejlesztésekért szükséges a megyének lobbizni, milyen ütemtervet érdemes a fejlesztési történetekhez megfogalmazni.

4. A Fejlesztési Konceptió célul tűzi ki, hogy Tolna megyében alakuljon ki és erősödjön meg az a tudásbázis, intézményrendszer, közösség és kultúra, amely képes minél több megyei szereplőt mozgósítani a fejlesztési források megszerzésére és hasznosítására. Azaz: jöjjön létre a megyében a fejlesztési központok rendszere és hálózata, az önkormányzat és vállalkozások fejlesztési történeteket összeállító és azokat megvalósító együttműködései.

5. A Fejlesztési Konceptió funkciója, hogy hidat építsen az uniós fejlesztési intézményrendszer, nyelv, hozzáállás és a helyi szándékok, lehetőségek közé. A megye közléte és kulcsszereplői a fejlesztési forrásokat elsősorban, mint a konkrét lehetőségekhez kapcsolódó projekteket értelmezik, a brüsszeli intézmények viszont összeurópai, általános célok megvalósulását kérik számon. Az elvek és a cselekvés közötti összhangot egy, a mind a két oldal elvárásait értő és azoknak megfelelő cél- és intézményrendszer tudja megteremteni.

6. Tolna megye az ország központi jelentőségű pontjaitól távol fekvő, kisvárosokra és kis falvakra épülő agrárvidék. A megye természeti szépségekben gazdag, de kevés a jelentős mértékű turizmust magától értetődően megteremtő attrakció. Tolnára jellemző, hogy mindenhol erős a helyi identitás, helyi kultúra. A Fejlesztési Koncepció szempontjából az a legfontosabb kihívás, hogy hogyan lehet az erős helyi kultúrában és a környezetben rejlő energiákat mozgósító, realiztikus fejlesztési történeteket összeállítani és megvalósítani.

II. A megye célrendszerének bemutatása

II.1. A megye fejlesztésének átfogó és stratégiai céljai

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió átfogó céljainak meghatározását elsősorban a koncepció helyzetértékelése során meghatározott fejlesztési irányok határozták meg, valamint azok a megyei sajátosságok (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek) amelyek közvetlen beavatkozásokat igényelnek. Három fő terület fejlesztése kiemelten fontos:

- **gazdaságfejlesztés**, hogy az emberek számára új munkahelyeket hozzunk létre és megőrizzük a meglévőket:
Az Európai Unió tagállamai együttesen ismerték fel, hogy a világot és egész Európát is sújtó gazdasági válság ellen a leghatékonyabb eszköz a gazdaság kiemelt fejlesztése, amely megoldást adhat az egyre erősödő, éppen a válság következménye okán komoly problémát jelentő foglalkoztatási szint csökkenésére is. Az Európa 2020 Stratégia és a Nemzeti Fejlesztés 2020 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is azt a célt fogalmazza meg, hogy a következő finanszírozási időszakban a legtöbb forrást gazdaságfejlesztésre kell fordítani a társadalmi és környezeti szempontok figyelembe vételével. A megyei koncepció helyzetértékelése során a megye állapotát jellemző adatok, folyamatok vizsgálata is azt támasztotta alá, hogy ezen a területen kell a legtöbb forrást, támogatást felhasználni, annak érdekében, hogy érdemi eredményeket tudjunk 2020-ig elérni.
- **humán erőforrás-fejlesztés**, hogy a megszerzett tudást, szakértelmet helyben tartsuk, hogy a gazdaság igényeit jobban ki tudjuk elégíteni:
A mai szakképzési rendszer nem igazodik az állandóan mozgásban lévő gazdasági, piaci igényekhez, ugyanakkor piacképes szakmák elméleti és gyakorlati oktatási színvonala elmarad a piaci, gazdasági szereplők elvárásaitól. Megfelelő támogatással megyei, szervezett, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításával a szakképzés eredményessége egyértelműen javítható. Fejleszteni kell a megye felsőoktatási potenciálját is, a kapacitások bővítésével és a meglévők átszervezésével (pl.: PTE IGYK). A gazdaság szereplőinek szélesebb körű bevonásával (elsősorban gyakorlati szakképzés helyszínei) a szakképző intézményekben indított képzések alaposabb tervezésével, az elméleti oktatási anyagok naprakész, jövőbe és a környezettudatosságra is tekintő ismeretanyagokkal való kibővítésével hatékonyra és piacképesre válik a megyei szakképzés. Az új képzések indításánál a jelentősebb beruházásokat, fejlesztéseket is érdemes figyelembe venni (pl.: paksi atomerőmű - új blokkok építése).
- **vidékfejlesztés**, hogy a megye vidékies jellege ne hátrány, hanem előny legyen az itt élők számára, hogy a megye középső aprófalvas térsége ne még inkább leszakadjon, hanem a városokkal együtt, azokhoz felzárkózva (funkcionális térségként) tudjon fejlődni, a természeti erőforrások védelmének szem előtt tartásával.

Átfogó célok

1.1. A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

1.2. Társadalmi megújulás

1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életteremtése

Stratégiai célok

1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

1.2.1. Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci esélyeinek javítása

1.3.1. Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőripar)

1.2.2. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése

1.3.2. Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

1.2.3. Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

1.1.4. Vállalkozások versenyképességének erősítése

II.1.1. átfogó cél: A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

III.1.1.1. stratégiai cél: Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként

A helyi gazdaság fejlesztése és a megyei foglalkoztatás növelése érdekében kiemelten fontos, hogy a helyi (Tolna megyei) vállalkozások felkészüljenek a várható Tolna megyei fejlesztések megvalósítására. Ennek érdekében valamennyi ágazatot tekintve erősíteni szükséges iparáganként, illetve termékpályánként a vállalkozói, termelői együttműködések. A Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar hozzájárulhat a megyei hiánypótló képzések kialakításához, megszervezéséhez (borászati centrum létrehozása, mérnökinformatikus képzés beindítása).

Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével

A borvidék nagy múltja, kiváló termőhelyi adottságai és minőségi borai jó alapot nyújtanak a további fejlődésre. A termék- és termelésfejlesztésben szükséges tudásbázissal a Pécsi Tudományegyetem rendelkezik, mely a helyi szőlészek és borászok szakmai tapasztalatával a Szekszárdi és Tolnai Borvidék hasznára válhat.

Dombóvár és Tamási központtal mezőgazdasági célú K+F bázis kialakítása a Kaposvári Egyetem szakmai együttműködésével

A jó termőhelyi adottságoknak megfelelően megosztható a kutatóközpont a két település között. Mindkét város térségében hagyományosan nagy súllyal bír a mezőgazdaság, melynek továbbfejlesztésében a Kaposvári Egyetem nyújthat segítséget.

Energetikai K+F bázis kialakítása Paks és Tamási központokkal

Pakson a mérnöki szaktudás kamatoztatása egyéb energetikai célú beruházások megvalósítására és a Paksi Atomerőmű blokkjainak bővítése érdekében, valamint Tamásiban helyi kezdeményezésű megújuló energia felhasználásra alapozva kutatóközpontot kell létrehozni.

A helyi mezőgazdasági alapanyag-termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségenként

A termelési hatékonyság a szállításban, raktározásban is fontos. Ezért elengedhetetlen a helyi logisztikai bázisok racionalizálása, ahol szükséges, ott pedig a kapacitás növelése, a szolgáltatások fejlesztése.

A helyi alapanyag-termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban

A termékek szállításához szükséges az országos, illetve nemzetközi folyosók mentén logisztikai főközpontok kialakítása, tekintettel a csomóponti helyzetre, valamint a termékek szállítási távolságára. Fontos a csomópontok (Bátaszék, Bonyhád, Dombóvár, Dunaföldvár, Paks, Szekszárd, Tolna) és kikötők (Dunaföldvár (TEN-T hálózatba emelése), Paks, Bogyiszló és Fadd-Dombori térsége) megközelíthetőségének, szolgáltatásainak mennyiségi és minőségi javítása szárazföldön és vízen egyaránt.

Tolna megye területére az „Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként” című stratégiai cél keretében tervezett jelentősebb területi beavatkozásokat az 2. számú mellékletben szereplő ábra mutatja.

II.1.1.2. stratégiai cél: Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)

Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal

Szükséges a már meglévő tejipari termékek folyamatos fejlesztése, ennek következtében az ágazat piaci részesedésének növelése. Fontos a potenciálisan számba vehető tejipari kapacitások jobb kihasználása, speciális, magas hozzáadott értékű (kézzel készített, kisüzemi, manufaktúrás) termékek előállítására. Újra kell élesíteni a megyében nagy múlttal rendelkező húsipari tevékenységet, ki kell alakítani a nagyüzemi és a kisüzemi kapacitásokat, versenyképes, egyedi húskészítmények piaci bevezetését.

A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével

Hagyományosan jelenlévő ágazatok, melyek országos jelentőséggel bírnak. Szakembergárdájuk, foglalkoztatottaik száma jelentős, piaci részesedésük növelése, új piaci szegmensek keresése, termékeik fejlesztése stabilitásuk érdekében szükséges.

A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként

A jó termőhelyi adottságokra és jó minőségű helyi alapanyagokra alapozható feldolgozóipar, mely az alapanyag-termeléshez képest lényegesen magasabb hozzáadott értékkel bír. Támogatandó a helyi állattenyésztés igényeit szolgáló helyi növénytermesztési alapanyagokra épülő takarmány-előállítás fejlesztése. A terméshozamok kiszámíthatósága érdekében szükséges az öntözhető területek

növelése. A szántóföldi növénytermesztés mellett indokolt a magasabb élömunka igényű zöldség- és gyümölcsstermesztés, gyógynövénytermesztés, biotermékek előállítása és egyéb kertészeti tevékenységek arányának növelése. Ezek a foglalkoztatásra is jótékony hatással vannak, illetve javítják az agrárium jövedelmezőségét.

A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése

Kedvező hatást gyakorolhat a lakáspiaci helyzetre a megye legnagyobb energetikai célú ipari fejlesztése, a Paksi Atomerőmű új blokkjának/blokkjainak létesítése, amelynek következményeként több éven keresztül jelentős számú mérnökre és szakképzett munkaerőre lesz szükség, akik elhelyezése, lakhatási lehetőségeinek megoldása további építőipari beruházásokat igényel. A várható gazdaságfejlesztési beruházások, élelmiszeripari feldolgozó üzemek és a kiszolgáló épületek elsősorban a fémszerkezet-gyártás (acélszerkezetes épületek) fellendítését segítik elő, ami jótékony hatást fog gyakorolni az építőipar ezen területén tevékenykedő vállalkozások piaci részesedésére.

A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzaskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban

Szükséges az ipari parkok versenyhelyzetét javítani a szolgáltatások számának növelésével, valamint minőségük javításával, különös tekintettel a piacra jutás elősegítésével. Széleskörű inkubációs lehetőségeket kell biztosítani a vállalkozások számára.

Egészségipari fejlesztések

Az egészségügyi szolgáltatások bővítése, valamint az intézményrendszer fejlesztése mind a helyi lakosság, mind pedig a megyén kívülről érkezők ellátását szolgálja, valamint a helyi foglalkoztatási mutatókra is kedvező hatással lenne.

Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által

A piaci versenyben való javuláshoz szükséges – földrajzi távolságon, illetve ágazatokon alapuló – összefogások, partnerségek kialakulását elősegíteni. A Dél-dunántúli régióon belül fontos Tolna megye gazdasági szerepének erősítése.

A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóipari, szerszámgép gyártás területén és elektronikai iparban

Ki kell használni a jelentős német nemzetiségű, német ajkú lakosság, valamint a megye erős német gazdasági kapcsolataira épülő gazdaságfejlesztési lehetőségeket – elsősorban a világhírű német gépgyártási tapasztalatokra alapozva. Támogatandó a városok ipari parkjaiba, ipari övezeteibe települő, illetve a főként Szekszárd és Bonyhád térségében jelen levő gépipari cégek fejlesztése.

A szén- és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével

A megye Baranya megyével határos területe jelentős mennyiségű ásványkincssel rendelkezik, melynek feltárása az energiaárak növekedése miatt gazdaságilag indokolható. A bányászati tevékenységgel és az arra épülő, illetve azt kiszolgáló szolgáltatásokkal a térségben élők foglalkoztatása jelentős mértékben javítható.

Tolna megye területére a „Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, kiemelten a magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (élelmiszeripar, textil- és bőripar, gépgyártás, fémfeldolgozás)” című stratégiai cél keretében tervezett jelentősebb területi beavatkozásokat az 3. számú mellékletben szereplő ábra mutatja.

II.1.1.3. stratégiai cél: A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése

A megyében található kúriák, kiskastélyok országos vagy helyi védetség alatt kihasználatlanul állnak. Állagromlásuk megállítható és visszafordítható lenne hasznosításukkal. Ezek egy része a településektől kissé távolabb fekszik, de a mai lehetőségekkel, alternatív infrastruktúrával elláthatók. Elsősorban szálláshelyek kialakítása indokolt a bakancsos és kerékpáros turizmus számára, illetve közösségi funkciók preferálhatók.

Hasznosításuk terén szintén fejlesztendőek a megyei várak (pl.: Dunaföldvár, Dombóvár-Gólyavár, Ozora, Simontornya), római kori régészeti lelőhelyek (pl.: Limes, Iovia), valamint szobrok, szoborcsoportok (pl.: Kossuth-szoborcsoport).

Helyi turizmus versenyképessége

A helyi turizmus versenyképességének javítása Tolna megyében lehetőséget teremt a közösségi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztésre, melynek egyik lehetséges módja a helyi jelentőségű turisztika vonzerejének javítása, fesztiválok szervezése, ami hozzájárul a helyi termékek népszerűsítéséhez, a helyi piacok újjászervezéséhez, valamint ezáltal növeli a helyi foglalkoztatottságot is.

Országos jelentőségű védett természeti területek

Feltáratlanok a megyében az országos hírű, de célállomásként még nem eléggé keresett védett területek. Ezekhez feltétlenül szükséges kialakítani látogató- és információs központokat, valamint a terület bejárhatósága és megközelíthetősége sem optimálisan biztosított (pl. Gemenci kisvasút indítása Szekszárdról, Gyulaj szervezett látogathatóságának hiánya, a Mecsek ÉK-i feltárása látogatóközponttal (Váralja), a Pacsmagi-tavak átfogó turisztikai hasznosítása.) A védett természeti

területek turisztikai szempontból rendkívül jó lehetőséget biztosítanak a megye számára. A csodálatos természeti környezetben biztosíthatók a minőségi, a mai kor követelményeinek megfelelő vadász, horgász, öko- és lovas turizmust kiszolgáló létesítmények és az igényeket kielégítő szolgáltatások.

Sió turisztikai hasznosítása

A Sió összeköti az ország vízrajzának két kiemelkedő természeti kincsét, a Balatont és a Dunát. A mintegy 120 km-es szakaszból 100 km a megyén keresztül halad, és a városoktól távol, a megye turisztikailag még feltáratlan területeit szeli át. A meder rendezésével és vízszállító képességének helyreállításával javulna a vízgazdálkodás, ami nemcsak a vízi közlekedést biztosítaná, de lehetőséget teremtene a mezőgazdasági területek szükség szerinti öntözésére is, illetve így a Sió teljes szakaszán használhatóvá válna a vízi turizmus számára. A töltéseken turisztikai és egyben hivatásforgalmat is szolgáló összefüggő kerékpárutat kell kialakítani. A fejlesztés szervesen kapcsolódna a Balaton kiemelt üdülőövezetéhez, gazdagítaná az ottani kínálatot és programot kínálna a meghosszabbított szezonban. A kiépített megállóhelyek, pihenők alkalmasak lennének arra, hogy a Sió tágabb vonzókörzetében található értékeket (ozorai és simontornyai vár, felsőrácegrespusztai Illyés Gyulához és Lázár Ervinhez kötődő irodalmi túrák szervezésére alkalmas pontok, kúriák, a kölesdi és tengelici kastélyok, a sióagárdi tájházak, valamint a pincefalvak) szolgáltatások nyújtásával turisztikai attrakciókká fűzzék. Átfogó célunk, hogy a megyében összefüggő kerékpárút-hálózatot, és erre felfűzött komplex turisztikai kínálatot alakítsunk ki. A turisztikai attrakciókra épülő, már meglévő kerékpárút-hálózat szakaszait is magába foglaló, megyei összefüggő kerékpárút egyben a szomszédos megyék (Somogy, Fejér, Baranya) nagyobb turisztikai értékeinek elérését is szolgálják.

Duna menti rekreációs térség kialakítása

Két város (Dunaföldvár, Paks), egy nagyközség (Fadd) és három község (Bölcske, Gerjen, Bába) kivételével települések belterületétől távol halad a megye K-i határán mintegy 100 km hosszan a legnagyobb magyarországi folyó. Ez a természeti adottság, valamint a kialakult holtágak, öblök, a gemenci állat- és növényvilág kincsei indokoltá teszik a régióban minőségi szállás- és vendéglátóhelyek létesítését, a vízi sportokra, horgászturizmusra, a hagyományokra alapozott rekreációs térség kialakítását. Turisztikai vonzerőt képezhet Dunaföldváron a vár, a tájház, a gyógyfürdő, Bölcskén a pincefalva, a világörökség várományos római kori Limes maradványok, Pakson az Atomenergetikai Múzeum és Látogatóközpont, a pincefalva, a szintén világörökség várományos római kori Lussonium, a képtár, Fadd-Domborin az üdülőtelep és a vízi sportok, Decsen a tájház és a sárközi népviselet, Bogyiszlón az orchideás erdő, Bátán a tájház, továbbá Bátaszéken az Árpád-kori romok. Turisztikai szempontból a Sióhoz és a Dunához kapcsolódó rekreációs térség együttes kezelése, a programok, szolgáltatások egymással való kiegészítése javasolt. A közelmúltban megépült M6 autópálya a bel- és külföldi turizmus számára egyaránt jól megközelíthetővé teszi ezt a térséget.

Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése

Két jelentősebb létesítmény működik a megyében, egyik Dombóváron a másik Tamásiban. Míg az előbbi magas színvonalú szálláslehetőséggel és egészségügyi szolgáltatással is bír, az utóbbinál az akadálymentes megközelíthetőség és használat az, ami nemzetközileg is egyedülálló. Ez utóbbi esetében a közeli kemping és egyéb szálláshelyek továbbépítése preferálható, valamint igen széles körű marketing-tevékenység szükséges az országos és a nemzetközi turisztikai vérkeringésbe való bekapcsolódáshoz.

Mindkét település számára egy várható nemzetközi szintű vasúti (és közúti) megközelíthetőség kiépítése óriási előrelépést jelentene.

Ugyanakkor fontos megemlítenünk és további fejlesztésekkel érintenünk a megyeszékhelyen kiépített szekszárdi, valamint a helyi jelentőségű bonyhádi termálfürdőt. A tervezett paksi és a meglévő dunaföldvári gyógyfürdő további bővítése és fejlesztése a regionális és megyei gyógyvízkínálatot és a ráépülő gyógyászati szolgáltatások kínálatát jelentős mértékben javíthatja.

A szálláslehetőségek mennyiségi és minőségi fejlesztése Tamási, Szekszárd, Dunaföldvár és Bonyhád esetében is indokolt.

A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése

Az elmúlt években méltán elismert lett mind országosan, mind nemzetközileg a borvidék, több Év Borásza cím került a megyébe, Szekszárdra. Kitérőt jelenthet az együttműködés, országos és nemzetközi hírű programok, fesztiválok szervezése, igényes és különböző színvonalú szálláshelyek és vendéglátóegységek kialakítása, valamint kapcsolódás egyéb kulturális és turisztikai akciókhoz. Több száz pincéből álló pincefalvak (Bölcske, Paks, Györköny, Sióagárd) találhatóak a megyében, melyekből országosan is csak néhány van. Kedvező közúti megközelítéssel az M6 mentén további baranyai (villányi) és Bács-Kiskun megyei (hajósi) pincefalvak érhetők el. Ezek együttműködésével, pincefalvankénti központok kialakításával, a szállás és a vendéglátás lehetőségeinek bővítésével kiváló turisztikai attrakciók alakíthatók ki. A pincefalvak szomszédos megyékben lévő borkínálattal történő összekapcsolása, valamint a szekszárdi borturisztikai lehetőségek kiegészítése a megyeszékhely sport-, konferencia-, üzleti és szabadidős turizmus nyújtotta lehetőségeivel, erősítené a térség komplex turisztikai vonzerejét. A borturizmussal egyetemben fontos a helyi gasztronómiai kínálat bővítése, az abban rejlő lehetőségek kiaknázása, valamint a helyi termékeket előállító gazdaságok fejlesztése.

Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése

A kerékpáros turizmus igényeinek kielégítése érdekében kiemelten fontos az alábbi szakaszokon a kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése és a már kiépített szakaszok összekapcsolása és további fejlesztése: Szekszárd–Tolna–Fadd–Dombori, Tamási–Dombóvár–Orfű–Pécs, Dombóvár–Kaposvár. A megvalósítandó fejlesztések a turisztikai célokon túl a hivatásforgalom szempontjából is jelentősek.

Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések

Szükséges a megye területén lévő vízbázisok fejlesztése, az egészségügyi határértéknek megfelelő vízminőség előállítása érdekében, valamint az előregedett, elszennyeződött infrastrukturális elemek (pl.: ivóvíz-gerincvezeték hálózata, vízátelelő szivattyúk) cseréje, bővítése. Nagyobb településeken szennyvíztisztító telepek kiépítése, kisebbeken pedig alternatív megoldások alkalmazásának támogatása indokolt. A már meglévő szennyvíztelepeket bővíteni, fejleszteni és korszerűsíteni kell. A részben csatornázott települések esetén a 100%-os csatornázottság elérése a cél.

Javítani, kiterjeszteni, valamint támogatni kell a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségeit, csak úgy, mint a zöld hulladék kezelését és újrahasznosítás lehetőségeinek megteremtését.

Támogatni kell a mezőgazdaság, az ipar és a közlekedés által okozott zaj- és légszennyezettség mérséklésére irányuló technológiai fejlesztéseket és védősávok létesítését.

Tolna megyében az elmúlt évtizedekben beszennyezett területek kármentesítése, az ebből adódó környezeti kockázatok csökkentése az előttünk álló tervezési, fejlesztési időszak feladatai közé tartozik (Szekszárd, Hidas, Bonyhád, Simontornya, Dunaföldvár térségében). A tervezett fejlesztések megvalósítása során az ipai múlttal rendelkező ún. barnamezős területek preferálása indokolt a zöldmezős beruházásokkal szemben.

Tolna megyében fontos a természeti és táji értékek megőrzése, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása. Turisztikai és fenntarthatósági szempontból különösen fontos a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása, valamint a táji örökség megőrzése. Ehhez szükséges a kedvező tájkaraktert őrző termelés, kereskedelem és egyéb szolgáltatások erősítése. A táji fenntarthatóság érdekében indokolt a működőképes ökológiai rendszerek, zöld infrastruktúrák fennmaradásának és fejlesztésének biztosítása, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a fejlesztések során az ökológiai viszonyoknak megfelelő, honos fajok alkalmazása, zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, minőségének javítása, építmények és létesítmények tájba illesztése, tájsebek begyógyítása, a táj rehabilitálása és rekultivációja.

Kiemelten fontos az erdőgazdálkodás fenntarthatósága. Az erdei területeken való termelés során a természeti értékek megőrzésének lényeges eleme az erdőgazdálkodás logisztikai infrastruktúrájának fejlesztése.

A tervezett és megvalósított fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani a NATURA 2000 területekre, szükség esetén indokolt hatásbecslési eljárás lefolytatására.

Tolna megye területére „A megye természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása” című stratégiai cél keretében tervezett jelentősebb területi beavatkozásokat az *4. számú mellékletben* szereplő ábra mutatja.

II. 1.1.4. stratégiai cél: Vállalkozások versenyképességének erősítése

Vállalkozások foglalkoztatási képességének erősítése

Tolna megye foglalkoztatási gondjainak enyhítéséhez összehangolt szakpolitikai és fejlesztési erőfeszítésekre van szükség. A foglalkoztatást támogató közösségi intézményrendszer fejlesztése mellett fontosak azok az intézkedések, amelyek célzott támogatással segítik a vállalkozásokat abban, hogy minél több embernek, különös tekintettel a foglalkoztatási szempontból speciális társadalmi csoportoknak tudjanak munkát adni.

Termék-, technológiai és szervezeti újítások ösztönzése és támogató környezet megteremtése

A gazdaság fejlődéséhez elengedhetetlen egy olyan üzleti-társadalmi környezet létrejötte, amelyben minél több Tolna megyei vállalkozásnak megéri újításokat bevezetni előállított termékeiket, használt technológiájukat és szervezeti folyamataikat tekintve. A fejlesztéspolitika ezt foglalkoztatási és beruházási támogatásokkal, innovációs együttműködések ösztönzésével tudja támogatni.

Kis- és középvállalkozások szolgáltatásfejlesztése

A kis és közepes méretű vállalkozások fejlesztésekor az infrastrukturális beruházások mellett fontos figyelmet kapnia a szolgáltatások fejlesztésének is. Ezzel összefüggésben kiemelten fontosak a KKV-szektor növekedési problémáinak leküzdéséhez azok a támogatások, amelyek a fő üzleti tevékenységen kívüli, azokat támogató folyamatok (pl. marketing, sales, hálózatépítés, asszisztencia) fejlesztését támogatják.

Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése

A gazdaságfejlesztés fontos elemei azok a programok, amelyek a magas szintű üzletvezetési készségek elsajátítását és naprakészen tartását támogatják. Képzésekkel, szaktanácsadással mind a vállalkozóvá válást, mind a már üzlettel rendelkezők ismereteinek bővülését érdemes támogatni.

IKT- technológiák használatának ösztönzése az üzleti életben

Az infokommunikációs technológiák minél szélesebb körű használata az egyik útja annak, hogy a Tolna megyei vállalkozások hatékonysága növekedjen. Az új típusú technológiai megoldások bevezetése önmagában is fontos eleme lehet egy innovatívabb vállalati működésre való átállásnak, valamint emellett energiát szabadít föl más típusú újítások kikísérletezéséhez, kipróbálásához.

Vállalkozások megújulóenergia-felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása

Mind üzleti (költséghatékonysági), mind környezetvédelmi szempontból hasznos az energiafelhasználás racionalizálása és fenntartható energiaforrások használata. Ezzel összefüggésben fontos támogatni a termelő és szolgáltató üzleti folyamatokhoz kapcsolódó energiahatékonysági és megújuló energiaforrások bevonását lehetővé tevő beruházásokat.

Vállalkozások tőkéhez jutási lehetőségeinek szélesítése

A gazdaságfejlesztés fontos eleme a vállalkozások finanszírozási problémáinak enyhítése, beruházási kedvük növelése. Ennek eszközei a visszatérítendő támogatások (pénzügyi eszközök). A finanszírozási programok esetén kiemelten fontos, hogy minél rugalmasabb és minél kevesebb adminisztrációs teherrel járó rendszer alakuljon ki.

II.1.2. átfogó cél: Társadalmi megújulás

II.1.2.1. stratégiai cél: Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása és a helyi közösségek megerősítése

A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése és a fiatalok képességeinek kibontakoztatása.

A piaci igényt nem támasztó képzések helyett újakra lenne szükség (például informatikai, műszaki, közösségfejlesztői, stb.), illetve a nem piacképes szakmák képzéseit fel kéne váltani piacképesekkel. Olyan szakmákra történő képzés lenne célszerű, ami a valódi munkaerő-piaci igényekhez igazodik, amivel a megyében tudnának elhelyezkedni a szakemberek. Ebben részt vállalhatnának a megye gazdasági szereplői is, gyakornoki programok biztosításával, illetve magának a gyakorlati oktatásnak a szakmai alakításával, formálásával. Mindehhez elengedhetetlen a rendszeres kommunikáció és kapcsolattartás a munkaadók és képzőhelyek között.

A fenti intézkedések jól illeszkednek a megye azon általános törekvéséhez, hogy hozzájáruljon a fiatalok képességének kibontakoztatásához, amely a gyakorlatorientált szakképzési rendszeren túl a települési ifjúsági munkák fejlesztésével, a fiatalok helyi szerepvállalásának támogatásával és a fizikai aktivitás területein mutatkozó képességek kibontakoztatását segítő programok és együttműködések indításával érhető el.

Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében

Elsősorban a Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan, illetve a megye piaci igényeihez igazodó műszaki képzés indokolt lenne, ami hozzájárulna a megye szakképzésének minőségi javításához, ezzel is helyben tartva a továbbtanulókat.

Az közoktatás színvonalának javítása és az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)

Szükséges az oktatási rendszert átfogó fejlesztések infrastrukturális megalapozása és támogatása, hiszen egyrészt az intézmények felzárkóztatásának is fontos kritériuma az infrastrukturális feltételek javítása, másrészt pedig a minőségi oktatási környezet kialakításához és a formális többlétszolgáltatások nyújtásához is elengedhetetlenek az ilyen irányú fejlesztések a megyében.

A szakoktatás digitális modernizációjával javulhatna az oktatási esélyegyenlőség városi és falusi diákok között. Ehhez elengedhetetlen a megye területén egységes infrastrukturális színvonal biztosítása. Elektronikus oktatási anyagokkal, tantervi hálózattal, vizsgarendszerrel megszűnhetnének a földrajzi adottságból eredő hátrányok a vidéki térségben is. Ezért támogatjuk a távoktatási képzési struktúra kiépítését és a Digitális Campus létrehozását a PTE IGYK-n.

A minőségi oktatáshoz való hozzáférés biztosítása és a korai iskolaelhagyás csökkentése

Az oktatáshoz, neveléshez és képzéshez való hozzáférés a korai iskolaelhagyás csökkentése, a befogadó nevelés támogatása és a nemzetiségi nevelés szakmai támogatása által biztosítható. Egyértelműen szükség van a megye pedagógusainak folyamatos szakmai fejlesztésére, hogy megfeleljenek a megújuló köznevelési rendszer igényeinek. A megye közoktatást végző intézményeiben végzett tartalmi, módszertani fejlesztésekkel, az értékelési rendszerek alkalmazásával és működtetésével támogatni lehet és szükséges a fenti folyamatokat.

A korai iskolaelhagyás problémája, valamint a köznevelés eredményessége és hatékonysága is javítandó olyan formális és informális tanulási formákon keresztül, mint a kompetencia- és személyiségfejlesztő programok, foglalkozások, nevelési programsorozatok, tematikus táborok, erdei iskolák és ismeretterjesztő programok működtetése. Az egész életen át tartó tanulás eszményének meghonosításával, távoktatással és e-learning technikákkal széles körben fejleszthetők a lakosság alapképességei.

Szociális ellátórendszer fejlesztése

Az egységes színvonalú alapellátás megteremtése érdekében indokoltak az infrastrukturális fejlesztések. Továbbá fontos a szociális szolgáltatások bővítése, és az ehhez való hozzáférés elősegítése. Különböző programok, tanácsadói és egyéb szolgáltatások (pl. mentorálás) segítségével szükséges az idősek és a családok támogatása, tekintettel a nevelőszülői hálózatok fejlesztésére is.

Civil szféra megerősítése a megyében

A befogadó társadalom elősegítéséhez nélkülözhetetlen az aktív közösségi szerepvállalás és az önkéntesség erősítése. Ki kell használni a megye már meglévő

civil szervezeteiben rejlő lehetőségeket az ilyen szervezetek munkájának és programjainak támogatásával, infrastruktúrájának fejlesztésével.

Az önkéntesség elterjedéséhez egyrészt csatlakozni kell népszerűsítő kampányokhoz, másrészt aktívan hozzá kell járulni az önkéntességet elősegítő intézményi keretek kialakításához, szakemberek és önkéntesek képzésével, az önkéntes munkák és azok népszerűsítésének módszertanának megismerésével és terjesztésével.

Helyi identitás és kulturális élet fejlesztése közösségi terek és programok létrehozásával, közösségfejlesztő szakemberképzés indításával

Tolna megyének meghatározó jellemzője, hogy erős az egyes térségekhez, településekhez tartozó helyi identitás. Fontos cél ezeket a kötődéseket ápolni és a helyi közösségeket tovább erősíteni közösségi terek létrehozásával, kulturális és hagyományőrző programok szervezésével.

Ezeket a törekvéseket erősítheti, ha közösségfejlesztő szakemberek is részt vesznek a kulturális élet szervezésében. A közösségfejlesztő szakemberek feladata, hogy összefogva a helyi igényeket, kihasználva a helyi lehetőségeket, a közösségtudatot erősítsék.

A Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Karán jelenleg is folyó szociális munkás, ifjúságsegítő, moderátor és szociális gazdasági menedzser szakképzésekre lehet építeni, és indokolt volna további kapcsolódó szakok és szakképzések indítása is.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése

A vidéken és a városokban egyaránt megtalálható hátrányos helyzetű kiskorúak és felnőttek speciális képzési és nevelési igényeire választ adó, társadalmi beilleszkedésüket segítő intézményi rendszer megerősítése, valamint e társadalmi rétegek munkába állásának támogatása szükséges a megye egész területén. Ezt védett munkahelyek létrehozása, mentorálás és tanácsadás, illetve az ezek hatékonyságát biztosító kutatások és elemzések elvégzése biztosíthatják. Számukra az atipikus foglalkoztatási módok is segítséget jelenthetnek, ezért támogatandó ezek szélesebb körű elterjesztése.

A hátrányenyhítés kiemelt eszközei lehetnek a szociális vállalkozások.

Hátrányos helyzetű csoportok befogadásának elősegítése

A megye hátrányos helyzetű csoportjainak befogadását négy probléma kezelésével lehet javítani. Növelni kell a társadalmi integrációt, segíteni kell a területi hátrányok felszámolását, csökkenteni kell a mélyszegénységet és a gyermekszegénységet. Ezen problémák mindegyikét érdemes kétfelől is megragadni. Egyrészt olyan programokra van szükség, amelyek hatékonyan kezelik a felmerülő társadalmi problémákat. A társadalmi integrációt a hátrányos helyzetű emberek szerepvállalásának erősítésével és civil szerveződésükben való részvételével lehet támogatni, de általánosabb, a kulturális identitás megőrzését és az interkulturális párbeszéd elindítását célzó innovatív programokat is tervezünk. A gyermekszegénység integrált térségi és kistéleplési gyerekprogramok indításával

kezelhető, míg a mélyszegénység a szegregált élethelyzetek felszámolását segítő innovatív megoldások támogatásával érhető el. A megye hátrányos területeinek lemaradását csökkentő, a területi hátrányokat felszámoló intézkedések és programok egyik fő fókusza az emberi erőforrások javítása kell, hogy legyen, mely kellő szakmai, módszertani és tervezési megalapozó fázisok után kapacitásfejlesztések, tanácsadások és szervezetfejlesztések révén valósulhat meg.

Az programok hatásait másrésztől infrastrukturális fejlesztésekkel lehet erősíteni, melyek vagy közvetlenül érinthetik a négy ügyet, vagy közvetetten segíthetik a probléma megoldásán dolgozó szervezetek munkáját. A mélyszegénységben élők helyzetét a területi hátrányok felszámolása révén komplex települési programok, bérlakás fejlesztések javíthatják, a gyermekszegénységet a sikeres oktatást és önálló életkezdés esélyeit javító intézmények infrastrukturális fejlesztései csökkenthetik. Szükség van a társadalmi integrációt elősegítő intézmények támogatására is.

II.1.2.2. stratégiai cél: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése

Családbarát foglalkoztatáspolitikát, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztését

Táv munkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozással, családi termeléssel, illetve a közmunkaprogram racionalizálásával javulhatna elsősorban a falvak munkanélküliségi rátája, valamint a nők foglalkoztatási helyzete.

Életminőség javítása és vonzó élettér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel

Indokolt a településeken a szolgáltató szektor szerepének növelése, a kereskedelem volumenének növelése, az áruválaszték bővítése, kulturális és szabadidős tevékenységek lehetőségének megteremtése. A kreatív ipar megjelenése városokban és falvakban egyaránt hozzájárulna az életminőség javulásához, az élhetőbb környezet megteremtéséhez.

A lakosság egészség tudatosságának növelése

A megye vonzerejét növelheti a lakosság egészségének és egészség tudatosságának növekedése. Ez az összetett folyamat számos egészségügyi, társadalmi és gazdasági szervezetre ró feladatot, hiszen csak ezek együttműködése esetén van esély az érdemi fejlődésre. A hatékony egészségkommunikáció és az egészségfejlesztési programok növelhetik a lakosság fizikai aktivitási szintjét, hozzájárulhatnak a függőségek visszaszorításához, valamint növelhetik a lakossági szűrések látogatottságát és az életmóddal összefüggő betegségek megelőzésének hatékonyságát.

Önkormányzati bérlakásprogram városokban (pl. Szekszárd), valamint bérház- és háztáji program bevezetése az apró- és kistelepüléseken

A fiatalok lakáshelyzetének megoldása kiemelt feladat, hogy ezzel is elősegítsük a helyben maradásukat, megakadályozzuk a falvak, illetve városok további népességcsökkenését.

Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés

A fiatalok elvándorlásának mérsékléséhez, helyben tartásukhoz fontos a gazdasági ösztönzők alkalmazása is, így támogatásokkal, pályázatokkal segítenénk fiatalok, pályakezdők vállalkozásindítását.

A Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar hallgatóinak közel fele Tolna megyei, ezért különösen keresni kell azokat a lehetőségeket (képzési, foglalkoztatási, kulturális, életminőség-javító, közösségfejlesztési formákat), melyek valóban élhető otthonukká tehetik a megyét, hozzájárulhatnak az itt maradásukhoz.

Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt

Közösségfejlesztő céllal, valamint az egészséges életmódra nevelés eszközeként fontos megszerettetni a sportolást és kiterjeszteni a kulturális lehetőségeket. A közösségi, kulturális és sportesemények elősegítik a helyi identitás erősödését, valamint az igények, szükségletek minőségi javulását, élhetőbb környezetet biztosítanak, teremtenek a településen, amely vonzó tényező lehet a fiatalok számára is. A fejlesztések között feltétlenül helyet kell kapnia minőségi, minden igényt kielégítő, magas színvonalú sport- és versenycélokra is alkalmas uszodafejlesztésnek Szekszárdon, valamint fel kell újítani, fejleszteni a további városi sportlétesítményeket (uszodák, atlétikai pályák, műfüves pályák, kosárlabda, kézilabda, teke, bowling pályák) és a kiszolgáló létesítményeket (szociális blokkok, öltözők, mosdók) is.

II.1.2.3 stratégiai cél: Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése

Közszféra infrastruktúrájának energiahatékonyságával kapcsolatos beavatkozások

A közsféra (közigazgatási és közszolgáltató szervezetek) intézményeinek energiahatékonyságát célzó beavatkozások kiemelten fontosak.

Városfejlesztéssel kapcsolatos beavatkozások

A társadalmi megújulást segíti a vonzó városi környezet kialakítása, különös tekintettel a köztéri illetve a belterületek barnamezős területeinek rehabilitációjára, valamint a kulturális és természeti értékek megóvását és a környezetvédelmet támogató fejlesztések megvalósítására.

A városfejlesztéshez sorolhatóak még a közlekedéssel és közbiztonsággal kapcsolatos fejlesztések, előbbire az utak karbantartása, míg az utóbbira a

kamerarendszerek kiépítése jelenthet jó példát. A városfejlesztési tervek és programok kialakítása során számba kell venni az egyéb kisléptékű települési infrastruktúrafejlesztések lehetőségeit is (pl. közüzemek korszerűsítése).

Térségi és helyi közszolgáltatás- és közigazgatás-fejlesztés

A megyében élők életére nagy hatással vannak a megyében működő közszolgáltatások minősége és infrastrukturális állapota. Ezért szükséges a közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra fejlesztése, különösen a szolgáltatások színvonalára hatást gyakorló, valamint az akadálymentes és családbarát közszolgáltatások kialakításához hozzájáruló területeken.

Szociális városrehabilitációs fejlesztések

A települési infrastruktúrafejlesztések keretében kiemelt figyelmet kell szentelni a szegénység és a szegregáció által sújtott, leromlott városrészek rehabilitációjának, hiszen az ezeken a területeken létrehozott és fejlesztett létesítményeknek közösségformáló és felzárkóztató szerepük is lehet.

Bevéeltermelő, értéknövelő, költségcsökkentő fejlesztések

A települési infrastruktúra és a közszolgáltatások fejlesztése során átfogó elv, hogy a bevéelteremtő, értéknövelő és költségcsökkentő fejlesztések megvalósítása során a visszatérítendő támogatások igénybevételenek lehetősége is megfontolásra kerüljön, hiszen ez vissza nem térítendő támogatásokat szabadíthat fel más területek számára. A költségcsökkentő fejlesztésekre jó példát jelentenek a kisebb léptékű, megújuló forrásokra épülő energiatermelésre és helyi energiafelhasználást célzó programok.

Tolna megye területére a „Társadalmi megújulás, élhetőbb környezet megteremtése” című átfogó cél keretében tervezett jelentősebb területi beavatkozásokat az 5. számú mellékletben szereplő ábra szemlélteti.

II.1.3. átfogó cél: A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése

Közösségvezérelt Helyi Fejlesztésekre (CLLD) mint új fejlesztési eszközre komoly hangsúlyt fektet Tolna megye, melynek segítségével a vidéki térségek fejlesztésére a 2014-2020 közötti időszakban újabb forrásokat kívánunk bevonni. A város és térsége együttműködésében megvalósított közös fejlesztések elősegíthetik a vidéki térségek gyorsabb felzárkózását és mérsékelhetik a kisebb települések leszakadását.

A vidéki térségek fejlesztését támogató LEADER program keretében működő LEADER Helyi Akciócsoportok munkáját a területi fejlesztések egymásra épülésének elősegítése érdekében koordináljuk és összehangoljuk.

II.1.3.1. stratégiai cél: Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályánként

A termelői együttműködések lehetőséget biztosítanak arra, hogy a termékpályánként gazdálkodók a közös fejlesztéseket költséghatékonyan meg tudják valósítani. A beszerzés, az értékesítés és a közös marketing jelentősen javítható a gazdálkodói kör számára, továbbá a működő vállalkozások saját jövedelmezőségét is elősegíti. Képzési programokkal és szaktanácsadással érdemes segíteni abban, hogy az üzleti együttműködések, közös fejlesztések a legkorszerűbb technológiát tudják igénybe venni.

Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással

A helyben megtermelt alapanyagokra termelői tulajdonú feldolgozóipari és élelmiszeripari kisüzemeket kell létrehozni a termelői közösségek több lábon állásának biztosítása, valamint a helyi foglalkoztatás javítására érdekében. Előtérbe kell helyezni és kiemelten kell támogatni a nagy élőmunka-igényű kertészeti tevékenységeket, a zöldség- és gyümölcsstermesztést, a gyógynövénytermesztést és az ezekre épülő feldolgozóipart, valamint az állattenyésztést és a hozzá kapcsolódó élelmiszeripart. A mezőgazdasági és élelmiszeripari innovációk előmozdítására fontos képzési programokat indítani és szaktanácsadói hálózatot üzemeltetni.

Apró- és kistelepülések elérhetőségének javítása

A települések közötti közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása, a tömegközlekedés hatékony átszervezése gazdasági beruházások szempontjából ösztönzőleg hatna, továbbá a munkába járást és a hivatásforgalmat elősegíti és javítja. A vidékies térségben az új beruházások megvalósításához szükséges infrastrukturális háttér kialakítása rendkívül fontos.

A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése

Helyi piacokat, piactereket kell kialakítani, fejleszteni a helyben termelt termékek értékesítésének elősegítésére, a vidéki lakosság jövedelemszerző tevékenységének javítása érdekében. Támogatjuk a háztáji, illetve az államilag szervezett közmunkaprogramok, szociális földprogramok, szociális szövetkezetek által előállított termények közétkeztetésben és a helyi bolthálózatokban történő értékesítését.

Minőségi haltenyésztés és feldolgozás

A halastavak hatékonyabb kihasználásával, technológiai korszerűsítésével, új halastavak létesítésével, a haltenyésztés minőségi javításával és az erre épülő új halfeldolgozó üzemek létesítésével a piaci igényekhez igazított halászati tevékenység kialakítása Tolna megyében.

Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése

A helyi falusi életvitel, gasztronómia, egyedi kulturális szokások megismertetése népszerűsítene a vidéki vendéglátást, élénkítené a helyi turizmust. A helyi jövedelemszerző tevékenységek szélesítésével a vidéken élők helyben maradását segítjük elő.

A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése

A csapadék eloszlása egyenetlen, aszályok és villámárvizek váltakoznak. Ezért megfékezésük érdekében szükséges a felszíni vízfolyások közvetlen környezetében tájba illeszkedő víztározók és záportározók építése, kialakítása, melyek a termőföldek öntözésén és az árhullámok (árvizek, belvizek) felfogásán keresztül segítik a mezőgazdaságot, és védik az épített környezetet, továbbá közösségi célú „jóléti” tóként és halastóként funkcionálhatnak, így gazdasági hasznosításuk is megvalósulhat. Ezekre jó lehetőség kínálkozik a Baranya-csatorna, a Kapos, a Koppány és a Völgységi-patak mentén, valamint a Sárközben is. Szükséges a meglévő öntözőművek, öntözőrendszerek, vízelvezető árkok, árvízvédelmi árkok rendbetétele, továbbfejlesztése.

Minőségrendszerekben való részvétel támogatása

A mezőgazdaság és az élelmiszerágazat fejlődésének fontos elemei azok az intézmények, amelyek erősítik a fogyasztók bizalmát a mezőgazdasági termékek minősége iránt. Fontos támogatni a mezőgazdasági termelőket, hogy vegyenek részt uniós és hazai szintű minőségrendszerekben, emellett pedig ösztönözzük őket arra, hogy helyi szintű, önkéntes termékértékelési rendszereket hozzanak létre.

Mezőgazdasági termelés kockázatainak csökkentése

A mezőgazdaság az időjárás kiszámíthatatlansága miatt az egyik legnagyobb kockázatokkal rendelkező gazdasági ágazat. Tolna megyének kiemelt ágazata a mezőgazdaság, így különösen nagy szükség van olyan infrastrukturális beruházásokra, amelyekkel csökkenthetők a mezőgazdasági termelés kockázatai.

Energiahatékonyság növelése a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésben

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésben is kiemelten fontosak az energiahatékonysági beruházások – mind versenyképességi, mind környezetvédelmi szempontból.

II.1.3.2. stratégiai cél: Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása

Célirányos és igény szerinti tömegközlekedést kell biztosítani a vidéki településeken a központi helyek jobb elérhetősége érdekében. Minden településen

egyenként fontos a piaci igényekhez igazított menetrend kialakítása, melyet a járműállomány fejlesztése során is figyelembe kell venni. Kiemelt szerepet kell biztosítani a hivatásforgalomnak és a gazdaságfejlesztési céloknak. Támogatandó az alternatív közlekedési módok kialakítása a szociálisan rászorulóknak és az azt igénylők részére.

Vidéki jellegű városok fejlesztése

Az élhetőbb város és a vonzó turisztikai attrakciók kialakítása, kialakulása miatt elengedhetetlen a vidéki városok épített környezetének megóvása, az épített értékek helyreállítása. A klímaváltozás hatásainak mérséklése és egyben a kellemesebb városi környezet megteremtése indokolja a városokban a meglévő zöldfelületek megóvását, és e területük növelését. A vidéki kisvárosok számára kitörési pontot jelenthetnek a környezetipar területén megvalósuló beruházások.

Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás

A helyi és természeti energiaforrások (geotermikus, nap- és szélenergia, biomassza, biogáz és termálvíz) jobb kihasználásával vonzóvá válik a vidéki élet, fellendül a helyi gazdasági aktivitás.

Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken

A vidéki térségekben nem elérhető vagy nem kielégítő mértékben jelen lévő szolgáltatásokat mobil megoldásokkal lehetne helyben biztosítani, úgy, mint a szociális alapellátást, egészségügyi alapellátást, és közszolgáltatásokat; valamint elő lehetne segíteni új piaci alapú szolgáltatások megjelenését, a helyi igényekre alapozva kisboltok megnyitását, helyi (családi) vállalkozások létrehozásával.

Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása

A hasznos szabadidő eltöltés feltételeinek megteremtése vidéken, mely elősegíti a helyi identitástudat erősödését, a helyi közösségfejlesztést, és ezáltal a fiatalok helyben maradását.

Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológikus gondolkodás elsajátítása

Fontos a természetközeli megoldások alkalmazása, a biogazdálkodás elterjesztése, az agrárkörnyezet-gazdálkodás népszerűsítése, a természetes környezetben történő oktatás (erdei iskola) széleskörű elterjesztése a hosszú távú, fenntartható fejlődés biztosítása érdekében. Támogatjuk a környezettudatos építési módok és infrastruktúrák alkalmazását.

Az tervezett képzésekkel kapcsolatban szükséges együttműködést kialakítani a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Karával (pl.: öko-pedagógia, szociális munka a fenntarthatóságért, közösség-szervezői képzések, ökoturizmus).

A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási övezet)

Helyi adókedvezményekkel és jogi szabályozással növelhető a vállalkozási kedv a vidékies térségekben is, így munkahelyek jöhetnek létre a falvakban, amely elősegíti a fiatalok helyben maradását. A nagyberuházások számára biztosított jelentősebb adókedvezmények részben ellensúlyozni tudják a vidék infrastruktúra hiányos állapotát, jelentős fejlődést, kitörést biztosíthatnak a vidéki térségek számára.

Tolna megye területére „A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése” című átfogó cél keretében tervezett jelentősebb területi beavatkozásokat az 5. számú mellékletben szereplő ábra szemlélteti.

II.2. A fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belüli különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre

A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségként

A feldolgozóipari telephelyek méretét, típusát befolyásolják a terület természetföldrajzi adottságai oly módon, hogy a különböző mezőgazdasági ágak számára különböző adottságok a kedvezőek. A helyi (vagy térségi) feldolgozás elősegíti a jelenleg – többnyire – marginális iparral rendelkező rurális térségek népességmegtartó képességét azáltal, hogy új munkahelyeket teremt. A helyi feldolgozóipari kapacitások létrehozása leginkább a Tolnai-Hegyhát és a Völgység területén jelenthet komoly előrelépést.

Sió turisztikai hasznosítása

A Sió turisztikai fejlesztése gazdasági élénkülést eredményez 10 kilométeres körzetben. A turizmus segíti a helyi termékek közvetlen értékesítését, bővíti a szolgáltatások körét, ezáltal új munkahelyeket biztosít az ott élők számára. A jövedelmi viszonyok javulásával növekedik az érintett településeken a vásárlóerő. A Sió három várostól (Simontornya, Szekszárd, Tolna) eltekintve kizárólag falusias térségen halad keresztül. A térségben található több természetvédelmi terület és műemléki épület is.

A vízgazdálkodás javítása az öntözésen keresztül segíti a térség mezőgazdaságát, ezáltal a terméshozamok kiszámíthatóbbá válnak.

Duna menti rekreációs térség kialakítása

A rekreációs térség fejlesztése kettős képet mutat. A településektől távolabb eső területeken a természeti értékek feltárása, a vízi sportok és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások dominanciája válik jelentőssé. Ez a Gemenci-erdő révén érinti a megye országos jelentőségű védett területeit is.

A Duna menti települések közül a római Limes révén több is várományosa világörökségi címnek, ezek közül Lussonium (Paks-Dunakömlőd) lesz (Komárom mellett) az egyik magyarországi látogatóközpont. A helyi értékek, hagyományok, kultúrák bemutatását szolgálják a Duna menti tájházak (Decs, Dunaföldvár, Bába). Ezen kívül a térség turisztikai kínálatát színesítik a pincefalvak, történelmi települések, gyógyfürdők, a dunaföldvári vár és az Atomenergetikai Múzeum.

A térség jelenleg magas színvonalon csupán közúton közelíthető meg, további lehetőségeket rejt a vízi személyszállítás újjáélesztése turisztikai jelleggel. A fejlesztések megvalósulásával, illetve összehangolt marketingtevékenységgel jelentős gazdaságélénkülés következhet be a megye keleti határán.

Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)

Jelenleg problémát okoz számos kistelepülés megközelíthetősége, az ott élők lehetőségei így igen csekélyek, ez pedig az elvándorlás egyik oka. Nehezen elérhető települések zömmel a Tolnai-dombságban találhatóak, így az e-oktatás is elsősorban nekik kedvezne. A szakképzés elősegítésével rendelkezésre állna a szakképzett munkaerő a helyi feldolgozóipari kapacitások létrejöttéhez, így a foglalkoztatási problémák és az ezzel összefüggő elvándorlás is mérséklődnének.

Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása

A helyi közösségi élet a települések népességmegtartó képességének is tényezője, így fejlesztése indokolt. A fiatalok elvándorlása és az ebből következő elöregedés az egész megye területén probléma, azonban leginkább a Tolnai-dombság területén fekvő falvakat érinti, ezért a szakemberek jelenléte az ő életükben hozhatna jelentős változást.

Bérház (lakás) és háztáji program bevezetése az apró- és kisfalvakban

A pályakezdő fiatalok legfőbb gondja a munkanélküliség, mely inkább a kistelepülésekre jellemző. A bérház (lakás) és háztáji programon keresztül munkalehetőséget biztosítanak a települések, visszacsatolásként pedig rendelkezésre állnának a helyi konyhák ellátásához szükséges, háztáji keretek között megtermelt alapanyagok.

Apró- és kisfalvas térségek elérhetőségének javítása

Az apró- és kisfalvak fő előfordulási területei a dombvidékek (Tolnai-, Szekszárdi-, Geresdi-dombság, Völgység). A Tolnai-Hegyhát területén számos zsáktelepülés vagy igen rossz minőségű úton megközelíthető település található, mely komoly gátja a turizmusnak, valamint a helyi-, illetve a feldolgozóipar fejlődésének.

A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása

Tolna megyében a Tamási járás területe szabad vállalkozási övezetté vált, mely területen gazdaságélénkítő támogatások várhatóak. Azonban a megye több

kistérsége (Bonyhádi kistérség, Dombóvári kistérség) is küzd hasonló gondokkal (munkanélküliség, szakképzett munkaerő elvándorlása, elöregedés), ahol a gazdaságélénkítést célzó támogatások szintén szükségesek a fejlettségbeli lemaradásuk csökkentése érdekében.

III. A célrendszer koherenciavizsgálata

III.1. Belső koherenciavizsgálat

III.1.1. A helyzetértékelés, a jövőkép, a fejlesztési elvek és az átfogó célok kapcsolatának bemutatása

Tolna megye SWOT analízise a helyzetfeltáró-értékelő vizsgálat alapján az alábbiak szerint alakul:

Témakör	ERŐSSÉGEK
Területi fejlettség	Jól kiépített vezetékes infrastruktúrahálózat /ivóvíz, elektromos hálózat, telefon, földgáz/.
Gazdaság, K+F, Innováció	Történelmi hagyományokkal rendelkező szőlő- és bortermelés, jó a mezőgazdaság eszközellátottsága.
Oktatás	Jól működő közoktatási (középfokú iskolaszintig) ellátórendszer, a mezőgazdasági végzettséggel, gyakorlattal rendelkezők aránya magas a megyében.
Turizmus	Egyre meghatározóbb gyógy- és termáلتurizmus és erre épülő turisztikai szolgáltatások.
Kultúra és közművelődés	Országosan egyedülálló a megyeszékhelyen működő Német Színház.
Egészségügy és szociális ellátás	Jól működő, jól szervezett szociális és egészségügyi ellátórendszer.
Környezet	A megye környezeti állapota összességében jó.
Közlekedés	Jól szervezett tömegközlekedés (busz).

Témakör	GYENGESÉGEK
Területi fejlettség	A megye nemzetközi szerepvállalása csekély (projektekhez, programokhoz való kapcsolódás), magas az alacsony lélekszámú települések aránya, kedvezőtlen a lakosság korösszetétele; a megye leghátrányosabb kistérségének, a Tamási kistérségnek a felzárkóztatása nem sikerült az elmúlt tíz évben.
Gazdaság, K+F, Innováció	Az országos átlagnál is magasabb munkanélküliségi ráta; a megyén kívüli hazai és a külföldi tőke jelenléte a megyében országos szinten kimagaslóan alacsony; a közszféra és a gazdálkodó szervezetek tőkével való ellátottsága alacsony; a fejlesztéseknek, a fejlődésnek gátat szab a működő tőke és befektetők hiánya; a kutatás-fejlesztésre irányuló ráfordítás országos szinten a legalacsonyabb a megyében; a vállalkozások közötti együttműködés hiánya /klaszter, TÉSZ, BÉSZ, Termelői Csoport, stb./; a vállalkozások jellemzően alacsony hozzáadott értékkel működő vállalkozások; alacsony az öntözött szántóterületek aránya; az adottságokhoz képest nagyon alacsony a feldolgozóipari (élelmiszeripari) kapacitás.
Oktatás	A munkanélküliek között magas az alacsony képzettséggel rendelkezők aránya; felsőfokú szakképző központok (egyetemek, főiskolák), tudásközpontok hiánya.

Turizmus	Kevés turisztikai potenciál van jelen a megyében, hiányoznak a turisztikai programcsomagok a megyei kínálatból. Nem működő Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezetek.
Kultúra és közművelődés	Kevés az országos és nemzetközi jelentőségű fesztivál a megyében.
Egészségügy és szociális ellátás	Az idősellátás igényeit már nem tudják kielégíteni a meglévő bentlakásos idősellátó otthonok. Egyre több településen okoz gondot a háziorvosi és gyermekorvosi alapellátás biztosítása.
Környezet	Sok a mélyfekvésű belvizes terület, illetve az árvízvédelmi szempontból veszélyeztetett terület, az ár- és belvízvédelmi rendszerek állapota nem megfelelő.
Közlekedés	Rossz a megye megközelíthetősége, átjárhatósága, a megye belső közlekedési kapcsolatrendszere, az utak, járdák állapota

Témakör	LEHETŐSÉGEK
Területi fejlettség	A megye felzárkóztatásának elősegítése a szomszédos megyékkel való gazdasági, turisztikai együttműködésekkel.
Gazdaság, K+F, Innováció	Jelentős felszín alatti hévízkészletek feltárása és széles körű komplex hasznosítása; helyi foglalkoztatással, helyi erőforrásokra épített, magas hozzáadott értékű termék előállítás a meglévő mezőgazdasági alapanyag-termelésre alapozva; az azonos területen működő vállalkozások együttműködéseinek létrehozása, a meglévő vállalkozói kapacitások megerősítése; a Paksi Atomerőműnél tervezett új blokk(ok) építésébe a térségben működő gazdasági szereplők széles körének bevonása, az itt dolgozó vendégmunkások számára a szükséges szolgáltatások biztosítása helyi vállalkozásokon keresztül; a hagyományosan jelenlévő és a húzó iparágakra K+F+I központok létrehozása; az öntözött szántóterületek arányának jelentős növelésével a mezőgazdasági alapanyag-termelés elvárható hozamai viszonylag stabilizálhatók, illetve egyes területeken jelentős hozamnövekedést lehet elérni, ami növeli az ágazat jövedelmezőségét is
Oktatás	A helyi gazdasági igényeknek, a piaci elvárásoknak megfelelő szakképzési rendszer kialakításának ösztönzése, elősegítése.
Turizmus	A megye turisztikai adottságainak (Duna-Dráva Nemzeti Park, tájvédelmi körzetek, műemlékek) kihasználása, a különálló termékek, szolgáltatások turisztikai csomagokká alakítása; a tervezett Duna-stratégia fejlesztéseinek megvalósítása során a Duna menti települések gazdasági, turisztikai fellendítése; a Szekszárdi borvidék és a Tolnai borvidék, valamint az egyedülálló pincefalvak turisztikai lehetőségeinek széleskörű kiaknázása.
Kultúra és közművelődés	A helyi értékek, a helyi kultúra ápolása a civil szféra megerősítésével és nagyobb társadalmi szerepvállalásával.
Egészségügy és szociális ellátás	Új bentlakásos idősellátó otthonok építése, a háziorvosi és gyermekorvosi praxisok vonzóvá tétele, még jobb feltételek biztosítása, az ellátási területek átszervezése.
Környezet	A környezetvédelmi beruházások támogatása, a környezeti szennyezések felszámolása, mérséklése; a lakosság környezettudatosságra nevelése.

Közlekedés	M9 gyorsforgalmi út megépítése, a megyén belüli hiányzó közlekedési kapcsolatok kiépítése, a kiépített közlekedési infrastruktúra állapotának folyamatos javítása.
-------------------	--

Témakör	VESZÉLYEK
Területi fejlettség	A megye nyugati és keleti része közötti fejlettségbeli különbségek nem csökkennek, hanem növekednek; falvak elnéptelenednek, egyesek kihalnak, mert a lakosság előregszik és nem sikerül megfékezni a kistelepülésekre egyre inkább jellemző elvándorlást.
Gazdaság, K+F, Innováció	A hazai és külföldi tőke a jövőben is elkerüli a megyét és a fejlettebb infrastruktúrával rendelkező megyéket részesíti előnyben; a jellemzően alapanyag-termelő gazdaságot nem sikerül a gazdasági szereplőkön keresztül magas hozzáadott értéken előállító gazdasággá alakítani.
Oktatás	A képzési rendszer rugalmatlanul követi a gazdasági folyamatokat, nem alakul ki a piacképes oktatási (szakképzési) rendszer.
Turizmus	Nem létesülnek a megyében új turisztikai attrakciók, nem sikerül a Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezetek tartalommal való megtöltése és szakmai együttműködésének kialakítása.
Kultúra és közművelődés	A civil társadalom mozgósítása, a helyi értékek és kultúra értékeinek megőrzése és ápolása, új programok indítása és a meglévők továbbfejlesztése a pénzügyi források hiánya miatt elmarad.
Egészségügy és szociális ellátás	A jelentős számú idősellátásra szoruló embert nem tudják fogadni a bentlakásos idősellátó otthonok a kapacitások hiánya miatt. Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, gyermekorvosi) sérül, a végzett orvosok magas számban történő elvándorlása, illetve a házi orvosok magas (60 év feletti) átlagéletkorából adódó hirtelen orvoshiány miatt.
Környezet	A klímaváltozás miatt bekövetkező szélsőséges időjárási körülményekhez nem sikerül kellő mértékben és kellő időben alkalmazkodnia a gazdasági szereplőknek.
Közlekedés	A megyét átszelő keresztirányú M9 gyorsforgalmi út nem épül meg időben; az utak állapota folyamatosan romlik; a hiányzó közlekedési kapcsolatok megyén belül nem épülnek meg.

A térség lehetséges fejlesztési irányainak bemutatása, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek azonosítása

Tolna megye főbb fejlesztési irányait a 2014-20 közötti időszakban a megye jelenlegi állapotát megvizsgálva, illetve az EU által megfogalmazott irányelvek (EU 2020 című stratégia 11 tematikus célterülete) mentén a következőképpen határozhatjuk meg:

Intelligens növekedés – tudásra és az innovációra épülő gazdaság kialakítása:

- innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése a már működő tudásbázisokkal;
- a Paksi Atomerőműben új blokk(ok) építéséhez kapcsolódva szak- és felsőoktatási képzések beindítása;
- új (K+F+I) központok kialakítása a vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

A fenntartható növekedés, az erőforrás-hatékonyabb, még inkább környezetbarát és versenyképesebb gazdaság megvalósítása:

- piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil- és bőripar, fémfeldolgozás);
- mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termékek előállítás, feldolgozása és piaci értékesítése;
- a biotermelés fokozottabb ösztönzése, az agrármarketing-tevékenység termelői együttműködési szintekre emelése;
- környezetkímélő mezőgazdasági termelés ösztönzése
- a közúti közlekedés infrastruktúrafejlesztése kiemelten a megye keresztirányú kapcsolatait megteremtő M9 gyorsforgalmi út megvalósítása, illetve a megyén belüli települési kapcsolati hiányok felszámolása alsóbbrendű utak építésével;
- a megyén belüli vasúti közlekedési infrastruktúra fejlesztése különös tekintettel a Dombóvár – Tamási tengelyre;
- a termálvízkinccs egészségturisztikai, energetikai és mezőgazdasági hasznosításával az energiaigényes ágazatok, tevékenységek újra jelentős szerephez juthatnak a megyében;

Az inkluzív növekedés – a magas foglalkoztatás, valamint a gazdasági, szociális- és területikohézió-jellemezte gazdaság kialakítása:

- a turizmus megyében jelenlévő ágazatnak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál- és gyógyturizmus: Dombóvár, Hőgyész, Tamási, Tengelic, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok; vízi turizmus: Fadd-Dombori, a Sió-csatorna turisztikai célú fejlesztése; horgászturizmus: Duna és a horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék, kiemelten a pincefalvak);
- a Duna-stratégia által elgondolt fejlesztések megvalósítása, a Duna menti települések gazdasági fellendítése;
- Szekszárd mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése.

A megyei fejlesztések során olyan horizontális célrendszert határoztunk meg, amely Tolna megye hosszú távú fejlődését, fejlesztését tudja biztosítani. Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a fejlesztések megőrizték a helyi természeti és épített környezetet, a korábban létrehozott értékeket. A rögzített elvek mindegyike azt szolgálja külön-külön és együttesen is, hogy a támogatási forrásból megvalósított beruházások értéket teremtsenek, hosszú távon fenntarthatóak legyenek és szolgálják a helyi gazdaság, társadalom és a környezet érdekeit.

Horizontális célok, elvek:

- együttműködésre épülő fejlesztések
- környezettudatos és fenntartható fejlesztések

- munkahelymegtartást és/vagy munkahelyteremtést támogató fejlesztések
- családbarát fejlesztések
- elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések
- vállalkozásbarát fejlesztések
- innovatív fejlesztések

Gazdaságfejlesztést érintő kapcsolatok, kapcsolódási pontok bemutatása

Az elmúlt évtizedben a gazdasági versenyképesség elengedhetetlen elemévé vált az innováció, innovatív termelés. Ezért szükséges a helyi vállalkozók tevékenységét segítő, azok versenyképességét növelő K+F központok létrehozása. Ezeket a helyi hagyományokra, meghatározó gazdasági ágazatokra érdemes építeni. A kutatás-fejlesztési központok a 7 megfogalmazott horizontális cél közül mindegyiknek megfelelnek: együttműködésre épülnek, a kutatások révén támogatják a környezettudatos és fenntartható fejlesztéseket, munkahelyeket teremtenek magasan kvalifikált szakemberek számára, akik eddig viszonylag kevés számú munkalehetőséget találhattak Tolna megyében. A tudásbázisok létrehozása családbarát, mert a magas végzettségű emberek helyben történő foglalkoztatása megoldhatóvá válik, nem kényszerülnek ezzel elvándorlásra. A központok kialakítása, tevékenysége helyi erőforrásokra épül, ugyanakkor vállalkozásbarátok is, hiszen a helyi erőforrásokat kihasználó vállalkozásokkal partnerségben végzik kutatótevékenységüket. Az innováció és innováció-transzfer segíti, és versenyképesebbé teszi a helyi vállalkozásokat a magyar, valamint a külföldi piacon.

Tolna megye földrajzi elhelyezkedése közlekedési szempontból kedvező, hiszen nemzetközi vízi, vasúti és közúti korridorok haladnak át a megye területén, melyekhez a jobb kapcsolódás egyrészt a helyi vállalkozások érdeke, másrészt a csomóponti szerepkör erősödése is várható az infrastruktúra-fejlesztéseknek köszönhetően. Kedvezőtlen tulajdonsága a nemzetközi hálózat elemeinek, hogy kivétel nélkül É-D irányúak, az összeköttetés közöttük jelenleg nem megoldott. A problémát az M9-es gyorsforgalmi út várható megépítése fogja orvosolni, melynek kiépülésével Szekszárd a Dél-Dunántúl keleti kapujává, Dombóvár pedig a régió intermodális csomópontjává válik. Ezekhez a célokhoz magas szintű kiszolgáló egységekre lesz szükség.

A csomóponti központok szintje alatt meg kell oldani a térségi logisztikai központok hálózatának kiépítését, azokat a termelés mértékéhez, a fenntartható és takarékos területhasználati elvekhez igazítani. Mivel Tolna megyében a legnagyobb szállítási igénye az agráriumnak van, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek a megye fő kiviteli cikkei, ezért a legfontosabb a mezőgazdasági logisztikai központok fejlesztése.

Az ipari ágazatok közül indokolt elsődlegesen azokat fejleszteni, amelyek már régóta jelen vannak/voltak a megyében, nagy múlttal rendelkeznek. A helyi szakértelem innováció-orientált kihasználása az ágazatok versenyképességét, jövedelemtermelő és munkahelyteremtő képességét, ezek által az életminőséget is növelik. A feldolgozóipari kapacitások fejlesztése főként a mezőgazdaság-élelmiszeripar vonatkozásában szükséges, hiszen ma Tolna megyében szinte csak alapanyag-előállítás folyik, annak ellenére, hogy korábban jelentős üzemek települtek a helyi adottságokra, kiváló termőhelyekre. A gépjárműgyártás is kapcsolódik a

megyében a mezőgazdasághoz és az élelmiszeriparhoz, számos oktatási intézmény profiljában is megtalálhatók az ezekhez kapcsolódó képzések.

A gazdasági szereplők összefogása szükséges annak érdekében, hogy versenyképességük növekedjen, ezáltal munkahelyeket tudjanak biztosítani, újakat létrehozni. Az összefogás az innovációk befogadására is alkalmasabbá teszi a szereplőket.

Tolna megye természeti erőforrásainak és épített környezetének idegenforgalmi célú hasznosítása egyszerre jelent gazdasági fejlődést és számos településen új ágazatok kialakulását is, új munkalehetőségekkel. A természeti adottságok előrelátó használatával a helyben élők rekreációs lehetőségei is bővülnek, ezáltal életminőségük is javul. Összehangolt termékkínálattal a bevételek növelhetőek, ehhez összefogás szükséges. A természeti értékek bemutatásával segíteni lehet a környezeti nevelést és a környezettudatos gondolkodás terjedését. A fejlesztések során a helyi vállalkozók bevételi forrásai emelkednek, ezáltal a települések eltartó képessége is javul. A családbarát kirándulóhelyek kialakításával Tolna megye olyan területté válik, ami nemcsak munkahellyel és iskolákkal szolgál, hanem széleskörű igényeket kielégítő rekreációs terekkel is.

A humánerőforrás-fejlesztést érintő kapcsolatok, kapcsolódási pontok bemutatása

A szakképzési és a felsőoktatási képzési rendszer piaci igényekhez való igazítása a horizontális célok közül közvetlenül az együttműködésre épülő, valamint a vállalkozásbarát elveknek felel meg. A vállalkozások maguk is részt vesznek a képzésben a gyakorlati helyek biztosításával, így a későbbiekben megfelelő képzettségű szakemberek állnak majd rendelkezésükre. Így a szakképzést nyújtó iskola vonzó alternatíva lesz, hiszen az ott szerzett ismeretek birtokában könnyebben lehet majd elhelyezkedni, akár a gyakorlati helyként szolgáló cégnél.

Mindez közvetve munkahelyteremtést, illetve –megtartást eredményez, valamint a jobb képzettséggel rendelkező munkaerő könnyebben tudja befogadni a modern innovatív technológiákat, valamint képes a helyi alapanyagokra épülő feldolgozóipar számára magasabb hozzáadott értékű termékek előállítására, ezen keresztül magasabb jövedelem elérésére. Mindezzel növelhető Tolna megye népességmegtartó ereje. A helyi identitás is erős kötelék, mérsékli az elvándorlást, ezért közösségfejlesztő szakemberek munkájára is nagy szükség van.

A megye korszerkezetének fiatalítása kapcsán az egyik legkomolyabb probléma a munkahelyek hiánya és az ebből is fakadó elvándorlás. Helyi vállalkozások nélkül ezen változtatni csak nehezen lehet, ezért a vállalkozásbarát környezet kialakítása elengedhetetlen. Az életminőség emeléséhez fenntartható, tiszta, élhető környezet szükséges, magas színvonalú szolgáltatásokkal. A közösség alapja a család, mely támogatásának egyik eszköze a fiatalok helyben tartása.

A vidékfejlesztést érintő kapcsolatok, kapcsolódási pontok bemutatása

A horizontális célok közül mindegyik érvényesül. A helyi alapanyagokból a jelenleginél magasabb hozzáadott értékű termékek előállításához a termelés/feldolgozás során több innovációt tartalmazó technológiát szükséges alkalmazni, amihez a megyei szakképzés és felnőttképzés biztosítja a szakképzett munkaerőt. A termelés fenntarthatósága és a termés hozam ingadozások mérséklése érdekében fontos az öntözhető mezőgazdasági területek arányának növelése, ahol ez megoldható. Ez a termés hozamok kiszámíthatósága és a talajok kiszáradás,

szikesedés elleni védelme érdekében szükséges. A kiszámítható terméshozamok alapján jól teljesítő feldolgozóipart lehet létrehozni. Az agrármarketing segíti az előállított termékek jobb piaci értékesítését.

Az összefogások szükségesek termékpályánként, a jobb piaci szereplés érdekében. A vállalkozásbarát környezetben új munkahelyek jönnek létre, ami növeli a bérszínvonalat, ettől emelkedik a vidéki térségek vásárlóereje, aminek következtében a piaci szolgáltatások is elterjednek, a városihoz közelítve ezzel a falvak életminőségét.

A vidéki életminőség javítása során hangsúlyt kell fektetni a helyben elérhető energiaforrások helyi hasznosítására, mellyel mind az energiafüggetlenség, mind a károsanyag-kibocsátás csökkenthető (országos szinten). Ezzel olcsóbbá tehető a vidéki lakhatás. Emellett fontos az ökológikus gondolkodás, a hulladékok mennyiségének csökkentése és azok újrahasznosítása. A vidéki térségeket elérhetővé kell tenni, ez vonatkozik mind a falu-falu, mind a falu-város viszonylatra. Támogatni kell a vidéki önszerveződő szabadidőspont feltételeinek megteremtését.

A mobil és helyi szolgáltatások segítségével munkahelyek jönnek létre a vidéki lakosság számára is. Emellett a munkahelyteremtésben fontos szerep jut a támogatási rendszernek, mely szükséges, ám nem elégséges feltétele a vidéki foglalkoztatottság hosszú távú előremozdításának.

Jövőkép 2030

„Otthon lenni Tolna megyében”

A Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek, aktívan és egészségesen éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt.

Átfogó célok

A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

Társadalmi megújulás

A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettel megteremtése

Horizontális célok, elvek

- ▶ együttműködésre épülő fejlesztések
- ▶ környezettudatos és fenntartható fejlesztések
- ▶ munkahelymegtartás és/vagy munkahelyteremtést is támogató fejlesztések
- ▶ családbarát fejlesztések
- ▶ elsősorban helyi erőforrásra épülő fejlesztések
- ▶ vállalkozásbarát fejlesztések,
- ▶ innovatív fejlesztések

Stratégiai célok

Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar.)

A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása

A kedvezőtlen demográfiai folyamatok(negatív) hatásainak mérséklése

Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

III.2. Külső koherenciavizsgálat

III.2.1. A célrendszer kapcsolta az OFTK-val

Ebben a fejezetben kívánjuk bemutatni, hogy az EU Kohéziós Politikájának 11 tematikus célterülete és a Nemzeti Fejlesztés 2020 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció célrendszere hogy jelenik meg a Tolna Megyei Területfejlesztési Kon koncepció célkitűzéseiben.

Tolna Megyei Területfejlesztési Kon koncepció		EU 2020 Kohéziós Politika 11 tematikus célterülete
<p><u>1.1 A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése</u></p> <p>1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályaként</p> <p>1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőripar,)</p> <p>1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása</p> <p><u>1.2. Társadalmi megújulás</u></p> <p>1.2.1. Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása</p> <p>1.2.2. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése</p> <p><u>1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése</u></p> <p>1.3.1. Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel</p> <p>1.3.2. Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése</p>		<p><u>Intelligens növekedés</u></p> <p>1. Kutatás-, technológiafejlesztés és innováció megerősítése (K+F)</p> <p>2. Az infokommunikációs technológiák minőségének, használatának és hozzáféréseinek előmozdítása (IT)</p> <p>3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdaság, a halászat és vízgazdálkodás versenyképességének javítása (KKV-k, Mezőgazdaság)</p> <p><u>Fenntartható növekedés</u></p> <p>4. Az alacsony széndioxid kibocsátású formák felé történő elmozdulás előmozdítása valamennyi szektorban (CO2)</p> <p>5. A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, kockázatkezelés (Klímaváltozás)</p> <p>6. A környezet védelme, valamint a hatékony erőforrás-felhasználás elősegítése (Környezetvédelem)</p> <p>7. A fenntartható közlekedés támogatása, szűk keresztmetszetek felszámolása kulcsfontosságú infrastrukturális hálózatokban (Infrastruktúra)</p> <p><u>Az inkluzív növekedés</u></p> <p>8. A foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő áramlás támogatása (Foglalkoztatás)</p> <p>9. A társadalmi elfogadás és a szegénység elleni küzdelem előmozdítása (Szegénység)</p> <p>10. Befektetés az oktatásba, szaktudásba és az élethosszig tartó tanulásba (Oktatás)</p> <p>11. Intézményi erőforrások fejlesztése és egy hatékony államigazgatás elősegítése (Közszféra)</p>

1. számú ábra

Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójának célrendszere, annak 7 stratégiai célja az EU 2020 Kohéziós Politikájában megfogalmazott 11 tematikus célterület közül tízhez közvetve, vagy közvetlenül kapcsolódik. A Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentum 7 stratégiai célja közül hathoz kapcsolódik a megyei koncepció valamelyik stratégiai célja.

Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció		Nemzeti Fejlesztés 2020
<p><u>1.1. A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése</u></p> <p>1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként</p> <p>1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar,)</p> <p>1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása</p> <p><u>1.2 Társadalmi megújulás</u></p> <p>1.2.1. Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása</p> <p>1.2.2. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése</p> <p><u>1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése</u></p> <p>1.3.1. Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel</p> <p>1.3.2. Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése</p>		<p>Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság</p> <p>Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság)</p> <p>Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I</p> <p>Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás</p> <p>Stratégiai erőforrások nemzeti megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme</p> <p>Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció</p> <p>Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság</p>

2. számú ábra

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK) **hosszú távon - 2030-ig - teljes tervezéssel** az ország minden ágazata, térsége, szférája (ld. köz-, piaci- és civil-) számára jövőképet és célokat kíván adni a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés terén. A koncepció **középtávú üzenete** a 2014–20-as Európai Unió programozási időszak fejlesztési prioritásait és operatív programjait kívánja megalapozni.

Az OFTK a területfejlesztési politika megújításáról, az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Konceptió kidolgozásáról szóló 1254/2012. (VII. 19.) Korm. határozat alapján készül. A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal 2012 novemberére elkészítette az OFTK társadalmi egyeztetési változatát. 2013 februárjában még zajlott a dokumentum véleményezési folyamata.

Tolna megye jövőképében az ember, mint a társadalom legegységesebb építőköve került a középpontba. Ez szervesen kapcsolódik az OFTK jövőképének társadalmi vetületéhez.

Az átfogó célok tekintetében Tolna megye koncepciójában megfogalmazott három átfogó cél egyértelműen megfeleltethető az OFTK négy átfogó céljának.

Az egyes átfogó célok kapcsolatát az alábbi ábra mutatja be:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió Tolna Megyei Fejlesztési Konceptió	Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés	Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet
A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése	√		√	
Társadalmi megújulás		√	√	
A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életteremtése	√			√

3. számú ábra

Mind az OFTK-ban, mind Tolna Megye Fejlesztési Konceptiójában hét specifikus cél került megfogalmazásra. Az OFTK egyik célja a „jó állam” megteremtése, melyhez értelemszerűen nem kapcsolódik cél a megyei koncepcióban. A hetedik OFTK specifikus célhoz, mely a környezetvédelemre és az erőforrások fenntartható hasznosítására fókuszál, a megye specifikus céljai kapcsolódnak, és önálló alfejezetben jelennek meg. A fenntarthatóság kérdésköre a Tolna Megyei Fejlesztési Konceptióban horizontális szempontként jelenik meg.

Az egyes specifikus célok kapcsolatát az alábbi ábra mutatja be:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió Tolna Megyei Fejlesztési Konceptió	Gazdasági növekedés, versenyképes, export-orientált innovatív gazdaság	Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom	Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Kreatív tudás-társadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I	Közösségi megújulás, értékudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, roma-integráció	Jó állam: nemzeti közművek, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások nemzeti megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása a vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályáinként	√			√			
Piacépes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőrpar,)	√		√				
A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása		√					
Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása				√			
A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése		√			√		
Mezőgazdasági alpanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel			√				
Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése		√			√		√

4. számú ábra

A koncepció elsősorban az OFTK vidéki térségek értékalapú felemelése céljához kapcsolódik, mely a megye adottságaiból is adódik. Területi fókusz – elsősorban a koncepció mezőgazdasági fejlesztési orientációja okán – a megye középső, aprófalvas városhiányos térségére, illetve ezzel átfedésben Tamási térségére került meghatározásra, mint kiemelten fejlesztendő térség, illetve szabad vállalkozási zóna. Ez különösen hangsúlyos annak ismeretében, hogy a megye leghátrányosabb helyzetű térségéről van szó. E mellett a Duna mente, illetve a Sió mente, mint rekreációs terület fejlesztése kaphat hangsúlyt a megyében.

III.2.2. A célrendszer kapcsolata az OTrT törvénnyel

A 2003. évi XXVI. törvény (OTrT. tv.) 5 évenkénti felülvizsgálata alapján 2012. decemberében a VÁTI elkészítette a módosító javaslatokat az alátámasztó munkarészekkel.

Jelenleg ennek véleményezése zajlik a módosításokban figyelembe vettek olyan országos szintű terveket (Új Széchenyi Terv) és stratégiák (pl. Nemzeti Vidékstratégia), amelyek az elmúlt években készültek el. Ezen kívül számos területrendezést érintő jogszabály is időközben megváltozott és kihirdetésre került.

Tolna Megye Területrendezési Terve 2012-ben került elfogadásra, ilyen formán az illeszkedése biztosított. Ez adta az alapot Tolna megye helyzetfeltáró munkarészeihez és a levont következtetések alapján fogalmazódott meg a megye 2014-2020 közötti célrendszere is.

Az OTTrT tv. által jelölt az M9 autópálya megépítése, a nemzetközi vasútvonal fejlesztése, valamint az atomerőmű bővítése várható a 2014-20-as időszakban. Mindhárom beavatkozástól a megyei célrendszer gazdaságélénkítést remél, ezért kiemelten, több pontban foglalkozik annak várható hatásával illetve több fejlesztést, épít rá.

M9 autópálya Szekszárd - Kaposvár szakasz: a két megyeszékhely gazdasági és kulturális kapcsolatán túl a mezőgazdasági kutatási-fejlesztési területen (Dombóvár-Kaposvár Egyetem), valamint az új logisztikai főközpontok lehetőségét tárja föl (Dombóvár, Szekszárd). Ugyanakkor élénkítő hatással bír a megye turisztikai elérhetőségére, a termál- és gyógyturizmus területén is (Dombóvár, Tamási).

Nemzetközi vasúthálózat Dombóvár – Gyékényes – (Horvátország) illetve, Budapest - Pécs szakasz Bár a nyomvonal kijelölése folyamatban van, mindenképp érinti Dombóvárt és Tolna megye javaslatai között szerepel Tamási érintése is.

Az M9-nél említett logisztikai, termál- valamint gyógyturisztikai célok itt is érvényesíthetőek.

Paksi atomerőmű tervezett bővítése: Közvetlen hatása nem megyei, inkább országos, közvetetten a K+F mellett a járulékos építőipari munkák miatt és a Tolna megyei beszállítók számára gazdasági fellendülést hozhat a beruházás az elkövetkezendő években.

Az országos ökológiai hálózat övezete csak kisebb területeken érinti a megyét (Duna és Sió mente, Gemenc, Mecsek ÉK-i kapuja, Gyulaji erdők, Bikács-Németkér), de a Tolna megyei célrendszer – az építészeti értékek mellett – ezeket a területeket kiemelt turisztikai és rekreációs céllal jelöli.

Az OTTrT-ben jelölten Tolna megye – Fejér és Békés mellett – az egyik leggazdagabb *kiváló termőhelyi adottságú szántóterület* tekintetében, mind a terület méretei, mind a termőföld minőségét tekintve. Ezért a célrendszer további kutatást és fejlesztést szorgalmaz mezőgazdasági és szőlészeti-borászati területeken a szomszéd megyék egyetemeivel együttműködve. A megyei koncepció a helyi mezőgazdasági alapanyagokon alapuló feldolgozóipari kapacitások kiépítését kiemelten preferálja. Külön célrendszer foglalkozik a vidékfejlesztéssel, ezen belül az ökológiai és biogazdálkodással.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület csak kisebb foltokban van a megyében (Gemenc, Gyulaj, Mecsek ÉK-kapuja). A célrendszer ezeket turisztikai célként jelöli, erdőgazdálkodással a terv nem foglalkozik

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezet Tolna megye alapterületének közel 35-40 %-a. A célrendszer nem tervez olyan fejlesztéseket melyek a táj funkcionális működésére vonatkozólag és/vagy a tájkép szempontjából jelentős beavatkozással bírnának.

Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezete a Duna mentén Dunaföldvártól Bátáig szinte egybefüggően a Római Limes vonala, és a megyében található tájházak is az Országos program részeként a jelöltek listáján szerepelnek. A célrendszer, kiegészülve a helyi értékvédett kúriák, pincefalvak

fejlesztésének támogatásával, a turisztika megerősödését és gazdaságélénkítő szerepét vetíti előre.

Vízminőség-védelmi vízgyűjtő terület az OTrT alapján a megyében a Duna mente, ez a megyei koncepció célrendszerével maradéktalanul teljesíthető.

Nagyvízi meder az OTrT-ben a Duna és a Sió 20 km-es torkolati szakasza. Az országos célok (hajózhatóság) mellett a megyei célrendszer, az egyéb folyóvizekkel együtt, az öntözhető területeket kívánja bővíteni

Az OTrT-ben jelezett kiemelt fontosságú honvédelmi terület Tolna megyében két kisebb van (Simontornya, Medina), mellyel a megyei célrendszer érdemben nem foglalkozik.

III.2.3. A célrendszer kapcsolata a fontosabb ágazati koncepciókkal, tervekkel

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Vidékstratégiához

Átfogó célja: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása”

A Nemzeti Vidékstratégia átfogó célja és a megyei célrendszer „Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése” komplex specifikus célja messzemenően illeszkedik egymáshoz. A Vidékstratégia átfogó célján belül a megyei célrendszerben is megjelenik *a táji és épített környezet értékeinek megőrzése* a megye természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása: a védett építészeti értékek gazdasági és turisztikai hasznosításának elősegítésében, a kúriák és kiskastélyok jobb kihasználását illetően, a védett természeti területek (Gemenci-erdő, Völgység, Pacsmagi-tavak) fenntartható hasznosítása kapcsán, valamint a Sió és a Duna turisztikai potenciáljának növelésében.

A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megjelenik a megyei célrendszerben: a gyógyvizek kínálatának kiterjesztésében, a megújuló energiaforrásokra alapozó tamási kutatóközpont létrehozásában, a nagymányoki és váraljai szén- és kőbányászat újraindításában, a természetes vízbázisok, vízrendszerek mezőgazdasági hasznosításában, az öntözőrendszerek kiterjesztése révén, a helyi megújuló energiaforrásokra (termásvíz, geotermikus energia, biogáz és biomassa) támaszkodó energiapolitikában, valamint az ökotelepülések kivitelezésének gondolatában, a biogazdálkodás elterjesztésében.

Az emberek és a közösség értékeire építés a megye szempontjából megjelenik a közösségfejlesztő szakemberek képzésétől kezdve a komplex közösségfejlesztő, identitástudat-formáló cselekmények ösztönzéséig, legyen szó a kulturális lehetőségek bővítéséről vagy sportegyesületek, sportolási lehetőségek támogatásáról.

A hagyományok ápolása mint értékrend elsősorban a vidéki térség gasztronómiai kínálatának további ösztönzésében, versenyképességében jelenik meg, a pincefalvak és a falusi vendégasztal révén.

A mezőgazdaságot és a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató vidéki vállalkozások fejlesztése szintén átfogóan jelenik meg a megyei célrendszer egészében, hiszen mindhárom átfogó cél és azok specifikus céljai is kitérnek a kis- és középvállalkozások piaci esélyeinek javítására, melyek között is külön hangsúlyt kap a falvak vállalkozásösztönző, fiatalok letelepedését elősegítő gazdaságpolitikája.

Ehhez kapcsolódik a helyi mezőgazdasági alapanyagra épülő helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások tervezett kiépítése.

A vidéken élők életminőségének átfogó javítása két önálló specifikus célt is képez a megyei célrendszerben, egyfelől a megye korszerkezetének fiatalítása érdekében a falusi életterek javításával, valamint a népességmegtartó képesség javításával.

A Vidékstratégia öt stratégiai céljából kettő jelenik meg mélyrehatóan a megyei célrendszerben, melyek teljes mértékben átszövik a megyei elképzeléseket. Az egyik a sokszínű és életképes agrártermelés, melyben fő szempont az *agrár- és élelmiszergazdaság életképességének növelése, piaci pozícióinak javítása*. Ez a célrendszerünket áthatja a termeléstől, termék előállításától kezdve a csoportos termelői értékesítésig, marketing tevékenységig, kutatótevékenységig, szakoktatásig. Az agrárgazdaság szinte minden ágazatára kitér a megyei elképzelés, így a szántóföldi növénytermesztésre, a kertgazdaságra, háztáji zöldség- és gyümölcsstermesztésre, gyógynövénytermesztésre, borászatra, haltenyésztésre, valamint a tejparra, a helyi feldolgozó- és élelmiszeriparra és a helyi piacok létrehozására.

A *helyi, biológiai alapokra támaszkodó gazdálkodás* is több ponton kerül említésre a megyei célrendszerben nemcsak a biotermesztés révén, hanem a helyi termékek előállításával is.

Az *üzemszerkezeti formák erősítése* elsősorban a termelői csoportok, TÉSZ-ek, BÉSZ-ek megalakulásának támogatásával és a különböző regionális klaszterek elérésével valósítható meg megyei szinten.

E sokszínű és életképes agrártermelés cél képezi a megyei célrendszer egyik legdominánsabb értékrendjét a Nemzeti Vidékstratégiából. A megyei tervezésben közvetetten hangsúlyt kap a kormányzati cél szerves részét képező tájfenntartó gazdálkodás, a nemzeti földtulajdonlás védelme, valamint az életképes gazdálkodást biztosító föld- és birtokpolitika.

A másik domináns cél, mely markánsan jelenik meg a megyei elképzelésekben is, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása. Ennek alapvetései, mint a vidékről történő elvándorlás megállítása, fiatalok számára a helyben maradásra ösztönző feltételek kialakítása, a demográfiai egyensúly helyreállítása, a szolgáltatások elérhetőségének biztosítása, illetve a helyi közösségek megerősítése a megyei célrendszernek is szerves részét képezik, mind önálló stratégiai célként kiemelve. A megyei célrendszerben érintőlegesen jelenik meg a Vidékstratégia fenntarthatóságra, tájgazdálkodásra, önfenntartó gazdálkodásra, egészségbarát táplálkozáskultúrára, táj- és helyismeretre építő vidéki oktatáspolitikája, szaktanácsadó rendszere is.

A Vidékstratégia élelmezési és élelmiszerbiztonságra törekvő specifikus célja közvetetten jelenik meg a megyei célrendszerben, mert van utalás az élelmiszerexportra, a bel- és külpiazi jelenlét növelésére és a magyar élelmiszer presztízsének javítására.

Természeti kincseink védelme, tájaink természeti értékei, erőforrásainak megőrzése azok kiemelt turisztikai hasznosításával együtt jelenik meg célrendszerünkben, valamint említést kap az ökológikus gondolkodás településtervezési alkalmazásában, így a Nemzeti Vidékstratégiával összhangban közvetetten hangsúlyozza a vízbázisok védelmét, a táji sokféleséget és élővilág sokféleségét, a talaj védelmét, a környezetbiztonságot és a táji örökség megőrzését is.

A vidékfejlesztést szolgáló átfogó célunk és annak stratégiai céljai együttesen szolgálják a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítását, a vidéki foglalkoztatás növelését. A megye aprófalvas térségeibe tervezett gazdaságfejlesztési programok, segítik az erdőgazdaságot, a kézműves és kisipari tevékenységet, a romák számára megélhetést biztosító gazdasági tevékenységeket és vállalkozási formákat, illetve a kulturális örökség érték alapú fejlesztését.

A célrendszer kapcsolódása a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiához

Átfogó célja: „A folytonosan változó társadalmi, - humán, - gazdasági, - természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.”

A megyei célrendszerben megjelennek a *társadalmi-humán* vonatkozások is: a gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításában, a szakképzési lehetőségek bővítésében, az atomerőmű igényeihez igazodó műszaki képzés bővítésében, az oktatás modernizálásában -a digitalizálás és e-oktatás segítségével, valamint a közösségfejlesztő szakemberképzés megvalósításában.

Humán és egyben gazdasági vonatkozás a családbarát foglalkoztatáspolitikára, az atipikus foglalkoztatási lehetőségek kiterjesztésével, valamint a bérház és háztáji program bevezetése kistélepedéseken.

Gazdasági vonatkozású külső környezethez való alkalmazkodás a célrendszerünkben a logisztikai bázisok kialakítása, az ipari parkokhoz kapcsolódó inkubáció- és szolgáltatásbővítés, a gazdasági klaszterek létrehozása, a vidéki termelés fokozását elősegítő TÉSZ-ek, BÉSZ-ek létrehozása termékpályánként, valamint a falusi turizmus erősítésére a falusi vendégasztal működtetésének elősegítése.

A *természeti* környezethez való alkalmazkodás a célrendszerünkben több fejezetben is megjelenik, mind gazdasági/ipari, mind mezőgazdasági vonatkozásban, mind pedig a megye természeti értékeire építő turisztikai hasznosításban (védett természeti területek, Sió, Duna, gyógyvizek), a klímavédelemben és környezettudatos, helyi erőforrásra támaszkodó energiahasznosításban, valamint az ökológiai településtervezés gondolkodásában.

Alapvető célja:

Emberi erőforrások – cél a népességben stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom

Demográfiai vonatkozásban célrendszerünkben is megjelenik a bevándorlási politikára ösztönző törekvés a pontban a vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetésével, adókedvezmények nyújtásával. Önmagában a népességszám stabilizálása, az idősek egészségmegőrzése és társadalmi együttműködésben való szerepük biztosítása, valamint a versenyképes munkabérek biztosítása célrendszerünk egészének törekvései, illetve a megye jövőképeinek meghatározása során mindez közvetlenül is megfogalmazódik. („Boldog, elégedett, aktív és egészséges emberek.”)

Az *egészségre* vonatkozó célok közvetlenül nem jelennek meg célrendszerünkben: halandóság csökkentése, krónikus nem fertőző megbetegedések számának csökkentése, egészségkockázatos magatartási formák arányának mérséklése, valamint a környezeti kockázati tényezők mérséklése. A betegségek megelőzése a

célrendszerünkben az aktív élettel jelenik meg (a foglalkoztatottság növelésével és a szabadidő aktív eltöltésével).

Tudás témakörében nálunk a minőségi szakoktatás, a szakképzési rendszer bővítése, modernizálása, valamint a földrajzi hátrányokat leküzdő, esélyegyenlőséget teremtő távoktatás gondolata jelenik meg, mely részben egyezik a Keretstratégia céljával, az életen át tartó tanulással és a munkavégzéshez szükséges tudás, készségek és kompetenciák elsajátításával, valamint a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésével. Az innováció és a tudásalapú gazdaság a gazdaságfejlesztési céljaink között jelenik meg, valamint a helyi adottságainkra építő megyei K+F+I központok kialakításánál.

A hétköznapi életstratégiákkal kapcsolatos ismeretek átadása, az oktatásban töltött idő növelése, az oktatási rendszer szelektivitásának csökkentése közvetlenül nem jelenik meg a célrendszerünkben.

A társadalmi kohézió törekvései, mint a szegénység és az etnikai alapú társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem az oktatáson és a munkavállalás elősegítésén keresztül külön fejezetben kapott helyet a célrendszerünkben.

Társadalmi erőforrások – cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése.

A bizalom infrastruktúrájának erősítését célzó pontok, mint a korrupció és gazdasági járadékvadászat elleni fellépés, az állami szabályozórendszer stabilitásának megteremtése, valamint a kormányzás kiszámíthatóságának erősítése nem jelennek meg a célrendszerünkben.

A munka társadalmi körülményeire vonatkozó célkitűzések közül a munkakörülményekkel való elégedettség és örömezés növelése jelenik meg a célrendszerünkben elsősorban az atipikus foglalkoztatási lehetőségek kiterjesztésével, illetve a családbarát foglalkoztatáspolitiká megteremtésével.

A foglalkoztatottság javítása a vidéki emberek esélyegyenlőségén keresztül jelenik meg a célrendszerünkben, a vidéki térségek helyi adókedvezmény támogatásával, vállalkozások támogatásával, ezáltal munkahelyek teremtésével, illetve a nők foglalkoztatási helyzetének javításával, a közmunkaprogram racionalizálásával. A társadalmi kirekesztettség mérséklése szintén megjelenik a célrendszerünkben.

A családi értékek erősítése párkapcsolatokhoz és házassághoz kapcsolódó értékrendje közvetlenül nem jelenik meg a célrendszerünkben.

A múlt örökségének ápolása, kulturális szolgáltatások fejlesztését képező, illetve az identitás megerősítése megjelenik az épített örökség (egykori kúriák, kiskastélyok) védelmében, fenntartható hasznosításában, funkcióbővítésében, valamint a megye hagyományos, régi múltú ipari ágazatainak újbóli felvirágoztatásában (tejipar, bőr- és textilipar, borászat és pincefalvak népszerűsítése), illetve a német nemzetiségi gyökerekre támaszkodó, német kapcsolatokat felhasználó gépgyártás erősítésében. Továbbá a helyi identitás tudat erősítése önálló elemként is megjelenik a célrendszerünkben, a helyi közösségfejlesztő szakemberek képzésén, alkalmazásán keresztül.

A természeti erőforrás felhasználási korlátainak érvényesítése és a termelési technológiai korlátok vagy termék szabványok érvényesítése a jövőbeli fejlesztések során megyénk számára is kiemelten fontos, ugyanakkor jelenleg Tolna megye a kevésbé környezetterhelő megyék közé tartozik, területén nem működnek magas kibocsátási értékekkel rendelkező üzemek.

Biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások témakörben a megye célrendszere kiemeli a megújuló energiaforrások hasznosítását a geotermikus-, nap- és szélenergia, a biomassa és biogáz, valamint a termásvíz jobb kihasználásával, az ökológus településtervezés szemléletével, a környezettudatos építési módok alkalmazásával, biogazdálkodás elterjesztésével, természetközeli oktatás (erdei iskola) népszerűsítésével, valamint a megújuló energiafelhasználásra alapozott kutatóközpont létrehozásával Tamásiban. A biodiverzitás, természetközeli értékek elsősorban turisztikai hasznosítással jelennek meg célrendszerünkben, mint a védett természeti területek, Gemenci-erdő, Völgység, Pacsmagi-tavak területén, Sió és Duna mentén megvalósítható vadász-, horgász-, valamint kerékpáros turizmus. Megjelenik a fenntartható mezőgazdaság is, öntözőrendszerek kiépítésével, az öntözhető területek növelésével, valamint víztározók létesítésével, a klímaváltozás mezőgazdaságra gyakorolt negatív hatásainak csökkentésével, mely igazodik a Keretstratégia talaj termőképességének fenntartása céljához. Önmagában az ökoszisztéma-szolgáltatások kimerítésének megakadályozása, a természetes területek beépítési sebességének csökkentése és a fenntartható hozamon alapuló gazdálkodás az ökogazdálkodás, az agrárkörnyezet-gazdálkodás és az ökológus gondolkodás népszerűsítésén keresztül jelenik meg a célrendszerünkben.

Az embert érő környezeti terhelések csökkentése több helyen is megjelenik (pl.: levegőtisztaság-védelem, kármentesítés, zöld felületek növelése) a célrendszerben, azonban a megyében a környezeti elemek szennyezettségének mértéke nem jelentős, megmaradt ezek természetközeli állapota. A jövőbeli fejlesztések is a horizontális célok, elvek mentén valósulnak meg ez garantálja, hogy a megye továbbra is megőrzi természeti értékeit és gátat szab a nagy környezeti terheléssel, kárral járó beruházásoknak.

Nem megújuló természeti erőforrások ésszerű gazdálkodása a célrendszerben Nagymányok és Váralja térségében a szén- és kőbányászat újraélesztésével jelenik meg.

Gazdasági (fizikai) erőforrások – Fontos az önrendelkezés megfelelő szintjének fenntartása a gazdaságpolitikai döntésekben. Cél a fizikai tőke szelektív gyarapítása, a közösségi tőkejavak amortizációjának pótlása. Kiemelt feladat a vállalkozói réteg megerősítése, a hazai tőkebefektetések fokozatos növelése, külföldi kitettségek csökkentése

A lokalizáció és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok kihasználása közötti ésszerű arány megteremtése és a helyi gazdasági kapcsolatok (pl. város és vidéke) erősítése is megjelenik a célrendszerben a helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítésével, helyi bolthálózatokban történő értékesítéssel, valamint a mezőgazdasági alapanyag szállítását kiszolgáló helyi és térségi logisztikai bázisok kialakításával.

A vállalkozói tőke és az innováció erősítésén és a foglalkoztatás bővítésén belül a megye célrendszerében is megjelenik az üzleti környezet fejlesztése és az innovációs ráfordítások hatékonyságának növelése az egyes termelési ágazatokhoz kapcsolódó K+F+I ráfordítások támogatásán keresztül – borászati K+F központ Szekszárdon, mezőgazdasági kutatóközpontok Dombóváron és Tamásiban, energetikai K+F bázis Pakson és Tamásiban.

A költségvetési politika államadósság csökkentés célja nem jelenik meg közvetlenül a megyei koncepcióban, sem az *életpálya-finanszírozás* jóléti célú átcsoportosítása.

A célrendszer kapcsolódása a Magyar Növekedési Tervhez

Átfogó célja: „A hazai gazdaság nettó exportjának (külkereskedelmi kivitel és a behozatal különbsége) maximalizálása”

Az átfogó cél elérésének módjai a Magyar Növekedési Tervben:

Importkiváltó gazdaságpolitika a termelésben

A megyei fejlesztési koncepció célrendszere nagymértékben épít az importfüggetlenségre, mely konkrétan a helyi alapanyag-előállításában, feldolgozásában, illetve helyi vagy regionális szintű értékesítésében, logisztikában és marketingtevékenységben nyilvánul meg. Ez egyaránt megjelenik a megye fő gazdasági ágazatának, a mezőgazdaságnak a tevékenységében, szerepében, az energiapolitikában (paksi atomerőmű bővítése, illetve a helyben is megtermelhető, természeti erőforrásokra építkező alternatív energiahasznosítás – gyógyvizek, geotermikus energia, nap- és szélenergia, biogáz és biomassza, stb.) és a helyi érdekeltségű nyersanyag-kitermelésben (szén- és kőbányászat újraindítása Nagymányok és Váralja térségében).

Importkiváltó gazdaságpolitika a felhasználásban

A megyei célrendszerben az importfüggetlen energiahasznosítás legmarkánsabban a helyi termelésű energia előállításban, illetve a településtervezés ökológiai gondolkodásában, ökoházak, alternatív környezethasználatot eredményező építészetben biztosított.

Az exportpiacokon jelenlévő magyar tulajdonú vállalkozások további terjeszkedésének elősegítése

A megyei célrendszer a Magyar Növekedési Terv gazdaság bővítési elképzeléseihez részben igazodik, figyelembe véve a megye eredendően fennálló, gyenge önálló külgazdasági kapcsolatait, export- és importfüggőségét. Az exportpiacra jutás is megjelenik a célrendszerben, amely a Németországba irányuló autóipari és gépgyártási kapacitások bővítését, a Magyarországon hozzáadott termelési érték növelését és a beszállítói tevékenység fokozása révén a kisvállalkozások erősítését tűzi ki célul. Németország, mint exportpiaci célterület a jelentős mértékű Tolna megyei német származású lakosság, fennálló kulturális értékek, hagyományok és nyelvápolás miatt került stratégiai kiemelésre. Tolna megye esetében egyéb egész megyei területre kiterjedő külgazdasági vonatkozás nem határozható meg markánsan, a célrendszer a települési, mikrotérségi önálló gazdasági kapcsolatok keresését támogatja, mely magában foglalja a testvérvárosi, testvértelepülési gazdasági és kulturális kapcsolatok elmélyítését, a regionális, szubregionális érdekeltségű termelést, értékesítést, kutatás-fejlesztést, termelői érdekérvényesítést klaszterek létrehozásával, TЭСZ-ek, BЭСZ-ek szerveződésének ösztönzésével, illetve egyetemek, kutatóbázisok technológiai, tudományos együttműködésével.

A Magyar Növekedési Terv gazdasági értéknövelő szempontjai, mint a befektetések ösztönzése, a kis- és középvállalkozások erősítése, a súlyponti ágazatok kiemelt kezelése, az elmaradott térségekbe történő kiemelt beruházás ösztönzése a megyei célrendszer alapját jelentik, igaz, nem külgazdasági kapcsolatok révén, hanem elsősorban helyi viszonyokra építkezve.

A Magyar Növekedési Terv nem határoz meg Tolna megye területére külön növekedési tengelyeket, csomópontokat, melyek kiemelt, országos jelentőségű stratégiai szerephez jutnának, csupán közvetetten, a szabad vállalkozási zónák kialakításával biztosítja a megye legelmaradottabb térségének, a Tamási kistérségnek a jövőbeli ipari, gazdasági fejlesztési lehetőségeit, mely a megyei fejlesztési koncepció célrendszerének is hangsúlyos eleme a területi felzárkóztatás, belső perifériák oldása és a társadalmi-gazdasági problémák kezelése miatt.

A Magyar Növekedési Tervhez szorosan kapcsolódó Külgazdasági Stratégia elsőszámú külkereskedelmi célja, az *Erőteljes keleti nyitás* tekintetében említendő a Tolna megyei célrendszerben, köszönhetően a paksi atomerőmű bővítésének orosz befektetői és üzemeltetői vonatkozásának.

A Külgazdasági Stratégia második stratégiai célja, az *Erős rácsatlakozás a nagy nyugat-európai exportőrökre* Tolna megye vonatkozásában Németország relevanciáját hozza, a már említett kulturális és gazdasági kapcsolatok, gyökerek révén.

A célrendszer kapcsolódása az Új Széchenyi Tervhez

A megyei fejlesztési koncepció célrendszere értékrendjében, tervezési szemléletében felöleli az Új Széchenyi Terv mind a hét fő programjának célkitűzéseit.

Az Egészségipari program céljaiból a megyei célrendszerben is megjelenik az *elmaradott térségek felzárkóztatása*. A leghátrányosabb helyzetű Tamási kistérséghez és a belső perifériát képező Tolnai-Hegyhát aprófalvaihoz komplex felzárkóztató gazdasági és vidékfejlesztési programot rendeltünk, továbbá a szintén elmaradott Dombóvári kistérség is hangsúlyos szerephez jut a mezőgazdasági kapacitások, kutatás-fejlesztés, innovációs háttér megteremtése kapcsán.

A *geotermikus energia komplex hasznosítási lehetősége* gyakorlatilag minden Tolna megyei városban teret nyerhet a célrendszer alapján, hiszen a már meglévő gyógyturisztikai szolgáltatásokra, kiépített infrastruktúrára épít, és a termálvíz energetikai hasznosítását fogalmazza meg. Tolna megye az egészségiparban ugyanis főként a gyógyvizek és gyógyfürdők turisztikai és orvosi, szakápolási rendszerét tudja minden igényt kielégítően képviselni. Tolna megye az egészségiparban főként a rehabilitáció területén tudott az elmúlt évtizedben jelentős mértékben fejlődni és a piaci igények, valamint a fokozódó versenyhelyzet miatt is e terület továbbfejlesztése indokolt elsősorban.

Szintén az egészségipari program céljai jelennek meg a megyei célrendszerben a biotermelésen, illetve a gyógynövénytermesztés és feldolgozáson keresztül.

A Zöldgazdaság-fejlesztési program céljai közül a megújuló energiaforrások alkalmazása, az energiahatékonyság növelése, az energetikai célú kutatás-fejlesztés és az energetikai szakoktatás egyaránt megjelenik a megyei célrendszerben. Emellett a célrendszerünk kiegészül a biogáz- és biomassza üzemek telepítésével, a kistelepülések közlekedési lehetőségeinek gépjármű és járat racionalizálásával, a környezeti nevelés hangsúlyozásával, erdei iskolák támogatásával, ökotermelés, ökotelepülések – mint zöld mintaprojektek – szorgalmazásával.

A megyei célrendszer közvetlenül nem tér ki az Új Széchenyi Tervben alprogramként szereplő hulladékgazdálkodásra, világításkorszerűsítésre, „zöld” foglalkoztatásra és „zöld” szakképzésre.

Az Otthonteremtési program céljai a megyei célrendszerben különösen a vidéki, falusi, elmaradott területekre összpontosulnak, kettős céllal: egyrészt a vidéki élettér javításával, a falusi lakásállomány és lakóinfrastruktúra modernizálásával, másrészt a falvak lakosságának növelésével, új betelepülők ösztönzésével. A megyei önkormányzat tehát társadalmi és területfejlesztési elképzeléseket ötvözött e célok meghatározásakor. A vidéki bérház (lakás) és háztáji program, a vonzó vidéki élettér kialakítása hangsúlyos a megye célrendszerében.

A Vállalkozásfejlesztési program céljai a megyei elképzelésekben, mint a klaszterek, termelői csoportok, TÉSZ-ek, BÉSZ-ek szerepének növelése, a beszállítói kis- és középvállalkozások fejlesztésén, a vidéki, elmaradott térségekbe irányuló vállalkozás- és beruházás-ösztönzés meghatározásán keresztül jelenik meg.

A Tudomány – innováció program céljai megyei vonatkozásban oktatási és gazdasági hatással számíthatók. A megyei szakképzések és felsőoktatási lehetőségek bővítése, a minőségi oktatás és nevelés, a régió egyetemei tudásalapú eszközeinek, módszereinek megjelentetése a megyei gazdasági és energetikai termelésben, innovációk támogatása, a magasabb hozzáadott értékű feldolgozóipar körülményeinek megteremtése, a K+F+I központok kialakítása funkcionális térségenként fogalmazódik meg célként Tolna megye esetében. Az Új Széchenyi Tervben hangsúlyos kreatív ipar a megyei elképzelésekben is szerepel.

A Foglalkoztatási program teljes mértékben rávetíthető a megyei célrendszerre is, mert minden, az Új Széchenyi Tervben meghatározott foglalkoztatás bővítésére irányuló cél, alprogram és prioritás önálló stratégiai célként, illetve prioritásként került meghatározásra, így a családbarát foglalkoztatáspolitikai, a szakképzési rendszer piacképesé tétele, a mai technológiára alapozott, gyakorlatorientált szakképzés lehetőségeinek biztosítása, a vállalkozások ösztönzésének támogatása helyi adókedvezményekkel, vagy a magas élők munkai-igényű zöldség- és gyümölcsstermesztés elterjesztése, a hátrányos helyzetű térségek, aprófalvak munkahelyteremtésének, kis- és mikro-vállalkozásainak támogatása.

A Közlekedésfejlesztési program céljai a megyei koncepció célrendszerében elsődlegesen a logisztika szerepének fokozásával, a vidéki térségek közlekedési lehetőségeinek javításával és a közlekedési ágazatok elkülönülő fejlesztési irányjaival jelenik meg. Elképzeléseink szerint javítható a megye lakosságának mobilitása, az áruforgalom hatékonysága és a turisztika potenciális lehetősége (vízi és kerékpáros turizmus), csökkenthető a közlekedésből adódó környezetterhelés mértéke.

IV. A terület felhasználás alapelveit lefektető koncepció

IV.1. Stratégiai térstruktúra bemutatása

A megye térszerkezetére jellemző, hogy nem a megyeszékhelyre koncentrált, hanem az egyes kistérségek, tájak önállósága, külső kapcsolatai a jellemzőek. A megye városai a Duna mentén (Dunaföldvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bátaszék), illetve Tamási és Gyöngyös kivételével a megyehatáron (Bonyhád, Nagymányok, Dombóvár, Simontornya) helyezkednek el, ami igazolja, hogy a megye térszerkezete nem kiegyensúlyozott.

A területi fejlődés alakulását alapvető mértékben befolyásolta az a körülmény, hogy az észak-déli irányban fekvő Tolnai-hegyhát kettéosztja megye területét, és bizonyos szempontból folyamatosan akadálya volt a kapcsolatok fejlődésének. A megye kistérségei, illetve a nyugati és keleti része közötti együttműködés lényegében nem alakult ki sem társadalmi, sem gazdasági szempontból és az egyes kistérségek fejlődése is eltér, az észak-dél irányú közlekedési főútvonal, a 6-os főút, volt Tolna megye fejlődési tengelye. A Budapest – Pécs – országhatár között futó főút a Dunával párhuzamosan haladva felfűzte és tulajdonképp fejlesztette a megye gazdaságilag amúgy is fejlettebb részét.

A 63-as főút hasonlóképp észak-dél irányban Szekszárd (Tolna) – Székesfehérvár között teremtett közúti kapcsolatot. Kelet-nyugat irányú jelentős közúti és így gazdasági kapcsolt sincs például Paks és Tamási vagy Szekszárd és Dombóvár között. A 65-ös főút Szekszárd – Siófok vonalon, északnyugat-délkelet irányban pedig átlósan szeli át a megyét, így érdemi kapcsolatot nem teremt a megye keleti és nyugati részei között.

Megépült a Szekszárdi Duna-híd és az M9-es félpályás, a 6-os és az 51-es főút közötti szakasza. Az elmúlt években megépült az M6-os autópálya teljes Tolna megyei szakasza és Budapest és Pécs között is autópályán lehet közlekedni. Ez a már üzemelő két új gyorsforgalmi út a megye térszerkezetében jelentős változást hozott, ám igazából a meglévő tendenciát és fejlettséget, azaz a meglévő különbségeket tovább erősítette.

A Paksi és a Szekszárdi kistérség volt eddig is Tolna megye két legfejlettebb, gazdaságilag legerősebb kistérsége, az új országos, nemzetközi kapcsolatokat is erősítő fejlesztések pedig épp ebben a két legfejlettebb térségben valósultak meg. Az M6-os gyorsforgalmi út egyre jobban felerősíti az itt lévő települések gazdasági jellegű fejlesztési szándékait. A mellékúthálózat kismértékű módosításával tovább javítva az autópályával való kapcsolatot, a két kistérségben újabb fejlesztési területek létesülnek majd.

Annak érdekében, hogy az autópályától távolabbi, gazdaságilag elmaradott kistérség, mint például a megye csaknem egyharmadát kitevő Tamási kistérség, illetve a Dombóvári és a Bonyhádi kistérség elsősorban apró- és kistelepüléseinek további gazdasági és társadalmi leszakadását mérsékeljük és felzárkóztatását elősegítsük, szükséges új, hatékony térségfejlesztési eszközöket alkalmazni. A fejletlen területeknek a fejlett területektől történő további leszakadását hivatott fékezni az a kormányzati szándék is, mely létrehozta a „szabad vállalkozási zónákat” az ország legfejletlenebb területeinek hatékony – elsősorban gazdasági célú – felzárkóztatására. Az országos szándék ellenére Tolna megye szempontjából további ösztönzőkre, önálló térségfejlesztési programra és „Kiemelten fejlesztendő

térség” kijelölésére van szükség a területi különbségek mérséklésére, illetve a leszakadt térségek, települések felzárkóztatására.

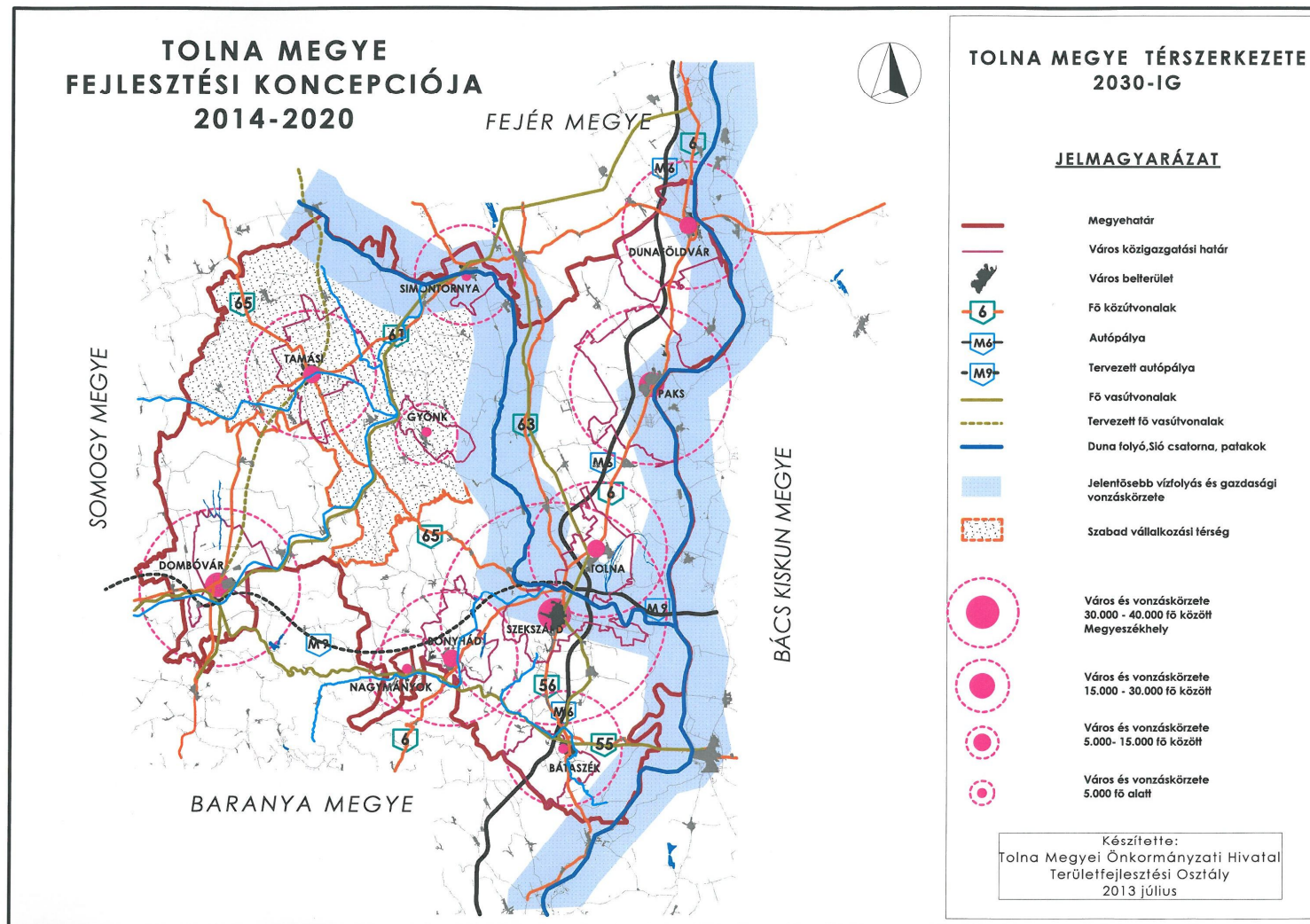
A már megépült és az országos tervben (OTrT) szereplő közlekedési hálózat szerint a Tamási kistérség megközelíthetősége a megyeközponttal, és a megye fejlettebb keleti részeivel való kapcsolat-rendszere nem változik alapvetően. Az M9-es gyorsforgalmi út továbbépítése szempontjából várható, hogy a Kaposvár és Bonyhád közötti szakasz készül el a következő ütemben, 2020-ig. Ezzel a fejlesztéssel a megyehatárhoz közel, részben Baranya megye területét is érintve, de létrejönne a megye keleti és nyugati része között egy valódi, eddig hiányzó gyorsforgalmi közúti kapcsolat. Ez jelentős fejlesztéseket eredményezhet a Bonyhádi és Dombóvári kistérség területén, és lehetőséget teremt Dombóvár számára, hogy a Dél-Dunántúli Régió közepén elhelyezkedő város regionális szintű logisztikai központtá váljon. Várhatóan 2030-ig az M9 autópályát teljes kiépítése esetén az országon belüli kelet-nyugati kapcsolatok egyik legjelentősebb gyorsforgalmi útja épül majd meg további lehetőséget teremtve Tolna megye és települései számára. Az M9-es gyorsforgalmi út jelentősebb szakaszainak kiépítésével a meglévő dunai Szent László híd hálózatba kapcsolásával a megyét átszelő keresztirányú forgalom jelentősen megnő, és felértékelődik. Keleti irányban az M5 autópályához, nyugati irányban Szekszárd, Bonyhád, Dombóvár, Nagykanizsa összekötésével az M7 autópályához csatlakozik, így a Dunántúl és az Alföld déli részeinek összekapcsolását teremtheti meg.

A térszerkezet a fent említett okok miatt várhatóan 2030-ig sem lesz egységes. Egyes térségek az adottságaikból adódóan nagyobb mértékben fejlődnek majd.

A megye gazdasági térszerkezetét vizsgálva (Bennett-féle mutató alkalmazásával) az 5 kistérség közül ez esetben is a Paksi illetve a Szekszárdi kistérség a kiemelkedő – a Paksi magasan átlag fölötti, a Szekszárdi pedig átlag fölötti besorolású. A kistérségek vizsgálatához alkalmazott mutatók leginkább a helyi gazdaság működésében felfedezhető differenciákat emelik ki.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Kon koncepció egyik legfontosabb célja, hogy a megye fejletlenebb térségeiben, hátrányos helyzetű településein is beindítsa a helyi erőforrásokra, a helyi értékekre és humán erőforrásra alapozva olyan gazdaságfejlesztési folyamatokat, melyek mérséklék a további gazdasági leszakadást és elősegítik a felzárkózást a megye fejlettebb területeihez.

A Kiemelten fejlesztendő térségre önálló térségfejlesztési programot készítünk, amit a területfejlesztési koncepció csak említés szintjén tartalmaz, de a programozás keretében részletesen stratégiai és operatív program keretében, illetve a projektek (projekt javaslatok) szintjén is megjelenítünk. A beavatkozásoktól azt várjuk, hogy a gazdasági térszerkezetben érezhető változások indulnak el 2014-2020 között.

5. számú ábra: Tolna megye térszerkezetére (gazdasági térszerkezet) 2030-ig jelentősebb hatást kiváltó beavatkozások (Tolna megye Kiemelten fejlesztendő térsége (Tamási kistérség területe))

A Kiemelten fejlesztendő térség hátrányos helyzetű, kiemelten támogatandó nagyközségei, községei

A listába azon települések kerültek, melyek munkanélküliségi rátája 20% vagy azt meghaladó mértékű és/vagy lakosságszámuk 500 fő alatti és/vagy a Tamási kistérségben fekszenek (kivéve Tamási városát), mely terület a megye leghátrányosabb helyzetű kistérsége, illetve szabad vállalkozási zóna besorolást is kapott.

1. Attala	20%-os munkanélküliség
2. Bába	34,3%-os munkanélküliség
3. Bábaapáti	396 lakos
4. Belecska	420 lakos, LHH
5. Bikács	33,7%-os munkanélküliség, 433 lakos
6. Bogyiszló	21,3%-os munkanélküliség
7. Bonyhádvarasd	402 lakos
8. Csibrák	36%-os munkanélküliség, 326 lakos
9. Dalmand	20,8%-os munkanélküliség
10. Diósberény	26,5%-os munkanélküliség, 353 lakos
11. Döbrököz	26,6%-os munkanélküliség
12. Dúzs	31,7%-os munkanélküliség, 267 lakos, LHH
13. Értény	45%-os munkanélküliség, LHH
14. Felsőnyék	20,4%-os munkanélküliség, LHH
15. Fürged	40,7%-os munkanélküliség, LHH
16. Gerjen	22%-os munkanélküliség
17. Grábóc	27,9%-os munkanélküliség, 180 lakos
18. Gyulaj	31,3%-os munkanélküliség
19. Hőgyész	LHH
20. Iregszemcse	LHH
21. Izmény	20,6%-os munkanélküliség
22. Jágónak	42%-os munkanélküliség, 229 lakos
23. Kajdacs	23,3%-os munkanélküliség
24. Kalaznó	30,2%-os munkanélküliség, 145 lakos, LHH
25. Keszőhidegkút	20%-os munkanélküliség, 204 lakos, LHH
26. Kismányok	329 lakos
27. Kiszékely	297 lakos, LHH
28. Kistormás	331 lakos
29. Kisvejke	20%-os munkanélküliség, 406 lakos
30. Kocsola	34,2%-os munkanélküliség
31. Koppányszántó	24,4%-os munkanélküliség, 310 lakos, LHH
32. Kölesd	22,9%-os munkanélküliség
33. Lápafő	41,3%-os munkanélküliség, 153 lakos
34. Magyarkeszi	30,2%-os munkanélküliség, LHH
35. Miszla	34,1%-os munkanélküliség, 272 lakos, LHH
36. Mórágyp	26,3%-os munkanélküliség
37. Mőcsény	367 lakos
38. Mucsfa	387 lakos
39. Mucsi	41,7%-os munkanélküliség, 454 lakos, LHH
40. Murga	25%-os munkanélküliség, 53 lakos

41. Nagykónyi	35,1%-os munkanélküliség, LHH
42. Nagyszékely	28,9%-os munkanélküliség, 437 lakos, LHH
43. Nagyszokoly	48,8%-os munkanélküliség, LHH
44. Nagyvejke	146 lakos
45. Nak	28,7%-os munkanélküliség
46. Ozora	29,2%-os munkanélküliség, LHH
47. Pálfa	24,3%-os munkanélküliség
48. Pári	27,3%-os munkanélküliség, LHH
49. Pincehely	20,2%-os munkanélküliség, LHH
50. Regöly	LHH
51. Sárpilis	28,5%-os munkanélküliség
52. Sárszentlőrinc	32,1%-os munkanélküliség
53. Szakadát	21,1%-os munkanélküliség, 238 lakos, LHH
54. Szakály	LHH
55. Szakcs	22,4%-os munkanélküliség
56. Szárazd	28,1%-os munkanélküliség, LHH
57. Tolnanémedi	24%-os munkanélküliség, LHH
58. Udvari	24,6%-os munkanélküliség, 400 lakos, LHH
59. Újireg	293 lakos, LHH
60. Váralja	21,7%-os munkanélküliség
61. Várong	44,4%-os munkanélküliség, 147 lakos
62. Varsád	26,7%-os munkanélküliség, 372 lakos, LHH
63. Závod	293 lakos

(A táblázatban szereplő lakosság szám adatok 2012. januári, a munkanélküliségi adatok a 2012. decemberi állapotot tükrözik.)

M9-es gyorsforgalmi út tervezett Kaposvár – Bonyhád közötti nyomvonala által fejlesztéssel közvetlenül érintett Tolna megyei városok és falvak

Érintett városok: Dombóvár, Nagymányok, Bonyhád

Bonyhádi kistérségben érintett falvak:

- Bonyhádvarasd
- Aparhant
- Izmény
- Györe
- Kismányok
- Váralja

Dombóvári kistérségben érintett falvak:

- Csikóstóttós
- Kaposszekcső
- Jágónak
- Kospula
- Attala

V. A fejlesztés eszköz- és intézményrendszere

V.1. A prioritások azonosítása

1. prioritás: Megyei komplex térségfejlesztési programok
 - szabad vállalkozási zóna (Tamási térsége)
 - kiemelten fejlesztendő térség (a megye középső, aprófalvas városhiányos térsége)
 - rekreációs térségek (Duna mente, illetve Sió mente)
 - funkcióbővítő és szociális célú településfejlesztés
 - közösségvezérelt helyi programok
2. prioritás: Gazdaság
 - K+F+I potenciál erősítése
 - ipari parkok és logisztikai központok kialakítása és szolgáltatásainak fejlesztése
 - vállalkozásfejlesztés (ágazati preferenciával, turizmus is)
 - agrárvállalkozások versenyképességének javítása
 - helyben történő értékesítés elősegítése, szociális gazdasági eszközök alkalmazása
 - piaci szereplők térségi gazdasági, tudományos együttműködés erősítése
3. prioritás: Környezet, energetika és közlekedés
 - térségi elérhetőség és mobilitás javítása
 - igényalapú közösségi közlekedés fejlesztése
 - klímavédelmi beruházások támogatása (vízrendezés, vízvisszatartás, öntözés)
 - fenntartható területhasználat, környezeti károk enyhítése
 - helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés erősítése
 - energiahatékonyság javítása
4. prioritás: Társadalom
 - keresletvezérelt szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása
 - minőségi oktatáshoz, egészségügyi és szociális ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, a közszolgáltatások minőségének javítása
 - munkavállalás, önfoglalkoztatás elősegítése
 - közösségfejlesztés

V.2. Felelősség és intézményrendszer, a koncepció üzenetei, kapcsolódása más térségekhez

A fejezet célja, hogy kijelölje a későbbi programozás tárgykörét, azaz nagyvonalakban ismertesse a megyei önkormányzat mint a koncepció tervezésért felelős szerv lehetséges szerepét annak megvalósításában és végrehajtásában úgy, hogy jelenleg nem áll rendelkezésre az ehhez szükséges valamennyi információ.

A megyei területfejlesztési koncepciók kidolgozását támogató útmutató alapján itt szükséges meghatározni a tervezés felelőségének kompetenciájába eső témákat, területeket (is), azaz jól lehatároltan el kell tudni különíteni, hogy:

- a koncepció mely részére épülhet a megye általi vállalásaként felfogható program vagy projekt, illetve
- a koncepció mely részei esnek kívül a megye felelőségének kompetenciáján, ennél fogva más felelős szereplők számára felfogható üzenetként értelmezhetők.

Az utóbbi kategóriába sorolható tématerületek meghatározása egyszerűbb feladat. A koncepció útmutató szerint elvárt címzetti csoportoknak szóló legfontosabb üzenetei az alábbiak szerint azonosíthatók:

V.2.1. Közsférán kívüli szereplők:

- civil szervezetek: aktív szerepvállalásukkal segítsék a kulturális- és sportlétesítmények új élettellel való megtöltését; aktív közösségfejlesztő munkával erősítsék a helyi identitástudatot, ennek érdekében működjenek közre közösségfejlesztő szakemberek képzésében és alkalmazásában;
- egyházak: lásd. civil szervezetek;
- gazdasági szereplők: aktív közreműködésükkel segítsék elő a termelői együttműködések létrehozását; a piaci együttműködés elmélyítésével vállaljanak szerepet a K+F+I és logisztikai tevékenységek fejlesztése terén; eszközöljenek beruházásokat a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatokban (különösen a mezőgazdasági termékek előállítását, feldolgozását és értékesítését célzó beruházásokkal a vidékies térségekben); a gyakorlati oktatásban való közreműködésen keresztül vállaljanak szerepet az igényekhez igazodó, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakításában; az atipikus foglalkoztatási formák szélesebb körű alkalmazásával járuljanak hozzá a kedvezőtlen demográfiai folyamatok negatív hatásainak mérsékléséhez;

Ágazatok:

- gazdaságpolitika: a szabályozási környezet módosításával (pl. szabad vállalkozási zóna, egyéb adókedvezmények) ösztönözze vállalkozások indítását (fiatalok, pályakezdők vállalkozóvá válását), betelepülését, munkahelyek létrehozását; segítse elő a hagyományosan jelenlévő ipari ágazatokba történő beruházásokat (különösen a helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari

kapacitások kiépítését); ösztönözze az atipikus foglalkoztatási formák szélesebb körű elterjedését, hozzájárulva ezáltal a demográfiai folyamatok kedvezőtlen hatásainak mérsékléséhez;

- közlekedéspolitika: a közlekedési infrastruktúrába történő befektetések révén ösztönözze a beruházásokat, új vállalkozások létrehozását és a munkahelyteremtést, javítsa a mobilitás, a munkába járás feltételeit; teremtsen meg a rugalmas, igényvezérelt közösségi közlekedés lehetőségét, biztosítva az egyenlő esélyű hozzáférést;
- kitermelő ágazati politikai, energia és klímapolitika: vizsgálja meg térség ásványkincs-készlet termelési/hasznosítási lehetőségét; a Paksi Atomerőmű tervezett bővítésével járjon hozzá a térség gazdasági fejlődéséhez; a természeti energiaforrások (geotermikus-, nap- és szélenergia, biomassza, biogáz és termásvíz) tudatos használatával biztosítsa a helyi erőforrásokra támaszkodó energiatermelés feltételeit; lásd. még környezetpolitika;
- környezetpolitika: a klímaváltozás hatásainak mérséklése, a táji, természeti és épített környezeti értékek védelme érdekében szigorúbb jogszabályi környezetet alakítson ki; teremtsen meg az új víztározó-kapacitások kialakításának, a meglévő öntözőművek- és rendszerek, stb. fejlesztésének lehetőségét; részesítse előnyben a környezettudatos, környezetkímélő és energia hatékony beruházásokat
- agrárpolitika, élelmiszergazdaság: mezőgazdasági alapanyagokra épülő, nagy hozzáadott értékű termék előállításának, feldolgozásának, a piaci értékesítés feltételeinek javításával járjon hozzá az agrárgazdaság fejlődéséhez; folytasson központi agrármarketing tevékenységet; ösztönözze a termelői együttműködéseket; járjon hozzá a mezőgazdaság termelékenységének javításához;
- vidékfejlesztés: a koncepció értelmezése szerint elsősorban területi szempont, sem mint ágazati politika, így a szektorális logika mentén megfogalmazott üzeneteknek hangsúlyosan kell a vidékies térségekben (is) érvényesülniük;
- egészségügyi politika: mindenki (különösen a vidékies térségekben élők) számára biztosítsa az azonos minőségű egészségügyi ellátáshoz, szociális alapellátáshoz való hozzáférést;
- szociálpolitika: a szabályozási környezet módosításával segítse elő a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megállítását, visszafordítását, mérsékelve annak a térséget sújtó negatív hatásait;
- oktatáspolitikai: segítse elő a munkaerő-piaci irányultságú, keresletvezérelt szak- és felnőttképzési rendszer kialakítását, a képzési lehetőségek bővítését; az oktatás modernizációját (digitalizálás, e-oktatás);
- kultúrpolitika: a koncepció nem fogalmaz meg közvetlen üzeneteket ezen ágazat számára, ez a tervezés következő szakaszaiban kerülhet megfogalmazásra;
- központi közigazgatás-szervezési politika: a koncepció nem fogalmaz meg közvetlen üzeneteket ezen ágazat számára, ez a tervezés következő szakaszaiban kerülhet megfogalmazásra;

- önkormányzati politika: a helyi szabályozási környezet módosításával (pl. helyi adókedvezmények) ösztönözze külső vállalkozások betelepülését, új vállalkozások indítását, a munkahelyteremtést; helyi fejlesztési programok kidolgozásán keresztül biztosítsa a település funkcióbővítő (közösségi, kulturális, stb.) fejlesztésének lehetőségét; a térség népességmegtartó képességének erősítése céljából teremtsen meg a lehetőségét helyi programok (bérlakás, háztáji, stb.) megvalósításának;
- igazságügyi politikai: a koncepció nem fogalmaz meg közvetlen üzeneteket ezen ágazat számára, ez a tervezés következő szakaszaiban kerülhet megfogalmazásra;
- honvédelmi politika: a koncepció nem fogalmaz meg közvetlen üzeneteket ezen ágazat számára, ez a tervezés következő szakaszaiban kerülhet megfogalmazásra.

Egyéb szereplők:

- Szomszédos és más megyék: az együtt gondolkodás feltételeinek megteremtésén keresztül járuljon hozzá a térségi együttműködés előmozdításához, a kölcsönös érdekeltségen alapuló fejlesztések megvalósításához, az abban rejlő lehetőségek kihasználásához (pl. felsőoktatás, K+F+I: Pécsi Tudományegyetem, Kaposvári Egyetem, Budapesti Műszaki Egyetem; kitermelőipar: szénbányászat; turizmus: Sió-csatorna)

V.2.2. Szomszéd megyék szerepe, nemzetközi kapcsolatok

A) Dél-dunántúli megyékkel való együttműködés

1. Közlekedésfejlesztés:
 - Vasúti hálózat fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Községi közlekedés fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - M6-os déli irányú, országhatárig történő meghosszabbítása (érintett megyék: Tolna, Baranya)
 - M60-as nyugati irányú, országhatárig történő meghosszabbítása (érintett megyék: Somogy, Baranya)
 - 67-es főút fejlesztése a teljes szakaszon, meghosszabbítása a határig, Dráva-híd építése (érintett megyék: Somogy, Baranya)
 - 66-os kiemelt főút, M65 gyorsforgalmi út (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - M9-es fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Kerékpáros közlekedési hálózat fejlesztése (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
2. Gazdaság- és társadalomfejlesztés:
 - Logisztikai központok kialakításának lehetőségei (érintett megyék: Tolna, Baranya)
 - Duna-stratégia kapcsán tervezett fejlesztések (érintett megyék: Tolna, Baranya)
 - A szén- és kőbányászat újraélesztése és az arra épülő gazdaságfejlesztés (érintett megyék: Tolna, Baranya)

- Helyi adottságokra alapozott (erdősültség kiemelkedő mértéke, mezőgazdasági területek aránya) mezőgazdasági-, ffeldolgozó ipar fejlesztése; élőmunka igényes ágazatok erősítése (fakitermelés, erdőgazdálkodás, mezőgazdaság), illetve a termelésre alapozott feldolgozó kapacitások kiépítése tervszerűen, megyeszerte (mezőgazdasági termék feldolgozás, élelmiszeripar, ffeldolgozó üzemek) – foglalkoztatás bővítés (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Egészség- és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása a GYEMSZI-vel, egyetemekkel, illetve a gyógyfürdőkkel együttműködve; fizetőképes hazai és külföldi lakosok számára egészségügyi szolgáltatások biztosítása fekvőbeteg, járó beteg, valamint diagnosztikai területen.
 - Zselicég, Sásd, Dombóvár térsége – 3 megyét érintő közös fejlesztési program lehetősége (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Horvátország EU-s csatlakozásában rejlő lehetőségek kihasználása, határ menti együttműködés, EGTC, új határátkelők létesítése, vállalkozás-ösztönzés (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - A Magyar Limes Szövetséghez való csatlakozás kérdésköre (érintett megyék: Tolna, Baranya)
 - Együttműködési lehetőségek az oktatás és innováció területén (egyetemek, kihelyezett karok és szakképző központok együttműködésével) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Vidékfejlesztési lehetőségek összehangolása (szőlészet, borászat, pincefalvak regionális együttműködése) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Csatlakozás az Ős-Dráva Programhoz (érintett megyék: Somogy, Baranya)
 - Jelentősebb turisztikai attrakciók regionális szintű összehangolása (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Vállalkozásélénkítő Komplex Program, szabad vállalkozási zónák, piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése
 - Komplex balatoni vízgyűjtő-rehabilitációs program, melynek részeként megvalósul a Sió-csatorna turisztikai célú fejlesztése; a programmal egyidejűleg komplex balatoni turisztikai fejlesztés (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Hátrányos helyzetű települések felzárkóztatásában a három megye együttműködése, közös fejlesztési program kidolgozása (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Dél-Mezőföld, Külső-Somogy aprófalvas térségeinek foglalkoztatási, önfenntartó térségfejlesztési programja megyék közötti együttműködéssel (érintett megyék: Tolna, Somogy)
 - Elmaradott területek felzárkóztatása, roma képzési közös mintaprojekt (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
3. Környezetfejlesztés:
- Regionális szintű vízügyi szabályozás, vízrendezés (hajózás, öntözés) (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)
 - Megújuló energiák hasznosítása helyi energiatermelő kapacitások kiépítésével (köz- és magánszféra), az ehhez szükséges szakképzési rendszer összehangolása regionális szinten (érintett megyék: Somogy, Tolna, Baranya)

B) Nem a régióban található szomszédos megyékkel való együttműködés

1. Fejér megye:

- Széles körű mezőgazdasági összefogás, helyi gazdák agrármarketing tevékenysége
- Hagyományos ipari ágazatok (bőr-, textil-, élelmiszeripar) fejlesztése
- Közúti, vasúti infrastruktúra-fejlesztés
- Együttműködés a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű térségekben (Tamási, Sárbogárd), és szabad vállalkozási zónák kialakításában
- Együttműködés a Duna menti integrált fejlesztési ügyekben (Duna menti térségfejlesztési ITI támogatása a Dunaújvárosi Főiskola koordinációjával)
- Összefogás az integrált területi beruházások és a közösségvezérelt helyi fejlesztések terén, a Leader HACS-ok bevonásával
- A megyehatáron levő települések közti átjárhatóság biztosítása
- A hátrányos helyzetű területeken kiemelt gazdasági, foglalkoztatási övezet kijelölése; a foglalkoztatási gondok orvoslása érdekében a helyi termékek piacra juttatása
- A paksi atomerőmű bővítéséhez kapcsolódó szakemberképzésben való együttműködés (Dunaújvárosi Főiskola)
- A paksi atomerőmű kapacitásbővítésével kapcsolatos integrált tervezés lebonyolítása
- A megújuló energiahasznosításban való együttműködés kialakítása
- A víz- és belvíztározók építésének összehangolása, elsősorban mezőgazdasági hasznosítás érdekében (Sárvíz)
- Együttműködés a turisztikai célú kerékpárhálózat fejlesztésében, és ahhoz kapcsolódó egyéb idegenforgalmi fejlesztések (Sió mentén)
- Együttműködés a természeti értékek és a Natura 2000-es területek védelme tekintetében (Közép- és Kelet-mezőföldi löszvölgyek, Lajoskomáromi löszvölgyek, Tengelici homokvidék, Tolnai Duna, Alapi kaszálórét, Duna és ártere, Kísszéki dombság)

2. Bács-Kiskun megye:

- Együttműködés a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésében, a mezőgazdasági terméshozamok biztosításában, az öntözhető területek arányának növelésében, új öntözőrendszerek kiépítésében
- a Duna komplex turisztikai fejlesztésének közös támogatása
- gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása és összehangolása a szomszédos megyék között
- Megyéink számára közös cél az elvándorlás mérséklése, a megyéink népességmegtartó képességének a fejlesztések segítségével történő javítása
- Együttműködés az M9 gyorsforgalmi út mielőbbi kiépítése érdekében
- Együttműködés a leszakadt rétegek, társadalmi csoportok integrációjában, valamint a hátrányos helyzetű települések, külterületek felzárkóztatásában

C) Nemzetközi kapcsolatok:

- Vállalkozói együttműködések a társadalmi kapcsolatok mellett, főként a fejlett nyugatabbi országokkal, a gépipar területén, valamint mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozói kapcsolatok Európa minden területével, különösen képen a balkáni országokkal

V.2.3. Intézményrendszer

A további lehetséges címzetti körökre (más megyékben található települési önkormányzatok, járási hivatalok, helyi fejlesztési programok) vonatkozathatóan a koncepció nem fogalmaz meg konkrét üzenetet, illetve a fent strukturált logika mentén az korábban már bemutatásra került (a megye települési önkormányzatai, lásd. önkormányzati politika).

A megyei koncepciónak nem feladata, hogy konkrét fejlesztések, projektek, szereplők vagy időzítés mellett elkötelezze a megyét, mivel az már program szinten definiálható elvárás, ugyanakkor a térség számára meghatározott jövőképből, a kitörési pontokból – elsősorban a fejlesztési célok rendszeréből – kiolvashatók az egyébként már beavatkozási szinten is értelmezhető elemek.

Ha a koncepcióra épülő megyei program kereteinek meghatározását a területfejlesztésre fordítható források oldaláról közelítjük meg, akkor kijelenthetjük, hogy a megyei fejlesztések megvalósítására döntően európai uniós források felhasználásával nyílik majd lehetőség. Ennek ismeretében a megyei program intézményrendszere szervesen illeszkedik a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap hazai intézményrendszeréhez.

A területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény a területfejlesztés intézményrendszere vonatkozásában alapvető módosításokat hajtott végre: a fejlesztési tanács intézménye mind regionális, mind megyei, mind kistérségi szinten megszűnt, a korábban ötszintű területfejlesztési intézményrendszer három területi egységre: országos, megyei, és települési szintre koncentrálódik. Az átalakítás mintegy előzményeként értelmezhető a helyi önkormányzatokról szóló törvényben rögzített új feladatosztás, melynek értelmében a területfejlesztési és területrendezési feladatok címzettjei a megyei önkormányzatok lettek.¹

A 2014-2020-as Európai Uniós programozási időszak területfejlesztési tervezése kapcsán a megyei, regionális szintek, illetve a szaktárcák közötti szakmai koordináció és a tervezési feladatok elvégzéséhez szükséges módszertani útmutatók elkészítése részben a gazdaságpolitikáért felelős miniszter irányítása alatt működő központi szerv, a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal, részben a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, illetve a Miniszterelnökség feladata lesz. A 140/2012 (VII.2.) Kormányrendelettel került létrehozásra a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság, melynek feladata az uniós forrásokkal összefüggő döntések meghozatala. Az NFK elnöke a miniszterelnök, tagjai a Miniszterelnökséget vezető államtitkár, a fejlesztési és a nemzetgazdasági miniszter.

A megyék területfejlesztésben betöltött szerepét tovább erősítette a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, melynek értelmében a megyék meghatározó szerepet kaptak a területfejlesztési források felhasználásának tervezésében, jelesül biztosítani kell hatékony közreműködésüket a területi operatív programok tervezésében.

Az egyébként az operatív programok körét is jóváhagyó rendelet elfogadásával a Közösségi Támogatási Keret (KTK) honi intézményrendszerének átalakulása is kezdetét vette – a 2014-2020. évi programok a 2007-2013 években működtetett

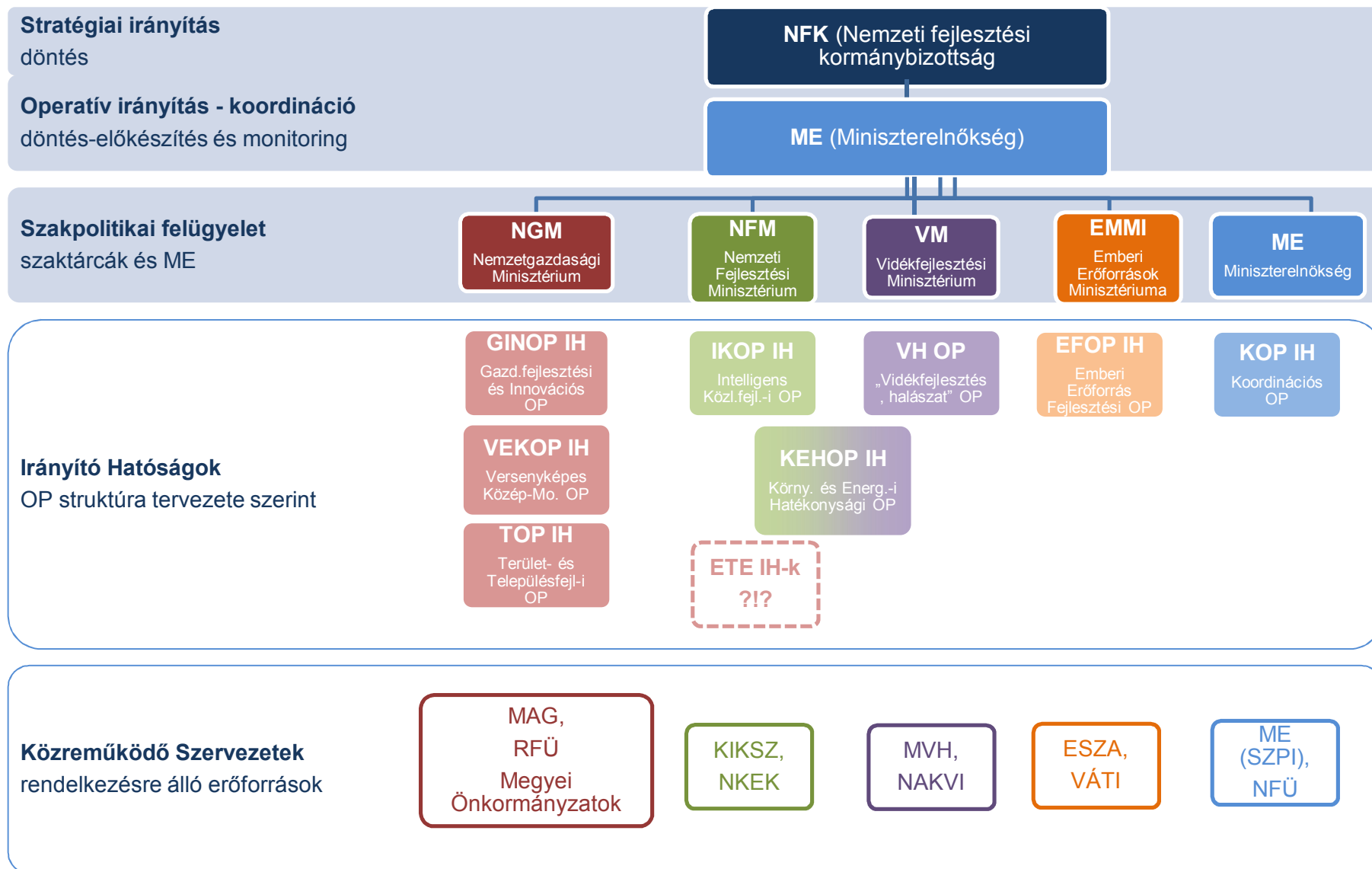
¹ összefoglalás a helyzetértékelő munkarész 2.3/b A területfejlesztés intézményrendszere c. fejezete alapján

intézményi struktúráról merőben eltérő formában kerülnek végrehajtásra. A Kormány döntése értelmében az uniós fejlesztési források felhasználását központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszernek kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az ágazati szakpolitikákért felelős tárcák tervező és irányító szerepe. Ennek érdekében a források felhasználásában meghatározó szereppel bír, az egyes operatív programokhoz kapcsolódó irányító hatóságok (IH) az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerülnek.

Operatív program (indikatív megnevezés)	Forrás	Szakmai tartalom meghatározásáért első helyen felelős tárca	Irányító hatóság elhelyezése
Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)	ERFA, ESZA	NGM	NGM
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	ERFA, ESZA	NGM	NGM
Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	ERFA, ESZA	NGM	NGM
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	ERFA, KA	NFM	NFM
Környezeti és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	ERFA, KA	NFM, VM	NFM
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	ERFA, ESZA	EMMI	EMMI
Koordinációs OP (KOP)	KA	ME	ME
„Vidékfejlesztés, halászat” OP	EMVA, ETHA	VM	VM

A 2014–2020 közötti európai uniós források felhasználását biztosító operatív programok szerkezete

Az IH-k átszervezésével párhuzamosan várhatóan változás kíséri majd az alapok kezelése során eljáró szervezeteket, azaz a közreműködő szervezeteket (KSZ) is. Az intézményrendszer szükségyszerű átalakításának továbbgondolására a Széchenyi Programiroda kapott felhatalmazást a Kormánytól az 1046/2013. (II.5.) Korm. határozata alapján. A kifizetési kérelmek összeállítására és benyújtására, a kifizetések fogadására kijelölt szervezet az igazoló hatóság jelenleg a Magyar Államkincstár (MÁK). Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az ellenőrzési hatóság, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (KEHI) felel. A megyei önkormányzatok, vagy közös képviselőjük az operatív programok (különösen a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programra) monitoring bizottságában és döntés előkészítő bizottságaiban kaphatnak szerepet.

6. számú ábra: Európai uniós fejlesztési források felhasználását biztosító tervezett intézményrendszer

VI. A tervezési folyamat, a társadalmasítás és legitimáció leírása

A tervezési folyamat előkészítő fázisában elkészítettük azt a helyzetértékelő dokumentumot mely megalapozta a területfejlesztési koncepció célkitűzéseit. A helyzetfeltáró munkarészek (helyzetelemzés, helyzetértékelés) elkészítése a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján történt. Munkánk fő célja a megye helyzetének minél alaposabb feltárása volt, éppen ezért a rendelkezésre álló szakmai anyagok és a bekért legfrissebb (KSH adatok) mutatószámokon túlmenően számos személyes találkozóra (mikrotérségi találkozó) is sor került a megye teljes területét felölelve, melynek keretében a térségfejlesztésben, településfejlesztésben érintett szereplők elmondhatták véleményüket és információt is cserélhettek egymás között.

A személyes találkozókkal egy időben a megye mind a 109 települése tekintetében - az önkormányzatok esetében - kérdőíves felmérést készítettünk, melyben a korábbi finanszírozási időszak tapasztalatairól és a megvalósított fejlesztésekről kértünk információt, valamint rákérdeztünk a településeket jelenleg jellemző problémákra és a középtávú (2014-2020) fejlesztési elképzelésekre is. A megyei helyzetfeltáró munkarészek elkészítése során figyelembe vettük az Európai Unió 2014-2020-as programozási időszakára vonatkozó jogszabályait, ajánlásait, különös tekintettel az Európa 2020 stratégiára és annak célterületeire.

Az adatgyűjtés során döntően másodlagos forrásból származó információkra támaszkodtunk (már meglévő megyei vagy megyét érintő tanulmányok feldolgozása és szintetizálása), kisebb mértékben primer adatokra is támaszkodtunk, melyeket a MTFK tervezése során összegyűjtöttünk, ebből következtetéseket vontunk le és elemzéseket jelenítettük meg. A helyzetfeltáró munkarészben vizsgáltuk a megye demográfiai, gazdasági, turisztikai, mezőgazdasági, humán szolgáltatási és közlekedési, környezeti és kommunális infrastrukturális helyzetét. A helyzetértékelés kitér ugyanakkor a megye külső környezetének vizsgálatára, a belső erőforrások vizsgálatára térképi megjelenítésekkel. A tervezési munka során áttekintettük a megyét érintő ágazati koncepciókat, területfejlesztési elképzeléseket és hatályos területi terveket. Munkánk során újra felkerestük a megye területfejlesztésben érintett főbb szereplőit, partnerségi tervet készítettünk az érintettek bevonására, a velük való folyamatos kapcsolattartásra. Kiértékeljük a megyei területfejlesztéshez kapcsolódó eszköz- és intézményrendszert.

Az összegyűjtött adatok az elvégzett elemzések és az azokból levonható következtetések után elkészítettük Tolna megye helyzetértékelését (SWOT elemzés, fejlesztési irányok bemutatása és a lehetséges cselekvési területek meghatározása). A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése először 2012. szeptemberében egy munkaanyagot ismert meg és véleményezett, majd 2012. november 30-án elfogadta a végleges helyzetértékelést, amit a további tervezési munkára alkalmasnak talált.

A területfejlesztési koncepció javaslatértékelési fázisában az elfogadott Partnerségi Terv alapján a tervezési munkába több mint 200 partnert vontunk be (109 települési önkormányzat, a megye szempontjából meghatározó vállalkozások, érdekvédelmi szervezetek, civil szervezetek, vállalkozói együttműködések, pénzintézetek, államigazgatás területi szervei, stb.). A partnerekhez eljuttattuk a helyzetfeltáró dokumentumot, kikértük véleményüket a megyei célrendszer felállítása során. Szakmai konzultációs fórumokat szerveztünk 2013. január 23-24-25-én a gazdaságfejlesztés, a humánerőforrás-fejlesztés és a vidékfejlesztés, mint megyei szinten kiemelten fejlesztendő fő irányok mentén. A Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal szakmai elképzeléseit ismertettük a rendezvényeken, ahol az érintettek ezt

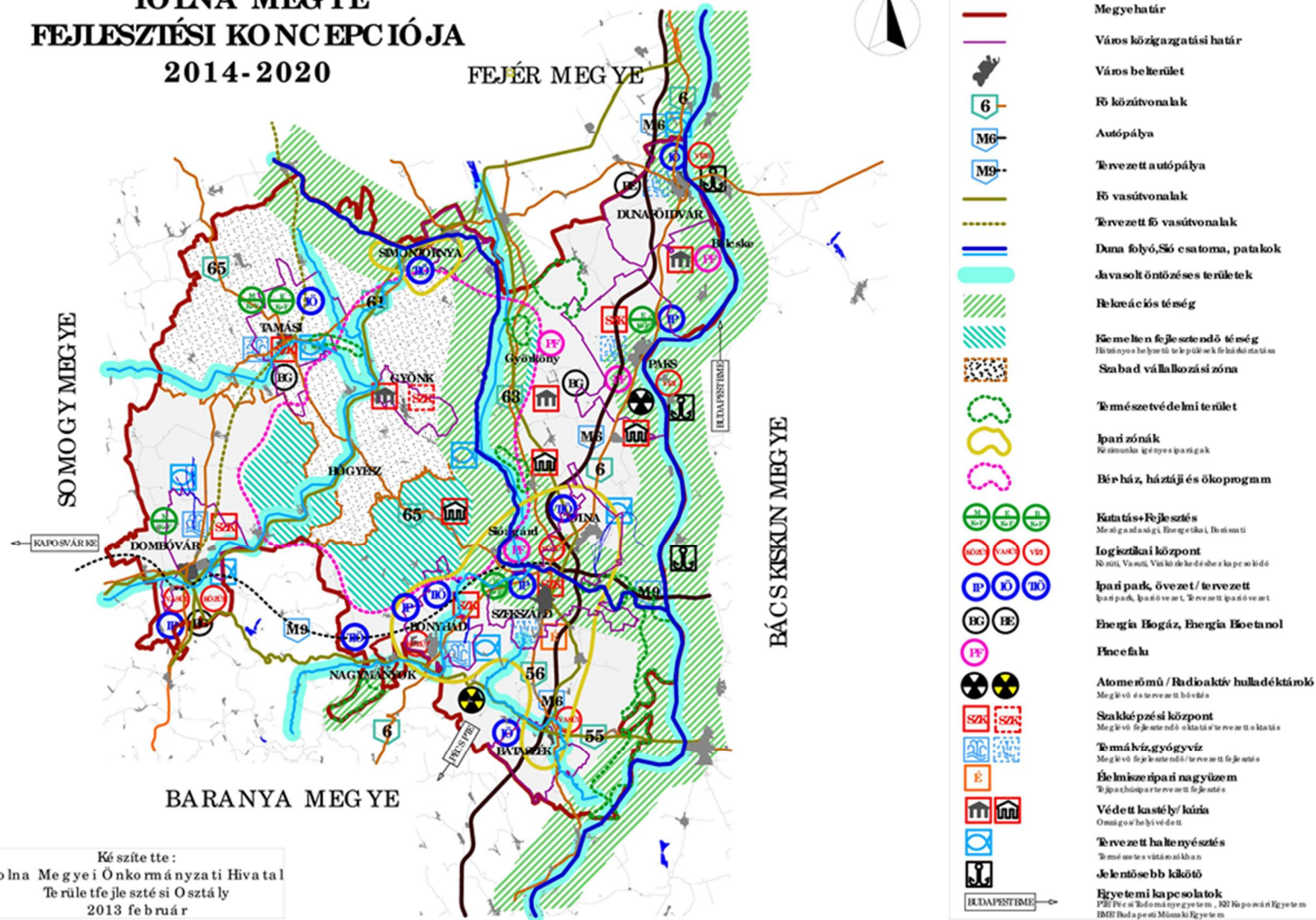
véleményezhették, illetve megfogalmazhatták saját javaslataikat. A rendezvényeken megfogalmazott gondolatokat, valamint az írásban is beérkezett véleményeket beépítettük a Területfejlesztési Osztály által összeállított munkaanyagba. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 2013. február 15-én a készülő koncepciót, annak munkaanyagát véleményezte. A partnerszervezetekkel közösen folyt a koncepció készítése 2013. február 28-ig. A szakmai dokumentum társadalmi vitára bocsátását 2013. március 1-jén megkezdtük és a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján 45 napig volt további vélemények, javaslatok, észrevételek megküldésére. A Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése döntése alapján a társadalmi vita további egy hónappal – 2013. május 15-ig – meghosszabbításra került. A társadalmiasítás lezárását követően 2013. május 15-től a beérkezett (értékelhető) véleményeket feldolgoztuk és beépítettük a koncepcióba. Tolna Megye Területfejlesztési Koncepcióját a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése várhatóan 2013. november végi közgyűlésén fogadja el. Megkezdődött a koncepció mentén a megyei stratégiai és operatív programozás, a megyei fejlesztési elképzelések, projektek gyűjtése, összesítése is.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció minden jelentősebb fázisát, illetve megalapozó dokumentumát a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése, mint választott testület fogad el és hagy jóvá. A dokumentum megalapozottságát és széles körű elismerését és elfogadását szolgálja az a nagyszámú partneri kör bevonása, amely a tervezési munka során nagy jelentőséggel bír. A jelenlegi tervezési munka egyik alapvető célja, hogy az érintettek, a majdani kedvezményezettek, illetve azok képviselői maguk alakíthatják, határozhatják meg a jövőbeni fejlesztési célokat, fejlesztési irányokat.

1. számú melléklet

TO LNA MEG YE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2014-2020

FEJÉR MEG YE

Készítette:
Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal
Területfejlesztési Osztály
2013 február

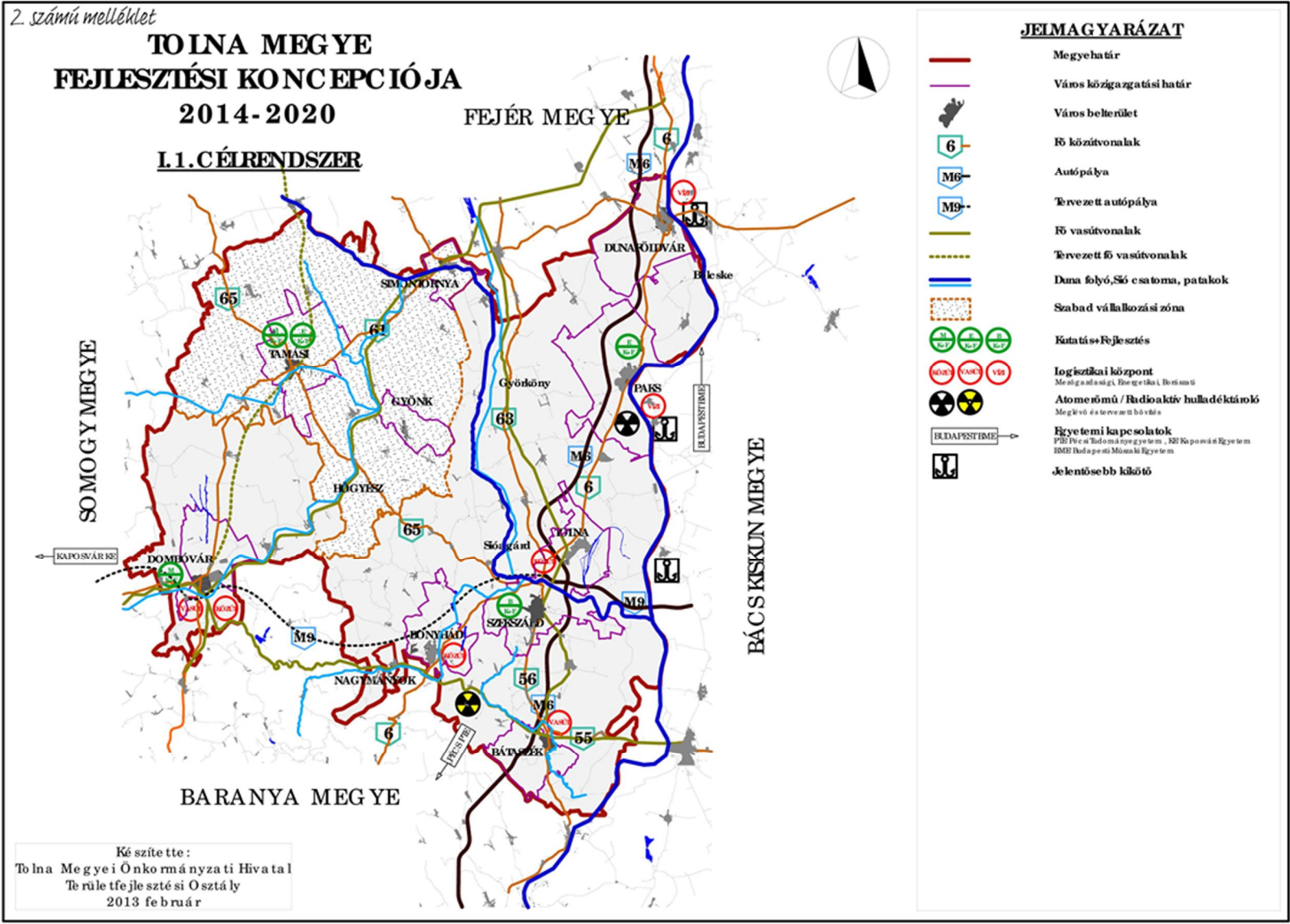
JELMAGYARÁZAT

- Megyehatár
- Város közigazgatási határ
- Város belterület
- Fő közútvonalak
- Autópálya
- Tervezett autópálya
- Fő vasútvonalak
- Tervezett fő vasútvonalak
- Duna folyó, Sós csatorna, patakok
- Javasolt öntözési területek
- Rekreációs térség
- Kiemelten fejlesztendő térség
Helynyelvi fejlesztési terület
- Szabad vállalkozási zóna
- Természetvédelmi terület
- Ipari zónák
Nemzetközi ipari parkok
- Bérház, háztáji és ökoipar
- Kutatás+Fejlesztés
Műszaki, Energetikai, Biológiai
- Logisztikai központ
Részleges, Városi, Városkörnyéki kapcsolódó
- Ipari park, övezet/tervezett
Ipari park, iparövezet, tervezett iparövezet
- Energia Hóagáz, Energia Ekeetanol
- Hucefalu
- Atomeómű / Radioaktív hulladékátárók
Mégkövetés tervezett bővítés
- Szakképzési központ
Mégkövetés fejlesztési oktatási fejlesztési terület
- Termákvízgyógyvív
Mégkövetés fejlesztési terület/tervezett fejlesztési terület
- Élelmiszeripari nagyüzem
Tervezett fejlesztési terület
- Védett kastély/kúria
Országos helyi védett
- Tervezett halyerésztés
Tervezett halyerésztési terület
- Jelentősebb kőölő
- Egyetemi kapcsolatok
PTE Pécsi Tudományegyetem, SZTE Szegedi Egyetem
BME Budapesti Műszaki Egyetem

2. számú melléklet

TOINA MEGYE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2014-2020

I.1. CÉLRENDSZER

JELMAGYARÁZAT

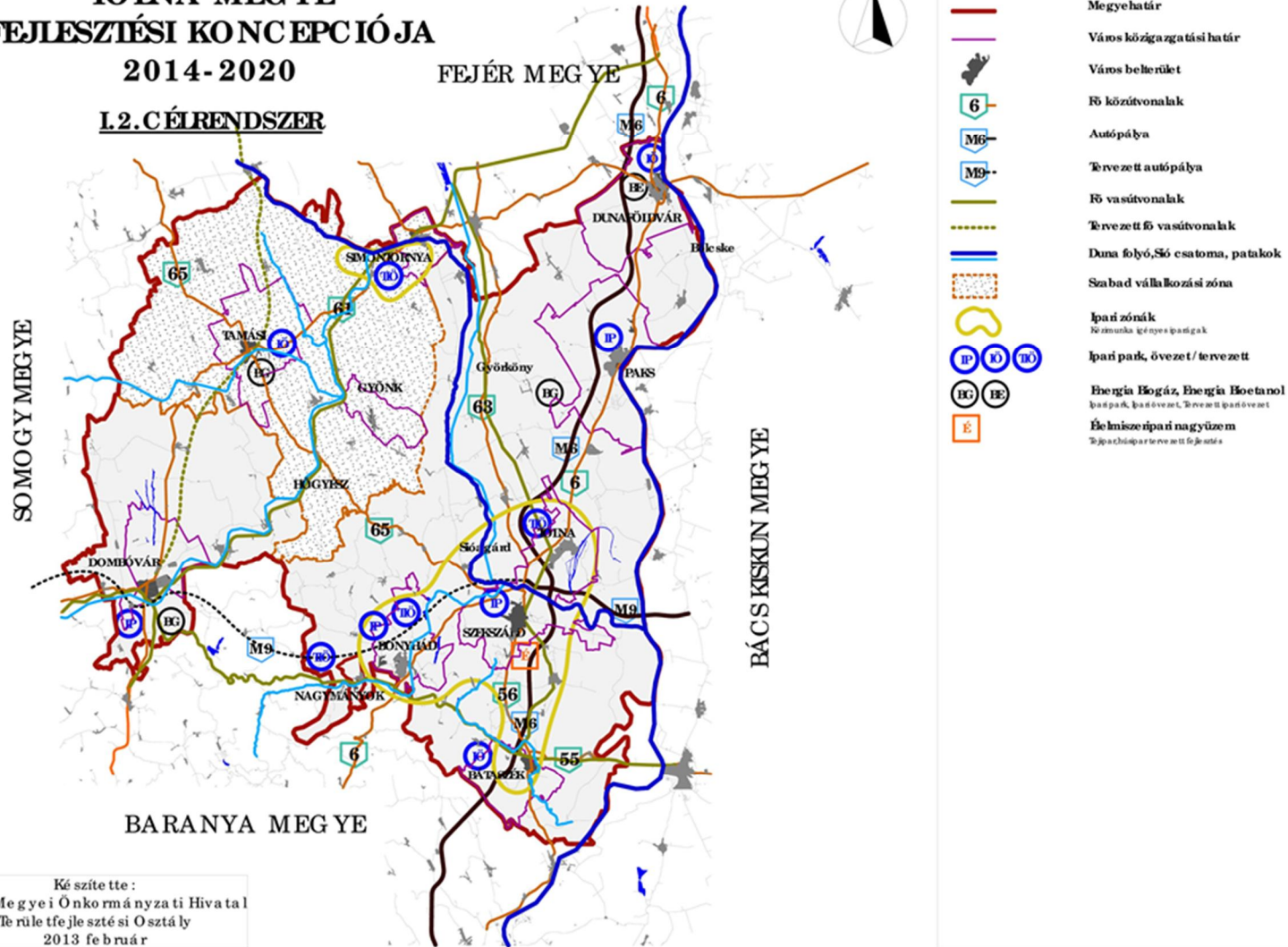
- Megyehatár
- Város közigazgatási határ
- Város belterület
- Fő közútvonalak
- Autópálya
- Tervezett autópálya
- Fő vasútvonalak
- Tervezett fő vasútvonalak
- Duna folyó, Sós csatorna, patakok
- Szabad vállalkozási zóna
- Kutatás-fejlesztés
- Logisztikai központ
Ménegárusági, Élelmiszeripari, Bányászati
- Atomerőmű / Radioaktív hulladékátvitelő
Még épülő és tervezett létesítmények
- Egyetemi kapcsolatok
PÉTE (Pécsi Tudományegyetem), KSI (Kaposvári Egyetem), BME (Budapesti Műszaki Egyetem)
- Jelentősebb kikötő

Készítette:
Tólna Megyei Önkormányzati Hivatal
Terveletfejlesztési Osztály
2013 február

3. számú melléklet

TOINA MEGYE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2014-2020

I.2. CÉLRENDSZER

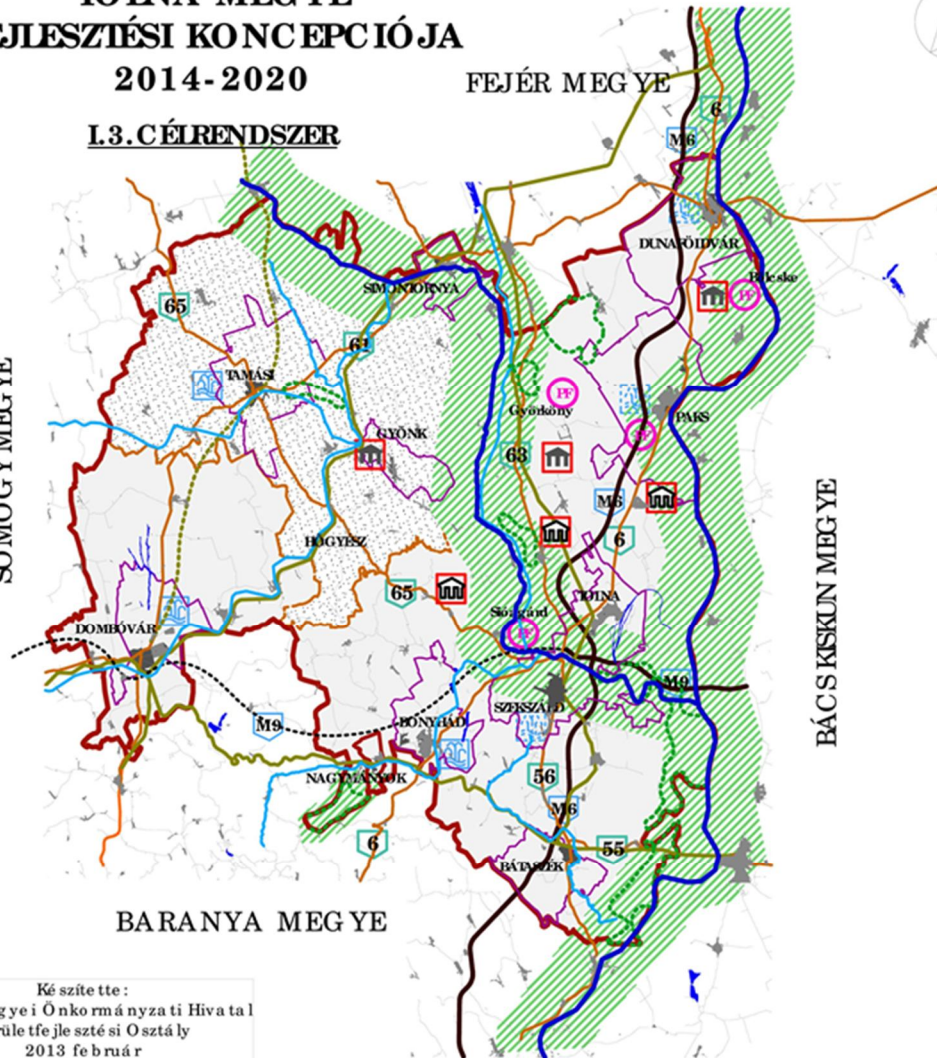
4. számú melléklet

TOINA MEGYE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2014-2020

FEJÉR MEGYE

I.3. CÉLRENDSZER

SOMOGY MEGYE

BÁCS-KISKUN MEGYE

BARANYA MEGYE

JELMAGYARÁZAT

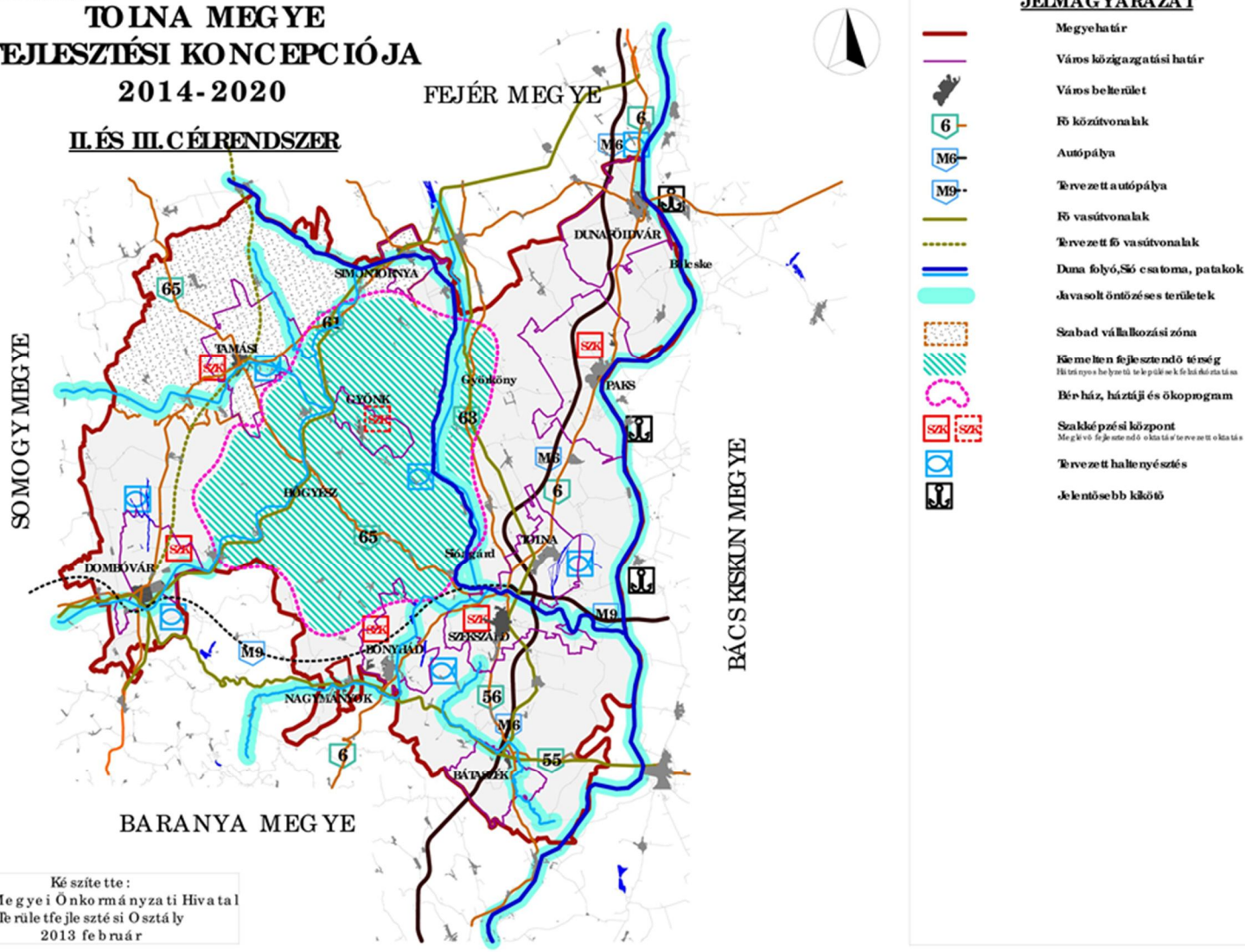
- Megyehatár
- Város közigazgatási határ
- Város belterület
- Fő közútvonalak
- Autópálya
- Tervezett autópálya
- Fő vasútvonalak
- Tervezett fő vasútvonalak
- Duna folyó, Sós-csatorna, patakok
- Szabad vállalkozási zóna
- Rekreációs térség
- Természetvédelmi terület
- Hírcella
- Termálfürdő, gyógyvíz
- Védett kastély/kúria
- Országos helyvédelem

Készítette:
Tólna Megyei Önkormányzati Hivatal
Terveletfejlesztési Osztály
2013. február

5. számú melléklet

TOINA MEGYE FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2014-2020

ILÉS III. CÉLRENDSZER

Készítette:
Tólna Megyei Önkormányzati Hivatal
Terveletfejlesztési Osztály
2013. február

JELMAGYARÁZAT

- Megyehatár
- Város közigazgatási határ
- Város belterület
- Fő közútvonalak
- Autópálya
- Tervezett autópálya
- Fő vasútvonalak
- Tervezett fő vasútvonalak
- Duna folyó, Sós esztoma, patakok
- Javasolt öntözőes területek
- Szabad vállalkozási zóna
- Kiemelten fejlesztendő térség
Helyi önkormányzatok területi együttműködési övezete
- Bérlás, háztáji és ökoprogram
- Szakképzési központ
Megkezdett fejlesztendő oktatási területek
- Tervezett halternyésztés
- Jelentősebb kikötő

Készült a
Tolna Megyei Önkormányzat
megbízásából

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója

- KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS -

2013. november

PESTTERV

1085. Budapest, Kőfaragó u.9.
Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61
e-mail: pestterv@pestterv.hu
www.pestterv.hu

A Tolna megyei Önkormányzat megbízásából készítette:

PESTTERV

Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.

Műterem: 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9. IV. emelet

Telefon: (+36-1) 2670508, 2677078 Telefax: (+36-1) 2667561

e-mail: pestterv@pestterv.hu;

www.pestterv.hu

A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA:

Károlyi János

területrendező vezető tervező

szakképesítés: okl. geográfus,
okl. térinformatikai szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1017
tervezői jogosultság: TR1

Dr. Kollányi László

tanszékvezető egyetemi
docens

szakképesítés: okl. táj- és kertépítész
mérnök

Schuchmann Péter

területrendező vezető tervező

szakképesítés: okl. táj- és kertépítész
mérnök, okl. városépítési- városgazdasági
szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-5068
tervezői jogosultság: TR1, TK

Szijártó Ágnes

tervező

szakképesítés: tájrendező és kertépítő
mérnök

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

Budapest-Szekszárd, 2013. november

TARTALOMJEGYZÉK

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE.....	5
1.1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS TEMATIKÁJA	5
1.2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA, KAPCSOLÓDÁSA A TERVEZÉSI FOLYAMATHOZ	6
1.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A VÉGLEGES KONCEPCIÓ ALAKULÁSÁRA	6
1.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS AZ ÉRINTETT NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, A VÉLEMÉNYEK FIGYELEMBE VÉTELE	7
Az észrevételek rövid összefoglalása és az azokra adott válaszok illetve a szükségessé váló módosítások.....	7
Információhoz való hozzáférés	9
1.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSHEZ FELHASZNÁLT INFORMÁCIÓK LEÍRÁSA ÉS JELLEMZÉSE	9
2. A FENNTARTHATÓSÁGI ÉRTÉKREND ÉRVÉNYESÍTÉSE.....	11
3. TOLNA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA.....	18
3.1. TOLNA MEGYE ÚJ TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA KIDOLGOZÁSÁNAK INDOKOLTSÁGA, CÉLJA, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE, KIEMELVE A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJÁBÓL FONTOS ELEMENKEKET.....	18
3.2. A KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERÉNEK ÖSSZEVETÉSE A KÖZÖSSÉGI, AZ ORSZÁGOS ILLETVE MEGYEI SZINTEN KITŰZÖTT KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI, VALAMINT VÍZGAZDÁLKODÁSI CÉLOKKAL	23
Illeszkedés a Nemzeti Fejlesztés 2020 program környezeti prioritásaihoz.....	23
Illeszkedés a Nemzeti Vidékstratégia 2020 környezeti céljaihoz.....	26
Illeszkedés a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III 2009-2014) céljaihoz	28
3.3. AZ ÚJ KONCEPCIÓ ÖSSZEVETÉSE MÁS RELEVÁNS TERVEKKEL, KONCEPCIÓKKAL	35
Tolna Megye Területrendezési Terve.....	35
Tolna Megye Környezetvédelmi Programja 2000	35
3.4. A VÁLTOZATOK KÖZÖTTI VÁLASZTÁSOK	35
4. TOLNA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK VIZSGÁLATA	36
4.1. A KONCEPCIÓ RÉSZCÉLJAINAK KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ KONZISZTENCIA VIZSGÁLATA, AZ ESETLEGES ELLENTMONDÁSOK FELTÁRÁSA	36
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT RELEVÁNS, A KONCEPCIÓ TARTALMÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN LÉVŐ ELEMENEINEK ISMERTETÉSE.....	37
Környezeti jellemzők azonosítása, melyekre a Konceptió hatással lehet.....	37
A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása - terhelhetőség	40
A konceptió megalapozása, illetve a célok kidolgozása során feltárt környezeti konfliktusok elemzése, értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a konceptióban megfogalmazott javaslatok nem valósulnának meg.....	41

4.3. A KONCEPCIÓ CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETVE VAGY KÖZVETLENÜL KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK, OKOK FELTÁRÁSA	42
A természeti erőforrások igénybevétele vagy környezetterhelést kiváltó tényezők.....	42
Közvetett módon környezeti következménnyel járó társadalmi, gazdasági folyamatokat kiváltó tényezők	43
4.4. A KONCEPCIÓ CÉLJAINAK MEGVALÓSULÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	44
Jól azonosítható környezet igénybevétele illetve hatások.....	44
Közvetett módon hatást kiváltó tényezők.....	44
4.5. A KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ALAPJÁN A KONCEPCIÓ ÉRTÉKELÉSE	50
5. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSULÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE A KONCEPCIÓBAN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, TOVÁBBI SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEK.....	51
5.1. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ KÖRNYEZETI INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE	51
5.2. JAVASLAT SZÜKSÉGES KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE	51
6. JAVASLAT A MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKBEN FIGYELEMBE VEENDŐ KÖRNYEZETI SZEMPONTOKRA, INTÉZKEDÉSEKRE	55
7. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK ÉRTÉKELÉSE	57
8. ÖSSZEFOGLALÁS	58

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK ISMERTETÉSE

1.1. A környezeti értékelés tematikája

A tematika 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben meghatározott érintett szervek részére megküldésre került, biztosítva számukra a jogszabályban előírt 30 napos véleményezési határidőt.

A tematika az alábbi tartalommal került megküldésre egyeztetésre:

1. Bevezetés

2. Tolna Megye új Területfejlesztési Konceptiója céljainak összevetése más releváns országos és közösségi koncepciók, programok céljaival

- 1.1. Tolna megye új Területfejlesztési Konceptiója tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés szempontjából fontos elemeket.
- 1.2. A koncepció célrendszerének összevetése a közösségi, az országos illetve megyei szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási célokkal.
- 1.3. Az új koncepció összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal

2. A környezeti értékelés kidolgozásának ismertetése

- 2.1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata.
- 2.2. A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése.
- 2.3. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása.

3. Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója környezeti hatásainak vizsgálata

- 3.1. A koncepció rész céljainak környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása
- 3.2. A jelenlegi környezeti állapot releváns, a koncepció tartalmával összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.
- 3.3. A koncepció megalapozása, illetve az alternatív javaslatok kidolgozása során feltárt környezeti konfliktusok elemzése, értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a koncepcióban megfogalmazott javaslatok nem valósulnának meg.
- 3.4. A koncepció céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti szempontból negatív hatást kiváltó tényezők feltárása, különös tekintettel azokra a tervi elemekre, amelyek a természeti erőforrások igénybevitelét vagy a környezetterhelés, vagy az emberi egészség károsodásának közvetlen előidézését jelentik.
- 3.5. A koncepció főbb céljainak megvalósulása esetén várható közvetlen következmények előrejelzése *(különös tekintettel a környezeti elemekre /földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre/, a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, Natura2000 területekre, a biodiverzitásra, valamint az emberek egészségi állapotára, társadalmi, gazdasági változásokra).*

4. Javaslat környezeti szempontú intézkedésre

- 4.1. A koncepció célkitűzései érvényesülése során esetlegesen fellépő, a környezetre és az emberi egészségre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések
- 4.2. Javaslat olyan környezeti szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a koncepciót követő területfejlesztési program és további tervek készítésénél figyelembe kell venni

5. **Összefoglalás**

6. **Mellékletek**

1.2. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata, kapcsolódása a tervezési folyamathoz

A Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) jogi alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelenti. A jogszabály 1. melléklete szerint az 1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdés alapján készülő területfejlesztési koncepciókra, így a megyei területfejlesztési koncepciókra is környezeti vizsgálatot kell készíteni. A környezetvédelmi törvény szerinti vizsgálati elemzésnek különösen a következőkre kell kiterjednie (KVT 44. § (1)):

- a) a tervezett előírások, intézkedések mennyiben befolyásolják, illetőleg javíthatják a környezet állapotát;
- b) a tervezett intézkedések elmaradása esetén milyen kár érheti a környezetet, illetőleg a lakosságot;

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy ez nem egy szokványos stratégiai környezeti vizsgálati (SKV) eljárás keretében készült környezeti értékelés, hiszen gyakorlatilag elkészült és elfogadás előtt áll a Konceptió. Ideális esetben az SKV eljárás megindítása egybeesik a vizsgált terv kidolgozásának megkezdésével, biztosítva ezáltal, hogy a környezeti vizsgálatban megfogalmazott javaslatok beépülhessenek a vizsgálat alá vont készülő tervbe, megteremtve ezzel a terv és a környezeti vizsgálat közötti oda-visszacsatolást. Az a körülmény, hogy az OTK tervezett elfogadása - jelen információk szerint - kitolódott 2013. őszére, és a megyei koncepciók elfogadása ezt követően lehetséges, megteremti annak lehetőségét, hogy az időközben elkészült környezeti értékelés eredményei hasznosuljanak és beépüljenek az elfogadásra szánt megyei koncepcióba.

1.3. A környezeti értékelés során tett javaslatok hatása a végleges koncepció alakulására

A fenti bekezdésben ismertetett körülmények következtében a környezeti értékelés során tett javaslatok a környezeti értékelés egyeztetésre került munkaanyagának elkészülte és az egyeztetési folyamat lezárulta, illetve a területfejlesztési koncepció elfogadása közötti időszakban, tehát 2013 szeptembere és októbere folyamán érvényesíthetők a területfejlesztési koncepció anyagában.

A tervezett tematika megküldésre, véleményeztetésre került a jogszabályban előírt szakhatóságok, érintettek számára. Ugyancsak lezajlott a Környezeti értékelés jogszabályban előírt egyeztetési eljárása. A 30 napos válaszadási határidő lejártáig 7 észrevétel érkezett. Az

elkészült területfejlesztési koncepció-tervezet környezeti értékelése folyamatosan történt. A Konceptió elfogadását megelőzően lesz mód a környezeti szempontú javaslatok beépítésre.

Fentiekől függetlenül a Konceptiót kidolgozó tervezők (megyei önkormányzati szakemberek) és az SKV készítői között folyamatos egyeztetés történt, amelynek eredményeképpen iteráló jelleggel, konzultációk alapján történt a környezeti szempontok érvényesítése.

1.4. A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, a vélemények figyelembe vétele

A vonatkozó 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet melléklete szerinti körben megküldésre került a tematika, és egyeztetésre került a környezeti értékelés is, ezzel az érdekelt szervek bevonása az előírásoknak megfelelően megtörtént. A tematikára érkezett területileg illetékes állami főépítész vélemény figyelembe vételével a környezeti értékelés egyeztetésre szánt változata módosításra került. Más érdemi észrevétel a tematikára vonatkozóan nem érkezett. Ez az átdolgozott változat került egyeztetésre a jogszabályban előírt körben 2013 szeptembere folyamán. Az egyeztetési eljárás lezárultát követően a beérkező észrevételek, javaslatok alapján a dokumentum - észrevételek alapján történő - módosítása megtörtént.

A vonatkozó 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet melléklete szerinti körben egyeztetésre került a környezeti értékelés, ezzel az érdekelt szervek bevonása az előírásoknak megfelelően megtörtént. A véleményezési határidő lejártáig összesen 8 vélemény érkezett:

- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal
- Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
- Közép-dunántúli Környezetvédelmi, természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
- Pécsi Bányakapitányság
- Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Tolna Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Tolna megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási szerv

Az észrevételek a cd-dokumentáción megtekinthetők.

Az észrevételek rövid összefoglalása és az azokra adott válaszok illetve a szükségessé váló módosítások

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Országos Tisztifőorvosi Hivatal:

Véleményező a természetes gyógytényezők, gyógyhelyek természeti adottságainak védelmére kiterjedően adott szakmai véleményt. A környezeti értékelés rámutat a megyei területfejlesztési koncepció – fenntarthatóság, környezeti, természeti állapot védelme és megőrzése terén – fennálló hiányosságaira. A környezeti értékelés feladatköre – és hatásköre – idáig terjed, a jelzett hiányosságok pótlása nem a környezeti értékelés része. Ennek megfelelően az észrevételben a gyógytényezőkre vonatkozóan közölt kiegészítéseket a területfejlesztési koncepció véglegesítése során kell figyelembe venni, és ezekkel a tartalmi elemekkel szükség esetén kiegészíteni. Erre a környezeti értékelés javaslatot tehet a Konceptió készítői felé.

Az észrevétel a környezeti értékelés hiányosságának tekinti, hogy „nem tartalmaz a természetes gyógytényezőkkel kapcsolatban semmilyen megállapítást”. Ezt a véleményt cáfolva megjegyezzük, hogy a „5.2. Javaslat szükséges környezeti szempontú intézkedésekre” fejezet „Vízi, vízparti fejlesztések, víztakarékosság” alfejezete tartalmaz javaslatot a témakörben. De teret adva Véleményező javaslatának, a 6. „Javaslat a megyei területfejlesztési koncepció által befolyásolt más tervekben figyelembe veendő környezeti szempontokra, intézkedésekre” fejezetben is szerepeltetjük a gyógytényezőkkel kapcsolatos javaslatot.

Baranya Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága:

Véleményező az 5 pontba foglalt észrevételében nem a környezeti értékelés, hanem a – környezeti értékelés megállapításait is felhasználva - területfejlesztési koncepcióval kapcsolatos javaslatait fogalmazza meg. Emiatt az észrevétel nyomán a környezeti értékelés módosítása nem vált szükségessé, viszont kiegészült a koncepció kiegészítésére vonatkozó javaslattal.

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség:

Véleményező a környezeti értékelés dokumentációjával kapcsolatban kifogást, észrevételt nem tett.

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség:

Véleményező a környezeti értékelést megfelelőnek tartja, az ellen környezetvédelmi, táj-, természetvédelmi és vízügyi szempontból nem emel kifogást, elfogadásra javasolja.

Pécsi Bányakapitányság:

A Bányakapitányság észrevételében tájékoztatásul közli, hogy a területfejlesztési koncepció céljai között szerepeltetett szén- és kőbányászat újraélesztése Nagymányok és Váralja térségében folyamatban van. Véleményező a bányanyitási folyamat főbb elemeinek rövid összegzését adja elő bányatelkenként. A Környezeti értékelés kiegészítése vagy módosítása az észrevétel alapján nem szükséges, viszont javasoljuk a Koncepció készítői felé - az 5.2. „Javaslat szükséges környezeti szempontú intézkedésekre” c. fejezet „Időbeliség, trendek meghatározása” alpontjában - a kapott információk alapján a helyzetértékelő fejezetek szükség szerinti kiegészítését.

Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság:

Véleményező javasolja a katasztrófák csökkentésére vonatkozó irányelveket a koncepció szerkezetébe beépíteni. A 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234./2011. (XI.10.) Korm. rendelet 10.§ a) pontjára hivatkozva Véleményező kéri a környezeti értékelés 5. fejezetének kiegészítését is. Ez a kiegészítés megtörtént, de tematikai okokból a 6. fejezetben.

Tolna Megyei Kormányhivatal Földhivatala:

Válaszadó egyetértő véleményt adott a környezeti értékelésre.

Tolna megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási szerv:

Véleményező több környezeti elemre kiterjedő részletes környezetállapot jellemzést ad a megye területére vonatkozóan. A környezeti értékelés rámutat a megyei területfejlesztési koncepció – fenntarthatóság, környezeti, természeti állapot védelme és megőrzése terén – fennálló hiányosságaira. A környezeti értékelés feladatköre – és hatásköre – idáig terjed, a jelzett hiányosságok pótlása nem a környezeti értékelés része. Ennek megfelelően az észrevételben közölt – alapos és részletekbe menő – kiegészítéseket, amelyek a megye környezeti állapotának pontosabb leírását szolgálják, a területfejlesztési koncepció véglegesítése során kell figyelembe venni, és ezekkel a tartalmi elemekkel szükség esetén kiegészíteni. Erre a környezeti értékelés javaslatot tesz a Koncepció készítői felé, ami

az 5.2. „Javaslat szükséges környezeti szempontú intézkedésekre” c. fejezet „Időbeliség, trendek meghatározása” alpontjában jelenik meg.

Információhoz való hozzáférés

A nyilvánosság érintett részének meghatározása

A megyei területfejlesztési koncepció módosításához kapcsolódó környezeti vizsgálat Tolna megye területére terjed ki. Az érintett nyilvánosság a megyei környezet- és természetvédő szakmai, érdekképviselői és társadalmi szervezetek, a környezeti és vidékfejlesztési ügyekkel foglalkozó más szervezetek és intézmények továbbá a megye lakossága.

Honlap

A környezeti értékelés egyeztetési dokumentációja, a megyei területfejlesztési koncepció társadalmasítási dokumentációja és az eljárással összefüggő összes nyilvános dokumentum közzétételre került a Tolna Megyei Önkormányzat hivatalos honlapján. /www.tolnamegye.hu/.

Papír alapú hozzáférés

Nyomtatott dokumentációk megtekintése a Tolna Megyei Önkormányzat Hivatala 7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13. hivatali helyiségében lehetséges munkaidőben.

Aktív tájékoztatás

A környezeti értékelés nyilvánosságra hozataláról a megyei önkormányzat honlapján közlemény jelent meg.

Általános véleményadási lehetőség

A honlapon a munka aktuális anyagai elérhetőek, velük kapcsolatban bárki véleményt és észrevételt küldhetett a Tolna Megyei Önkormányzat Hivatalához írásban. A vélemények és észrevételek megadására a nyilvánosságra hozatal időpontjától legalább 30 nap határidő állt rendelkezésre.

A beérkező társadalmi vélemények figyelembevétele

A határidőre beérkezett véleményeket feldolgoztuk és a vizsgálatban résztvevő szakértők azokat figyelembe vették a dokumentációk véglegesítésekor. Az érintett nyilvánosság bevonása érdekében az elkészült tematika és az egyeztetési anyag véleményezésre felkerült a megye honlapjára, és közvetlenül is kiküldésre került a - jogszabály szerint - "környezet védelemért felelős szervek"-nek.

1.5. A környezeti értékeléshez felhasznált információk leírása és jellemzése

A környezeti vizsgálat a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal Területfejlesztési Osztály (amelynek vezető munkatársai a területfejlesztési koncepció tervezői is voltak) által rendelkezésre bocsájtott dokumentáció, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok,

digitális térinformatikai adatbázis és a nyilvános tanulmányok, jelentések, fejlesztési stratégiák alapján készült. A környezeti vizsgálatban felhasználtuk továbbá a részletes helyzetfeltáró vizsgálatok dokumentációját.

Felhasznált tanulmányok, programok, stratégiák:

- Tolna Megye Környezetvédelmi Programja, 2000
- Dél-dunántúli Operatív Program, 2007
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS), 2007
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), 2007
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III, 2009-2014)
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK) társadalmasítási változat, 2012
- Nemzeti Vidékstratégia (NVT), 2012

A környezeti vizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezzük. Az SKV keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, stratégiák szempontrendszerének és a területfejlesztési koncepció környezeti megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

2. A FENNTARTHATÓSÁGI ÉRTÉKREND ÉRVÉNYESÍTÉSE

A megyei területfejlesztési koncepció környezeti teljesítményének értékeléséhez olyan elemzési-értékelési módszertant alkalmazunk, amely feltárja, hogy a tervnek milyen közvetlen vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti hatások várhatók, illetve a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások. A fenntarthatósági értékrend a fenntartható mezőgazdasággal, vidékfejlesztéssel, gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatással, valamint környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletmódot, ellenőrzési kritériumokat, viszonyítási alapot kívánja rögzíteni. Vizsgáljuk, hogy van-e lehetőség megelőzni, vagy csökkenteni a várható hatásokat. Az elemzés arra a korábban elfogadott, regionális területfejlesztési operatív programok esetében sikerrel alkalmazott módszerre épít, hogy a területfejlesztési politika stratégiai szintjét (céljait és prioritásait) egy fenntarthatósági értékrendhez viszonyítsuk. A fenntarthatósági értékrend négy alappillére:

- A.) törekvés a térségi autonómiára
- B.) más térségek iránti felelősségvállalás
- C.) a térség megújuló képességének biztosítása
- D.) fenntartható térhasználat

A négy pillér keretei között fogalmaztuk meg a területfejlesztési politika 16 kritériumból álló értékrendjét, amely a következők:

A. Minél nagyobb fokú térségi autonómiára való törekvés

A1 A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása

- a) **Erőforrások védelme** A megye területi rendszerében erőforrásnak minősül minden közvetlen anyagi vonatkozásokkal (vagyon és jövedelmi viszonyokkal) összefüggésbe hozható társadalmi, gazdasági, környezeti erőforrás: Ásványkincsek, abiotikus megújuló energiahordozók (szoláris, vízenergia és geotermikus energia), biomassza produkció, termőterületek, kulturális és természeti örökség, termeléshez és szolgáltatáshoz szükséges tudás, munkaerő, infrastruktúra.
- b) **Erőforrások folyamatos feltárása** Fontos a kor kihívásaihoz és technológiai színvonalához igazodva a megye erőforrásainak folyamatos számbavétele, új erőforrás potenciálok azonosítása és hasznosítás (pl. megújuló energiák kinyerése, új ásványkincs-vagyon feltárása, a vidékies térségek felértékelődő rekreációs potenciáljának hasznosítása, a hagyományos termelési rendszerekkel előállított termékek iránti kereslet növekedésével e rendszerek újjáélesztése).
- c) **Erőforrások hasznosításának hatékonyságnövelése**

A2 Stabil és kiegyensúlyozott külső erőforrás felhasználás

- a) **Törekvés a külső erőforrások igénybevételének minimalizálására:** A megyei stabilitást és a globális gazdaság káros következményeihez (térségi adottságoktól független termelési rendszerek: idegen nyersanyagokkal vagy idegen munkaerővel történő termelés vagy

hatalmas méreteket öltő mobilizáció) való hozzájárulás minimalizálását szolgálja a külső erőforrásoknak csak indokolt mértékben való igénybevétele.

- b) **Termelj helyben, fogyassz helyben ösztönzése**
- c) **Tudatos fogyasztás** (térség adottságaihoz, esetleg hagyományaihoz illesztett magatartásformák ösztönzése a globális fogyasztói elvárásokkal szemben)
- d) A mindenkori aktuális **megyei adottságokra** épülő, a megye erőforrásait hasznosító a térség gazdaságának és társadalmának igényeit szolgáló gazdasági termelés ösztönzése.
- e) A **megyén belüli pénzügyi erőforrásokat** és döntéshozatalt igénylő befektetések preferálása. Ha a befektetések nem külső, hanem belső erőforrásokra támaszkodnak, a befektetésekkel kapcsolatos döntések nem a megyén kívül születnek meg, így sokkal nagyobb esélye van a térség adottságaihoz illeszkedő, a térség erőforrásait fenntartható módon hasznosító termelésnek.
- f) **Törekvés a más megyékkel, térségekkel való stabil és kiegyensúlyozott erőforrásáramra.** Ha a más megyékkel, térségekkel fennálló gazdasági és társadalmi kapcsolatok kiszámíthatóvá, tervezhetővé válnak, ha a kölcsönösség jelét mutatják, azaz amikor a megyék képesek szolgáltatni egymás számára, munkamegosztást kialakítani egymás között. (Pl. egy központi, kritikus tömeget megjeleníteni képes térség gondoskodik egy periférikusabb térség humánerőforrásának képzéséről, cserébe a periférikus térség természet közeli termelési módokkal előállított termékeket nyújt, vagy egy térség társadalmá számára más térségekben található a népszer, rekreációs helyszínek, de a stabilitás miatt ismerik a rekreációs térség társadalmát, így kulturális gazdasági kapcsolatok is kialakulhatnak, ismeri a környezetét, így mint a sajátját óvja.)

A3 A társadalmi-gazdasági tevékenységek által gerjesztett folyamatok és áramok minél tartósabban a megyén belül tartása

- a) **Jövedelemáramlás és tőke minél hosszabban a térségen belül tartása.** A megtermelt jövedelmek, lehetőleg a térségen belül kerüljenek elköltésre, illetve a térségből származó tőke lehetőleg a megyén belüli befektetésekbe vándoroljon. Természetesen olyan befektetésekbe, melyek a térség erőforrásait fenntartható módon hasznosítják, illeszkednek a megyei, területi adottságokhoz. A megyei gazdaság stabilitásához járul hozzá, ha jövedelemkiáramlás mérsékelt, ill. ha a befektetések nem külső, hanem belső erőforrásokra támaszkodnak, a befektetésekkel kapcsolatos döntések nem a megyén kívül születnek meg.
- b) **A tudás és az információáramlás minél hosszabban a megyén belüli tartása.** A térség tudása a térségben hasznosuljon, itt váljon erőforrássá, ne más térségekben, miáltal erőforrás veszteséget okozna. Ha a tudást át tudják adni a térségen belüli szereplők egymásnak, és az információk csak akkor hagyják el a térséget, ha már a lehető legjobban hasznosulnak, akkor ez megvalósulhat. Pl. a térség oktatásában részt vevők a térség fiatal generációnak adják át a tudást (ezáltal nagyobb garanciát kap az is, hogy ez a tudás tartalmazni fogja a hely-specifikus ismereteket, a helyi környezeti-társadalmi rendszerek működésével kapcsolatos ismereteket és helyi értékek iránti felelősséget is), ne kelljen máshol hasznosítani ismereteiket, vagy a térség képzett termelőereje, a térségben tudja hasznosítani ismereteit, itt végezzen munkát, itt váljon erőforrássá a tudása, vagy az helyben kialakult innováció, először helyben hasznosuljon, csak aztán más megyében, hiszen így válhat igazi versenyképességet jelentő erőforrássá.

- c) **Az anyagáramok minél hosszabban a megyén belül tartása.** A helyi vagy nem helyi erőforrásokon alapuló termelést követően a térség terményei és termékei minél később minél feldolgozottabb módon hagyják el a területet.
- d) **Az energiaáramok minél hosszabban a tervezési területen belül tartása.** A térségből származó energia minél nagyobb mértékben a térségben hasznosuljon, a térség energiaellátását minél nagyobb mértékben más térségek erőforrásai nélkül, a helyi adottságokhoz illeszkedő módon elégítse ki. *(Ez nem vonatkozik az atomerőműben megtermelt energiára, mely országos hasznosulású)*
- e) **A megye és a kistérségek gazdasági szereplői és társadalma közötti kapcsolatok erősítésének ösztönzése.** A gazdasági szereplők egymásközi és a társadalommal való kapcsolatainak elmélyítése lehetővé teszi a térségen belüli kereskedelem és munkaerő piac kibontakozását, bátorítja az erőforrások térségen belüli áramlását, valamint a térségi társadalmi és gazdasági igényekhez igazított szolgáltatás, termelés és fogyasztói kultúra kialakulását.

A4 Autonóm közösségi döntéshozatal

- a) **A megye saját közösségi döntéshozatali kompetenciáinak növelése.** Fenntartható térség nincs, ha az adott térségnek nincs bizonyos fokú döntéshozatali kompetenciája saját közügyeinek, társadalmi és gazdasági folyamatainak szabályozása felett. A térség döntéshozatal felelőssége csak saját kompetenciájáig terjed.
- b) **A térségen belüli egyes közösségek döntéshozatali kompetenciáinak harmonikus növelése.** A megyei szintek alatt, a jelenleg a településekben (későbbiekben a járásoknál) jelenik meg újra érdemi menedzsmenti kompetenciákkal rendelkező szint. A települések forrás eszközei ugyan korlátozottak, de jogszabály alkotási kompetenciái meglehetősen tágasak.

B. Más térségek iránti felelősségvállalás

B1 Problémák helyben való kezelése

- a) Megyehatáron átlépő káros anyag kibocsátás minimalizálása
- b) Megyehatáron kívüli társadalmi problémák előidézésének elkerülése

B2 Más térségek közösségi döntési kompetenciái csorbításának elkerülése

- a) Más térségek társadalmainak fenntartható életmódjának bátorítása
- b) Térség határian kívüli gazdasági problémák előidézésének elkerülése

B3 Anyagáramok ciklusainak megyén belül való zárása

- a) **Az energiaáramok közül a megújuló energiaáramok, illetve a termékek és termények (biomassza) életciklusai lehetőségek szerint a térségen belül záródjanak.** A természetes és fenntarthatón táji ökorendszerekhez hasonlóan lehetővé kell tenni, hogy a térségen belüli anyagmozgás minél inkább egy térségen belüli körforgásban valósuljon meg. Az anyag körforgása lehetővé teszi Az anyag és energiaáramok térségen belüli a térség társadalmát arra is készíti, hogy önmaga oldja meg a saját produktumainak újra feldolgozásának ill. hulladékának elhelyezésének problémáját, azzal ne más térségeket terheljen.

C. A megye megújuló képességének biztosítása

C1 A társadalom megújuló képességének térségi biztosítása

- a) **A demográfiai megújulás képessége.** A kivándorlás vagy a produktivitás csökkenése miatt előregedő térségek társadalmi pályának elkerülése.
- b) **A generációk harmonikus térbeli egymás mellett élésének biztosítása.** Ne alakuljanak ki a térségek között vagy a térségen belül generációk szerint szegregált közösségek.
- c) **A generációk közötti igazságos és funkcionális munkamegosztás lehetőségének biztosítása.** A generációk találják meg szerepüket a térségi társadalmi munkamegosztásban, ne legyenek jelen a térségben „eltartottnak” mondott funkciót vesztett generációk (pl. idősök tapasztalatátadásának biztosítása, családi vagy közösségi keretben részvállalás a gyereknevelésben, fiatalkori munkanélküliség visszaszorítása, fiatal munkavállalóknak lehetőség biztosítása).
- d) **Az erőforrásokat - tekintettel a jövő generációira - felelősen kell felhasználni.** De ha például új szenes technológiák felhasználásával viszonylag kevés szén felhasználásával környezetkímélő technológia alkalmazásával gazdasági fellendülést lehet elérni, azt ki kell használni a térség fejlődése érdekében.
- e) Támogatni kell azokat az intézményesített és önkéntes formákat, amelyek elősegítik a **nemzedékek közötti tudás és kultúra átadását.** Ne szakadjanak meg az életviteli, kulturális, közösségi életmódbeli, termelési ismeretek átadásának láncolata a térségben. Legyen legalább aki ismeri a térség hagyományait, termelési módjait, az ez irányú örökségét összesen, még ha ezek már nem is folytathatók a gyakorlatban.

C2 Kulturális és tudományos innováció feltételeinek biztosítása

- a) Az új kulturális teljesítmények létrejöttének folyamatos biztosítása.
- b) Az új technológiai és tudományos eredmények létrejöttének biztosítása.
- c) Az új technológiai és tudományos eredmények alkalmazásának biztosítása. Ez nem csak a térségben létrejött innovációt jelenti, hanem minden kurrens adaptálandó ismeretet.

C3 A környezeti elemek megújuló képességeinek biztosítása

- a) Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése, a **CO_x kibocsájtás** megyei szintű **csökkentése.**
- b) A megye **biológiai sokféleségének** megőrzése. A tájjellegű környezet- és természetkímélő termelés biztosítása.
- c) A természetmegőrző **mező- és erdőgazdaság, ökológikus vidékfejlesztés**
- c) A **vízkészletek** és vizes élőhelyek megóvása.
- d) A **megújuló természeti erőforrások** (nap- és szélenergia, biomassza, termásvíz) hasznosítása, a térségen belül tartása. Hasznosításuk csak a megújuló képességüket figyelembe véve lehet igénybe venni.
- e) A térség **jó környezeti és ökológiai** állapotának megőrzése érdekében törekedni a szennyezések és a hulladék kibocsájtás megelőzésére, a kibocsájtások minimalizálására.

D. Fenntartható térhasználat

D1 Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős területhasználat

- a) A fejlesztések hely kiválasztásánál **prioritást kell élveznie**, a termő, ill. kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételét nem érintő, környezetét nem terhelő helyszínek.
- b) Fejlesztés csak abban az esetben helyezhető el termő, ill. kulturális értéket képviselő lakóterület igénybevételével, ha nincs más alternatívája.
- c) A természetes **erdőtársulások** nem vagy csak nagyon korlátozott léptékben képesek megújulásra, területük igénybevétele a fejlesztések során **nem pótolható, áthelyezhető**.

D2 Közkincsek, közérdekű létesítmények, rendezvények hozzáférhetősége

- a) A fejlesztések során a **közkincsek nyilvános elérésének**, megközelítésének, megszemlélésének lehetőségét **nem szabad korlátozni**. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek korábban elzárt területek hozzáférését teszik lehetővé. Közkincsnek minősül: természetes folyó és állóvizek partjainak, erdőterületek, hegycsúcsok, szigetek, a fényszennyezéstől mentes éjszakai égbolt, kilátópontok, védett természeti és kulturális értékek (kiv. szigorú természetvédelem alá vont területek). Korlátozásnak minősül, ha a fejlesztések következtében a nem motorizált közlekedéssel a színhelyek megközelítése jelentősen leromlik, a szükséges idő növekedik, vagy ha a fogyatékkal élők hozzáférési lehetőségei nem javulnak a fejlesztések során
- b) A fejlesztések **nem bátoríthatják a közutakon kívüli gépjármű mozgást**, mely egyébként is szigorú kontroll alatt tartandó. Az ilyen jelleg, szabadidős tevékenységek csak korlátozott kiterjedés, és kijelölt területeket érinthetnek, a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken nem végezhetők.
- c) A fejlesztések megvalósítása során **nem támogatható az igényekhez igazodó tömegközlekedési eszközökkel nem látogatható új létesítmények, rendezvények megvalósítása**.
- d) Nem támogatható olyan fejlesztés, mely a társadalom fogyatékkal élő csoportjainak a létrejövő új létesítmények, rendezvények látogathatóságát nem teszik lehetővé, ill. a meglévő attrakciók hozzáférését nem javítják.

D3 Adminisztratív és gazdasági tevékenységek értékmegőrzést szolgáló térszervezése

- a) A fejlesztések **nem darabolhatnak fel egységes ökológiai rendszereket** és kultúrtájakat, társadalmi csoportok településterületét (pl. nemzeti kisebbség).
- b) A fejlesztések megvalósítása **csak a terhelhetőség határáig növelheti a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájak, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területek állandó lakónépességét**, a területen áthaladó tranzit forgalom mennyiségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik. A lakónépesség növelésének célterületei a nem védett tájak, kiemelten a települések belterületei és az azokhoz kapcsolódó természetvédelem alatt nem álló területek.
- c) A fejlesztések megvalósítása **nem eredményezhet** ugrásszerű, és a helyi lakónépességet sokszorososan meghaladó **üdülonépeség megjelenését** a természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező területeken.

- d) A fejlesztések (kiv. kombinált közlekedésre irányuló fejlesztések) megvalósítása nem növelheti többszörösére a lakott területeken, természeti és környezeti szempontból érzékeny tájakon, kiemelt táji értékekkel (természeti és kulturális) rendelkező térségekben a **koncentrált parkolási igényeket**. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek ez utóbbit csökkentik.

D4 A társadalom közelebb hozása a helyi környezetéhez

- a) A **biomassza, mint megújuló energiaforrás** használata csak kisléptékű autonóm energiagazdálkodási rendszerekben támogatható. Ez az energiaforrás csak akkor tekinthető megújulónak, ha felhasználása a népességhez közel történik, átlátható és nyomon követhető az újratermelése és a felelősség teljes fenntartható használata.
- b) A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a területtel rendelkező **magántulajdon gondozása iránti felelősség tudatosítását**.
- c) A fejlesztéseknek szolgálniuk kell a szűkebb **helyi környezet értékeinek megismerését** és tudatosítását (mi hogyan és miért valósult meg).
- d) A **mező- és erdőgazdálkodásban a természetközeli gazdálkodási gyakorlatot**, mint fenntartható gazdálkodási módszereket kell támogatni és azt a lakosság számára megismerhetővé tenni.

D5 Az utazási idő csökkentése és kulturált hasznosítása

- a) A fejlesztések megvalósítása nem hathat a **térségek lakosságának rendszeres közlekedési idejének és távjának növelése** irányában (beleértve a nem motorizált, pl. gyalogos és kerékpáros közlekedést is). A fejlesztések így nem növelhetik a napi városi munka- és lakóhely közötti ingázás idejét, távolságát (kiv. új munkahelyek létesítése).
- b) A munkahelyteremtő fejlesztések helykiválasztásában prioritásként meg kell jelennie, a minél **rövidebb munkába járási időnek** is.
- c) A fejlesztéseknek nem szabad akadályozni a **településen belüli nem motorizált (gyalogos, kerékpáros) ingázás** lehetőségét. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek az akadályok felszámolását segítik.
- d) A közlekedési fejlesztéseknek segítenie kell, hogy a népesség (különösen agglomerációs és vidéki) helyben ki nem elégíthető szükségletei időben és távolságban rövidülő utazási kényszerrel tehesse meg, melynek fejlesztésén belül:
- Elsődleges prioritással bír a nem motorizált gyalogos és kerékpáros közlekedés, illetve a központi funkcióknak az ilyen formában elérhető hatótávolságon belüli kialakítása;
 - Másodlagos prioritással bír a tömegközlekedés fejlesztése (valódi az igényekhez igazodó szolgáltatásként);
 - Harmadlagos prioritást jelent a kombinált (parkolj és utazz) rendszerek fejlesztése;
 - Csak utolsó sorban jelenhet meg az egyéni motorizált közúti közlekedési lehetőségek fejlesztése.
- e) A motorizált tömegközlekedés-fejlesztésen belül kiemelt prioritással bír:
- a **gyalogos-kerékpárosközlekedés** vasúttal (városon kötőtpályás, elektromos és gázüzem, is) vagy vízi közlekedéssel (másodsorban busszal) kombinált rendszerei (állomások megközelíthetősége: járható út, közvilágítás; kiszolgálóhelyiségek; kerékpártárolás; kerékpárszállítás);

- a **vasúti** (városon kötőpályás, elektromos ill. gázüzem, is) belül és vízi közlekedésfejlesztés, valamint a vasút-busz, hajóbusz kombinált közlekedés.
- f) A fejlesztések nem csökkenthetik az utazással töltött idő kulturális és szociális célú kihasználásának lehetőségeit. Prioritást kell, hogy élvezzenek azok a fejlesztési alternatívák, melyek növelik ezeket a lehetőségeket.

D6 Az áruszállítás károkozásának mérséklése

- a) Az áthaladó **tranzit áruszállítás szervezésére irányuló fejlesztés** a közúti szállítás arányának csökkentésére, illetve a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használatára irányuljon.
- b) **A cél vagy kiinduló állomásnak tekintő áruszállítás szervezésére** irányuló fejlesztésben prioritást kell, hogy élvezzen a vízi, a vasúti és a kombinált közlekedési formák használata.
- c) **A regionális és nemzetközi közúti közlekedési folyosók kiépítése** során minden esetben sorrendi prioritást kell élvezni a tervezett elkerülő szakaszok kiépítésének.

3. TOLNA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

A Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV) a Tolna megyei területfejlesztési koncepció helyzetértékelése (Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója - Helyzetfeltáró munkarészek, 2012, Tolna Megyei Önkormányzat) és koncepciója (Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója - Társadalmi egyeztetési változat, 2012, Tolna Megyei Önkormányzat) alapján készült.

3.1. Tolna megye új Területfejlesztési Konceptiója kidolgozásának indokoltsága, célja, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés szempontjából fontos elemeket

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) és a 2011. évi CXCVIII. törvény alapján a megyei szint vált a területfejlesztés legfontosabb szintjévé. A törvények alapján megkezdődött az új tervezési, programozási időszakra (2014-2020) történő felkészülés. A megyei területfejlesztési koncepciók módosítása a területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő 1254/2012. (VII. 19.) kormány határozata az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Konceptió kidolgozásáról alapján kezdődött meg.

A megyék szinte kivétel nélkül elkészítették a területfejlesztési koncepciójukat megalapozó helyzetértékelést, és erre alapozva kidolgozták Konceptiójukat is. A megyei elképzelések legfontosabb elemei megjelentek a készülő OTK-ban is. Az OTK társadalmi vitája lezajlott, de országgyűlési elfogadása - jelen ismeretek szerint - 2013. őszén várható. A megyei koncepciók elfogadása csak az OTK elfogadását követően történhet meg.

A környezeti vizsgálat alapját a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról jelentette. A kormányrendelet 1. melléklete a környezeti vizsgálat lefolytatására kötelezett tervek és programok körébe sorolta a területi terveket (1996. évi XXI. tv. 23. § (1) bekezdése szerint).

Tolna megye területfejlesztési koncepciója a területfejlesztési koncepciók és területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján, annak megfelelő tartalommal készült.

Az elkészült megyei fejlesztési koncepció (2013 június 27. változat) szerint a koncepció elsődleges célja, hogy már készítése során aktivitásra, összefogásra, együtt gondolkodásra biztassa a megyei szereplőket, az érintetteket. Ösztönözze őket arra, hogy ismereteiket, tudásukat, szakértelmüket, gyakorlati tapasztalataikat felhasználva önállóan, egyénileg és másokkal együttműködve is segítsék elő a megye fejlesztését, fejlődését. Az azonos területen

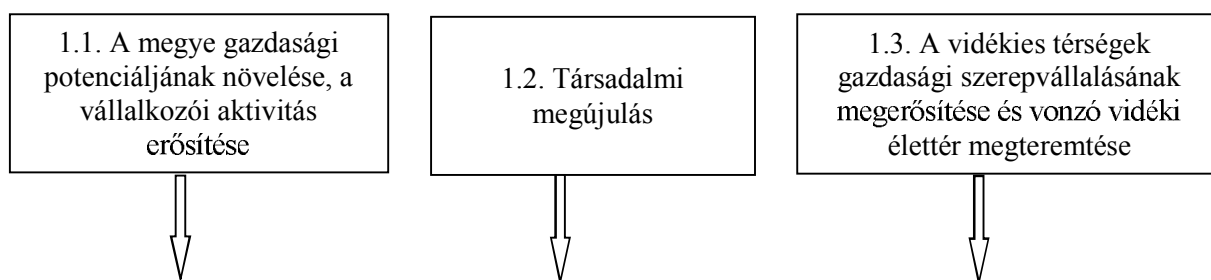
(ágazatonként, termékpályánként) tevékenykedő vállalkozások, termelők számára segítse elő a gazdasági együttműködést, a közös fejlesztéseket, beruházásokat.

A megye egyik legjelentősebb kitörési pontja a vidékfejlesztésben rejlő Tolna megyei lehetőségek kiaknázása lehet. A mezőgazdasági alapanyag termelő tevékenységgel jellemezhető megyét az élelmiszeripar, a feldolgozóipar egyik jelentős Magyarországi központjává kell tenni.

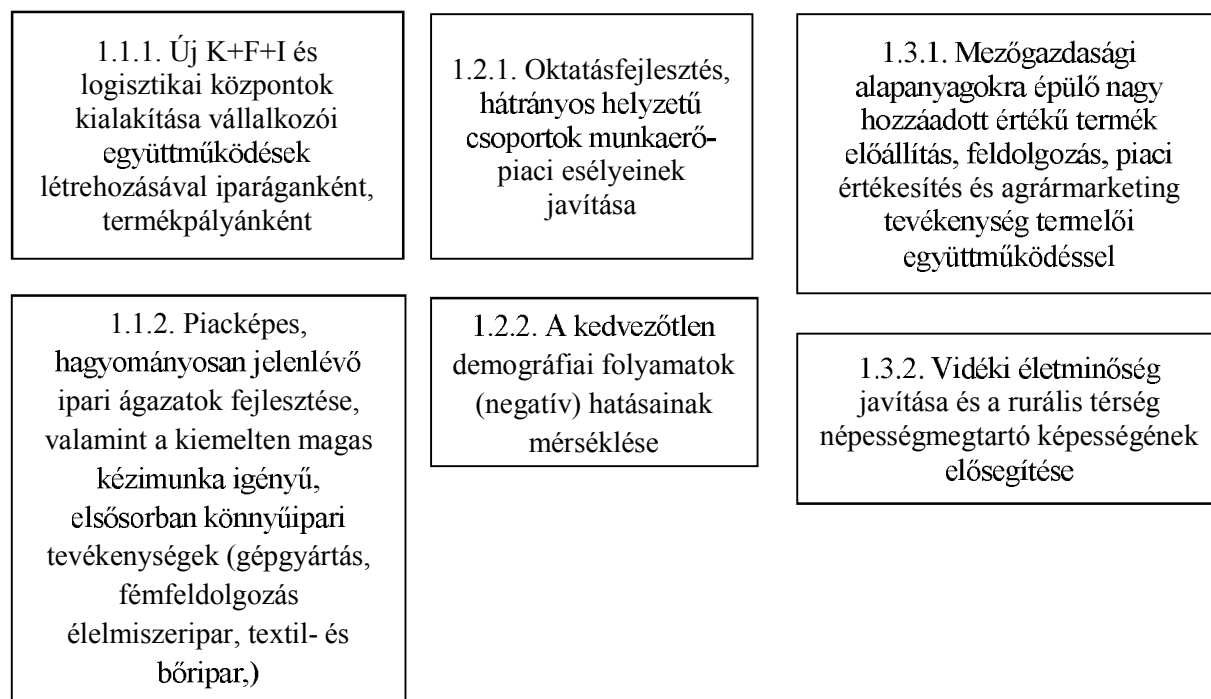
A koncepció azzal a céllal készül, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd-e dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedniük kell.

A megye területfejlesztési koncepciójában foglaltaknak megfelelően a térség elsődleges hosszú távú célja egy vonzó városi és vidéki élettér megteremtése, mely lehetővé teszi a fiatalok helyben tartását, a gazdasági potenciál megerősítését, és a munkahelyteremtés bővítését. Ezen célok elérését egy három átfogó, és azon belül hét stratégiai prioritási területből kidolgozott célrendszer segíti elő.

Átfogó célok

Stratégiai célok

1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

Teljes célrendszer

1.1. - A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

1.1.1. - Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

1.1.1.1. - Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként

1.1.1.2. - Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével

1.1.1.3. - Dombóvár és Tamási központtal mezőgazdasági célú K+F bázis kialakítása a Kaposvári Egyetem szakmai együttműködésével

1.1.1.4. - Energetikai K+F bázis kialakítása Paks és Tamási központokkal

1.1.1.5. - A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségenként

1.1.1.6. - A helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban

1.1.2. - Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)

1.1.2.1. - Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal

1.1.2.2. - A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével

1.1.2.3. - A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként

1.1.2.4. - A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése

1.1.2.5. - A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban

1.1.2.6. - Egészségipari fejlesztések

1.1.2.7. - Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által

1.1.2.8. - A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóiipari, szerszám gép gyártás területén és elektronikai iparban

1.1.2.9. - A szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével

1.1.3. - A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

1.1.3.1. - Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése

1.1.3.2. - Országos jelentőségű védett természeti területek

1.1.3.3. - Sió turisztikai hasznosítása

1.1.3.4. - Duna-menti rekreációs térség kialakítása

1.1.3.5. - Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése

1.1.3.6. - A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése

1.1.3.7. - Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése

1.1.3.8. - Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések

1.2. - Társadalmi megújulás

1.2.1. - Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása

1.2.1.1. - A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése

1.2.1.2. - Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében

1.2.1.3. - Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)

1.2.1.4. - Szociális ellátórendszer fejlesztése

1.2.1.5. - Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása

1.2.1.6. - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése

1.2.2. - A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése

1.2.2.1. - Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése

1.2.2.2. - Életminőség javítása és vonzó élettér kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel

1.2.2.3. - Önkormányzati bérlakás program városokban (pl. Szekszárd), valamint bérház és háztáji program bevezetése az apró- és kistelepülésekben

1.2.2.4. - F fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés

1.2.2.5. - Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt

1.3. - A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése

1.3.1. - Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

1.3.1.1. - TЭСZ-ek, BЭСZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályaként

1.3.1.2. - Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással

1.3.1.3. - Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása

1.3.1.4. - A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése

1.3.1.5. - Minőségi haltenyésztés és -feldolgozás

1.3.1.6. - Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése

1.3.1.7. - A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése

1.3.2. - Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

1.3.2.1. - A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása

1.3.2.2. - Vidékies jellegű városok fejlesztése

1.3.2.3. - Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás

1.3.2.4. - Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken

1.3.2.5. - Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása

1.3.2.6. - Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológiai gondolkodás elsajátítása

1.3.2.7. - A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási övezet)

A különböző célterületek eltérő súllyal foglalkoznak a környezeti elemekkel, fenntarthatósági kérdésekkel. A megye természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű

megismertetéséről, potenciáljának javításáról és tematikus összekapcsolásáról szóló cél (1.1.3.), illetve a vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítésére és vonzó vidéki élettér megteremtésére vonatkozó célterületek (1.3.1., 1.3.2.) kapcsolódnak részletesebben a környezeti fenntarthatóság témaköréhez.

3.2. A koncepció célrendszerének összevetése a közösségi, az országos illetve megyei szinten kitűzött környezet- és természetvédelmi, valamint vízgazdálkodási célokkal

Tolna megye koncepciója a készülő Országos Fejlesztési Konceptió és az Országos Területfejlesztési Konceptió megalapozását szolgáló **Nemzeti Fejlesztés 2020** stratégián keresztül kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz, így az Energiastratégiához, a vidékfejlesztési feladatokat magában foglaló Darányi Ignác Tervhez, az egészségügy fejlesztésének alapját képező Semmelweis Tervhez, a közigazgatás megújításának alapját képező Magyar Tervhez, a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához.

Illeszkedés a Nemzeti Fejlesztés 2020 program környezeti prioritásaihoz

A Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentum a hosszútávon megőrzendő környezeti erőforrások fejezetében részletezi a környezetstratégia rövid és hosszútávú prioritásait.

Kulcskérdés a természeti erőforrások megőrzése, a termőföld, vízkészlet és bioszféra védelme és fenntartható hasznosítása, ami rövid távon is intézkedéseket igényel. Már most számolni kell az éghajlatváltozás hatásaira való felkészüléssel. Hosszú távon fontos cél a környezeti nevelés, a környezeti szemlélet mind szélesebb körben történő elterjesztése, az energiatakarékosság, újrahaznosítás, megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és -ellátási rendszerek kiépítése és a települési lakó-élő környezet megőrzése, javítása. Cél a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés, a stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek, valamint a biodiverzitás megőrzése, fenntartható használata.

Kitörési pontokra épülő erőforrásgazdálkodás-fejlesztési célok:

Természeti erőforrásaink fenntartható és stratégiai szemléletű hasznosítása, termőföld és talajok, vízbázisok védelme, ivóvízminőség javítása, tájgazdálkodási keretbe illeszkedő vízgazdálkodás. Energiahordozókkal, építőipari alapanyagokkal való fenntartható gazdálkodás, ásványkincsek védelme. Biológiai sokféleség, táji sokszínűség védelme, megőrzése.

Fordulatra épülő erőforrásgazdálkodás-fejlesztési célok:

Zöldgazdaság bővítése, energia-hatékonyság, energia-biztonság, megújuló energia térségi autonóm energiaellátási rendszerekben való hasznosítása, geotermikus energia komplex

hasznosítása, földhő hasznosítás. Klímabiztonság, települési, intézményi klímavédelem, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás.

NF2020 környezetstratégiai céljai	Illeszkedés (1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcsolat 3: erős kapcsolat)	TMTK kapcsolat
Rövid távon szükséges környezetstratégiai feladatok		
Természeti erőforrásaink és ásványkincseink nemzeti kézben tartása, kiemelten a termőföld és a víz védelme, fenntartható használata	2	<p>A mezőgazdasági termelés és a borászati tevékenységek fejlesztését, háttérének megalapozását szolgáló, a 1.1.1.2. és 1.1.1.3. célokban megfogalmazott, K+F központok kialakítása közvetett módon az erőforrások és a termőföld védelmét is szolgálják.</p> <p>A 1.1.2-es célban megjelenik a szántóföldi, zöldség- és gyümölcsstermesztés arányának növelése, mely a termőföldek mennyiségi védelmét biztosítja.</p> <p>A 1.1.2.9-es cél tartalmazza a szén-és kőbányászat újraélesztését a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével, azonban a koncepció nem rendelkezik az ásványkincsek nemzeti kézben tartásáról.</p>
Agrár- és erdő környezetgazdálkodási rendszerek működtetése	2	<p>A célrendszer 1.3.1. és 1.1.2.3. pontjában megfogalmazott cél lényege a gazdaság fejlesztésén, és a foglalkoztatás növelésén túl a fenntarthatóságot is szolgáló magas hozzáadott értékű kapacitások kiépítése, a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyának megteremtése, illetve a helyi feldolgozás és értékesítés elősegítése. A mezőgazdasági termelés és a borászati tevékenységek fejlesztéséhez a 1.1.1.2. és 1.1.1.3. célokban megfogalmazott K+F központok kialakítása nyújt alapot.</p> <p>Egyedi agrár-környezetgazdálkodási rendszer kiépítésének javaslatát tartalmazza a 1.3.2.6. cél egy minta ökotelepülés kialakításával, ahol a biogazdálkodás a népszerűsítést, bemutatást és szemléletformálást is szolgálja.</p>
Integrált, a vízkészlet megőrzését és fenntarthatóságát szolgáló vízgazdálkodás	2	<p>Az 1.1.3.3. cél a Sió turisztikai hasznosításával együtt járó fejlesztések velejárójaként említi a vízgazdálkodás javulását, az öntözés lehetőségének megteremtését, illetve a klímaadaptációval összefüggő 1.3.1.7. cél fogalmaz meg a vízgazdálkodásra vonatkozó fejlesztési</p>

		elképzeléseket. A vízbázisok fejlesztését és védelmét a koncepció 1.1.3.8. célja említi.
Klímaadaptáció, negatív hatások csökkentése	3	A klímaváltozáshoz történő alkalmazkodást a koncepció a 1.3.1.7., a „A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése” c. fejezete tárgyalja a vízgazdálkodás javításával.
Újrahasznosítást és takarékos anyag-, energia-, térhasználatot ösztönző szabályozás, szemléletformálás	1	Az energia- és anyagtakarékosság kevés helyen szerepel a koncepcióban. Térhasználattal összefüggő célokat nem tartalmaz.
Az épített környezet értékeinek és a természeti erőforrások védelme, természet- és tájvédelem, környezetvédelem, örökségvédelem, települési környezet védelme és élhetőbbé tétele, kedvező táji adottságok megőrzése, a táj szerkezetének és karakterének kedvezőtlen irányú változásának lassítása, megállítása	3	A 1.1.3., „A megye természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása és tematikus összekapcsolása” c. stratégiai cél egyes tématerületei átfogóan foglalkoznak a táj, a természet, a térség épített környezetének és a természeti erőforrásainak védelmével, fejlesztésével, többek között a turisztikai potenciálok növelése és a bemutatás lehetőségeinek bővítése által.
Az épített örökség fenntartható fejlesztése	3	A 1.1.3. stratégiai cél 1., 5., és 6. céljai részletesen tartalmaznak az épített örökség - mint a kastélyok, a termálfürdők és pincefalvak - fejlesztésére irányuló elképzeléseket, azonban a fenntarthatósági szempontok itt nem kerültek vizsgálatra. A vidékies jellegű városok fejlesztésén (1.3.2.2.) belül említett épített környezet megóvása sincs a fenntarthatósághoz társítva.
Hosszú távú fejlődést megalapozó környezetstratégiai területek		
A fenntarthatóságot, az épített környezet és a természeti erőforrások mennyiségi, minőségi védelmét és a gazdasági versenyképességet, megélhetést, foglalkoztatást és önellátást egyidejűleg biztosító gazdasági tevékenységek és ágazatok fejlesztése	3	A 1.1.1.2. és 1.1.1.3. célokban megfogalmazott K+F központok kialakítása, a kutatási tevékenységgel közvetett módon az erőforrások és a termőföld védelmét, a fenntarthatósági követelmények érvényesítésének lehetőségét és a versenyképesség növelését segítik elő. A koncepció 1.1.2-es stratégiai célja az élelmiszeripar, textil- és bőripar, építőipar, gépgyártás, fémfeldolgozás, és a szén-és kőbányászat területeit érintve tartalmazza a fejlesztési elképzeléseket, azonban a fenntarthatóság nem minden esetben kerül kifejtésre. A célok fenntarthatósággal összefüggő tartalma a magasabb hozzáadott értékű, magasabb élőlétszám igényű tevékenységek szorgalmazása, illetve a figyelem felhívása a fenntarthatóság figyelembevételére.
Vízgazdálkodási szemléletváltás, vízmegtartás -pótlás, -elvezetés komplex, a gazdálkodással, tájszerkezettel összhangban történő működtetése	2	Vízgazdálkodással összefüggő javaslatokat a 1.3.1.7., a „A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése” c. fejezet, illetve a 1.1.3.8., „A környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” c. fejezet tartalmaz.
Energiatakarékosság, alternatív,	3	A koncepció 1.3.2.3-es fejezete a helyi és természeti

megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és ellátási rendszerek kiépítése		energiaforrások jobb kihasználására irányul. A 1.1.1.4-es cél a helyi megújuló energiák felhasználására alapozva fogalmazza meg kutatóközpont létrehozását, mely a későbbiekben jó alapot nyújthat helyi rendszerek kiépítéséhez.
Környezeti nevelési és szemléletformálási feladatok erősítése	2	Környezeti nevelés a 1.3.2.6., „Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológikus gondolkodás elsajátítása” c. fejezetben jelenik meg a természeti környezetben történő oktatás (erdei iskola) széleskörű elterjesztésének célkitűzésével.
Barnamezős beruházások szorgalmazása	1	Az 1.1.3.8. prioritás említi a fejlesztések megvalósításánál a barnamezős területek preferálását a zöldmezős beruházásokkal szemben.
Az épített környezet értékeinek védelme, valamint az épített örökség erőforrásként való használata	2	Az épített környezet védelme közvetetten, a 1.1.3.1, a 1.1.3.5, és a 1.1.3.6 fejezetekben, a fejlesztésekhez kapcsolódóan jelenik meg a koncepcióban. A vidékies jellegű városok fejlesztésén (1.3.2.2.) belül kerül konkrétan említésre az épített környezet megóvása, mely elengedhetetlen a megvalósuló fejlesztések érvényesülése érdekében is.

1. táblázat: Illeszkedés a Nemzeti Fejlesztés 2020 átfogó céljaihoz

Illeszkedés a Nemzeti Vidékstratégia 2020 környezeti céljaihoz

A Nemzeti Vidékstratégia célja, hogy a vidéki térségeink nagy részén érvényesülő kedvezőtlen folyamatokat megfordítva, a fenntarthatóságot és a vidéki élet értékeit középpontba állító jövőkép alapján kijelölje az ország vidékpolitikájának célkitűzéseit, alapelveit, valamint az azok elérését biztosító programok és intézkedések végrehajtási kereteit. A vidéki Magyarország egészének megújítását tűzi ki célul, ezért a **vidékfejlesztésre**, az **agrár- és élelmiszergazdaságra**, valamint a **természeti erőforrások fenntartható hasznosítására**, a **természeti értékek megőrzésére** és a **környezet védelmére** vonatkozóan határoz meg tennivalókat.

A stratégia legfontosabb területei a **foglalkoztatás növekedése**, a kis- és közepes méretű gazdaságokra és azok szövetkezeteire épülő **kiegyensúlyozott és sokszínű mezőgazdaság**, termelési szerkezet, a **helyi élelmiszertermelés** és élelmiszerpiacok megerősödése, a **vidék helyi közösségeinek megerősödése**, népesedési mutatóinak javulása és a **biológiai sokféleség**, az egészséges természeti rendszerek megőrzése.

NVS2020 környezettel kapcsolatos stratégiai céljai	Illeszkedés (1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcsolat 3: erős kapcsolat)	TMTK kapcsolat
<p>Természeti értékek védelme, fenntartható természeti erőforrás- és tájgazdálkodás</p> <p>Talajvédelmi program, Természeti értékek, területek, ökoszisztéma szolgáltatások védelme és helyreállítása, Környezetbiztonsági program, Árvízvédelmi program, Vízkezelés- és vízminőségvédelmi program, Területi vízgazdálkodási program, Ásványi nyersanyag és energiaerőforrás gazdálkodási program</p>	3	<p>A természeti értékek, erőforrások védelme minden fenntartható fejlesztés alapja. A koncepció 1.1.3-as stratégiai céljában számos alkalommal megjelenik az értékek védelme közvetlenül, és közvetetten is a turisztikai potenciálok javítása, és a bemutatás elősegítése által. A fenntartható erőforrás- és tájgazdálkodással van összhangban a termálfürdők fejlesztése (1.1.3.5.), a helyi megújuló energiaforrások szorgalmazása (1.3.2.3.), a fenntarthatóság figyelembevételével történő szén- és kőbányászat újraindítása (1.1.2.9.), a minta ökotelepülés kialakításának gondolata (1.3.2.6.) és a klímaadaptációt is szolgáló, a mezőgazdasági termeléssel is összhangba hozott vízhasználat, vízvisszatartás (1.3.1.7.).</p>
<p>Vidéki környezetminőség</p> <p>Ivóvíz program, Szennyvíz program, Települési vízgazdálkodás, Zöldterületi rendszer fejlesztése, helyi természeti értékek védelme, Hulladékgazdálkodási program, Levegőtisztaság-védelmi és zajterhelés csökkentési program</p>	1	<p>Az NVS2020 vidéki környezetminőséghez kapcsolódó témaköreinek mindegyike szerepel a koncepció „A környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” (1.1.3.8.) c. fejezetében.</p>
<p>Föld- és birtokpolitika</p> <p>Földhasználati szerkezetátalakítási, tájgazdálkodási program, Föld- és birtokrendezési program</p>	1	<p>A TMTK nem tér ki részletesen a birtokrendezési lehetőségekre, illetve annak pozitív tájalakítási lehetőségeire.</p>
<p>Fenntartható agrárszerkezet- és termeléspolitika</p> <p>Ökológiai gazdálkodás program, Ártéri tájgazdálkodás program Védett és érzékeny természeti területek gazdálkodási programjai (MTÉT, Natura 2000), „Kert-Magyarország” kertészeti program, Génmegőrzés, biológiai alapok fejlesztése program, Nemzeti erdőprogram</p>	2	<p>A koncepció a magasabb élőlétszámú igényű zöldség-, gyümölcs-, és gyógynövénytermesztés arányának, illetve a biotermékek előállításának növelését, illetve a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyát említi (1.1.2.3.), azonban részletesen nem tér ki a fenntartható agrárszerkezet kialakítására, a célrendszer inkább részben a mezőgazdaságra is épülő iparágak fenntartható fejlesztését tartalmazza (1.1.1., 1.1.2.).</p>

		Gazdálkodással összefüggő programok közül egy minta ökötelepülés kialakításával kapcsolatban (1.3.2.6.) tartalmaz célokat a dokumentum.
Helyi gazdaságfejlesztés Helyi élelmiszerfeldolgozás, helyi piac és élelmiszerellátási program, Komplex helyi (térségi) vidékfejlesztési (energiaellátási) program,	3	A helyi gazdaságfejlesztés a koncepció egyik fontos prioritása, melyet több célterület is elő kíván segíteni. A koncepció részletesen kitér az egyes feldolgozó iparágak fejlesztésére (1.1.2.1., 1.1.2.3.), illetve az ezt segítő logisztikai alközpontok (1.1.1.5.), kutatási bázisok (1.1.1.3.), és termelői összefogások (1.3.1.1., 1.3.1.2.) kialakítására. Tartalmazza a helyi piacok létesítését (1.3.1.4.), a minőségi haltenyésztés, és -feldolgozás elősegítését (1.3.1.5.), illetve a helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítást is (1.3.2.3.).

2. táblázat: Illeszkedés a Nemzeti Vidékstratégia 2020 átfogó céljaihoz

Illeszkedés a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III 2009-2014) céljaihoz

A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény rendelkezik. A harmadik Nemzeti Környezetvédelmi Program az ország fenntartható fejlődési pályára való átállását kívánja sajátos eszközeivel elősegíteni. A környezeti szempontok és összefüggések megjelenítésével, a társadalmi és gazdasági lehetőségekkel összehangolt, szükséges intézkedések meghatározásával rendszerbe foglalja a környezet védelmére irányuló célokat és feladatokat. Az NKP célrendszerében megfogalmazott 220 célból mintegy 70-nek van területi vetülete.

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés	TMTK kapcsolat
		1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	
5.2. Éghajlatváltozás			
5.2.1.3. Közlekedés	A közlekedési-szállítási eredetű környezetterhelés (különösen a szálló por terhelés) csökkentése, a közlekedési-szállítási teljesítmény és a szén-dioxid kibocsátás növekedésének szétválasztása.	1	A TMTK céljai nagymértékben megfelelnek az NPK közlekedési céljainak, mivel a koncepcióban szerepet kap a helyközi mobilitás elősegítése a rászorulókat támogatásával (1.3.2.1.), a közösségi közlekedés fejlesztése, a települések közötti közúti, vízi és vasúti közlekedés javítása (1.3.1.3.). A koncepció egyedül a
	A vasúti szállítás előtérbe helyezése, de legalábbis az áru- és személyszállításon belüli aránya visszaszorulásának megállítása.	3	
	A távolsági közösségi közlekedés versenyképességének javítása.	3	

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
	A vízi közlekedés és szállítás fejlesztése a természeti értékek védelme és az ökológiai rehabilitáció komplex figyelembevételével.	3	környezetterhelés csökkentésére nem tér ki.
5.2.1.5. Erdőgazdálkodás	A hazai szén-dioxid nyelő- és tároló kapacitások erősítése az erdőgazdálkodásban.		A koncepció nem tartalmazza.
5.3. Környezet és egészség			
5.3.3.1. Ivóvíz	Az ivóvíz-szennyezők miatt fennálló egészségi kockázatok jelentős csökkentése.	3	A koncepció „A környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” (1.1.3.8.) c. fejezete tér ki a vízbázisok fejlesztésére, az egészségügyi határértékek megfelelő vízminőség előállítására, mely többek között az ivóvizekre is kiterjed.
	Az ivóvíztermelés- és elosztás biztonsági hiányosságainak megszüntetése.	2	
	A lakosság számára az egészséges ivóvízhez való hozzáférés egyenlő esélyű biztosítása.	3	
5.4. Települési környezetminőség			
5.4.1.1. Környezeti szempontok érvényesítése a településfejlesztésben és a településrendezésben	Előrelátó, tudatos településfejlesztés a társadalmi - gazdasági - környezeti szempontok figyelembevételével.	2	„A környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” (1.1.3.8.) c. fejezet szorgalmazza a barnamezős beruházásokat a zöldmezős beruházásokkal szemben.
	Takarékos területfelhasználás, barnamezős területek újrahasználatának előtérbe helyezése.	3	
5.4.1.2. Települési zöldfelület	Összefüggő, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, növelése, megújítása, fenntartása.	2	A koncepció önállóan az 1.1.3.8. és az 1.3.2.2. célban tér ki a megóvásukra és növelésükre. Emellett a szabadidős kulturális és sport tevékenységek lehetőségeinek bővítése (1.2.2.5., 1.3.2.5.) feltételezheti a zöldfelületek növekedését, azonban ez az összefüggés a koncepcióban nem meghatározott. A vidékies jellegű városok fejlesztése (1.3.2.2.) cél tartalmazza a zöldfelületek fejlesztését, igaz, ez a cél nem tér ki a többi településtípus zöldfelületi fejlesztésére.
	A zöldfelületek ökológiai és használati értékének növelése, a zöldterületek elérhetőségének és minőségének javítása.	2	
	A zöldfelületek vizuális, esztétikai célú fejlesztése.	2	
5.4.1.3. Épített környezet	Az épített környezeti értékek védelme és az ehhez szükséges feltételek biztosítása.	2	Az épített környezet védelme közvetlenül a 1.3.2.2. célban,

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
	Leromlott településrészek megújítása a környezeti szempontok figyelembe vételével.	2	közvetetten, a 1.1.3.1., a 1.1.3.5., és a 1.1.3.6. fejezetekben, a turisztikai fejlesztésekhez kapcsolódóan jelenik meg a koncepcióban. A zajvédelem és a levegőminőség-védelem témakörei az 1.1.3.8. célban kerülnek említésre. A koncepció célul tűzte ki helyközi mobilitás javítását a rászorulóknak támogatásával (1.3.2.1.), illetve a közösségi közlekedés fejlesztését is (1.3.1.4.). A kerékpáros közlekedés fejlesztése külön prioritásként szerepel (1.1.3.7.).
	Légszennyezettség kialakulásának megelőzése.	1	
	A levegő minőségének védelme: a szennyezettség csökkentése, illetve a jó minőség megőrzése- az ún. zónákba nem sorolt- tiszta levegőjű térségekben:	3	
	A zaj- és rezgésterhelés mértékének, az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatásának, egészségkárosító kockázatának csökkentése:	2	
	A zaj- és rezgésforrások számának csökkentése.	2	
	A határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények környezetében.	1	
	Fenntarthatóbb települési közlekedési rendszerek kialakítása (környezetkímélőbb, energia- és költségtakarékosabb személy- és áruszállítás).	3	
	Az egyéni és a közösségi közlekedés igénybevételi részarányát érintő romlási folyamatok mérséklése, lehetőség szerint megállítása, illetve a jelenlegi kedvező arány további javítása.	2	
	Az egyéni, nem motorizált közlekedési formák elősegítése, fejlesztése.	3	
5.4.5.1 Biztonságos ivóvízellátás	A vízi közmű üzemeltetési struktúra fejlesztése.	2	A koncepció „A környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések” (1.1.3.8.) c. fejezete tér ki a vízbázisok fejlesztésére, az egészségügyi határértéknek megfelelő vízminőség előállítására, illetve az elöregedett, elszennyeződött hálózatok cseréjére, mely többek között az ivóvizekre is kiterjed.
	Az ivóvíz szolgáltatás biztonságának növelése, a hálózati felújítások elvégzése.	2	
5.4.5.2 Szennyvízelvezetés és -	2015. december 31-ig a lakosság 89%-a számára a csatornázottság biztosítása a 2000 LE feletti	3	A koncepció célja (1.1.3.8.) a 100%-os csatornázottság kiépítése, a nagyobb

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
kezelés	agglomerációkban. Az összegyűjtött szennyvizek 100%-ának legalább biológiai fokozatú tisztítása 2015. december 31-ig. A „közműólló” fokozatos bezárása. A Szennyvíz Programban nem szereplő, de gazdaságosan kiépíthető és üzemeltethető rendszerek létesítése. Az egyedi szennyvízelhelyezési, -tisztító és -tároló berendezések, létesítmények használatának, valamint a természet közeli kezelési megoldások alkalmazásának ösztönzése.	 3 3 3 3	településeken szennyvíztisztító telepek létesítése, kisebbeken pedig alternatív megoldások alkalmazásának támogatása, s a már meglévő szennyvíztelepek bővítése, fejlesztése, illetve korszerűsítése.
5.5. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem			
5.5.1.1. Védetté nyilvánítás	Védelemre tervezett területek, védelemre szoruló fajok: védetté nyilvánítások véghezvitele.		Nem TMTK feladat
5.5.1.3. Natura2000 területek	Az EU által előírt kötelezettségek teljesítése.	3	A koncepció figyelmet fordít a Natura2000 területek védelmére is (1.1.3.8.).
5.5.1.4. Egyéb nemzet-közi minősítésű területek	A ramsari vizes élőhelyek megőrzése és bölcs hasznosítása, az egyezmény végrehajtás társadalmi elfogadásának javulása.		Nem TMTK feladat
5.5.1.5. Barlangtani, földtani és felszínalak-tani értékek, ásványok	A nyílt karszterületek és barlangok hatékonyabb felszíni védelmének biztosítása.		Nem közvetlen TMTK feladat
5.5.1.6. Ex lege védett lápok és szikes tavak, források, víznyelők, kunhalmok, földvárak	Az ex lege területek felmérésének és nyilvántartásának áttekintése és hatékonyabbá tétele.		Nem közvetlen TMTK feladat
	Az ex lege területek hatósági határozattal való kijelölésének és ingatlan-nyilvántartási feljegyzésének befejezése.		Nem közvetlen TMTK feladat
5.5.1.7. A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelme	A természet- és tájvédelmi érdekek érvényesítése a terület- és településfejlesztés és -rendezés, az ágazati tervezés (különösen mező- és erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés és egyéb műszaki infrastruktúra-	3	A TMTK módosítása összhangban áll a területrendezési célokkal (OTRt, megyei terv).

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
	fejlesztés) során, valamint az adó- és támogatáspolitikában.		
5.5.1.8. Érzékeny Természeti Területek	A biodiverzitás megőrzését biztosító extenzív mezőgazdálkodási rendszerek elterjesztése és fenntartása.	1	Az ÉTT, MTÉT területek (érzékeny természeti területek) nem kerültek külön megemlítésre.
5.5.2.2. Területkezelés	A védett és a Natura 2000 területek minél nagyobb körére terjedjenek ki az agrárkörnyezetgazdálkodási és természetvédelmi célú uniós támogatási rendszerek.	1	A koncepció nem tartalmazza.
5.5.2.3. Fajok megőrzése, kezelése	Az inváziós fajok elterjedésének megelőzése, korlátozása, visszaszorítása.		Nem közvetlen TMTK feladat
5.5.2.4. Élettelen természeti értékek	Az élettelen természeti értékek megóvása.	2	A koncepció az élettelen értékek közvetlen megóvását nem, csupán az ásványkincsek fenntartható kitermelését tartalmazza (1.1.2.9.).
5.5.3.1. Károsodott területek helyreállítása, természeti értékek károsodásának megelőzése	A vizes élőhelyek helyreállításának folytatása, a Kárpát-medencei speciális élőhelyek természeti állapotának javítása és az erdőterületek a természetességének fokozása.	1	A koncepció 1.1.3.8. fejezete tér ki a tájsebek rehabilitálására és rekultivációjára.
	A felhagyott, illetve tájképromboló épített elemek, felszíni tájsebek, felhagyott katonai gyakorlóterek stb. rehabilitációja.	3	
5.5.3.2. Genetikai erőforrások megőrzése	A genetikai erőforrások megőrzése, az ezt elősegítő különböző megoldások támogatása.	1	Nem TMTK feladat, de a 1.3.2.6. célkitűzés magában foglalja az ökológiai gazdálkodás elterjesztését, mely kedvező a genetikai erőforrások megőrzése szempontjából.
5.6. Fenntartható terület- és földhasználat			
5.6.1. Területrendezés és környezetvédelem	Az országos és térségi területi tervezés során a társadalmi, környezeti és gazdasági szempontok összehangolása a természeti tér, erőforrások és értékek védelme, fenntartható hasznosítása, valamint a környezetterhelés megelőzése érdekében.	3	A TMTK szemléletét alapvetően áthatja a fenntarthatósági alapelvek figyelembevétele.

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2: közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
5.6.2. Ásványkincsekkel való fenntartható gazdálkodás	A társadalom szükségleteinek kielégítését biztosító ásványi nyersanyagok kitermelése és hasznosítása során a környezetterhelés csökkentése és a környezeti károk megelőzése (okszerű és takarékos anyaghasználat, újrahasználat).	2	A 1.1.2.9. prioritás tartalmazza a szén- és kőbányászat újraélesztését a fenntarthatóság figyelembevételével.
5.6.3. Talajok védelme és fenntartható használata	A talajok termékenységének védelme, a talajdegradációs és -szennyező folyamatok megelőzése, illetve mérséklése.	1	A talajvédelem közvetlenül nem jelenik meg a koncepcióban.
	A termőföld mennyiségi és minőségi védelme.	2	A mezőgazdasági termelés és a borászati tevékenységek fejlesztését, háttérének megalapozását szolgáló, a 1.1.1.2. és 1.1.1.3. célokban megfogalmazott, K+F központok kialakítása közvetett módon a termőföld védelmét is szolgálják. A 1.1.2-es célban megjelenik a szántóföldi, zöldség- és gyümölcsstermesztés arányának növelése, mely a termőföldek mennyiségi védelmét biztosítja.
5.6.4. Környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat	A mezőgazdasági eredetű környezetterhelés csökkentése.		A koncepció nem tartalmazza.
5.6.5. Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai	Az erdőterületek kiterjedésének növelése (elsősorban az éghajlatváltozás nyomán megváltozó termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodni tudó állományokkal, őshonos fajokkal).		A koncepció nem tartalmazza.
	A termőhelyi adottságoknak és a természetes állapotnak megfelelő erdőszerkezet-átalakítás az erdő ökológiai, biodiverzitási értékének növelése érdekében.		
5.7. Vizeink védelme és fenntartható használata			
5.7.3.5. Vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás	A belvizek okozta károk megelőzése, csökkentése (biztonságos belvízlevezetés) és a víz visszatartás, hasznosítás növelése.	3	A koncepció a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése kapcsán említi a belvízkárokat, melyek megfékezését tájba illő

NKP-III átfogó terület	NKP célok	Illeszkedés 1: gyenge kapcsolat 2:közepes kapcs. 3: erős kapcsolat	TMTK kapcsolat
s			váltározók építésével kívánják elérni (1.3.1.7.).
5.7.3.6. Dombvidéki tározás	A vízkárok mérséklése, a víz visszatartása, a vízfolyások érintett szakaszain a társadalmi igényekhez és az épített környezethez illeszkedő természetközeli patakszabályozás, illetve revitalizáció megvalósítása.	3	Az egyenetlen csapadékeloszlás egyre több esetben teszi szükségessé váltározók kialakítását. A klímaváltozás negatív hatásainak kiküszöbölése érdekében tartalmazza a célrendszer a vízkárok mérséklését váltározók építésével (1.3.1.7.).
5.7.3.8. Helyi és térségi jelentőségű vízrendszerek védelme	A helyi és térségi jelentőségű felszíni vizek mennyiségi és minőségi védelme.	2	A koncepció egyedül a Sió turisztikai hasznosításának fejlesztésével összefüggő mederrendezést, illetve a vízszállító képességének a helyreállítását említi (1.1.3.3.).
5.7.3.9. Belterületi vízrendezés	Belterületen a kisvízfolyások árvízi kockázatának csökkentése, a belvízi elöntések mérséklése, illetve megelőzése. A bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése.	2	A koncepció nem rendelkezik külön a belterületi vízrendezéssel, a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése általánosságban tartalmazza az árvizek, belvizek elleni védekezést (1.3.1.7.).
5.8. Hulladékgazdálkodás			
5.8.3.1. A települési hulladékok biztonságos ártalmatlanítása	A régi, felhagyott, bezárt lerakók folyamatos rekultiválása és monitorozása.		A koncepció nem tartalmazza.

3. táblázat: Illeszkedés az NKP-III céljaihoz

3.3. Az új koncepció összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal

Tolna Megye Területrendezési Terve

(2012, Környezetterv Kft.)

A megyei területfejlesztési koncepció készítését egy évvel előzte meg a megyei területrendezési terv készítése. A megyei területrendezési terv célját a tervről szóló 1/2005.(II.21.) számú rendelet tartalmazza:

1.§.(1) A rendelet célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

A megyei területrendezési terv sem az elfogadott, sem az alátámasztó munkarészeiben nem rögzít a fent idézett - általános, tulajdonképpen a területfejlesztési törvényből következő - célon túl megyei sajátosságokat tükröző további célkitűzéseket.

Tolna Megye Környezetvédelmi Programja 2000

(ÖKO-ECO Környezetvédelmi Tanácsadó Bt.)

A megye környezetvédelmi feladatait elsődlegesen a környezetvédelemmel összefüggő törvények szabályozzák. A hatályos környezetvédelmi program az első Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz illeszkedően készült el 2000-ben. Azóta a II. és a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program elkészítése is megtörtént, így a megye programja tartalmát tekintve elavultnak tekinthető. Mindezen okok miatt annak célkitűzéseit részletesen nem vetjük össze a készülő fejlesztési koncepció környezeti céljaival.

3.4. A változatok közötti választások

A megyei területfejlesztési koncepció nem tartalmaz változatokat. Ezért a 2/2005. (I.11.) Korm. rend.-ben előírt fejezet a környezeti értékelésben nem releváns.

4. TOLNA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

4.1. A koncepció rész céljainak környezeti szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló - 2011-ben módosított - 1996 évi XXI. Törvény szerint a területfejlesztés feladata egyrészt az országra, valamint térségeire kiterjedő társadalmi, gazdasági és környezeti területi folyamatok figyelése, értékelése, a szükséges tervszerű beavatkozási irányok meghatározása, másrészt a rövid, közép- és **hosszú távú átfogó fejlesztési célok, koncepciók és intézkedések meghatározása**, összehangolása és megvalósítása a fejlesztési programok keretében, érvényesítése az egyéb ágazati döntésekben.

A releváns tervekkel, országos koncepciókkal való konzisztencia vizsgálat bemutatását korábbi fejezetek tartalmazzák. Alábbiakban a koncepció célrendszerének egymás közti környezeti szempontú konzisztenciáját vizsgáljuk.

Tolna megye területfejlesztési koncepciója három átfogó és azon belül hét stratégiai hosszútávú célt fogalmaz meg:

1.1. A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése

1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként

1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)

1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

1.2. Társadalmi megújulás

1.2.1. Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása

1.2.2. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése

1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életteremtése

1.3.1. Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel

1.3.2. Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése

A koncepció szemlélete összességében tükrözi a fenntarthatóság elvét, számos célterületnél említésre kerül többek között az erőforrásokkal való kíméletes gazdálkodás, a magas

hozzáadott értékű kapacitások szorgalmazása, illetve maga a fenntarthatóság figyelembevétele. A koncepció célrendszere a társadalom, a gazdaság, és a környezet hármasságát tartalmazza, melyek harmonikus összhangjára törekszik. A környezeti szempontok érvényre jutásának leggyakrabban a gazdaságfejlesztési érdekek szabnak gátat, melyen belül egy jellemző konfliktusforrást jelent a közlekedésfejlesztés, és az ebből eredő terhelések megnövekedése. A Tolna megyei koncepció fontos prioritásai közé tartoznak az egyes gazdasági ágazatok térségi fejlesztései, az erőforrások jobb kihasználása, és a közlekedésfejlesztés is, azonban a fejlesztések szorgalmazása és a versenyképesség növelése nem feltétlen áll ellentétben a környezet megóvásával. A koncepció, mely átfogó, hosszú távú célokat, és egy elmi kívánt jövőképet fogalmaz meg, tartalmában nem igényli a teljes részletességet, így ezen a szinten még nem jelennek meg a gazdaság, a társadalom, és a környezet közötti szempontok ütközései. Mindezen által a három terület összhangjára az alacsonyabb rendű tervezésnél kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy a fenntarthatóság elvei és a környezeti szempontok a konkrét terület egységek esetében, és a megvalósítás szintjén is érvényesülhessenek. Összességében megállapítható, hogy a megyei koncepció céljainak vizsgálatakor markáns, ellentmondó alapelvek, célok nem fedezhetőek fel.

A fenntarthatóságot kiemelő célok a következők:

1.1.2.9. A szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével

1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása

1.1.3.8. Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések

1.3.2.6. Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológikus gondolkodás elsajátítása

4.2. A jelenlegi környezeti állapot releváns, a koncepció tartalmával összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

Környezeti jellemzők azonosítása, melyekre a Koncepció hatással lehet

A koncepcióhoz készült helyzetfeltáró munkarészek tartalmazzák Tolna megye környezeti elemeinek állapotát illetve az alakulásukat befolyásoló fontosabb tényezőket. A tanulmány összefoglaló megállapításai környezeti közegek szerinti bontásban a következők:

Levegőtisztaság védelem

A megye levegőjének minősége a mért gáz halmazállapotú komponensek (kéndioxid, nitrogénoxid, formaldehid, benz(a)pirén) tekintetében az 1-es, a szilárd halmazállapotú komponensek (üledő por, szállópor) tekintetében a 2-es minőségi osztályba sorolható. Jelentősebb légszennyezések egyrészt a közlekedésből eredő szálló por következtében jelentkeznek, különösképpen a 6-os, az 56-os, a 63-as és 65-ös utak által érintett

településeken. Emellett a fűtési szezonban fordulnak elő számottevő szennyezések azokon a településeken, ahol a vezetékes gáz kiépítése még nem történt meg; illetve egyre nagyobb gondot jelent a pollenszennyezettség is.

Zaj és rezgés elleni védelem

A zaj okozta terheléseket legnagyobb mértékben a közlekedés határozza meg, az ipari eredetű terhelés a megyére nem jellemző. A nagy átmenő forgalom okozta problémák a jelentősebb főutak mentén fordulnak elő, mely zajterhelést a forgalomelterelésekkel, illetve elkerülő utak építésével lehet csökkenteni. Ily módon került csökkentésre a Szekszárdon áthaladó jelentős mennyiségű forgalom is az M6-os autópálya kiépítésével és az elkerülő út megépítésével. A tanulmány javaslata szerint a jövőben a nagyobb zajterheléssel járó ipari létesítményeket kizárólag ipari parkokba, vagy ipari övezetekbe indokolt telepíteni.

Felszíni vizek védelme

A megye felszíni vizeinek állapota összességében jó minőségű. Első osztályú víz jellemzően csak a Duna Paks alatti szakaszán fordul elő az év nagy részében. Mérések alapján a Paksi Atomerőmű nem gyakorol káros hatást a vízminőségre. A Duna többi szakasza jellemzően a III.-as illetve a IV.-es vízminőségi osztályba sorolható. Az Alsó-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság havonta végez méréseket, ahol vizsgálja a Duna biológiai állapotát és az algásodottság mértékét, azonban az adatok jelenős mértékben függenek a vízállástól, mivel az alacsonyabb vízállás mellett a szennyezettség is jelentősebb. A Kapos a Koppány, a Nádor csatorna, a Sió vízminősége az elmúlt tíz évben folyamatosan javult, mely az egyre korszerűbb szennyvíztisztító berendezéseknek, és a hosszú évek óta tartató tudatos vízvédelmi programoknak köszönhető.

Felszín alatti vizek védelme

A térségben a vízbeszerzés általában megfelelő védőréteggel rendelkező rétegvizekből történik, Szekszárdnál és néhány dunamenti községnél a dunai kavicsterasra épített kutak működnek. A vizek egyes komponenseinek magas aránya miatt általában vas és mangántalanítás szükséges a kitermelés után. Emellett előfordul, hogy arzénmentesítésre is szükség van, jellemzően Dunaszentgyörgy környékén. A rétegvizekre a magas ammónia tartalom jellemző. A megyében jelentős hévíz készletek vannak a Dombóvár, Tamási, Szekszárd, Bonyhád települések által lehatárolt térségben. A hévíz források többszintű (turisztikai, mezőgazdasági, távhőellátási) hasznosítása nem jellemző, csupán kisebb fejlesztések történtek a térségben. A hévizek gyógyászati célú hasznosítása szinte minden térségben megkezdődött, de a keresleti oldal megosztásával egymás versenytársaivá kezdenek válni a gyógy- és élményfürdők.

Talaj- és földvédelem

A megye jó termőterületekkel rendelkezik, legnagyobb problémát az erózió okoz, mellyel nagy területek érintettek. Emellett a mezőgazdaságra jellemző monokultúrás szántóföldi növénytermesztés, a túlzott mértékű műtrágyázás és vegyszerezés hosszabb távon jelentős mértékben károsítja a termőföldek állapotát, illetve másodlagosan szennyezheti a felszín alatti vizeket is.

Hulladékgazdálkodás

A megyét érintő hulladékgazdálkodási rendszerek:

Dél-Balaton és Sió-völgye hulladékgazdálkodási projekt

A projekt célja, hogy a térségben a csatlakozott településeken megvalósuljanak a szelektív hulladékgyűjtés és a hulladék újrahasznosítás műszaki és szervezeti feltételei. A projekt keretében három környezetbarát hulladékkezelő telep épült meg, melyből egy Tolna megyében található, s a programhoz emellett 69 db Tolna megyei település társult.

Kapos-menti hulladékgazdálkodási rendszer

A rendszer 118 tagot fog össze, melyből 6 Tolna megye területére esik. A program keretében 28 lerakó rekultivációja történik, mely mellett egy korszerű hulladékkezelő telep is létesül Kaposváron.

Mecsek-Dráva hulladékgazdálkodás projekt

A kiépült komplex hulladékgazdálkodási rendszer három megye 313 településének hulladékkezelését vállalta, melyből 5 település Tolna megyei. A projekt tartalmazza hulladékudvarok (22 db) rendszerének kiépítését, két komplex központ létesítését, és négy átrakó állomás létrehozását, amelyből egy, a kaposzekcsői esik Tolna megye területére.

Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás

169 önkormányzat hulladékgazdálkodási tevékenységét szervezi. tevékenység itt is két fő elemből áll: egyrészt a korábbi hulladéklerakók rekultivációjából, másrészt az EU-s előírásoknak megfelelő új, korszerű hulladékgazdálkodási rendszer megvalósításából. 5 Tolna megyei település rekultivációja valósult meg. A szervezett hulladékkezeléshez Tolna megyéből 9 település csatlakozott.

Paksi térségi hulladékgazdálkodási rendszer

Hét település kezdeményezte egy társulás létrehozását, hogy 2013-tól kezdve a paksi szeméttelap korszerűsítésével, közösen oldják meg a hulladékok elhelyezését és hasznosítását.

A rendszer elemei a paksi szeméttelap korszerűsítése, azaz egy új hulladéklerakó, egy szelektív válogató csarnok és egy komposzttelep építése. Szervesen ehhez a rendszerhez tartozik a Pusztahencse-Földespusztán megépült 1,2 MW teljesítményű biogáz erőmű, amely a biológiailag lebomló hulladékokból állít elő energiát. Az említett létesítmények 2013 tavaszra készültek el, így az új hulladékgazdálkodási rendszer üzembe állt.

Nemzeti Radioaktív-hulladék tároló Bábaapáti

A Paksi Atomerőmű üzemeltetése során keletkező szilárd és folyékony, kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére szolgál a Bábaapátiban építés alatt lévő radioaktív hulladéktároló. A folyékony hulladékok is szilárdításra kerülnek, így a csak szilárd halmazállapotú hulladékot 200 literes acélhordókban helyezik el a telephely központi épületében. A 3.000 db. hordó befogadására alkalmas csarnokban minőségi ellenőrző vizsgálatok és a hulladék előkészítése történik a föld alatti tárolásra. A föld alatti tárolók építése még folyamatban van, a központi épület a telephelyen megépült.

A megyében a veszélyes hulladékok mennyisége évről évre csökken, melynek legfőbb okai a gazdasági szerkezet átalakulása és a fejlődő hulladékgazdálkodás. A legnagyobb mennyiségű veszélyes hulladékot 3 város, Dombóvár, Simontornya és Szekszárd termeli. Jelentős, évek óta tartó problémát jelentettek a Simontornyai Bőrgyár Rt. felhalmozott hulladékai, amelyek ártalmatlanítása folyamatban van. Folyamatosan rekultivációra kerülnek illetve kerültek a nagyobb települések szeméttelpei is s így a potenciális veszélyes hulladék károkozás lehetősége is mérséklődik.

A környezeti állapot egyéb jellemzőinek leírása - terhelhetőség

A Konceptiót megalapozó helyzetértékelés külön fejezetben foglalkozik a táj terhelésének és terhelhetőségének meghatározásával. Tolna megye tájhasználatára alapvetően a mező- és erdőgazdasági használat, termelés jellemző, ám ennek ellenére természetvédelmi, tájképvédelmi, vízgazdálkodási, vízvédelmi és turisztikai szempontból kiemelhetőek olyan tájegységek, tájtípusok, amelyek érzékenysége, terhelhetősége eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználatától.

A megye tájterhelhetőségét az eltérő természeti adottságok az ökológiai természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájtípusokra osztjuk fel:

- Folyómenti táj,
- Dombvidéki - Mezőgazdasági táj,
- Dombvidéki - Erdőgazdasági táj,
- Dombvidéki - Borvidéki táj.

A folyómenti táj sok szempontból való érzékenysége határozza meg a terhelhetőséget, ezért olyan többfunkciós komplex tájgazdálkodás kialakítása fontos, amely a vízgazdálkodás, a természeti adottságokhoz igazodó tájhasználat, a tájképi, természeti értékek védelmének prioritásával biztosítja a Duna-menti települések természeti erőforrásainak fenntartható használatát biztosító környezetkímélő fejlesztését.

Az intenzíven művelt szántóterületek sok esetben alig néhány méterre megközelítik az élővilág és a mikroklíma szempontjából fontos szerepet játszó vízfelületeket, az értékes természetközeli élőhelyeket, amelyek egy része Natura 2000 természet-megőrzési terület. Ezekben a területeken a természetvédelmi érdekeket kell elsődlegesen érvényesíteni a táj

fenntartása során és a településrendezési tervekben szélesebb védősávot kell a tavak mentén szabályozni. A mezőgazdasági táj többi területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni. Biztosítani kell a mezőgazdasági majorok, telephelyek rendeltetésüknek megfelelő használatát és fejlesztési lehetőségét.

Az erdőgazdasági területeken a meglévő vizes élőhelyeken a természetvédelmi érdekeket kell elsősorban érvényesíteni a tájfenntartás során. Az erdőgazdasági táj többi területén a talaj (termőtalaj), a fás növényzet és az élővilág (élőhelyek) védelmének prioritását kell érvényesíteni.

A borvidékekbe tartozó települések közül is több településen már nem lehet szőlőtermesztésről beszélni. Tekintettel arra, hogy a művelt szőlőhegy, szőlőültetvény történeti, esztétikai, településszerkezeti, építészeti, turisztikai szempontból is az egyik leggazdagabb, legvonzóbb tájelem, tudatosan támogatni kell a borvidéki tájra jellemző szőlőhegyi tájelemek fennmaradását és elsősorban a szőlőművelést.

A koncepció megalapozása, illetve a célok kidolgozása során feltárt környezeti konfliktusok elemzése, értékelése, és a környezeti állapot várható alakulása abban az esetben, ha a koncepcióban megfogalmazott javaslatok nem valósulnának meg

A területfejlesztési koncepció helyzetfeltáró munkarésze nem tér ki önálló fejezetként a környezeti konfliktusok ismertetésére, így ezek elemzését a már ismertetett környezeti elemek állapota alapján végeztük el. Legnagyobb problémát az egyes közegek szennyezettsége jelenti, mely további területhasználatokat is korlátoz, illetve az emberi egészségre is sok esetben veszélyt jelent.

A levegő tisztaság tekintetében a szilárd szennyezők, a szálló és az ülepedő por okoz problémát. A vezetékes gáz kiépítése sok településen nem történt meg, így ebből kifolyóan is szennyezések lépnek fel. Emellett a pollenszennyezettség időszakosan veszélyezteti a lakosság egészségi állapotát.

A felszíni vizek szennyezettsége nem jelentős, az utóbbi években a vízminőség javuló értékei jellemzőek.

A felszín alatti vizek tekintetében a magasabb ásványi anyag tartalom okoz problémát, mely miatt sok esetben vas- mangán-, illetve arzénmentesítésre van szükség.

Zajvédelem tekintetében a forgalmasabb, magasabb rendű főutak menték jellemzőek nagyobb mértékű terhelések.

A talajt a monokultúrás mezőgazdasági termelés, a műtrágya használat, és az erózió veszélyezteti.

4.3. A koncepció céljainak megvalósulásával közvetve vagy közvetlenül környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása

A területfejlesztési koncepció alapvető céljai közé tartozik a környezetállapot javítása is. Már az előző fejezetben is említettek szerint a koncepció szintjén a 3 átfogó, a 7 stratégiai, és az ezeken belül kifejtett 49 cél közül egyik sem okozza közvetlenül a környezetminőség romlását, nem állnak ellentétben a fenntarthatósági szempontokkal. Számos prioritás esetében potenciálisan sem kell tartani negatív hatások bekövetkeztétől, melyek például kimondottan a környezeti elemek védelmére fókuszálnak, illetve, mely célok a társadalmi szerkezet átalakításával kapcsolatosak, így ezek jellemzően környezeti következményekkel nem járnak. A fenntarthatóság figyelembe vétele, a környezeti értékek megóvása, a klímaváltozás negatív következményeinek csökkentése több prioritás esetében is megfogalmazódott, azonban vannak olyan célterületek - jellemzően a gazdaságfejlesztésre irányuló elképzelések - melyek a későbbi tervezési folyamatokban magukban hordozhatják a környezetkárosítás bekövetkeztének lehetőségét is.

A természeti erőforrások igénybevételét vagy környezetterhelést kiváltó tényezők

A megye természeti erőforrásainak és épített környezetének szélesebb körű megismertetéséről, potenciáljának javításáról és tematikus összekapcsolásáról szóló cél (1.1.3.), illetve a vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítésére és vonzó vidéki élettér megteremtésére vonatkozó célterületek (1.3.1., 1.3.2.) kapcsolódnak részletesebben a környezet témaköréhez, a környezeti elemek használatához. A használat változása az elemek állapotában is általában valamilyen irányú változást eredményez, mely optimális esetben pozitív, az elemek megóvását, az erőforrások hasznosulásának fejlesztését jelenti, azonban a túlzott igénybevétel és a nem megfelelő módszerek alkalmazása környezetkárosító tevékenységgel párosulhat.

A turizmusfejlesztést is magában foglaló prioritások (1.1.3.), különösen az országos jelentőségű védett természeti területek látogathatóságának fejlesztése (1.1.3.2) is potenciális konfliktusforrást jelent. Ügyelni kell a védettséget megalapozó értékek megóvására, hogy a megnövekedett látogatóforgalom miatt fellépő esetleges problémák (illegális hulladéklerakás, taposás, gyűjtés, tűzgyűjtés) ne veszélyeztessék őket.

Az egyik leglényegesebb potenciális környezetterhelés a közlekedésfejlesztést érinti. A térség integrálásának és a belső térszerkezet fejlesztésének alapfeltétele a műszaki infrastruktúra hálózat fejlesztése. A koncepció 1.3.1.3. prioritása fogalmazza meg a közúti, vízi és vasúti közlekedés javítását. Továbbá a közlekedéshez kapcsolódik közvetetten a helyi és térségi logisztikai központok építése is (1.1.1.5., 1.1.1.6.), mely várhatóan nagyobb forgalmat vonz. Az infrastruktúra hálózat kiépítése, fejlesztése, és az abból eredő megnövekedett forgalom számos esetben környezeti konfliktus forrása lehet. Fokozottan kell ügyelni arra, hogy a tervezett fejlesztésekhez elkészüljenek a jogszabály szerinti környezeti hatásvizsgálatok, Natura 2000 hatástanulmányok.

A mezőgazdasági művelés a talajra, a vizekre és az élővilágra gyakorolt hatásai révén kapcsolódik a környezeti elemekhez. A koncepciónak nem képezi témakörét önállóan a mezőgazdasági kapacitások növelése, mivel a gazdaságfejlesztési elképzelésekben a feldolgozóipari kapacitások fejlesztései élveznek elsőbbséget és kiemelt prioritást. A 1.1.2.3. cél részeként jelenik meg a takarmány-előállítás fejlesztése, a szántóföldi növénytermesztés mellett a magasabb élőlétszám igényű zöldség- és gyümölcsstermesztés, gyógynövénytermesztés, biotermékek előállításának és egyéb kertészeti tevékenységek arányának növelése. Hazánkban jellemző probléma a földek kimerítése, az agrokemikáliák túlzott használata, az eróziót okozó művelési rendszerek folytatása, illetve az élővilágot, élőhelyeket figyelmen kívül hagyó intenzív művelés. A koncepcióban megfogalmazott célok megfelelnek a fenntarthatóság követelményeinek, azonban a termőföld mennyiségi és minőségi védelmét a továbbiakban is szankcionálni kell a gazdák felé az alacsonyabb rendű tervezési folyamatokban.

Az 1.1.2.9. cél tartalmazza a szén- és kőbányászat újraélesztését Nagymányok és Váralja térségében, azonban a fenntarthatóság figyelembevétele külön megemlítésre kerül. Ez nagyon fontos, mivel a bányászati tevékenység majd az összes környezeti elem állapotára hatást gyakorol. Megváltoztatja az eredeti terepfelszínt, a talajadottságokat, a felszíni- és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi paramétereit, illetve ezek szennyeződését okozhatja, mely mellett a meglévő vegetáció eltávolításra kerül, az állatok elpusztulnak vagy elvándorolnak, és a tájkép esztétikai értéke nagymértékben csökken. Tehát a fenntarthatósági szempontok szem előtt tartása mellett is környezetterhelés következik be, azonban a terhelés mértéke csökkenthető, illetve a fellépő tájhasználati konfliktusok mérsékelhetőségét és reverzibilitását meghatározza. Jelen esetben kedvező, hogy már bányászati múlttal rendelkező térségről van szó, így ha a bányászati tevékenység nem érint új területeket, akkor a jelenlegi állapothoz képest a környezetállapot változás nem lesz számottevő. Ennek ellenére már a kitermelés megkezdése előtt lényeges a rehabilitáció megtervezése, beleértve a helyreállítást, és az utóhasznosítási mód meghatározását is.

Közvetett módon környezeti következménnyel járó társadalmi, gazdasági folyamatokat kiváltó tényezők

Különösen a 1.1., "A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése" célkitűzés hordozhatja magában a környezetkárosítás bekövetkeztének lehetőségét is. A túlzott, egyoldalú gazdasági növekedésre koncentrálás jelenthet potenciális veszélyforrást. A közelmúlt tapasztalatai is bizonyítják, hogy gondos tervezés, engedélyezés és monitoring rendszer szükséges a környezetkárosítás elkerüléséhez. Ezért a gazdasági beruházásoknál, az iparfejlesztéseknél fokozottan ügyelni kell a környezetvédelmi követelmények érvényesítésére.

4.4. A koncepció céljainak megvalósulása esetén várható, a környezetet érő hatások, következmények előrejelzése

A Konceptió céljai olyan szemléletmóddal és olyan célzattal kerültek megfogalmazásra, hogy azok semmiképpen nem idéznek elő tartós, tendenciózus negatív változást a megye környezetállapotában.

Jól azonosítható környezet igénybevétel illetve hatások

Környezeti elemek

Egyetlen koncepcionális cél sem jár kedvezőtlen hatással a környezeti elemekre. A célokat későbbiekben kibontó területfejlesztési programok során konkretizálódó intézkedések tartalmának meghatározása során kell tekintettel lenni a környezeti elemek károsodását kizáró vagy minimalizáló megoldások alkalmazására.

Környezeti elemek rendszerei, folyamatai, szerkezete (különös tekintettel a tájra, településre, klímára, természeti rendszerre, biodiverzitásra)

A Konceptió céljai értelemszerűen egy élehető és társadalmi, gazdasági értelemben versenyképes, fejlődő megye jövőképeinek szolgálatában állnak. A koncepcionális célok még nem abban a mélységben és részletettségben kerültek megfogalmazásra (ez nem is feladata egy megyei területfejlesztési koncepciónak), amely alapján az egyes környezeti elemekre illetve környezeti rendszerekre gyakorolt pontos hatás előrejelezhető lenne. A célokat kibontó programok, illetve a területi, települési szintű rendezési tervezés során lesznek megismerhetők az egyes elemek környezeti elemekre gyakorolt hatásai.

Natura 2000 területek

A célokban foglaltak konkrét megvalósulását szolgáló terület- és településrendezési tervek készítése során lesz eldönthető. Mindenesetre nem támogatható olyan célkitűzés már a Konceptió szintjén sem, amely a Natura2000 területek rendeltetésével nem összeegyeztethető hatásokat okozna.

Emberek egészségi állapota, társadalmi, gazdasági helyzete (különös tekintettel az életminőségre, kulturális örökségre, területhasználatra)

A Konceptió céljai egyértelműen és alapvetően a megye gazdasági és társadalmi fejlődését, az emberek jólétét szolgálják.

Közvetett módon hatást kiváltó tényezők

A területfejlesztési koncepció hatásai rendkívül szerteágazóak. A közvetett hatások maradéktalan számbavétele teljes körűen nem is lehetséges. Az e helyütt alkalmazott elemzési-értékelési módszertan arra a VÁTI által korábban javasolt megközelítésre épít, hogy területfejlesztési koncepciók stratégiai szintjét (céljait, prioritásait) egy fenntarthatósági értékrendhez viszonyítsuk, egy környezeti teljesítményértékelési sémában vizsgáljuk. A vizsgálathoz az első fejezetet követően felvázolt speciális **térségi fenntarthatósági értékrenddel** vetjük össze a fejlesztési koncepció célkitűzéseit. A célrendszer és a

fenntarthatósági értékrend kapcsolatát egy ún. térségi (megyei) fenntarthatósági mátrix segítségével értékeljük. A VÁTI szakemberei által javasolt értékelési mátrix egyik tengelyén a fejlesztési koncepció stratégiai céljait, másik tengelyén a térségi (megyei) fenntarthatóság alapelveit tüntettük fel. A fejlesztési elképzelések egyértelmű pozitív hatásait, illetve kapcsolatát a fenntarthatósági alapelvekkel zöld színű 3-sal reprezentáltuk. Piros színt és 1-es számot kaptak azok a kapcsolatok ahol, esetlegesen negatív következményekkel, hatásokkal is lehet számolni. Narancssárga színnel és 2-sel a bizonytalan, potenciális lehetőségeket, de veszélyeket is magába foglaló kapcsolatokat jeleztük. Ahol nem került semmi az értékelési mátrixba ott nem vagy nehezen értelmezhető kapcsolat áll fenn a tényezők között.

Az alábbi táblázatot követően a tartalmi követelményekben előírt témakörök áttekintése is megtörténik.

		Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködése k létrehozásával iparáganként, termékpályánként	Piacépes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása	Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése
TÉRSÉGI AUTONÓMIÁRA VALÓ TÖREKVÉS	A térség erőforrásainak fenntartható hasznosítása	2	2	3	1	1	2	3
	Stabil és kiegyensúlyozott külső erőforrás felhasználás	2	2	2	1	1	2	3
	A társadalmi-gazdasági tevékenységek által gerjesztett folyamatok és áramok minél tartósabban a megyén belül tartása	3	3	3	3	3	3	3
MÁS TÉRSÉGEK IRÁNTI FELELŐSÉGVÁL	Autonóm közösségi döntéshozatal	1	1	1	1	1	1	1
	Problémák helyben való kezelése	3	3	3	3	3	3	3

LALAS	Más térségek közösségi döntési kompetenciái csorbításának elkerülése	1	1	1	1	1	1	1	1
	Anyagáramok ciklusainak megőrn belül való zárása								
	A társadalom megújuló képességének térségi biztosítása	1	1	3	1	3	1	1	2
	Kulturális és tudományos innováció feltételeinek biztosítása	3	1	1	1	2	1	1	1
	A környezeti elemek megújuló képességeinek biztosítása	1	1	3	1	1	1	2	3
MEGYE MEGÚJULÓ KÉPESSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA	Zöldmezős fejlesztések helyett barnamezős területhasználat	1	1	3	1	1	1	1	1
	Közkincsek, közérdekű létesítmények, rendezvények hozzáférhetősége	1	1	3	1	1	2	1	3
FENNTARTHATÓ TERHASZNÁLAT	Adminisztratív és gazdasági tevékeny ségek értékmegőrzést szolgáló térszervezése	3	3	1	1	1	1	3	3

	1	1	3	1	2	2	3
A társadalom közelebb hozása a helyi környezetéhez	1	1	3	1	2	2	3
Az utazási idő csökkentése és kulturált hasznosítása	1	1	1	1	1	3	3
Az áruszállítás károsásának mérséklése	1	1	1	1	1	1	1

4. táblázat Fenntarthatósági teljesítmény értékelő mátrix

Közvetett hatások új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére

A Konceptióban lerögzített célok alapvetően nem járhatnak és nem is járnak olyan hatásokkal ami jelentős környezetminőség romlást eredményezne. Közvetett módon azonban egyes célok elérése okozhat környezeti konfliktusokat. Ezekkel elsősorban a gazdaságfejlesztéssel, közlekedésfejlesztéssel összefüggő javaslatok, a logisztikai központok létesítését, az ipari övezetek fejlesztését, valamint a bányászati tevékenység újraindítását célzó javaslat esetében kell számolni.

Közvetett hatások környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására

A Konceptió 2. és 3. számú átfogó célja pontosan a társadalmi megújulás illetve a vidékies térségek megújítására helyezi a hangsúlyt. Előbbi cél a szemléletformálás hangsúlyozásán, utóbbi cél a környezetbarát gazdálkodási technológiák, a biogazdálkodás és a fenntartható helyi termelés és feldolgozás előtérbe helyezésén keresztül teljesíti ki a környezettudatos, környezetbarát magatartás és életmód Tolna megyei erősítését. Leszögezhető, hogy a Konceptió közvetett módon sem hat negatívan a környezettudatos értékrendre.

Közvetett hatások a helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására

Effajta hatással lényegében nem kell számolni a Konceptió megvalósulása nyomán. Nem irányoz elő az optimálistól eltérő térszerkezeti fejlesztést, sőt a fejlesztések térségileg összehangolt megvalósítására törekszik. A megyei területfelhasználás jelentős megváltozásával nem kell számolni. A javasolt változtatások pont a hagyományok, az adottságok és a hiányosságok messzemenő figyelembe vétele mellett hatnak a területfelhasználás alakulására.

Közvetett hatások olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak

A Konceptió kifejezetten törekszik a meglévő természetesi hagyományok megtartására és fejlesztésére (szőlőtermesztés, borászat, élelmiszertermelés), és a táj eltartóképességét még jobban figyelembe vevő új, környezetkímélő, ugyanakkor nyereséget termelő gazdálkodási módok meghonosítására.

Közvetett hatások a természeti erőforrások megújulásának korlátozására

A megye fontos természeti erőforrása a termőföld. Ennek megőrzését, védelmét a Konceptió több ponton is előírja (erózió elleni védelem, vegyszerhasználat mérséklése, környezetkímélő gazdálkodási módok). Kifejezett hangsúlyt helyez a dokumentum a megye megújuló energiapotenciáljának hasznosítására. Ehelyütt kell megemlíteni azt is, hogy a célok között szerepel a megye területén található szénvagyon újbóli hasznosításának gondolata.

Közvetett hatások a nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására

Nem tartalmaz a jelenleginél intenzívebb természeti erőforrás hasznosítást a célrendszer, egy kivétellel. A fent említett szénkészletek kitermelésének előirányozása kétségkívül a helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatának minősül.

4.5. A környezeti következmények alapján a koncepció értékelése

A Koncepció - fenti fejezetekben bemutatott - közvetlen illetve közvetett környezeti hatásai alapján kijelenthető, hogy a célok megvalósulása során alapvető és lényeges kedvezőtlen változások bekövetkezésére, számottevő negatív hatásokra nem kell számítani.

A 1.1. A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése átfogó cél és a kapcsolódó 3 stratégiai célkitűzés, valamint ezek rész céljai - a célkitűzés gazdaságfejlesztési jellegéből következően - járhatnak negatív környezeti következményekkel.

A 1.2. Társadalmi megújulás átfogó cél és az ahhoz tartozó 2 stratégiai cél gyakorlatilag sem közvetlen sem közvetett módon nem járul hozzá a környezeti elemek és környezeti rendszerek rossz irányba történő megváltozásához.

A 1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életter megteremtése átfogó célhoz tartozó stratégiai és további célok hatása a környezeti elemekre megmutatkozik, de esetükben negatív következményekkel - megyei szinten - alapvetően nem kell számolni.

Összefoglalóan Tolna megye területfejlesztési koncepciójának célrendszere a fenntarthatósági értékrendet megfelelően érvényesíti. A célok megvalósulása összhangban van a fenntartható fejlődés elvárható kritériumaival.

A környezeti elemekre gyakorolt hatások tekintetében a három átfogó célkitűzés közül kettő - és az ezeket kibontó 4 stratégiai cél és a számos rész cél - nem eredményez negatív állapotváltozást. A megye gazdaságának erősítését kitűző átfogó cél és annak bizonyos rész céljai - a szén- és kőbányászat újraélesztése, iparfejlesztés, logisztikai központok fejlesztése, stb. - esetében számolni kell negatív környezeti hatásokkal. Ezek mérséklése érdekében környezetvédelmi célok beépítése illetve a hatásokat mérséklő intézkedések meghatározása szükséges.

5. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSULÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE A KONCEPCIÓBAN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, TOVÁBBI SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEK

5.1. A Konceptióban szereplő környezeti intézkedések értékelése

Tolna megye területfejlesztési koncepciója - jelenlegi változatában - nem tartalmaz a célok megvalósulása nyomán esetlegesen fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó intézkedéseket. Ennek magyarázata vélhetőleg az, hogy a koncepció alapvetően nem tűzött ki olyan stratégiai célokat, ami a környezetre döntően káros hatásokkal járna. Ugyanakkor a stratégiai célok tartalmát kibontó célkitűzések között megfogalmazásra kerülnek olyan részcélok, amelyek környezetre gyakorolt akár káros hatásával is számolni kell.

Fentiekre tekintettel javasolt azon célkitűzések esetében, amelyek - amellet, hogy gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési szempontból kétségkívül a megye érdekeit szolgálják - káros környezeti hatásokkal is járnak, a cél kifejtését követően a környezeti szempontú ellentételezésre és a hatások mérséklésének szükségességére vonatkozó javaslatokat rögzíteni. Az **intézkedések megfogalmazása legalább az alábbi koncepcionális célok esetében javasolt:**

- 1.1.1.5. - A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségenként
- 1.1.1.6. - A helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban
- 1.1.2.4. - A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése
- 1.1.2.5. - A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban
- 1.1.2.9. - A szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével

5.2. Javaslat szükséges környezeti szempontú intézkedésekre

Időbeliség, trendek meghatározása

A területfejlesztési koncepciót megalapozó helyzetértékelés környezeti fejezetei nem tartalmaznak időbeni adatsorokat, változási tendenciákat bemutató grafikonokat, adatsorokat, jövőbeni trendekre vonatkozó megállapításokat. A statikus szemléletmód miatt a környezetváltozási folyamatok, trendek nehezen becsülhetők. A Tolna megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási szerve által a környezeti értékelés egyeztetési eljárása során adott véleményébe foglalt - környezeti állapotra vonatkozó - adatok,

információk beépítése javasolt a területfejlesztési koncepció helyzetértékelő fejezeteibe. Ugyancsak javasoljuk a Pécsi Bányakapitányság észrevételében a bányanyitásokkal kapcsolatban közölt új információk beépítését a koncepciót megalapozó helyzetértékelésbe.

Fejlesztési irányok számszerűsítése

A területfejlesztési koncepció 3 átfogó célja, 7 stratégiai célja és számos, ezeket kibontó célja általános fejlesztési irányokat, elveket, illetve konkrét beavatkozásokat, feladatokat jelöl meg, azonban minden esetben számszerűsítések nélkül. A fejlesztési célok megfogalmazásához javasolt a fejlesztéseket területileg azonosítani és számszerűsíteni. A területi azonosítás a térképmelléleteken többé-kevésbé megtörténik, azonban a számszerűsítés (pl. indikátorok) hiányzik. Célszerű lenne a célok között súlyozást és/vagy sorrendet felállítani (melyik fejlesztési elképzelésnek van nagyobb prioritása). A jövőben is valószínűleg csak korlátozottan fognak rendelkezésre állni a fejlesztési források és környezeti szempontból azoknak kell nagyobb prioritást kapniuk, amelyeknek környezeti hozadéka nagyobb. Az idősoros elemzések pótlása elősegítené a - koncepcióból jelenleg hiányzó - monitorozási javaslatok megalapozását is.

Agrár-környezetgazdálkodás

Az agrár-környezetgazdálkodás témaköre nem jelenik közvetlenül a vidékfejlesztési prioritások között. Ez azért is indokolt lenne, mivel Tolna megyében a mezőgazdálkodás feltétele és ennek megfelelően hagyományai egyaránt jók, és a 3. átfogó célkitűzés is nagyban épít a vidéki térségek megújítása keretében a mezőgazdaság és az arra építhető élelmiszerfeldolgozásban rejlő lehetőségekre. A Nemzeti Vidékstratégiára alapozott vidékfejlesztésnek, agrár-környezetgazdálkodásnak a vidéki térségek megőrzésében játszott szerepe miatt érdemes lenne nagyobb teret szentelni a koncepcióban.

Természetvédelmi fejlesztések

Tolna megye természeti értékekben gazdag, de a természetvédelmi fejlesztések nem jelennek meg önálló elemként (pl. a Natura 2000 területek csupán 1 mondat erejéig szerepelnek, miközben a vidékies térségek megújítása, a mezőgazdálkodás új irányainak meghonosítása kapcsán várhatóan konfliktusokra is fel kell készülni) a fejlesztési koncepcióban. Hiányosság, hogy a természetvédelemre alapozott „lágy” turizmus, az ezekhez kapcsolódó fejlesztések, pont csak az országos jelentőségű védett természeti területek vonatkozásában jelennek meg. Javasolt a természetvédelmi területeket közvetlenül vagy közvetve érintő egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos problémák (pl. közlekedésfejlesztés, turizmusfejlesztés, bányászat, mezőgazdálkodás, stb.) és a kezelésükre adott megnyugtató válaszok megjelenítése a koncepcióban.

Natúrparkok

Érdemes lenne a natúrparkok kialakításának, megvalósíthatóságának is külön célkitűzést vagy fejezetet szentelni. A natúrparkok olyan természetvédelmi „keretbe” illesztett területfejlesztési lehetőségek, amelyek a helyi gazdaságra, az alulról jövő kezdeményezésre és a vidék megújítására épülnek, ezért mindenképpen összhangban vannak a területfejlesztési koncepció alapvető céljaival.

Tájterhelhetőség, tájrehabilitáció

A Konceptió helyzetfeltáró anyaga részletesen elemzi a Tolna megyei táj jellemzőit és az egyes tájtypusok terheltségét illetve terhelhetőségét. A helyzetértékelő fejezet számos értékes célkitűzést is megfogalmaz a tájterhelhetőség szempontjaira vonatkozóan, amelyek sajnálatos módon a Konceptió céljai között egyáltalán nem jelennek meg. Javasolt a - nem védett - táj megőrzését, védelmét szolgáló célok beépítése a Konceptió céljai közé, esetleg kiegészítésük továbbiakkal specifikusan az egyes tájkarakter típusokra vonatkozóan. Ugyancsak nem foglalkozik a dokumentum a megye területén lévő tájsebek (felszíni bánya, anyagnyerőhely, felhagyott ipari vagy katonai terület) felszámolásának kérdésével.

A bányászat újraindításának problémája

A területfejlesztési konceptió gazdaságfejlesztést magába foglaló átfogó céljának részeként jelenik meg a szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében. A cél megfogalmazása említi ugyan a környezeti fenntarthatóság figyelembevételének fontosságát, de konkrétumot nem határoz meg. Szükséges a bányászat újraindításának környezeti hatásait megvizsgálni és az egész lehetőséget alátámasztani környezet-, természet- és tájvédelmi szempontból, hogy a környezeti érdekek sérülnek-e és ha igen, ez ellentételezhető-e és a várt pozitív gazdasági hatás az okozott környezeti károk mértékével milyen relációban áll. A megyeében található ásványkincsek kitermelését megelőzően készüljön fenntarthatósági elemzés, amely az szén- és kővagyon hasznosításának fenntarthatóságát alapozza meg, gazdaságossági és környezeti kritériumok meghatározásával.

Gazdaságfejlesztési célok környezeti vonatkozásai

Az 1.1.1. 1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként és az 1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőripar) célok vonatkozásában javasolt megvizsgálni és kifejteni, milyen intézkedések tervezettek a természetkárosító hatások megakadályozására illetve mérséklésére, és hogyan érvényesül a természeti erőforrások fenntartható használata. Javasolt továbbá támogatási kritériumokat meghatározni a fejleszteni kívánt iparágak környezetkímélő fejlesztésének ösztönzésére. A munkahelyteremtés során javasolt a környezetvédelmi iparban, a megújuló energiahasznosításban létrejövő és általában a „zöld munkahelyek” előnyben részesítésére kedvező támogatási feltételeket biztosítani. A nagy helyigényű logisztikai és ipari fejlesztések ne járhassanak a jó minőségű termőföldek igénybevételével.

Feldolgozóipar, élelmiszergazdaság

A konceptió nagy hangsúlyt helyez a vidéki térségek megújításának részeként az ökológikus gondolkodás és szemléletmód, illetve természeti technológiák meghonosításának, és részaránya növelésére. Továbbá a mezőgazdasági termékekre helyben ráépülő feldolgozás támogatására. Ezen célok esetében javasolt az élelmiszeripari feldolgozó-kapacitások környezeti teljesítményének mérése és folyamatos nyomon követése

Vízi, vízparti fejlesztések, víztakarékosság

A Konceptió céljai között szerepel a „Sió turisztikai hasznosítása”, a „Duna-menti rekreációs térség kialakítása” és a „Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése” mint fejlesztési cél. E fejlesztések megvalósítása során a vizek védelme elsődlegességét biztosítani szükséges. Ennek érdekében meg kell határozni a környezetkímélő vízi infrastruktúrafejlesztés és vízpart használat alapelveit, amelyek biztosítják a megye folyóvizeinek fenntartható hasznosítását. A termál- és gyógyvizekre épülő előirányzott fejlesztések során a felszín alatti vízkincs minőségének és mennyiségének megőrzését és fenntartható kiaknázását biztosító feltételek kidolgozása szükséges. Mind az ipari, gazdasági fejlesztések kritériumául kell szabni, mind a lakossági szemléletformálásba hangsúlyosan be kell építeni a vízzel való takarékoskodás alapelvét.

Területfejlesztés-területrendezés összehangolása

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, a fejlesztési és a területrendezési vonatkozású stratégiai területi tervezés szorosabb összekapcsolását annak érdekében, hogy az egyes területrendszerek (területegységek) céljait a területfejlesztési és a területhasználat-szabályozási eszközök egymással szinergiát eredményezve szolgálják. Jelen területfejlesztési konceptió ilyen szempontból akkor éri el maradéktalanul célját, ha céljai be tudnak épülni a megyei területrendezési tervbe is - bár tudvalevő, ennek legfőbb akadálya éppen a jelenlegi jogszabályi kötöttségekben keresendő.

6. JAVASLAT A MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVEKBEN FIGYELEMBE VEENDŐ KÖRNYEZETI SZEMPONTOKRA, INTÉZKEDÉSEKRE

A megyei területfejlesztési koncepció érvényesülése amellet, hogy céljai közvetlenül is megállják a helyüket és a megye fejlesztésének sarokpontjait képezik, a megyei területfejlesztési programokon keresztül, valamint a megyei területrendezési terv módosításán és a településrendezési tervek révén érvényesül.

A területfejlesztési koncepció 3 átfogó és 7 stratégiai céljának és ezek részletes célkitűzéseinek, valamint a későbbiekben erre épülő fejlesztési programoknak meg kell jelennie a különböző megyei, térségi fejlesztési, tervezési dokumentumokban (megyei fejlesztési koncepciók /turizmus, környezetvédelem, közlekedésfejlesztés, stb./, megyei területrendezési terv, településrendezési eszközök és stratégiák, tervek, LEADER programok, a kistérségekhez, mikrotérségekhez, járásokhoz kapcsolódó jelenleg még nem látható programok). A területfejlesztési koncepció jelenleg fő „csapásirányokat”, fejlesztési területeket jelöl meg, amelynek részletesebb kifejtése a programozás szintjén jelenik meg.

A megyei területfejlesztési koncepció által befolyásolt területi és ágazati tervekben, koncepciókban érvényesítendő szempontok:

- A fenntarthatósági kritériumoknak megfelelő fejlesztések támogatásának elsődlegessége a megye gazdaságfejlesztési célterületein.
- A zöldgazdaság, a környezetipar és a megújuló energiahasznosítás kiemelt támogatása szabályozási és pályázati eszközökkel.
- A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése, a lakosság és a mezőgazdaság felkészítése a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra.
- A védett természeti területek megőrzése, fenntartásuk, a körültekintő turisztikai hasznosítás biztosítása.
- A természetvédelmi oltalom alatt nem álló nem védett táj védelmét biztosító szabályozási előírások a területrendezési és a településrendezési tervekben.
- A jó minőségű termőföldek kiterjedése a megyében nem csökkenhet.
- Az erdővel borított és a biológiailag aktív felületek növelése megyei és települési szinten.
- A településeken élők életminőségének javítását elősegítő zöldterület fejlesztések prioritása.
- A felszíni vizek minőségének javítása (Sió, Duna, Sárvíz, állóvizek), a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi megőrzése, különösen a Dombóvár-Gunarasfürdő és Tamási illetve Dunaföldvár és a tervezett paksi fejlesztések során.
- Az ivóvízbiztonság és ellátás 100 százalékoságának elérése, ezzel paralel a közműolló zárása.
- A víztakarékos megoldások előnyben részesítése mind a lakossági mind a gazdasági vízigények esetén.

- A termál- és gyógyvizekre épülő előirányzott fejlesztések során a felszín alatti vízkinccs minőségének és mennyiségének megőrzését és fenntartható kiaknázását biztosító feltételek kidolgozása szükséges.
- Környezetbarát közlekedési módok támogatása, a közlekedés racionalizálása a megye aprófalvas csökkenő népességű vidékies térségeiben.
- A katasztrófák csökkentésére vonatkozó irányelveket a megye területén megvalósuló fejlesztések és meglévő állapotok esetében érvényesíteni szükséges.

7. A KONCEPCIÓBAN SZEREPLŐ MONITOROZÁSI JAVASLATOK ÉRTÉKELÉSE

A megyei területfejlesztési koncepció nem tartalmaz az annak megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan monitorozási javaslatokat.

Egy területfejlesztési koncepció céljainak megvalósulása csak jóval kevésbé direkt módon képes hatni a környezeti elemekre, így a koncepció céljai és a várható környezeti hatások szignifikanciája is kisebb mértékű, mint pl. egy területrendezési vagy településrendezési terv esetében. A koncepció környezeti hatásai is sokkal inkább kifejezésre jutnak és érvényesülhetnek majd a megyei területfejlesztési program elemein keresztül.

8. ÖSSZEFOGLALÁS

Az összefoglalás a Környezeti Vizsgálat legfontosabb megállapításait tartalmazza.

A megyei területfejlesztési koncepció környezeti teljesítményének értékeléséhez - megfelelően a 2/2005. (I.11.) Korm. rend. 4. sz. mellékletében rögzítetteknek is - olyan elemzési-értékelési módszertant alkalmaztunk, amely feltárta, hogy a megyei területfejlesztési koncepciónak milyen közvetlen vagy közvetett kihatása lehet a környezetre, milyen környezeti hatások várhatók, illetve a hatások következtében, milyen természetűek és kiterjedésűek a várható hatások. A Koncepció céljait és prioritásait egy fenntarthatósági értékrendhez is viszonyítottuk. A VÁTI által javasolt fenntarthatósági értékrend négy alappillére:

- A.) törekvés a térségi autonómiára
- B.) más térségek iránti felelősségvállalás
- C.) a térség megújuló képességének biztosítása
- D.) fenntartható térhasználat

Tolna megyei területfejlesztési koncepciója 3 átfogó célt rögzít, amelyeket 7 stratégiai cél alapoz meg. A koncepció tartalma részleteiben ennek a célrendszernek a kifejtését tartalmazza. Az átfogó és a stratégiai célok tartalmuknál fogva eltérő súllyal foglalkoznak a környezeti elemekkel, környezeti hatásokkal, fenntarthatósági kérdésekkel. Az 1.1.3. sorszámú, „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása” stratégiai cél kapcsolódik közvetlenül és részletesebben a környezeti fenntarthatóság témaköréhez. Közvetett módon a Társadalmi megújulás és a Vidéki térségek megújítását rögzítő átfogó célokhoz tartozó stratégiai célok mindegyike tartalmaz környezeti vonatkozású elemeket.

A területfejlesztési koncepció célkitűzései környezeti szempontból illeszkednek a Nemzeti Fejlesztés 2020 program célkitűzéseivel illetve ezen keresztül a Nemzeti Vidékstratégia 2020 tervhez, az Energiastratégiához, a vidékfejlesztési feladatokat magában foglaló Darányi Ignác Tervhez, az egészségügy fejlesztésének alapját képező Semmelweis Tervhez, a közigazgatás megújításának alapját képező Magyar Tervhez, a Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz, a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiához. A Nemzeti Vidékstratégia kapcsán tovább lehetne bővíteni a fejlesztési koncepciót a védett és érzékeny természeti területek gazdálkodási programjaival (MTÉT, Natura 2000), „Kert-Magyarország” kertészeti programmal, Génmegőrzés, biológiai alapok fejlesztése programmal, nemzeti erdőprogrammal. A vidékfejlesztést és a természetvédelmet összekapcsoló natúrpark hálózat kialakítási lehetősége is megjelenhetne a területfejlesztési koncepcióban.

A koncepcióban meghatározott fejlesztési elképzelések elmaradása esetében tovább folytatódnak a meglévő trendek, változási tendenciák. A megye gazdasági potenciálja növekedésének elmaradása a környezet szempontjából ambivalens eredménnyel járhat. Az új beruházások (kereskedelmi, ipari, közlekedési) létesítmények esetében szükségszerűen tovább fokozódik a környezet terhelése, ezért elmaradásuk még pozitívan is hathat a környezeti

állapotra. A beruházások elmaradása a másik oldalról azt is jelenti, hogy a mostani negatív trendek, tendenciák tovább folytatódnak (pl. népességfogyás, migráció, települési környezet leromlása stb.)

A stratégiai erőforrások megőrzése és az utódgenerációk számára történő átadása a fenntarthatóság alapja. Feltétlenül pozitív, hogy a területfejlesztési koncepció az 1.1.3 stratégiai cél keretében külön prioritásként fogalmazza meg a „Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések”-et. A fejezet meghatározza azokat a legfontosabb teendőket, amelyek a környezeti elemek állapotának megőrzése illetve javítása érdekében, valamint a fenntarthatósági szempontok érvényesítése érdekében feltétlenül szükségesek. A stratégiai erőforrások mértéktelen kiaknázása, vagy elszennyezése már rövid távon is a térség versenyképességének csökkenéséhez vezet. Ezek területi vonatkozásait - a fontosabb javasolt beavatkozási helyszíneket - is lehatárolja. Tolna megyében az ivóvízminőségi, a csatornázási, a levegőminőségi, zajcsökkentési és termőföldvédelmi feladatokon túl kiemelkedő természeti és táji értékek megőrzése, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása. Turisztikai és fenntarthatósági szempontból különösen fontos a természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése, a biológiai és táji sokszínűség fenntartása, valamint a táji örökség megőrzése és a Natura2000 területek megőrzésének biztosítása. A felszíni és felszínalatti vizek, ásványkincsek, a termőföld, a jó környezetállapot jelent még további olyan erőforrást, amelynek hosszútávú használatát veszélyeztetné a fenntarthatóság elvének elvetése.

A területfejlesztési koncepció egyik alapvető célja, hogy hozzájáruljon a környezetállapot javulásához. A 3 átfogó célból és 7 stratégiai célból felépülő célrendszer - a megfogalmazott elvek szerint - nem okozza közvetlenül a környezetminőség romlását. A 7 stratégiai cél közül 5 esetben egyáltalán nem kell tartani negatív hatások bekövetkeztétől. A fenntarthatóság elve, a környezeti értékek megóvása, a környezetbiztonság, a klímaváltozás negatív következményeinek csökkentése egyes prioritások esetében megfogalmazódott, de nem minden esetben. Kettő stratégiai fejlesztési célkitűzés ugyanakkor (1.1.1. Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként, illetve a 1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőrpar)) magában hordozhatja a környezetkárosítás bekövetkeztének lehetőségét is.

Készült a
Tolna Megyei Önkormányzat
megbízásából

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója

– TÁRSADALMI, GAZDASÁGI
HATÁSVIZSGÁLAT –

2013. november

PESTTERV

1085. Budapest, Kőfaragó u.9.
Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61
E-mail: pestterv@pestterv.hu
www.pestterv.hu

A Tolna megyei Önkormányzat megbízásából készítette:

PESTTERV

Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.

Műterem: 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9. IV. emelet

Telefon: (+36-1) 2670508, 2677078 Telefax: (+36-1) 2667561

e-mail: pestterv@pestterv.hu;

www.pestterv.hu

**A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI HATÁSVIZSGÁLAT ELKÉSZÍTÉSÉBEN
KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA:**

Károlyi János

területrendező vezető tervező

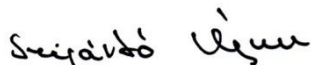
szakképesítés: okl. geográfus,
okl. szociológus,
okl. térinformatikai szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 13-1017
tervezői jogosultság: TR1

Schuchmann Péter

területrendező vezető tervező

szakképesítés: okl. táj- és kertépítész
mérnök, okl. városépítési- városgazdasági
szakmérnök
építész kamarai névjegyzéki szám: 01-5068
tervezői jogosultság: TR1, TK

Szijártó Ágnes

tervező

szakképesítés: tájrendező és kertépítő
mérnök

Ügyvezető igazgató:

Schuchmann Péter

Budapest-Szekszárd, 2013. november

Tartalom

1. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése.....	4
1.1. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata.....	4
1.2. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálathoz felhasznált információk leírása	4
2. A terv ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival	4
2.1. A területfejlesztési koncepció főbb céljai, tartalmának összefoglaló ismertetése	4
2.2. A koncepció összevetése azonos szintű releváns tervekkel, koncepciókkal (Tolna megye területrendezési terve).....	7
2.3. A koncepció rész céljainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása	8
2.4. A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapotnak a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése.....	8
2.5. A tervben javasolt térségi területfelhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a koncepció valószínűleg jelentős befolyással lesz	9
2.6. A koncepció által feltárt társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg.....	9
2.7. A koncepció céljainak megvalósulása esetén a társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása	9
3. A célok hatásainak tételes elemzése azok megvalósulása és meg nem valósulása esetén	10
4. Javaslat társadalmi, gazdasági szempontú intézkedésre	46
4.1. A koncepció érvényesülése során fellépő, a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések.....	46
4.2. Javaslat olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a koncepció által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni	46
5. Összefoglalás	49

1. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése

1.1. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata

A Tolna Megyei Önkormányzat megkezdte Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója kidolgozását. Az ezt megalapozó Helyzetelemzés, Helyzetértékelés 2012. júliusa és novembere között készült el, a Konceptió javaslattevő fázisa 2013. február végére. Ezt követően lezajlott a Konceptió jogszabályban meghatározott módon és körben történő egyeztetési eljárása. A Konceptió egyeztetésével egyidőben megkezdődött a javaslattevő fázis 218/2009. (X.6.) Korm. rend szerinti területi (társadalmi, gazdasági) hatásvizsgálata, valamint a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben előírt környezeti értékelése. A hatásvizsgálat környezeti részét a 2/2005. (I. 11.) Korm. rend. szerinti környezeti értékelés kiváltja, így a jelen hatásvizsgálat csak társadalmi, gazdasági szempontú. Mind a hatásvizsgálat, mind a környezeti értékelés eredményei beépülnek az elfogadásra kerülő megyei területfejlesztési koncepcióba.

1.2. A területi (társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálathoz felhasznált információk leírása

A hatásvizsgálat a Tolna Megyei Önkormányzat által rendelkezésre bocsájtott dokumentáció, háttér tanulmányok, vizsgálatok, munkaközi anyagok, és a nyilvános tanulmányok, jelentések, fejlesztési stratégiák alapján készült. A hatásvizsgálathoz felhasználtuk továbbá a részletes helyzetfeltáró vizsgálatok dokumentációját.

Felhasznált további tanulmányok, programok, stratégiák:

- Tolna Megye Környezetvédelmi Programja, 2000
- Dél-dunántúli Operatív Program, 2007
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia (NFFS), 2007
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS), 2007
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III, 2009-2014), 2008
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK, társadalmisítási változat), 2012
- Nemzeti Vidékstratégia (NVT), 2012

A hatásvizsgálat természeténél, korlátainál fogva nem végez újabb adatgyűjtést. A rendelkezésre álló idő és erőforrások arra terjednek ki, hogy a meglévő anyagokat elemezzük. A társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat keretében tehát a meglévő adatok vizsgálata, a különböző elfogadott fejlesztési koncepciók, stratégiák szempontrendszerének és a területfejlesztési koncepció céljai megfelelőségének vizsgálata történik, történt meg.

2. A terv ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival

2.1. A területfejlesztési koncepció főbb céljai, tartalmának összefoglaló ismertetése

Az elkészült megyei fejlesztési koncepció (2013. június 27. változat) szerint a koncepció elsődleges célja, hogy már készítése során aktivitásra, összefogásra, együtt gondolkodásra biztassa a megyei szereplőket, az érintetteket. Ösztönözze őket arra, hogy ismereteiket, tudásukat, szakértelmüket, gyakorlati tapasztalataikat felhasználva önállóan, egyénileg és másokkal együttműködve is segítsék elő a megye fejlesztését, fejlődését. Az azonos területen (ágazonként, termékpályánként)

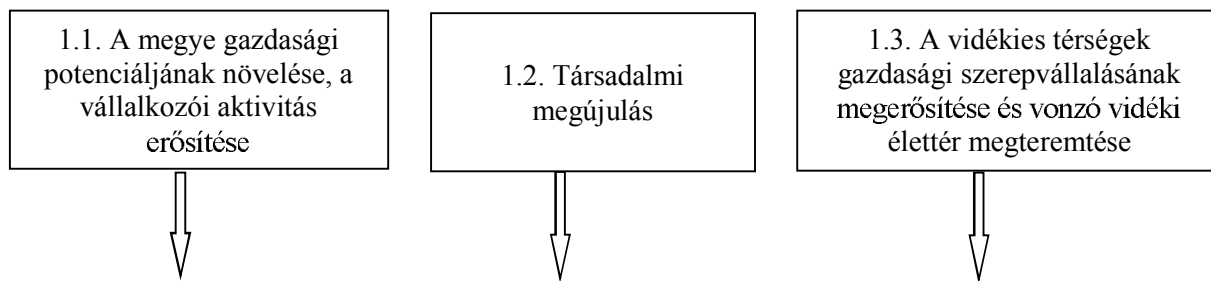
tevékenykedő vállalkozások, termelők számára segítse elő a gazdasági együttműködést, a közös fejlesztéseket, beruházásokat.

A megye egyik legjelentősebb kitörési pontja a vidékfejlesztésben rejlő Tolna megyei lehetőségek kiaknázása lehet. A mezőgazdasági alapanyag termelő tevékenységgel jellemezhető megyét az élelmiszeripar, a feldolgozóipar egyik jelentős Magyarországi központjává kell tenni.

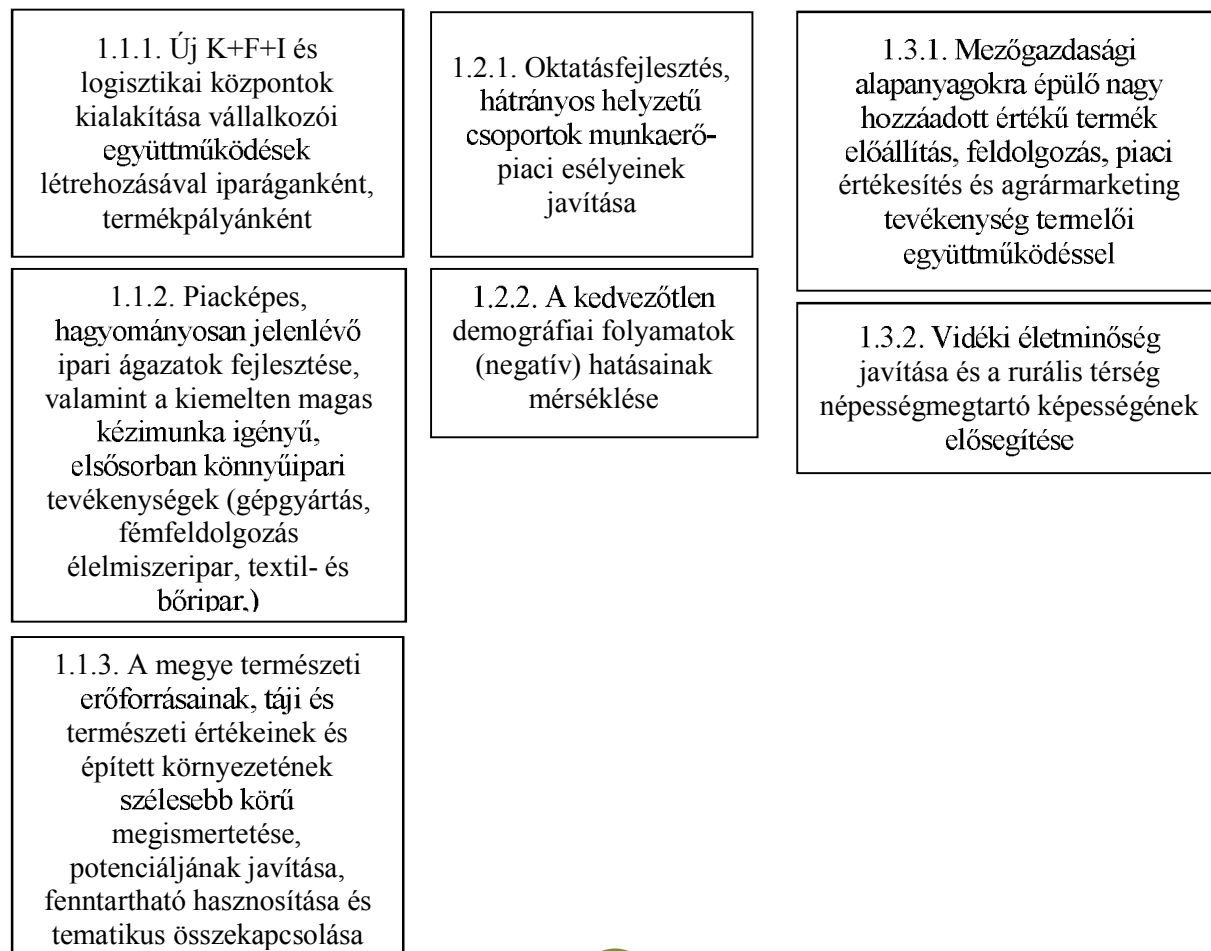
A koncepció azzal a céllal készül, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd-e dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedniük kell.

A megye területfejlesztési koncepciójában foglaltaknak megfelelően a térség elsődleges hosszú távú célja egy vonzó városi és vidéki élettér megteremtése, mely lehetővé teszi a fiatalok helyben tartását, a gazdasági potenciál megerősítését, és a munkahelyteremtés bővítését. Ezen célok elérését egy három átfogó, és azon belül hét stratégiai prioritási területből kidolgozott célrendszer segíti elő.

Átfogó célok

Stratégiai célok

Teljes célrendszer

- 1.1. - A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése
- 1.1.1. - Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályáinként
- 1.1.1.1. - Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektszervezetek) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályáinként
- 1.1.1.2. - Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével
- 1.1.1.3. - Dombóvár és Tamási központtal mezőgazdasági célú K+F bázis kialakítása a Kaposvári Egyetem szakmai együttműködésével
- 1.1.1.4. - Energetikai K+F bázis kialakítása Paks és Tamási központokkal
- 1.1.1.5. - A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségenként
- 1.1.1.6. - A helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban
- 1.1.2. - Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)
- 1.1.2.1. - Tejipari és húsipari alapanyagokra épülő termékfejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szekszárdi központtal
- 1.1.2.2. - A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével
- 1.1.2.3. - A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségenként
- 1.1.2.4. - A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése
- 1.1.2.5. - A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafejlesztésre, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban
- 1.1.2.6. - Egészségipari fejlesztések
- 1.1.2.7. - Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által
- 1.1.2.8. - A megyei gépgyártási kapacitások erősítése elsősorban az autóiipari, szerszámgép gyártás területén és elektronikai iparban
- 1.1.2.9. - A szén-és kőbányászat újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymányok és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével
- 1.1.3. - A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
- 1.1.3.1. - Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése
- 1.1.3.2. - Országos jelentőségű védett természeti területek
- 1.1.3.3. - Sió turisztikai hasznosítása
- 1.1.3.4. - Duna-menti rekreációs térség kialakítása
- 1.1.3.5. - Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése
- 1.1.3.6. - A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése
- 1.1.3.7. - Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése
- 1.1.3.8. - Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések

1.2. - Társadalmi megújulás

- 1.2.1. - Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása
 - 1.2.1.1. - A gazdasági igényekhez igazított, gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése
 - 1.2.1.2. - Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében
 - 1.2.1.3. - Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)
 - 1.2.1.4. - Szociális ellátórendszer fejlesztése
 - 1.2.1.5. - Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása
 - 1.2.1.6. - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához jutásának elősegítése
- 1.2.2. - A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése
 - 1.2.2.1. - Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás lehetőségeinek kiterjesztése
 - 1.2.2.2. - Életminőség javítása és vonzó életter kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel
 - 1.2.2.3. - Önkormányzati bérlakás program városokban (pl. Szekszárd), valamint bérház és háztáji program bevezetése az apró- és kistelepüléseken
 - 1.2.2.4. - Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés
 - 1.2.2.5. - Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt

1.3. - A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életter megteremtése

- 1.3.1. - Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel
 - 1.3.1.1. - TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályaként
 - 1.3.1.2. - Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari kapacitások kiépítése termelői összefogással
 - 1.3.1.3. - Apró- és kistelepülési térségek elérhetőségének javítása
 - 1.3.1.4. - A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése
 - 1.3.1.5. - Minőségi haltenyésztés és -feldolgozás
 - 1.3.1.6. - Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése
 - 1.3.1.7. - A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése
- 1.3.2. - Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése
 - 1.3.2.1. - A helyi és helyközi tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása
 - 1.3.2.2. - Vidéki jellegű városok fejlesztése
 - 1.3.2.3. - Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás
 - 1.3.2.4. - Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken
 - 1.3.2.5. - Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása
 - 1.3.2.6. - Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológiai gondolkodás elsajátítása
 - 1.3.2.7. - A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási övezet)

2.2. A koncepció összevetése azonos szintű releváns tervekkel, koncepciókkal (Tolna megye területrendezési terve)

A megyei területfejlesztési koncepció készítését egy évvel előzte meg a megyei területrendezési terv készítése. A megyei területrendezési terv célját a tervről szóló 1/2005.(II.21.) számú rendelet tartalmazza:

1.§.(1) A rendelet célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

A megyei területrendezési terv sem az elfogadott, sem az alátámasztó munkarészeiben nem rögzít a fent idézett - általános, tulajdonképpen a területfejlesztési törvényből következő - célon túl megyei sajátosságokat tükröző további célkitűzéseket.

A területrendezési terv szerkezeti terve a hatályos településszerkezeti tervek alapján települési térség részeként tartalmazza az egyes települések hosszú távú fejlesztési elképzeléseit, a gazdasági, lakó célú, rekreációs, stb. célra hosszú távon igénybe venni kívánt potenciális fejlesztési területeket. A területfejlesztési koncepció egyik átfogó célja a megye gazdasági potenciáljának növelése, amelyhez a területi feltételeket lehetőség szerint a területrendezési tervben lehatárolt települési térség területén belül, a korlátozó megyei szabályozási övezetek lehatárolásai és előírásai figyelembe vételével kívánatos biztosítani. A megyei koncepció „Társadalmi megújulás” átfogó célja a területrendezési terv tartalmával nem ellentétes, a társadalmi célok a rendezési terv keretei között megvalósíthatók.

2.3. A koncepció rész céljainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A társadalmi és a gazdasági rész célok egymással összhangban kerültek megfogalmazásra. A megye gazdasági potenciáljának növelése és a vidékies térségek megújítása átfogó célokhoz rendelt rész célok közvetve a megye gazdasági növekedésén keresztül a megyében élők életminőségének és a vidékies térségek kilátásainak javulását is elősegítik. A térszerkezetfejlesztés és a rekreációs célkitűzések a megye lakosságának érdekeit is szolgálják. A gazdaságfejlesztés egyes célkitűzései környezeti konfliktusokat vetíthetnek előre, ennek elemzése a Környezeti értékelés keretében történik meg.

2.4. A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapotnak a koncepcióval összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

A népességszám alakulásában kistérségenként mutatkoznak különbségek a természetes szaporodás, illetve fogyás, valamint a belföldi vándorlási különbözet függvényében, de összességében a megye mindegyik kistérségében csökkent a népesség. Az elmúlt közel egy évtized során, a 2001.év végi állapothoz képest, a megye kistérségei közül a Tamási kistérségben volt a legnagyobb mértékű a lakónépesség csökkenése. A természetes fogyásból következő veszteségeket a belföldi vándorlási különbözetből származó veszteség tovább növelte a megye egész területén. A Koncepció a „Vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életter megteremtése” átfogó cél mentén a népességvesztés megállítására és a folyamat megfordítására nagy hangsúlyt helyez, számos ezt elősegítő rész célt határoz meg.

Összehasonlítva az ország és a megye gazdasági teljesítményének megoszlását az egyes gazdasági ágak szerint, azt tapasztaljuk, hogy a mezőgazdaság és az ipar súlya nagyobb volt a megye gazdaságában, mint az országban. Az iparon belül a feldolgozóipar 9 százalékkal kisebb arányt képviselt, másrészt az egyéb ipari tevékenység, melybe a villamosenergia-termelés is tartozik 18%-kal magasabb arányban van jelen a megye gazdasági teljesítményében, mint az ország egészében. A szolgáltatások súlya a megyében (48,5%) jóval alacsonyabb, mint az ország egészében (67%). A szakmai, tudományos, adminisztratív tevékenységek csak a 70%-át érik el Tolna esetében az országos arálynak. A Koncepció gazdaságfejlesztési szegmensének alapvető célja a megyei gazdaság jövedelmezőségének növelése, a hozzáadott érték növelése, a megye alapanyagtermelő profiljának elmozdítása a feldolgozó ipari ágazatok részarányának növelésével.

2.5. A tervben javasolt térségi területfelhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a koncepció valószínűleg jelentős befolyással lesz

Tolna megye területfejlesztési koncepciója nem tartalmaz, nem is tartalmazhat sem térségi területfelhasználási kategóriákat, sem övezeteket.

A területfejlesztési koncepció csak a területfelhasználás alapelveit lefektető koncepciót rögzíti. Pontosabban a tartalmi követelményekben előírt ilyen fejezetcím alatt a megye stratégiai térstruktúráját mutatja be, összefoglalva a jelenlegi térstruktúrát meghatározó elemeket és jellemzőket, valamint a fejlesztési javaslatokat.

A fejezet elemzi a térszerkezet gazdasági fejlettséget és társadalmi viszonyokat befolyásoló hatását. Annak érdekében, hogy az autópályától távolabbi, gazdaságilag elmaradott kistérség, mint például a megye csaknem egyharmadát kitevő Tamási kistérség, illetve a Dombóvári és a Bonyhádi kistérség elsősorban apró-és kistelepüléseinek további gazdasági és társadalmi leszakadását mérsékeljük és felzárkóztatását elősegítsük, szükséges új, hatékony térségfejlesztési eszközöket alkalmazni. A fejletlen területeknek a fejlett területektől történő további leszakadását hivatott fékezni az a kormányzati szándék is, mely létrehozta a „szabad vállalkozási zónákat” az ország legfejletlenebb területeinek hatékony – elsősorban gazdasági célú – felzárkóztatására. Az országos szándék ellenére Tolna megye szempontjából további ösztönzőkre, önálló térségfejlesztési programra és „Kiemelten fejlesztendő térség” kijelölésére van szükség a területi különbségek mérséklésére, illetve a leszakadt térségek, települések felzárkóztatására.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió egyik legfontosabb célja, hogy a megye fejletlenebb térségeiben, hátrányos helyzetű településein is beindítson a helyi erőforrásokra, a helyi értékekre és humán erőforrásra alapozva olyan gazdaságfejlesztési folyamatokat, melyek mérséklék a további gazdasági leszakadást és elősegítik a felzárkózást a megye fejlettebb területeihez.

2.6. A koncepció által feltárt társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg

A 3. fejezet részletesen tartalmazza.

2.7. A koncepció céljainak megvalósulása esetén a társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása

A 3. fejezet részletesen tartalmazza.

3. A célok hatásainak tételes elemzése azok megvalósulása és meg nem valósulása esetén

Az alábbi fejezet a társadalmi és gazdasági hatások vizsgálatának eredményét mutatja be. A megyei területfejlesztési koncepcióban szereplő javaslatok környezeti szempontú elemzésére ehelyütt nem kerül sor, mivel a koncepcióhoz Környezeti Értékelés készült, amely tartalmazza a környezeti hatások elemzését.

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
ÁTFOGÓ CÉL: 1.1. A MEGYE GAZDASÁGI POTENCIÁLJÁNAK NÖVELÉSE, A VÁLLALKOZÓI AKTIVITÁS ERŐSÍTÉSE				
<p>A célkitűzést indokolja a helyzetértékelésben feltárt helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ országos összehasonlításban a megye gazdaságának többoldalú gyengesége, ➤ az országos átlagtól elmaradó foglalkoztatottsági ráta, ➤ az országosnál alacsonyabb vállalkozói aktivitás, ➤ illetve a vállalkozások közötti alacsony együttműködési készség. 	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p> <p><i>Mezőgazdaság</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulása esetén</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ eszikken Tolna megye lemaradása úgy regionális, mint országos összehasonlításban, ➤ fenntartható módon kihasználásra kerülnek a megye sajátos potenciáljai és erőforrásai, ➤ növekszik a vállalkozási aktivitás, ➤ erősödik a gazdaság, ➤ nő a gazdaság versenyképessége, ➤ bővül a foglalkoztatottság, nő a foglalkoztatottsági ráta ➤ javulnak a megélhetési viszonyok, gazdagodik a térség társadalmi ➤ nő a térségek és települések népességmegtartó képessége, ➤ lassul a népesség esőkkenése, stabilizálódnak a térségi és helyi társadalmak (különösen a gazdasági bővüléssel érintett térségekben) ➤ a gazdaságfejlesztési centrumok (pólusok) 	<p>Amennyiben nem sikerül elérni, vagy megközelíteni a kitűzött célt, akkor az prognosztizálható, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ fennmarad, <i>(kezdvezőtlen esetben pedig tovább nő)</i> Tolna megye lemaradása úgy regionális, mint országos összehasonlításban, ➤ kihasználatlanok, vagy alulhasznosítottak maradnak a megye különben kedvező és sajátos tájji-, természeti-, termelési- anyagi és szellemi potenciáljai és erőforrásai, ➤ nem nő a vállalkozási aktivitás, stagnál a gazdaság, ➤ változatlan marad, illetve más térségek dinamikusabb fejlődése esetén relatív csökken a gazdaság és az egész térség versenyképessége, ➤ nem bővül a tervezett mértékben a foglalkoztatottság, 	<p>Amennyiben nem sikerül elérni, vagy megközelíteni a kitűzött célt, akkor az prognosztizálható, hogy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ fennmarad, <i>(kezdvezőtlen esetben pedig tovább nő)</i> Tolna megye lemaradása úgy regionális, mint országos összehasonlításban, ➤ kihasználatlanok, vagy alulhasznosítottak maradnak a megye különben kedvező és sajátos tájji-, természeti-, termelési- anyagi és szellemi potenciáljai és erőforrásai, ➤ nem nő a vállalkozási aktivitás, stagnál a gazdaság, ➤ változatlan marad, illetve más térségek dinamikusabb fejlődése esetén relatív csökken a gazdaság és az egész térség versenyképessége, ➤ nem bővül a tervezett mértékben a foglalkoztatottság,

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	<p>A megye fejlődéséhez nélkülözhetetlen a térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, a természeti- a területi- a termelési- és humán erőforrások teljesebb kihasználása. Ezen az alapon érhető el az itt élő népesség élet- és munkafeltételeinek biztosítása és javítása. Ezért a megye gazdasági potenciáljának növelésére, a vállalkozói aktivitás erősítésére irányuló célkitűzés a területfejlesztési koncepció egyik legalapvetőbb megallapítása.</p>		<p>és alközpontok) térségi együttműködésben biztosítják egész várostérségükben a XXI. században társadalmilag elvárt (és a helyi társadalom által elfogadott) életlehetőségeket</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bővülnek a térségek és a települések fejlesztési lehetőségei. <p>A gazdaság fejlődése, bővülése teremtheti meg az alapot a megye egésze fejlődéséhez.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stagnálnak, vagy országos összehasonlításban relatív romlanak a megélhetési viszonyok, ➤ csökken a térségek és települések népességmegtartó képessége, folytatódik a népesség csökkenése, nő a fejlettebb térségekbe való elköltözés, instabillá válnak a térségi és helyi társadalmak különösen a halmozottan hátrányossá váló térségekben ➤ szűkülnek a települések fejlődésének anyagi erőforrásai. <p>Kiemelkedő jelentősége van tehát annak, hogy a területfejlesztési koncepcióban kitűzött cél szolgálatában olyan programok kerüljenek – társadalmi-, és gazdasági konszenzussal meghatározásra, azt követően pedig megvalósításra, amely a 2014-2020 közötti időszakban rendelkezésre álló források jelentős részét e stratégiai cél szolgálatába állítja.</p>
<p>1.1.1. STRATÉGIAI CÉL: Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként</p>				
	<p>A célkitűzést a megye gazdaságának tagoltsága, a gazdasági szereplők</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem területi</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulása esetén</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ az új K+F+I és logisztikai központok megteremtik a termelés fejlesztés 	<p>Amennyiben nem sikerül érdemi változást elérni érdekeltségi rendszer átalakításában, ha nem sikerül kialakítani a verseny helyett (mellett) az</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>1.1.1.1. Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektorganizációk) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként</p>	<p>helyzetértékelésben rögzített alacsony együttműködési készsége indokolja. Az országosan is alacsony szintű együttműködési készség oka az együttműködésben való érdekeltség hiánya, az erőteljes versenyhelyzet, a bizalom hiánya valamint az együttműködéseket kezdeményező és szervező helyi intézmények működésének alacsony hatékonysága.</p>	<p><i>szerkezete</i> Mezőgazdaság A térség eltartó képessége és versenyképessége</p>	<p>tudományos bázisát ➤ elősegítik az együttműködést (<i>ágazatonként, termékpályánként</i>) az érintett gazdasági szereplők között ➤ lehetővé válik a termelői és a kereskedelmi tapasztalatok széles körű hasznosítása, a „jó gyakorlatok” széles körben való megismertetése és elterjesztése</p>	<p>együttműködés kultúráját és gyakorlatát, akkor csak formálisak maradnak az adminisztratív úton létrehozott szervezetek, azok nem segítik elő sem a foglalkoztatás bővülését, sem a gazdaság erősödését.</p>
<p>1.1.1.1. Széles körű, gazdasági célú vállalkozói együttműködések (klaszterek, projektorganizációk) támogatása a Tolna megyei vállalkozások piaci szerepvállalásának megerősítése érdekében ágazatonként, illetve termékpályánként</p>	<p>Támogatás és ösztönzés nélkül önkéntesen nem, vagy csak nehezen alakulnak ki az együttműködéseket támogató projektorganizációk</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i> Az ipar, kereskedelem térségi szerkezete Mezőgazdaság A térség eltartó képessége és versenyképessége</p>	<p><u>A cél megvalósulása esetén</u> ➤ a létrejövő projektorganizációk és a munkájuk eredményeként kialakuló bővülő vállalkozások közötti kapcsolatok rendszere erősödnek a vállalkozói együttműködések lehetővé válik a termelői kapcsolatok alapján álló integrációk létrejötte és erősödése ➤ ez elősegíti a részt vevő vállalkozások piaci megerősödését, ami – <i>találkozva a piaci kereslettel</i> – a foglalkoztatottak bővüléséhez vezethet.</p>	<p>Amennyiben nem sikerül érdemi változást elérni érdekeltségi rendszerben, ha nem sikerül kialakítani a verseny helyett (mellett) az együttműködés kultúráját és gyakorlatát, akkor csak formálisak maradnak az adminisztratív úton létrehozott szervezetek, azok nem segítik elő a foglalkoztatás bővülését.</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>1.1.1.2. Szekszárdi kutatás-borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével</p>	<p>A helyzetértékelés szerint a szőlészet, borászat kiemelkedő és sajátos helyet foglal el a megye települései gazdaságában. A kiváló termőhelyi adottságok, valamint a szőlészettel, borászattal érintett területek kiterjedése (a megye 109 településéből 101 érintett a hegyközségek által) feltétlenül indokolja a célkitűzést, az ágazat fejlesztésének sokoldalú</p>	<p><i>Mezőgazdaság</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i> <i>Foglalkoztatás</i></p>	<p>Ennek eredménye:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a gazdaság fejlődése, a foglalkoztatás bővülése, ➤ a családi jövedelmek növelése ezzel a megélhetés feltételeinek javulása, ➤ közvetve a megye és térségei népességmegtartó és népességvonzó képességének erősödése ➤ új K+F+I és logisztikai központok kialakítása és fejlesztése hozzájárul a központoknak helyet adó települések fejlesztéséhez, a szellemi potenciálok helyben tartásához. 	<p>Amennyiben a dél-dunántúli régió szőlő-bor ágazatának innovációs stratégiájában és Tolna megye területfejlesztési koncepciójában megfogalmazott célok nem valósulnak meg, úgy</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nem bővülnek a termelés fejlesztését szolgáló kutatásfejlesztés térségi kapacitásai ➤ a kutatások kevésbé képesek hozzájárulni az ágazat megújításához és fejlesztéséhez ➤ kihasználatlanok maradnak a tolnai borvidékek kiemelkedő potenciáljai, tovább csökken a szőlőterületek kiterjedése, romlik a tájgazdálkodás színvonala ➤ a szőlészeti és borászati ágazat

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	támogatását.		<p>való hasznosulásának hatékonysága,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a dél-dunántúli régió szőlő-bor ágazatának 2010-ben elkészült innovációs stratégiájában foglaltaknak megfelelően <ul style="list-style-type: none"> ➤ javul a szőlő-bor vertikum gazdasági helyzete, ➤ javul a piac szabályozása ➤ az új ültetvénytelepítésekre gazdaságossági- versenyképességi szempontok és az ökológiai adottságok egyidejű figyelembevételével kerül sor, fejlődik a szőlészeti és a borászati technológia, ➤ egyaránt javul a hazai bormarketing illetve az exportmarketing, ➤ erősödnek a termelői, beszerzői és értékesítési integrációk ➤ javul az ültetvényszerkezet. ➤ Mindezek eredményeként nő a szőlészeti és borászati ágazat jövedelemtermelő képessége Tolna megye borvidékain, ami hozzájárul a térség egésze versenyképessége javításához. <p>A koncepcionális célkitűzéshez kapcsolódó program elemek meghatározásánál indokolni fogjuk a venni a pannon borregió egészében meglévő és létrehozható együttműködésekben rejlő lehetőségek kihasználását.</p>	<p>csökkenő mértékben járul hozzá a megye gazdasága fejlődéséhez, a versenyképesség javításához</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.1.1.3. Dombóvár és Tamási központtal mezőgazdasági célú K+F bázis kialakítása a Kaposvári Egyetem szakmai együttműködésével</p>	<p>A célkitűzést indokolja a megye kiemelkedő agroökopotenciálja, helyzetértékelésben bemutatott termelési szerkezete, a mezőgazdasági vállalkozások országost meghaladó aránya, illetve a termelés és feldolgozás fejlesztésében lévő kihasználatlan potenciálok.</p>	<p><i>Mezőgazdaság</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p> <p><i>Foglalkoztatás</i></p>	<p>A helyzetértékelésben bemutatott kedvezőtlen tendenciák <i>(az egyszerűsödő termelési szerkezet, a növekvő alapanyag termelés, illetve az élömunka többlet hozzáadásával létrejövő termékek alacsony aránya)</i> feltétlenül szükségesé teszik, hogy a megye jellemzően mezőgazdasági térségei központjaiban <i>(Dombóváron és Tamásiban)</i> olyan kutatás-fejlesztési bázisok kerüljenek kialakításra, amelyek segítséget nyújtanak a kiemelkedő termelési- és gazdálkodási potenciálok hatékonyabb – <i>magasabb nyereségséget biztosító és magasabb nyereségséget biztosító</i> – kihasználásához.</p> <p><u>A célkitűzés megvalósulása esetén</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ A kutatás-fejlesztés – <i>térségileg specifikus</i> - új eredményei beépülnek és helyben hasznosulnak a mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése, a termékszerkezetük piaci viszonyokhoz való alakítása során ➢ A K+F bázisok kisugárzó hatása eredményeképpen bővül a vállalkozások közötti kapcsolatok rendszere, erősödnek a vállalkozói együttműködések, lehetővé válik a termelői- feldolgozó és értékesítési kapcsolatok alapján álló integrációk létrejötte és erősödése. ➢ Mindez elősegíti a részt vevő vállalkozások piaci megerősödését, ami a foglalkoztatottak bővüléséhez <i>(de</i> 	<p>Helyi sajátosságra épülő kutatás és a kutatási eredményekre alapozó termelés- és feldolgozás fejlesztés nélkül:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ a megye gazdasága kevésbé lesz képes kihasználni a kiváló termőhelyi potenciálokban, és a termelési- gazdálkodási hagyományokban rejlő fejlesztési lehetőségeket, amely gyengíti a mezőgazdálkodási ágazat, de az egész térség versenyképességét. ➢ A K+F központok kifejlesztésének elmaradása rontja Dombóvár és Tamási gazdasági térségközpontként való megerősítésének esélyeit, szűkíti e városok fejlesztésének lehetőségeit, csökkenti a rendelkezésre álló szellemi és anyagi erőforrások körét. ➢ Térségi koordináció és a jó gyakorlatokat népszerűsítő és elterjesztő intézményi központok nélkül gyengülnek a mezőgazdasági vállalkozások fejlődésének lehetőségei ➢ . Az együttműködés és a térségi koordináció nélküli verseny felesleges ráfordításokat követel a gazdaság szereplőitől.

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.1.1.4. Energetikai K+F bázis kialakítása Paks és Tamási központokkal</p>	<p>A paksi és a tamási energetikai K+F bázis kialakítását az energetika kiemelkedő súlya, a térségi adottságok és potenciálok indokolják.</p> <p>Indokolt, hogy a paksi atomerőmű blokkjainak bővítésével kapcsolatos kutatások és fejlesztések nagyobb mértékben alapozódjanak arra a szellemi bázisra, amely az atomerőmű térségében ma is koncentrálódik. Az</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Energiaellátás</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p><i>legalábbis a foglalkoztatottak csökkenésének megállításához)</i> vezet.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A vállalkozások és ezzel a mezőgazdasági ágazat erősödése hozzájárul a vidéki térségek fejlődéséhez, sajátos értékeik és potenciáljaink megőrzéséhez ➤ Az egymás közötti munkamegosztás alapján fejlesztendő K+F bázisok hozzájárulnak Dombóvár és Tamási gazdasági központi szerepköre növeléséhez, város térségi együttműködések bővítéséhez ➤ A Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Karával való szakmai együttműködés lehetőséget ad a régióon belül szélesebb körű együttműködések kiterjesztésére. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A vállalkozások megerősödése, a változó piaci viszonyokhoz való alkalmazkodásuk, megújuló képességük nélkül <ul style="list-style-type: none"> ○ romlik jövedelemtermelő képességük és versenyképességük ○ tovább csökken a mezőgazdasági ágazatban foglalkoztatottak száma és jövedelmi ○ tovább romlik a vidéki térségek népességmegtartó képessége.
			<p>Az energetikai fejlesztések másik fő iránya a megújuló energiaforrások hasznosítására, a különböző lehetőségek közül a térség adottságaihoz és fejlesztési irányaihoz leginkább illeszkedő megoldások kidolgozása, adaptálása és alkalmazásának támogatása szükséges. Ehhez nyújthat jó alapot a Tamásiiban tervezett K+F bázis.</p> <p>Az energetikai K+F bázisok megvalósulása <u>esetén</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Részen a helyi adottságokra és szellemi erőforrásokra építve növekszik a térség a térség kutató-fejlesztői potenciálja. ➤ Növekszik a térség <i>(elsősorban Paks és</i> 	

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	<p>atomerőmű fejlesztése feltételrendszerének megteremtése olyan országos jelentőségű feladat, amelynek megoldása a technológiai és az üzemeltetési kérdéseken messze túlmutató területfejlesztési feladat is, amely csak az ország, a térség és a város összehangolt együttműködésében oldható meg. Ehhez szükséges szellemi erőforrások bázisa is lehet a javasolt K+F bázis.</p>		<p><i>közvetlen városkörnyéke</i>) népességvonzó képessége azon speciális szakképzettséggel és szaktudással bírók irányából, akik az atomerőmű fejlesztése kapcsán itt találhatják meg munkájukat és hosszú távú megélhetőségüket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Javul a város és környéke szellemi potenciálja, erősödnek a helyi társadalmak. Feltételezve, hogy a speciális és innovatív tudás erőteljesebb a fiatal és középkorú népességen belül, valószínűsíthető, hogy a bővítés vonzásában ide költöző családok nagyobb részét is a fiatalabb korosztálytól családok teszik majd ki, ezzel javul a város és a városkörnyék infrastruktúrája. ➤ Elsősorban és kiemelten Paks, másodsorban Tamási vonatkozásában bővül a város és városkörnyék szerepköre, javulnak fejlődési lehetőségei. 	
<p>1.1.1.5. A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása funkcionális térségként</p>	<p>A termelési hatékonyság a szállításban, a raktározásban is fontos. Ezért indokolt célkitűzése a koncepciónak a helyi logisztikai bázisok racionalizálása, illetve ahol az szükséges, ott a kapacitások növelését.</p>	<p><i>Fogalkoztatás</i> <i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i> <i>Mezőgazdaság</i></p>	<p>A helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpont kialakítása fentiek miatt funkcionális térségként indokolt. A fejlesztendő logisztikai központok helyét <i>(termékcsoportonként)</i> a területfejlesztési programban kell meghatározni.</p> <p><u>A célkitűzés megvalósulása esetén:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ A (mezőgazdasági) logisztikai alközpontra épülő mezőgazdasági, élelmiszeripari feldolgozóipar lehetőséget teremtene arra, hogy a megye és benne a megyeszékhely a 	<p>Amennyiben elmarad a logisztikai alközpontok fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nincs lehetőség a szállítási utak és költségek racionalizálására, ➤ a piaci versenytársakhoz képest csökken az érintett vállalkozások versenyképessége ➤ az elmaradó fejlesztések esőkkentük az alközpontok fejlesztésére potenciálisan alkalmas települések fejlődésének, fejlesztésének esélyeit

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokolttsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>1.1.1.6. A helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban</p>	<p>A mezőgazdasági termékekhez hasonlóan az alapanyagok szállításában is kiemelt jelentősége van a hatékonyság növelésének a költségek csökkentése, az ágazat versenyképességének növelése szempontjából. Ezért fontos cél a helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása és fejlesztése a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi</p>	<p><i>Műszaki infrastruktúrára</i></p>	<p>régió mezőgazdaságának központja legyen. ➤ A helyükben és funkciójukban jól kiválasztott logisztikai alközpontok lehetőséget teremtenek a mezőgazdasági vállalkozások számára a szállítási utak (és költségek) racionalizálására, a termelési költségek csökkentésére, versenyképességük növelésére. ➤ A területfejlesztési programban kijelölésre kerülő és fejlesztendő logisztikai alközpontok adott tevékenységkörben (termékcsoportonként) bázisai lehetnek a térségbe tartozó mezőgazdasági vállalkozások együttműködésének és integrációjának.</p>	<p>➤ kihasználatlanok maradnak térségi potenciálok ➤ a mezőgazdaság kevésbé járul hozzá a megye gazdasága fejlődéséhez.</p>
	<p>A mezőgazdasági termékekhez hasonlóan az alapanyagok szállításában is kiemelt jelentősége van a hatékonyság növelésének a költségek csökkentése, az ágazat versenyképességének növelése szempontjából. Ezért fontos cél a helyi alapanyag termelési igényekhez igazított térségi logisztikai bázisok kialakítása és fejlesztése a megyét érintő jelentősebb vasúti, közúti, vízi</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i> <i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i> <i>Műszaki infrastruktúrára</i></p>	<p>A logisztikai bázisok helyes kijelölésének és fejlesztésének kiemelt jelentősége lesz Tolna megyében a Paksi atomerőmű bővítése előkészítése és megvalósítása időszakában. ➤ A helyükben és funkciójukban jól kiválasztott logisztikai bázisok lehetőséget teremtenek a vállalkozások számára a szállítási utak (és költségek) racionalizálására, a termelési költségek csökkentésére, versenyképességük növelésére. ➤ Helyesen megtervezett és végrehajtott fejlesztések eredményeként kihasználásra kerülhetnek a megye kiemelkedő intermodális lehetőségei (a közúti-, a vasúti- és a víziközlekedési kapcsolatokat egyaránt biztosító csomópontokban)</p>	<p>Amennyiben elmarad a logisztikai bázisok fejlesztése ➤ kihasználatlanok maradnak a csomóponti térségek intermodalitásra való alkalmasságában rejlő fejlesztési potenciálok, ➤ csökken a lehetőség a szállítási utak és költségek racionalizálására, a piaci versenytársakhoz képest csökken az érintett vállalkozások versenyképessége ➤ az elmaradó fejlesztések csökkentik a logisztikai bázisok befogadására és fejlesztésére potenciálisan alkalmas települések fejlődésének, fejlesztésének esélyeit,</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	közlekedési csomópontokban.		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Az intermodális fejlesztés hozzájárul az érintett csomóponti térségek további fejlesztéséhez. ➤ A területfejlesztési programban kijelölésre kerülő és fejlesztendő logisztikai bázisok adott tevékenységkörben szervezői lehetnek a térségbe tartozó vállalkozások együttműködésének és integrációjának. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ csökken a logisztikai fejlesztésekben rejlő foglalkoztatottság növelés kihasználásának lehetősége, a közlekedési-, logisztikai ágazat kevésbé járul hozzá a megye gazdasága fejlődéséhez.
<p>STRATÉGIAI CÉL: 1.1.2. Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)</p>				
<p>Mint azt az „Nemzeti Fejlesztés 2020” munkaanyag megállapítja, a szűkös hazai és a jelentősebb uniós forrásokat olyan kiterjesztési pontokra célszerű összpontosítani, ahol esély van arra, hogy belátható időn belül globális vagy európai szinten is versenyképes, vagyis világszínvonalú termék vagy vállalat jöhet létre.</p> <p>Ennek figyelembevételével Tolna megye a fejlesztés gazdasági alapjainak megteremtése érdekében erőteljesen a megyében</p>		<p>Tolna megyében a „Nemzeti Fejlesztés 2020” dokumentum által meghatározott nemzetstratégiai ágazatok közül</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a helyi mezőgazdasági termelésre alapozott - a teljes termékánc kialakításánál a térségi és helyi érdekeket szem előtt tartó - élelmiszeriparban, ➤ a turizmusban, ➤ a gépgyártásban, ➤ és az építőanyag-iparban <p>történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása kiemelt az erőforrás-hatékonyság, fenntarthatóság és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett. <i>(Ezen ágazatok fejlesztésére vonatkozó célkitűzéseket tartalmazza Tolna megye területfejlesztési konceptiója.)</i></p> <p>Az országosan stratégiai tekintett ágazatokon túlmenően Tolna megye egyes</p>	<p>A nemzetstratégiailag kiemelt és a megyei sajátosságok figyelembevételével a megyei területfejlesztési koncepció által fontosnak minősített ágazatok fejlesztésének elmaradása</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ visszaveti a megye fejlődését, ➤ növeli a megye relatív elmaradását az országon és a régióon belül, ➤ kihasználatlanok maradnak a megye sajátos és kiemelkedő gazdasági potenciáljai, ➤ nem bővül dinamikus a megye gazdasági teljesítménye, ➤ nem bővül (kedvezőtlen esetben szűkül) a foglalkoztatás, ➤ stagnál, vagy csökken a lakosság megélhetést biztosító jövedelme, ➤ csökkennék a települések 	<p>A nemzetstratégiailag kiemelt és a megyei sajátosságok figyelembevételével a megyei területfejlesztési koncepció által fontosnak minősített ágazatok fejlesztésének elmaradása</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ visszaveti a megye fejlődését, ➤ növeli a megye relatív elmaradását az országon és a régióon belül, ➤ kihasználatlanok maradnak a megye sajátos és kiemelkedő gazdasági potenciáljai, ➤ nem bővül dinamikus a megye gazdasági teljesítménye, ➤ nem bővül (kedvezőtlen esetben szűkül) a foglalkoztatás, ➤ stagnál, vagy csökken a lakosság megélhetést biztosító jövedelme, ➤ csökkennék a települések

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokolttsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	<p>hagyományosan már meglévő, piacképes, vagy újra piacképesse tethető ágazatok fejlesztésére koncentrálnak.</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>térsegeiben stratégiai jelentőségű még a megyei területfejlesztési koncepció célrendszere szerint a magas kézmunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (<i>textil- és bőripar; fémfeldolgozás</i>) fejlesztése, beruházásainak támogatása.</p> <p>Ezen ágazatok fejlesztésével</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ kihasználásra kerülnek a megye gazdasági potenciáljai ➢ jelentősen növelhető a megye gazdasági teljesítménye, ➢ bővíthető a foglalkoztatás, ➢ növelhető a megélhetést biztosító jövedelem, ➢ növelhető a térségek és települések versenyképessége, ➢ új erőforráshoz jutnak a fejlesztéssel érintett térségekben lévő települések. <p>Fenti ágazatok fejlődését elősegítjük majd azok az – <i>nemzeti fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott országos szinten előirányzott (a piaci viszonyok alakítására, a szabályozási környezet, az érdekeltiségi és az ösztönző rendszer céltudatos átalakítására vonatkozó) -</i> tervezett változtatások, amelyek az újraiparosítást, a kreatív és innovatív termékfejlesztést, a hálózati gazdaság fejlesztését, a KKV-k megerősítését, a helyi gazdaságok megerősítését szolgálják.</p>	<p>fejlesztésének forrásai</p> <p>Fenti kedvezőtlen hatások elkerülése olyan területfejlesztési program kidolgozását igényli a koncepció célrendszeréhez kapcsolódóan, amely</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ egyrészt biztosítja a 2013-2020 közötti rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználását, ➢ másrészt határozott irányt és keretet ad a magánszféra fejlesztéseinek és befektetéseinek.
<p>1.1.2.1. Tejipari és húsipari</p>	<p>A megyei területfejlesztési koncepció</p>		<p>A célkitűzés megvalósulása esetén lehetséges</p>	

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>alapanyagokra épülő termékefejlesztés, élelmiszeripari és mezőgazdasági gépgyártás szakszárdi központtal</p>	<p>helyzetértékelése kevés olyan tényadatot rögzít, amely alkalmas az egyes ágazatok helyzetének, kapacitásainak és potenciáljainak való megítélésére.</p> <p>Ugyanakkor részletes vizsgálati megalapozás nélkül is elfogadható tény, hogy a munkahelyek megőrzése, illetve a megyei gazdaság fejlesztése elképzelhetetlen a helyben (a megye térségeiben és településeiben) már meglévő ágazatok megőrzése és fejlesztése nélkül. Ezekben az ágazatokban állnak rendelkezésre olyan képességek (szaktudások, munkaképességek, gyakorlatok) és termelői kapacitások, amelyekre további fejlesztés is alapozható.</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térségi szerkezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ a meglévő termelői kapacitások és gazdasági potenciálok megőrzése és fejlesztése, ➤ innováció a helyi alapanyagokra épülő termékefejlesztés érdekében, ➤ a magasabb feldolgozottsági szint elérése, magasabb előmunka igényű termékek kifejlesztése a piaci igényekkel összehangoltan, ➤ ezzel az érintett ágazatok piaci helyzetének javítása, gazdasági stabilitásuk erősítése, ezen ágazatokban foglalkoztatottak számának növelése, ➤ a térség és Szekszárd versenyképességének javítása. 	
<p>1.1.2.2. A megyei (elsősorban Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna és térsége) bőr- és</p>	<p>A helyzetértékelés a bőr- és textilipari, illetve kézimunka igényes könnyűipar vonatkozásában sem</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térségi szerkezete</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulása esetén <u>lehetőséges</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a meglévő termelői kapacitások és gazdasági potenciálok megőrzése és fejlesztése, ➤ innováció a helyi alapanyagokra épülő 	

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>textilipari, illetve kézmunka igényes könnyűipari kapacitások növelése az ágazaton belüli piaci részesedés növelésével</p>	<p>tartalmaz olyan tényezőket, amelyek alkalmasak ezen ágazatok helyzetének, kapacitásainak és potenciáljainak valós megítélésére.</p> <p>Részletes vizsgálati megalapozás nélkül itt is elfogadható tény, hogy úgy a munkahelyek megőrzése, mint a helyi gazdaságok fejlesztése elképzelhetetlen a már meglévő ágazatok megőrzése és fejlesztése nélkül. Ezekben az ágazatokban állnak rendelkezésre olyan képességek (szaktudások, munkaképességek, gyakorlatok) és termelői kapacitások, amelyekre további fejlesztés is alapozható.</p>	<p><i>szervezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>termékfejlesztés érdekében,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a magasabb feldolgozottsági szint elérése, magasabb élőlétszámú termékek kifejlesztése a piaci igényekkel összhangban, ➤ ezzel az érintett ágazatok piaci helyzetének javítása, gazdasági stabilitásuk erősítése, ezen ágazatokban foglalkoztatottak számának növelése, ➤ a térség egészére, de kiemelten Bátaszék, Bonyhád, Szekszárd, Tolna fejlesztése. 	
<p>1.1.2.3. A helyi mezőgazdasági alapanyagokra épülő magas hozzáadott értékű élelmiszer- és feldolgozóipari kapacitások kiépítése a növénytermesztés és az arra épülő állattenyésztés</p>	<p>A vidékfejlesztés országos és megyei célkitűzéseivel is összhangban megfogalmazott célkitűzés kiemelkedő jelentőségű Tolna megye vidéki térségei fejlődése</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térségi szervezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulása esetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ változik a termékszerkezet, növekszik a magasabb hozzáadott értékű termékek részaránya ➤ megteremtődik a termelés, felvásárlás, feldolgozás piaci alapú új vertikuma ➤ nő az állattenyésztés súlya, ➤ az egész mezőgazdasági és az 	<p>Amennyiben a mezőgazdaság és az élelmiszeripar vidékfejlesztési célokkal integrált fejlesztése nem valósul meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ csak részlegesen kerülhetnek kihasználásra a megye kiváló agroökológiai potenciáljai, ➤ tovább romlik (és még inkább az

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>gazdasági egyensúlyára alapozva, funkcionális térségként</p>	<p>érdekében.</p>	<p><i>versenyképessége</i></p>	<p>élelmiszer-gazdasági ágazat helyzete megerősödik</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bővül a foglalkoztatás úgy az élelmiszer- és feldolgozóipari foglalkoztató központokban, mint helyi szinten, ➤ nő a vidéki térségekben azok száma, akik számára a mezőgazdaság és az élelmiszer-gazdaság jelentő megélhetést biztosító jövedelem egészét (vagy jelentős részét) ➤ növekszik a vidéki térségek népességmegtartó képessége, megáll a népesség csökkenése, hosszabb távon javul a infrastruktúra, stabilizálódik a térségi társadalom. 	<p><i>alacsonyabb hozzáadott értéket produkáló alapanyag termelés felé tolódik el</i>) a termékszerkezet,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nem alakul ki a termelés, felvásárlás, feldolgozás új – új piaci ➤ viszonyokhoz igazodó – egyensúlyi, csökken a vidéki térségekben a mezőgazdaságban és az élelmiszer-gazdaságban foglalkoztatottak (és az ebből élők) száma és aránya ➤ csökken a vidéki térségek népességmegtartó képessége, nem állítható meg a népességszám további csökkenése, ➤ romlik a népességmegtartó képesség, növekszik e térségekből elköltözők száma, ➤ romlik a helyi társadalom korösszetétele és stabilitása.
<p>1.1.2.4. A nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése</p>	<p>Tolna megye építőiparát jelentős kapacitások és jól felkészült cégek jellemzik, amelyek megfelelő állapotban túl tudták élni a gazdasági válság éveit.</p> <p>A koncepció tehát valós erőforrást épít, amikor a nagy hagyományokkal rendelkező Tolna megyei építőipar fellendítése</p>	<p><i>A népesség területi elhelyezkedése</i></p> <p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p>	<p><u>A célkitűzés megvalósulása esetén:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a megye hagyományosan erős ágazata – az <i>átmeneti zuhanás után</i> – ismét bővül, ➤ nő az ágazatban foglalkoztatottak száma, ➤ nő az ágazat jövedelemtermelő képessége, az ágazatban érintett vállalkozások versenyképessége, ➤ hasznosul az ágazatban korábban felhalmozódott tudás és gyakorlat, ➤ az ágazat fejlődésével képessé válik országos és térségi jelentőségű építőipari beruházások versenyképes megvalósítására 	<p>A célkitűzés megvalósulásának elmaradása esetén:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ csökken, vagy stagnál az ágazatban foglalkoztatottak száma, ➤ csökken az ágazat jövedelemtermelő képessége, ➤ kihasználatlanok maradnak jelentős építőipari kapacitások, ➤ nem valósulnak meg új beruházások, az ágazat nem járul hozzá a megye gazdasága fejlődéséhez, ➤ népességmegtartó képessége

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	<p>érdekében fogalmaz meg célkitűzést.</p> <p>A beruházási hajlandóság válság utáni növekedése, illetve a térségben műszakilag és pénzügyileg előkészített projektek megvalósításának megkezdése teszi reálissá a célkitűzést.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ➤ nő az ágazat részaránya a megye gazdaságán belül, ➤ nő a megye népességmegtartó (az új atomerőművi blokk megvalósítása esetén népességvonzó) képessége. 	<p>növeléséhez.</p>
<p>1.1.2.5. A már működő ipari parkok és ipari övezetek fejlesztése, különös tekintettel az ágazati igényeket kiszolgáló infrastruktúrafelújításra, a városok és vonzáskörzetük igényeire épülő inkubáció- és szolgáltatásbővítés az ipari parkokban</p>	<p>A konceptió – a <i>Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentummal összhangban</i> - tűzi ki célul a már működő ipari parkok közül a paksi, a szekszárdi és a bonyhádi ipari park további fejlesztését, működési feltételeik javítását, versenyhelyzetük javítását, a vállalkozások számára nyújtott széleskörű inkubációs szolgáltatásaik bővítését.</p>	<p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p> <p><i>Műszaki infrastruktúra</i></p>	<p>A konceptió a működő ipari parkok fejlesztésén túl célul tűzi ki a dunaföldvári, a tamási, a dombóvári és a bátaszéki ipari övezetek fejlesztésének támogatását, illetve a Bonyhád, Tolna, Nagymányok és Simontornya térségében új ipari övezetek létesítését.</p> <p>A célkitűzés figyelembe veszi az érintett városok és térségek sajátosságait, gazdaságaik fejlesztési potenciáljait.</p> <p>E cél megvalósulása elősegíti</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a megye ipari-, foglalkoztató központjainak fejlesztését ➤ új munkahelyek teremtésének elősegítését, ➤ a megye városhálózatának erősítését, ➤ a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások bővítését, ➤ a megye gazdasága erősítését. 	<p>Amennyiben nem valósulnak meg a kitűzött célok, úgy elmaradnak azok a kedvező hatások is, amelyek</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a megye gazdasága bővülésével, ➤ a helyi vállalkozások támogatásával, ➤ a számukra nyújtott inkubációs lehetőségek bővülésével, ➤ e vállalkozások megerősödésével ➤ a térségi és a helyi foglalkoztatottság bővülésével <p>függenek össze.</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.1.2.6. Egészségipari fejlesztések</p>	<p>A programban előirányzott egészségipari fejlesztések indokoltak, mivel kapcsolódnak a kiemelkedő termálpotenciállok kihasználásához, azoknak az egészség megőrzésben és a gyógyászatban egyaránt betöltött szerepének erősítéséhez.</p>	<p><i>Térségi potenciálok kihasználása</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p> <p><i>Egészségmegőrzés</i></p>	<p>Az egészségipari fejlesztések hozzájárulnak a megye orvos és szakpolói kapacitásainak megőrzéséhez (helyben, illetve a térségben tartásához) közvetve ezzel a megye lakossága egészségügyi ellátása színvonalának megőrzéséhez (javításához).</p> <p>Az egészségipari fejlesztések bővítik a gyógyturisztikai szolgáltatások körét és színvonalát, amely erősíti a gyógyászati központok vonzását úgy hazai, mint nemzetközi vonatkozásban.</p> <p>A térség kiemelkedően jó környezeti minősége és a térség elérhetősége megfelelő alapot szolgáltat a turizmushoz és az életmódreformhoz egyaránt kapcsolódó egészségipari fejlesztések számára, amelyek megvalósulása hozzájárul a térség vonzereje növekedéséhez, a helyi gazdaságok megerősödéséhez, a foglalkoztatás növekedéséhez, közvetve a térség egésze helyi erőforrásokon alapuló fejlődéséhez.</p>	<p>A program megvalósulásának elmaradása a kiemelkedő jelentőségű termál gyógyító lehetőségek és potenciálok) és helyben meglévő szellemi kapacitások) kihasználásának elmaradásához, az egészségügyi szakemberek helyben tartása lehetőségének romlásához vezethet.</p>
<p>1.1.2.7. Regionális szintű gazdasági és piaci együttműködések elősegítése klaszterek által</p>	<p>Országos vizsgálatok eredménye szerint gyenge a gazdaság szereplőinek együttműködési készsége. Számos területen hiányzik ennek kultúrája, nem ismertek azok a helyi, térségi, vagy ágazatközi</p>	<p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>A helyi és térségi potenciálokra épülő, egymáshoz kapcsolódó, egymással együttműködő gazdasági szereplők jelentősen hozzájárulhatnak a megye gazdasága bővüléséhez, területi és társadalmi beágyazottsága növeléséhez.</p> <p>A helyi és térségi gazdaság szereplői</p>	<p>A regionális szintű és a helyi együttműködések elmaradása, a program sikertelensége ronja a térségi gazdaság bővítésének lehetőségét, alkalmazkodó készségét a változó gazdasági és piaci körülményekhez.</p> <p>Az együttműködések elősegítése, az</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	<p>együttműködésekből adódó sikerek és gazdasági eredmények, amelyek az együttműködéseknek köszönhetően már valós gazdasági eredményekkel jártak.</p> <p>Alacsony szintű a vállalkozások közötti bizalom és hiányzik a valós érdekelttség is a gazdasági és a piaci szereplők részéről.</p> <p>Ezért kiemelkedő jelentőségű a megyei koncepciónak a gazdasági együttműködések bővítésére, a klaszteresedés elősegítésére vonatkozó célkitűzései. E vonatkozásban a kisebb sikerek is segítik a szemlélet megváltozását, a gazdasági eredmények bővülését.</p>		<p>együttműködése által is fejlődő gazdaság új munkahelyeket hoz létre, bővíti a térség települései fejlesztési forrásait, hozzájárul a térségi versenyképesség növeléséhez.</p>	<p>érdekelttség és a hatékonyság növelése messze meghaladja egy megyei koncepció kompetenciáját.</p> <p>A siker ugyanakkor elképzelhetetlen az országos szintű szabályozási és érdekelttségi rendszer változása nélkül.</p>
<p>1.1.2.8. A megyei (elsősorban Szekszárd és Bonyhád térsége) gépgyártási kapacitások erősítése</p>	<p>Az erőteljes német hagyományok és ennek alapján erősödő társadalmi és gazdasági kapcsolatrendszer reális</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i> <i>Az ipar, kereskedelem térségi</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulása eredményeként a 2020-ra szóló országos fejlesztési koncepcióban is stratégiai jelentőségűnek kiemelt és támogatott ágazatokban (az autópárhuzam és a gépiparban) olyan fejlesztések történnek Tolna</p>	<p>A célkitűzéshez kapcsolódó fejlesztések elmaradása csökkenteni a megye gazdasága kapcsolása esélyét az országosan kiemelt gazdaságfejlesztési programokhoz, aminek következtében gyengül a megye</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>elsősorban az autóiipari, szerszámgyártás területén</p>	<p>esélyt ad a célkitűzés megvalósulásának</p>	<p><i>szervezete</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>megyében is, amelyek eredményeként a megye gazdasága erőteljesebben kapcsolódik a szomszédos régiók gazdaságához, nő a teljesítmény és a foglalkoztatottság ezekben az ágazatokban.</p> <p>A fejlesztések eredményeként bővül és erősödik a megye gazdasága, nő a foglalkoztatás.</p> <p>A már meglévő és a koncepcióban fejlesztésként előirányzott új ipari parkok kihasználtságának növelése jelentősen hozzájárul majd az érintett foglalkoztató központok (kiemelten Szekszárd és Bonyhád) fejlődéséhez.</p> <p>A fejlesztéseket elősegítené az M9-es és az M6-os autópályákhoz kapcsolódó (ma még hiányzó) Kecskemét és DK Magyarország irányú közúti kapcsolatrendszer kiépítése.</p> <p>A közúti kapcsolatrendszer fejlesztése vonatkozásában jelenlegi OTT tervezetben két új főút szerepel (Kalocsa-Soltvadkert-Kiskunmajsa-Kistelek és Mélykút-Kiskunhalas-Kiskunmajsa-Kiskunfőlegyháza). Jelentős előrelépés az M9-es teljes kiépítése lenne Szeged felé, illetve a már elkezdett, de időközben leállított 51-54 sz. főutak közötti szakasza, mely Kecskemét felé sarokforgalmat szüntetne meg.</p>	<p>és az érintett városrészek versenyképessége és népesség megtartó képessége.</p> <p>Ez a megye számára rendkívül kedvezőtlen hatás akkor nem következik be, amennyiben más ágazatokban (mezőgazdaságban, élelmiszeriparban, turizmusban) az országos szintet meghaladó mértékben nő a termelékenység, az eredményesség és a foglalkoztatás.</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.1.2.9. A szén-és kőbányászati újraélesztése és arra épülő gazdaságfejlesztés Nagymanók és Váralja térségében a környezeti fenntarthatóság figyelembevételével</p>	<p>Magyarország hosszú távú energetikai stratégiájában helye és szerepe van a szénnek. Ezen túlmenően a szén előre láthatóan a jövőben felértékelődik, mint kiemelkedő jelentőségű és értékű vegyipari alapanyag.</p> <p>Ezért reális és támogatandó célkitűzés abban a térségben, ahol a szénnek és a szénbányászatnak óriási hagyományai vannak (és óriási, kitermeletlen szénkészletek állnak rendelkezésre), a szénre mint hosszú távon ismételten stratégiai nyersanyagra is építeni a gazdaság és a térség fejlesztését.</p>	<p><i>Térszerkezet</i></p> <p><i>Természeti erőforrások</i></p> <p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p> <p><i>Energiellátás</i></p>	<p>A nemzetközi szakirodalom szerint lehetséges a szén vegyipari és energetikai hasznosítása olyan módon, hogy a bányászat ne sértse a hosszú távú környezeti fenntarthatóság követelményeit.</p> <p>Ehhez indokolt a célirányos helyi kutatások támogatása, azok összehangolása az országosan is megkezdett kutatásokkal és ezen kutatások eredményeinek helyi (térségi alkalmazása).</p> <p>A célkitűzés sikere Tolna és Baranya megye érintett térségeiben is hozzájárulna a helyi gazdaságok talpra állításához, a térségi és a helyi foglalkoztatás bővítéséhez, ezzel esélyt kapnak ezek a térségek népességük helyben tartásához, a megélhetés helyi lehetőségére ismételt megteremtéséhez, távlatban pedig a korábbi versenyképesség helyreállításához.</p>	<p>A program elmaradása, vagy sikertelensége esetén elveszik annak esélye, hogy e kiemelkedő erőforrás kihasználása ismét hozzájáruljon a megye érintett térségei és települései távlati fejlődéséhez, a népesség helybentartásához, később bővítéséhez.</p>
<p>STRATÉGIAI CÉL: 1.1.3. A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása</p>				
<p>1.1.3.1. Védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi</p>	<p>Tolna megye gazdag</p>		<p>A koncepcióban megfogalmazott célkitűzés a megye gazdag épített környezet értékeinek</p>	<p>A célkitűzés megvalósulásának kudarcra, vagy alacsony hatékonysága esetén</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>célú hasznosításának elősegítése</p>	<p>építészeti öröksége olyan hasznosítást és kezelést igényel, amelynek során egyaránt figyelembevételeire kerülnek a hosszú távon is fenntartható hasznosítás, illetve az értékkörzés szempontjai.</p>	<p><i>Értékkörzés, értékkifejtés</i></p> <p><i>Turisztikai potenciál bővítése</i></p> <p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreáció kedvező területi feltételei</i></p>	<p>hosszú távú, a hasznosítás útján való megőrzését szolgálja.</p> <p>A társadalmilag, gazdaságilag pozitív hatást szolgálja, hogy az újrahasznosítási célok között prioritást kapnak a gazdasági, a turisztikai és a közösségi célú használatok. Ennek hatásaként ez az értékes épület és létesítmény-állomány ismételten jelentős szerepet vállalhat a térségek és települések életében, azon belül elsősorban a turizmus szolgálatában.</p> <p>A megyei várak megújítása jelentős turisztikai kínálatbővülést eredményezhet.</p> <p>A helyi védettség alatt álló kúriák és kiskastélyok egyedi karakterű szálláshelybővítésre, illetve a közösségi szolgáltatások bővítésére adnak lehetőséget az eltérő igény szintű vendégcsoportok fogadására.</p> <p>A célkitűzés megvalósítását elősegítheti, ha olyan programok kerülnek megfogalmazásra, amely értékkataszterrel és műszaki felmérésekkel alátámasztva lehetővé teszik az újrahasznosítási célok alternatíváinak kidolgozását, a közösségi célokat legjobban szolgáló változatok kiválasztását (a tulajdonviszonyok és a finanszírozási keretek korlátainak együttes figyelembevételével).</p> <p>A hasznosítás és a megújítás tervezésénél ebben a kedvező táji-, természeti környezetben kiemelkedő jelentősége van az épületek és</p>	<p>tovább pusztulnak a megőrzésre és hasznosításra méltó, egyedi helyi sajátosságokat hordozó épületek, építmények.</p> <p>Hosszabb távon ez a folyamat visszafordíthatatlanná válva jelentős értékvesztéshez vezet.</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>1.1.3.2. Országos jelentőségű védett természeti területek megőrzése</p>		<p><i>Értékvédelem</i></p> <p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>Idégenforgalom</i></p>	<p>Az országos jelentőségű védett természeti értékek turisztikai fejlesztésbe vonása, a turisztikai szolgáltatások körébe vonása kétélű dolog.</p> <p>Egyrészt hozzájárul a térség sajátos értékei megismertetéséhez és bemutatásához, másrészt amennyiben a turisztikai hasznosításból adódó terhelés jelentősen megemeli a természeti környezetet és a hasznosítás nem a természeti értékek körültekintő védelmével valósul meg) az súlyosan veszélyezteti a természeti értékek hosszú távú fennmaradását, előhelyük védelmét.</p> <p>A nem kellő körültekintéssel megalapozott fejlesztések a védendő élővilág degradációjához, értékvesztéshez vezet, amely ellentétes a fejlesztési koncepció alapvető értékvédelmi céljával.</p> <p>Amennyiben a későbbi programokban meghatározásra kerülő fejlesztések NATURA2000 területeket érintenek, a kedvezőtlen hatások minimalizálása érdekében el kell készíteni azon területek hatásvizsgálatait.</p>	<p>A célkitűzés megvalósulásának elmaradása csökkenti a kiemelkedő természetvédelmi értékek megismertetésének és turisztikai hasznosításának lehetőségét, de egyúttal (különösen a hivatatalosan is védett területek vonatkozásában) csökkenti az értékvesztés kockázatát is.</p>
<p>1.1.3.3. Sió turisztikai hasznosítása</p>	<p>A Sió és az általa érintett tágabb térség komplex</p>	<p><i>A szabadidő eltöltése, a</i></p>	<p>A program megvalósítása jelentősen segíti majd a megye városoktól távoli, ugyanakkor</p>	<p>A célkitűzés megvalósulása elmaradása esetén kihasználatlan marad egy olyan</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	<p>vízgazdálkodási-, gazdasági-, közlekedési (logisztikai-) és turisztikai fejlesztését szolgáló célkitűzés a Tolna megyei területfejlesztési konceptió egyik meghatározó jelentőségű eleme, amely a megyei területfejlesztés részéről szakmai és településközi koordinációt (ezt megalapozandó pedig önálló megyei-, térségi, komplex program megfogalmazását) igényli.</p>	<p><i>rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>Idégenforgalom</i></p> <p><i>Vízgazdálkodás</i></p>	<p>értékekben és potenciálokban gazdag területeinek fejlődését, e potenciálok összehangolt kihasználását.</p> <p>A célkitűzést szolgáló térségi fejlesztési program egyes elemei többnyire már kidolgozásra kerültek, vagy kidolgozás alatt állnak, az egyes elemek átfogó programba szervezése a megye során következő feladata.</p> <p>A leendő program megvalósulása új logisztikai bázisok fejlesztésével lehetővé teszi majd a Sió, mint vízszállítási útvonal kihasználását, a vízi, a közúti és vasúti szállítás lehetőségeinek kihasználásával az egyes szállítási módok optimalizálásával.</p> <p>A Sió térség fejlesztése pozitív gazdasági hatással lesz az öntözött és az öntözhető területek bővítésével, a térségi agrarpotenciálokat optimálisabban kihasználó intenzív kertészeti és szántóföldi kultúrák termőterületeinek bővítése eredményeként.</p> <p>A turisztikai potenciál a vizitúra és a kerékpáros úthálózat bővítése, a kapcsolódó szálláshelykínálat fejlesztése előirányozásával válhat majd teljessé.</p>	<p>potenciál, amely a megye városoktól távoli térségeiben jelent reális lehetőséget a területek fejlesztésében, az ott élő népesség megélhetése javításában.</p>
<p>1.1.3.4. Duna-menti rekreációs térség kialakítása</p>	<p>A célkitűzést a kiemelkedő potenciál kihasználásának lehetséges haszna</p>	<p><i>Térszerkezet</i></p>	<p>Az M6 autópálya által is feltárt térségben a hazai és a nemzetközi turizmus bővítése érdekében megfogalmazott célkitűzés lehetőségét teremti a megye számára az EU</p>	<p>A célkitűzés megvalósulása elmaradása esetén kiemelkedő térségi turisztikai potenciálok maradnak kihasználatlanok. A turizmus fejlődése nem járul hozzá a</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>1.1.3.5. Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése</p>	<p>indokolja</p>	<p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>Idégenforgalom</i></p>	<p>DUNA STRATÉGIA által is támogatott fejlesztési irányokhoz való csatlakozására. Lehetővé válik a célkitűzés szolgálatába megfogalmazásra kerülő programoknak a határokon átnyúló (természetmegőrző-, rekreációs) fejlesztési programokba való illesztése.</p> <p>A turisztika vonzerők fejlesztése hozzájárul a térség egésze átfogó fejlesztéséhez.</p> <p>A rekreációs szolgáltatások térségileg összehangolt fejlesztése és bővítése új helyi munkahelyek létrejöttével jár, ami által javul a térség népesség megtartó képessége</p>	<p>helyi gazdaságok erősödéséhez, a munkahelyek bővüléséhez, a megélhetés helyi feltételei javításához.</p> <p>Térségi és nemzetközi együttműködés és koordináció nélkül a fejlesztések egymástól elszigeteltek maradnak, nem képesek kihasználni a térségi együttműködésből eredő többlet lehetőségeket.</p>
<p>1.1.3.6. Termál- és gyógyturizmus megyei központjainak további fejlesztése, új központok létesítése</p>	<p>A célkitűzést a kiemelkedő potenciál kihasználásának lehetséges haszna indokolja</p>	<p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>Idégenforgalom</i></p> <p><i>Műszaki infrastruktúra</i></p>	<p>A dombóvári és a paksi létesítményegyüttes továbbfejlesztése, a szekszárdi és a bonyhádi előirányzott termál és gyógyturisztikai fejlesztések, valamint a paksi és a dunaföldvári gyógyfürdő továbbfejlesztésének előirányzata egyszerűen járul hozzá a termálvíz potenciál hatékony kihasználásához, a gyógyászati szolgáltatások kínálata bővítéséhez és egyszerre szolgálja térségben élő népesség egészségmegőrzésének és gyógyításának, valamint az ide érkező külföldi turisták igényes ellátásának célkitűzéseit.</p>	<p>A tervezett fejlesztések elmaradása gátolja a termálpotenciál hatékony és többirányú kihasználását.</p>
<p>1.1.3.6. A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalyak borturisztikai és</p>	<p>A Tolna megyei szőlő és bortermelői hagyományok,</p>	<p><i>A szabadidő eltöltése, a</i></p>	<p>A fejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzések mentén még csökkenő szőlő termőterületen is kibontakozik a helyi</p>	<p>A célkitűzés teljesülésének esetleges elmaradása Tolna megye egyik legkarakteresebb fejlesztési potenciálja</p>

<p>A Konceptió célkitűzései</p> <p>gasztronómiai kínálatának növelése</p>	<p>a nemzetközileg és országosan is elismert borászatok, a karakteres, egyediségét tükröző pincefalvak olyan kiemelkedő potenciált jelentenek a megyében, kiemelten annak borvidékein, amire jelentős fejlesztéseket lehet építeni.</p>	<p>A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei</p> <p><i>rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>Idégenforgalom</i></p>	<p>gazdaságfejlesztésnek, turisztikai és gasztroturisztikai fejlesztésnek a borászatokra és a borkultúra fejlesztésére alapozó iránya, amely alkalmas a komplex vidékfejlesztési célkitűzésekhez kapcsolva e térségek fejlesztésének megalapozására.</p> <p>Ezek a fejlesztések a mellett, hogy a legteljesebb mértékben építenek a térség táji-, természeti- termeszési és kulturális hagyományaira, a változó piaci viszonyok között is képesek a nemzetközi piacokon is helytálló borok előállítására. A borturizmus fejlesztését szolgáló célkitűzések, a borászatokra és pincefalvakra alapozó fejlesztések lehetővé teszik, hogy távolban az itt megtermelt kiváló minőségű bor mind nagyobb hányada kerüljön országon, illetve a térségen belül elfogyasztásra.</p> <p>Cél, hogy a borászati- és a gasztroturisztikai- és a szálláshely fejlesztések térségileg összehangoltan történjenek és járulnak hozzá az érintett települések fejlődéséhez, népességmegtartó képességük növeléséhez.</p>	<p>Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén</p>	<p>Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén</p> <p>kihazsnálatlanságát eredményezné, amely egyaránt kedvezőtlen lenne a fenntartható tájhasználat, a térségi és helyi gazdaságok fejlődése, a helyben foglalkoztatás, az érintett települések népességmegtartó képessége, illetve a térségi hagyományok megőrzése szempontjából.</p>
<p>1.2. ÁTFOGÓ CÉL: TÁRSADALMI MEGÚJULÁS</p>					
<p>1.2.1. STRATÉGIAI CÉL: Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása</p>					
<p>1.2.1.1. A gazdasági igényekhez igazított,</p>	<p>A megyében ma szembetűnő a felsőfokú</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p> <p><i>Népesség területi</i></p>	<p>A helyi gazdasági igényeknek, a piaci elvárásoknak megfelelő szakképzési rendszer kialakítása a megye a gazdasági szereplők</p>	<p>Országosan is, de a megyében is szakemberhiány mutatkozik számos szakterületen. A versenyképesség egyik</p>	

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>gyakorlatorientált szakképzési rendszer kialakítása, a szakképzési lehetőségek bővítése</p>	<p>szakképző központok (egyetemek, főiskolák), tudásközpontok hiánya</p>	<p><i>elhelyezkedése</i></p>	<p>munkaerőigényének kielégítését szolgálják, és a piacképes diplomával, végzettséggel rendelkező munkavállalók foglalkoztatási esélyei növekednek. A távoktatási programok beindítása rugalmasabb képzési feltételeket tesz lehetővé.</p>	<p>kulcsfontosságú a kiváló képzettségű munkaerő. A megye gazdasági erejének növelése érdekében van szükség a piaci igényekre szabott szakemberképzésre, ami új munkahelyeket is vonz a térségbe. Ha ez nem tud megvalósulni, a foglalkoztatási mutatók – ami a képzett munkaerőt illeti – nem javulnak lényegesen, és a vidék-város közti különbségek sem mérséklődnek.</p>
<p>1.2.1.2. Felnőttképzési (műszaki szakképzési) központok létrehozása a megyében</p>	<p>A célkitűzést indokolja a helyzetértékelés idején rendelkezésre álló legfrissebb 2012 első negyedévi adat, amely szerint visszaesés tapasztalható a foglalkoztatásban.</p>	<p><i>Foglalkoztatás Népesség területi elhelyezkedése</i></p>	<p>A szakképzési központok létrehozása mellett a megye sajátos igényeihez igazított műszaki képzés (a Konceptió elsősorban a Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan tervezte) megteremtése hozzájárul a megyében a foglalkoztatás növekedéséhez, mivel a szükséges szakemberbázis – növekvő mértékben – a megyei képzési helyekről, helyi lakosok köréből kerül ki.</p>	<p>A felnőttképzési, szakképzési központok hiánya állandósítja a meglévő helyzetet. Az atomerőmű bővítése és működtetése kevésbé támogatja a megyei munkaerőt, a speciális nagyfoglalkoztató a megye munkaerőpiaci helyzetének javításához csak kisebb mértékben járul hozzá.</p>
<p>1.2.1.3. Az oktatás modernizálása (digitalizálás, e-oktatás)</p>	<p>A népesség megtartása és az elöregedés lassítása érdekében kiemelt jelentősége van ennek a célkitűzésnek.</p>	<p><i>Népesség életminősége, egészségi állapota, szociális helyzete</i></p>	<p>A cél megvalósulása elősegíti különösen a megye hátrányos helyzetű, aprófalvas térségeiben is a magas színvonalú oktatáshoz való hozzáférést. Az elmaradott térségekben is javulnak az iskolázottság mutatói, nő az esélyegyenlőség az oktatásban. Az egészségi állapotról való hatás nem mérhető.</p>	<p>Az aprófalvas, elmaradott térségek felzárkóztatásának egyik lényeges eleme a helyben elérhető jó színvonalú oktatáshoz való hozzáférés széleskörűvé tétele. Erre kínál kiítő és praktikus lehetőséget az e-oktatás. Amennyiben ennek tényere a jobb felszereltségű és előnyösebb helyzetben lévő városi iskolákra koncentrálnak továbbra is, az a városi és a leszakadó térségek közötti különbségek mérséklődése helyett hozzájárul annak elmélyüléséhez.</p>
<p>1.2.1.4. Szociális ellátórendszer</p>	<p>A szociális ellátás részben</p>		<p>Az ellátás színvonalának javulása, a hiányzó</p>	<p>A szociális ellátórendszer fejlesztése nélkülözhetetlen a helyi komfortérzet</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>fejlesztése</p>	<p>a lakosság egésze, részben a nehezebb helyzetben lévő társadalmi csoportok – <i>idősek, sokgyermekes családok, stb.</i> – boldogulási esélyeit erősíti.</p>	<p><i>Népesség életminősége, egészségi állapot, szociális helyzete</i></p>	<p>kapacitások pótlása hozzájárul a lakosság életminősége és szociális helyzete javulásához.</p>	<p>fokozásához. Ha megőrződnek a jelenleg felmért ellátási és infrastrukturális hiányosságok az tartóssan romlhatja az életminőséget, kihat a lakosság szociális helyzetére, hosszú távon pedig az egészségi állapotra is, és az elvándorlás egyik kiváltó oka is lehet.</p>
<p>1.2.1.5. Helyi közösségi identitásfejlesztést és kulturális életet elősegítő közösségfejlesztő szakemberképzés indítása</p>	<p>A közösségfejlesztés szerepét a helyi identitástudat erősítésében számos hazai példa igazolja.</p>	<p><i>Népesség életminősége, egészségi állapot, szociális helyzete</i></p>	<p>A Konceptió a közösségfejlesztő szakemberképzés megyei meghonosítását tűzi ki célul, ám ennek hozzáadéka legfeljebb csak középtávon várható.</p>	<p>A közösségfejlesztő szakemberek képzésének esetleges elmaradása nem hordoz magában számottevő veszélyt, mivel a közösségépítés, a helyi identitásfejlesztés megvalósulhat más megközelítéssel, vagy helyi de más képzési helyről visszatérő szakemberek bevonásával is.</p>
<p>1.2.1.6. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkához, jutásának elősegítése</p>	<p>A foglalkoztatottsági arány növelése, a megélhetés feltételei és a szociálisan rászorulóknak a szempontjából egyaránt lényeges a munkaerőpiacról valamilyen módon kiszorult csoportok be- vagy visszavezetése a munka világába.</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i></p>	<p>A célkitűzés megvalósulásának ennek elsődleges feltétele a speciális képzések biztosítása számukra. A megfelelő, piaci igényeket is figyelembe vevő és a sajátos igényekhez igazodó képzési rendszer elősegíti a munkavállalási lehetőségek bővülését a hátrányos helyzetű csoportok számára is.</p>	<p>A szociálisan rászoruló, munkaerőpiacról kiszorult rétegek visszavezetésének elmaradása a szociális feszültségek növekedéséhez vezethet, nőnek a szociális ellátás terhei, mivel a piaci jövedelmek (munkabér) helyett központi források felhasználása válik szükségessé a szociálisan rászorulóknak az ellátására.</p>
<p>1.2.2. STRATÉGIAI CÉL: A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése</p>				
<p>1.2.2.1. Családbarát foglalkoztatáspolitikai, az atipikus foglalkoztatás</p>	<p>A foglalkoztatás növelése országos szinten is elterjedt központi</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i> <i>Népesség</i></p>	<p>A távmunka, a rész munkaidő, a családi gazdaságok erősítése, a női foglalkoztatás támogatása javítja a megye általános foglalkoztatási helyzetét is, de ami lényegesebb, hogy ezek a foglalkoztatási formák a magas</p>	<p>A falvak, kistérségek leggyegetőbb – gazdasági – problémája a helyi munkalehetőségek hiánya. A napi ingázás rész megoldást jelent, és</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
<p>Lehetőségeinek kiterjesztése</p>	<p>célkitűzés. A Konceptió ezen célja kapcsolódik ehhez az országos célhoz, hozzájárul annak megvalósulásához</p>	<p><i>életminősége, egészségi állapota, szociális helyzete</i></p> <p>munkanélküliséggel terhelt periférikus, aprófalvas térségekben élők számára lesznek előnyösek.</p> <p>A családokban a keresők számának növekedése, a kétkeresős családmódel terjedése javítja a családok anyagi helyzetét. Ez kedvezően hat az életminőségre, a szociálisan rászorulóknál többben kerülnek vissza a munka világába. A cél elérésével az inaktívak 2012 első negyedében regisztrált növekedése is visszafordítható.</p>		<p>kétségtelenül kedvező az új foglalkoztatási lehetőségek koncentrált megjelenése. Azonban az 1.2.2.1. cél a helyben megvalósuló, ingázás nélküli foglalkoztatási formákat támogatja. Ha ez nem lenne sikeres, azaz a célban foglaltak nem valósulnak meg, a kistérségeken élők számára továbbra is probléma lesz a rendszeres keresetet biztosító munkalehetőség megszerzése, vagy ingázásra kényszerülnek, ami amellett, hogy csökkenti a szabadidőt, romítja az életminőséget és a végleges elvándorlás egyik veszélyforrása egyben.</p>
<p>1.2.2.2. Életminőség javítása és vonzó életter kialakítása a településeken gazdasági funkcióbővítéssel</p>	<p>A települési életminőséget az ellátás minősége, választéka, a helyben elérhető szolgáltatások skálája meghatározza.</p>	<p><i>Népesség életminősége, egészségi állapota, szociális helyzete</i></p> <p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreációs területi feltételei</i></p> <p>A célkitűzés a szolgáltató szektor szerepét erősíti, a szabadidős tevékenységek feltételeit is bővíti, amellett, hogy a kereskedelem minőségi fejlesztését is magában foglalja. A javasolt intézkedések nyomán a helyben elérhető életminőség, a települési komfortérzet javul. Szintén javulnak a rekreációs lehetőségek, mint területi bővülés, mind programkínálat tekintetében. Lényeges megjegyezni, hogy a cél megvalósulása a hatását nem azonnal érezteti, ezért a célhoz kapcsolódó programok megvalósítása sürgető.</p>		<p>Az 1.2.2. stratégiai cél elérése szempontjából alapvető célkitűzés az életminőség javítása. Igaz ez a leszakadó aprófalvas térségekre, de a városokra is egyaránt. Ma az elvándorlás, az előregedés jelenti a megye, különösen annak periferiái legfőbb társadalmi problémáját. A helyben elérhető köz- és üzleti szolgáltatások skálájának bővítése az életminőség javítása szempontjából alapvető, hasonlóan a szabadidős tevékenységek feltételeinek bővülése. Ezek elmaradása konzerválja a mostani állapotot.</p>
<p>1.2.2.3. Önkormányzati bérlakás program városokban (pl. Szekszárd), valamint bérház és háztáji program bevezetése az</p>	<p>A megyei lakásállomány mindössze 1,8%-a bérlakás, szám szerint 1756 db.</p>	<p><i>Népesség területi elhelyezkedése</i></p> <p><i>Népesség életminősége, egészségi állapota, szociális</i></p> <p>A bérlakásprogram elősegíti a ma alacsony szinten tapasztalható lakásmobilitást. Így a megyében élők, kiváltképp a fiatalok illetve a foglalkoztatási lehetőséggel rosszul ellátott térségekben élők számára lesz lehetőség lakóhelyet váltani, és a munkaerőpiaci változásokhoz alkalmazkodva a kereslet-kínálatához igazodva adott</p>		<p>A lakosság tekintélyes részének – különösen fiatal korosztályainak – elvándorlása a kistérségekről komplex kezelést igénylő problémakör. Az elköltözések mérséklése és a fiatalok helyben tartása szempontjából a fiatal</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>apró- és kislelvelekben</p>		<p><i>helyzete</i></p>	<p>esetben munkahely irányú költözéseket megtenni.</p> <p>A bértlakáshoz, bérházhoz jutás megkönnyítése, a magas munkanélküliségű térségekben élők számára esélyt kínál a lakáshoz jutásra. Szociális helyzet terén feltétlenül javulás jelezhető előre, mivel a lakáshoz jutás csökkenté a közkiadásokat is és mérsékli a megélhetési nehézségeket. Az egészségi állapotra nem mutatható ki közvetlen hatás.</p>	<p>pályakezdők, a fiatal családok lakáshoz jutásának megkönnyítése alapvető. Ennek egyik lehetséges módja a bértlakás- és bérházprogram beindítása. Ennek hiányában a fiatalok önálló lakáshoz jutási esélye tartósan rossz marad, nem csökken a többgenerációs családok aránya.</p>
<p>1.2.2.4. Fiatal vállalkozók támogatása, vállalkozásösztönzés</p>	<p>A fiatal vállalkozók támogatása alacsony intenzitással, miközben ők jelenthetik a helyi gazdaságok fejlődésének bázisát.</p>	<p><i>Foglalkoztatás</i> <i>Népesség területi elhelyezkedése</i></p>	<p>A fiatal vállalkozók támogatása és a vállalkozásösztönzés a megye elmaradott térségeiben a foglalkoztatási helyzetet alapvetően javítani fogja. A cél keretei között megvalósuló intézkedések közvetlenül is képesek lesznek az elvándorlást mérsékelni. Ezáltal a helyi, kistélepléseken működő vállalkozások gazdasági ereje növekszik, a kistéleplések népességmegtartó ereje a munkalehetőségek bővülésével erősödik.</p>	<p>Ma az egyik legnagyobb akadályát az elmaradott vidéki térségek felzárkózásának az aktív korosztályok, különösen a fiatalok elvándorlása jelenti. Ennek oka legtöbbször a helyi munkalehetőségek hiánya és a megélhetési feltételeinek szűkösége. Kitérés pont lehet ebből a helyzetből a fiatal vállalkozók támogatása. Ha ez nem történik meg kellő hatékonysággal, a fiatal, munkaképes, motivált, jól képzett és vállalkozó szellemű lakosság a jobb elhelyezkedési lehetőségek reményében továbbra is elhagyja a leszakadó térségeket, folytatódik az elvándorlás, és ezek a teleplések egyre nehezebb helyzetbe kerülnek.</p>
<p>1.2.2.5. Kulturális, sport és szabadidős-rekreációs lehetőségek bővítése városokban és falvakban egyaránt</p>	<p>Szekeşárd azon megyei jogú városok egyike, amely a hazai sport bajnokságokban szereplő élecsapatokkal nem rendelkezik.</p> <p>A megye néhány kistéleplése egyáltalán</p>	<p><i>Népesség</i> <i>életminősége,</i> <i>egészségi</i> <i>állapota, szociális</i> <i>helyzete</i></p> <p><i>A szabadidős</i> <i>eltöltése, a</i> <i>rekreáció területi</i></p>	<p>A megyeszékhely sportéletének fejlesztése és közösségi terének bővítése a Szekeşárdon elérhető életminőség javítását eredményezi, az itt élő több mint 30 ezer lakos érdekében.</p> <p>A megye fejlesztéssel érintett kistélepléseiben bővül a fiatalok hasznos szabadidős eltöltését lehetővé tevő közösségi terek, sportlétesítmények száma, javul a</p>	<p>Ma a hanyatló térségekből történő elvándorlás számos oka közül az egyik, hogy a kistélepléseken a helyben hozzáférhető szabadidős tevékenységek kínálata és fizikai feltételei egyaránt szűkös vagy teljességgel hiányzik. A vizsgált cél helyesen tér ki e lehetőségek bővítésére. Ennek elmaradása konzerválja a jelenlegi állapotot,</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	nem rendelkezik a fiatalok hasznos szabadidő eltöltését lehetővé tevő közösségi térrel, sportlétesítménnyel	<i>feltételei</i> felszereltségük, a fűtésproblémák megoldódának.	megmaradnak a szűkös, nem kielégítő színvonalú, leromlott állapotú szabadidős helyszínek, s ez a helyi kötődés erősödését is akadályozza, ami kedvezőtlenül hat ki a lakosság egészségi állapotára, komfortérzetére.	megmaradnak a szűkös, nem kielégítő színvonalú, leromlott állapotú szabadidős helyszínek, s ez a helyi kötődés erősödését is akadályozza, ami kedvezőtlenül hat ki a lakosság egészségi állapotára, komfortérzetére.
1.3. ÁTFOGÓ CÉL: A VIDÉKIES TÉRSÉGEK GAZDASÁGI SZEREPVÁLLALÁSÁNAK MEGERŐSÍTÉSE ÉS VONZÓ VIDÉKI ÉLETTÉR MEGTEREMTÉSE				
1.3.1. STRATÉGIAI CÉL: Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel				
1.3.1.1. TÉSZ-ek, BÉSZ-ek, termelői csoportok létrehozása termékpályánként	Tolna megye agroológiai adottságai kedvezőek, de a mezőgazdaság foglalkoztatási szerepének csökkenése a kedvező adottságok ellenére folytatódott az elmúlt tíz évben is és 10% alá esett, bár ez még mindig az országos átlag kétszerese. Ezért is indokolt a különböző termelői együttműködések ösztönzése.	<i>Mezőgazdaság</i> A TÉSZ-ek, BÉSZ-ek megszervezése és működésük a mezőgazdaság jövedelemtermelő képességét fokozza, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak számának regisztrált csökkenése megállítható és a tendencia visszafordítható.	Ma a mezőgazdaság alacsony jövedelmezőségének oka az együttműködések hiányában, a vertikumok nélkülözésében keresendő. A TÉSZ-ek, BÉSZ-ek létrehozása, a magasabb hozzáadott érték előállítása és az értékesítési csatornák feltárása nélkül a mezőgazdaság megmarad jelenlegi alapanyagtermelő pozíciójában, a nagy profitot elérő feldolgozásra pedig a megyehatárokon túl kerül sor.	A mezőgazdaságból élők jövedelmi helyzete, az agráriumban és a kapcsolódó ágazatokban foglalkoztatottak száma és az agrártérsegek növekedése akkor fog
1.3.1.2. Funkcionális térségenként a helyi feldolgozó- és élelmiszeripari	A célkitűzést Tolna megye térségeinek különböző, de	<i>Foglalkoztatás</i> Az ipar, kereskedelem	A célkitűzés az alábbi ágazatok támogatására fókuszál: - magas előmunka igényű kertészet, - zöldség- és gyümölcsstermesztés,	A mezőgazdaságból élők jövedelmi helyzete, az agráriumban és a kapcsolódó ágazatokban foglalkoztatottak száma és az agrártérsegek növekedése akkor fog

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>kapacitások kiépítése termelői összefogással</p>	<p>kiemelkedő és kellően ki nem használt potenciáljai indokolják</p>	<p><i>térbeli szerkezete</i> <i>Mezőgazdaság</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyógynövénytermesztés és az ezekre épülő feldolgozóipar, - továbbá az állattenyésztés és a kapcsolódó élelmiszeripar. <p>Azzal, hogy a termények feldolgozása is helyben valósul meg, egyrészt új munkahelyek teremődnek, másrészt a magasabb hozzáadott értékű termékek értékesítésével növekszik a mezőgazdaságban és az arra épülő ágazatokban elérhető jövedelem, azaz mind a foglalkoztatás, mind az eltartóképesség javul.</p> <p>Tolna megyében az alábbi öt település rendelkezik 1-1 ipari parkkal: Bonyhád, Dunaföldvár, Kaposszekcső, Paks, Szekszárd. A megye agrár dominanciájú térségeiben is megjelenik a feldolgozóipar, ezáltal térben kiegyenlítettebbé válik az ipar.</p>	<p>megtörténni, ha a mezőgazdaság által előállított élelmiszeripari alapanyagokból a feldolgozott termékek előállítására is helyben megtörténik. Erre fókuszál a célkitűzés. Ha a feldolgozóipari, élelmiszeripari helyi kis- és középvüzetem nem jönnek létre, a megye agrártérségei továbbra is kis jövedelmezőségű alapanyagtermelők maradnak. A termelői összefogás hiánya pedig az érdekelletét növeli az együttműködés előnyei helyett.</p>
<p>1.3.1.3. Apró- és kistelepülések elérhetőségének javítása</p>	<p>A megye rendkívüli keleti-nyugati megosztottságot mutat a központi települések és az autópálya és a vasútállomások elérési idejei szerint. A legjobb helyzetben a megye keleti, megyeszékhelyhez és M6-hoz közel fekvő térsége van, míg a nyugati, Dombóvár és Tamási között, illetve Tamásitól északra elterülő vidéki térség ármegyhelyzete problémás.</p>	<p><i>Műszaki infrastruktúra</i> <i>Népesség területi elhelyezkedése</i> <i>Foglalkoztatás</i></p>	<p>Az 1.3. átfogó cél eléréséhez nagyban hozzájárul az aprófalvak és kistelepülések elérhetőségének javítása. Amennyiben nem sikerülne a tömegközlekedés valós igények felmérésén alapuló átszervezése, úgy a lakóhely-munkahely kapcsolat továbbra is nehézkes marad, az érintett térségek tökevonzó képessége alacsony marad, romlik a települések esélye új munkahelyteremtő beruházások befogadására, nőhet az elvándorlás.</p> <p>Az ármegyhelyzetet enyhíti a mellékúthálózatfejlesztés, a közösségi közlekedés hatékonyságának növelése.</p> <p>A hálózatfejlesztésen túl az átszállási kapcsolatok kiépítésével javul és az elérhetőség mind időben, mind minőségben, ami kedvezőbb feltételeket kíván a lakosság helyi boldogulásához, mérsékelve ezzel a térséget sujtó magas elvándorlást.</p> <p>A lakóhely-munkahely közötti elérhetőségi kapcsolat javulása megkönnyíti a munkabajarást, az ingázási időt csökkent, komfortját javítja. Emellett a gazdaságra is ösztönzőleg hat, a szállításiigényes és munkaerőigényes gazdasági ágak beruházásait előmozdítja.</p>	<p>Az 1.3. átfogó cél eléréséhez nagyban hozzájárul az aprófalvak és kistelepülések elérhetőségének javítása. Amennyiben nem sikerülne a tömegközlekedés valós igények felmérésén alapuló átszervezése, úgy a lakóhely-munkahely kapcsolat továbbra is nehézkes marad, az érintett térségek tökevonzó képessége alacsony marad, romlik a települések esélye új munkahelyteremtő beruházások befogadására, nőhet az elvándorlás.</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.3.1.4. A helyben előállított termékek piaci értékesítésének elősegítése</p>	<p>Tolna megye agropotenciálja kedvez a szántóföldi kultúrák, a szőlő- és gyümölcsstermesztés, a kertészeti termékek és az állattenyésztés számára is. A mezőgazdaság jövedelmezősége azonban elmarad a lehetőségektől elsősorban a helyben történő feldolgozás hiánya és az értékesítés nehezségei miatt.</p>	<p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p> <p><i>Mezőgazdaság</i></p>	<p>A célhoz tartozó intézkedéseken keresztül javul a termékek piacra jutásának feltételrendszere, az értékesítésben szakértelemmel nem rendelkező gazdák helyettesítésre hozása, növekednek a helyben képződött jövedelmek. A vidéki térségekben előállított termékek helyben történő értékesítésével a megye élelmiszer kiskereskedelme térben kiegyenlítettebbé válik, a területi ellátás javul.</p>	<p>A vidékies térségek megújulása szempontjából a mezőgazdaság szerepe nem elhanyagolható még akkor sem, ha ma az agrártermelés jövedelemtermelő képessége alacsony. Ezen a helyzeten változtatni acéltüztetés az értékesítés elősegítésével. Ennek nem kellően hatékony megvalósulása esetén továbbra is azzal kell számolni, hogy nem a megye termelőinél csapódik le az a – többszörös - többlet bevételi forrás, ami az alapanyagtermelés és a feldolgozott termékek értékesítése között húzódik meg.</p>
<p>1.3.1.5. Minőségi haltenyésztés és feldolgozás</p>	<p>A megye domborzati adottságai kedveznek a völgyzárógátás tavak kialakításának, de síkvidéki tározókban is bővelkedik.</p>	<p><i>Mezőgazdaság</i></p> <p><i>Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete</i></p>	<p>A jelentősebbek a Pacsnagi-halastavak, a Simontornya melletti tavak, a dombvidéki völgyzárógátás halastavak, tározók. Természetes állóvíz a Fadd-Tolna-Bogyiszlói Dunai holtágrendszer. A hallogyasztás bár az európai átlagnak töredéke hazánkban, de stabil – szezonális – keresletet támaszt. A mezőgazdaságnak ez az ága országos szinten rendelkezik tartalékokkal, így reális a célkitűzésben foglaltak elérése. A feldolgozott halászati termékek előállítása és értékesítése az fokozza ágazat jövedelmezőségét. A feldolgozó üzemek létesítésével bővül a megyei iparszerkezet spektruma, enyhül az ipar koncentrálttsága.</p>	<p>A haltenyésztés az az egyik speciális agrárgazdasági ágazat, melyben a megyének vannak ugyan jó adottságai, de az eredmények és a bevételek egyelőre csekélyek. A haltenyésztés és -feldolgozás fejlesztése lehet ugyan egy kitörési pont és hozzájárul a megye élelmiszeripari palettájának bővítéséhez, de e cél esetleges nem teljesülése sem járna komoly gazdasági veszteséggel, mivel egy meglehetősen kis piaci szegmensről van szó.</p>
<p>1.3.1.6. Falusi vendégasztal működtetésének elősegítése</p>	<p>Tolna megye gazdaságában az idegenforgalom kisebb szerepet játszik, mint Dél-Dunántúl másik két megyéjében. A megye</p>	<p><i>Népesség területi elhelyezkedése</i></p> <p><i>Idegenforgalom</i></p>	<p>A falusi vendégasztal működtetése a belföldi turizmusra épít, elsősorban ebben a szegmensben érhet el eredményt. A falusi szállásadás és vendéglátás térmérsere növeli a helyben képződött jövedelmet, ami a falusi turizmust üzemeltető családok számára megalapozhatja, az érintett települések számára növekvő presztízszt biztosít, ezzel is csökkentve az elvándorlást.</p>	<p>A falusi turizmus az a turisztikai szegmens, ami relatíve kisebb befektetéssel is el lehet indítani, igaz a várható bevételek sem veteksznek a magasabb kategóriás szállásadásból elérhetővel. Egy-egy jól sikerült ilyen fejlesztés az egész település védjegyévé</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>1.3.1.7. A klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése</p>	<p>szálláshely kapacitása a második legkisebb, a vendégek és a vendégéjszakák száma 2011-2012 között nőtt ugyan, de nem éri el az országos átlag harmadát sem.</p> <p>A megye területének közel 2/3-a, a dombvidéki területei az ország erősen vízérzékeny-veszélyes vízérzékeny-veszélyes térségei közé tartoznak, amelyek a villámárvizek gyakoriságának növekedésével a mezőgazdasági termelés kockázatait növelik.</p> <p>Az erózióveszélyes dombosági területeken és a belvízveszélyes Duna-menti síkvidéken lévő települések ki vannak téve az árvízi elöntésnek, illetve a belvízzel járó problémáknak.</p>	<p><i>Mezőgazdaság</i></p> <p><i>Vízgazdálkodás</i></p> <p><i>A társadalom biztonságérzete, veszélyeztetettsége</i></p>	<p>A cél számos vízgazdálkodási és árvízvédelmi, csapadékvízvezetéssel összefüggő fejlesztési elemet foglal magába. A vizsgált cél a vízviszatarítás elvével összhangban a vizek biztonságos levezetését és megtartását helyezi előtérbe, mérsékelve ezzel a csapadékeloszlás anomáliáiból származó kockázatokat, növelve ezzel a mezőgazdasági termelés biztonságát.</p> <p>A cél keretében megvalósuló árvízvédelmi intézkedések (tározók építése, védművek fejlesztése, jó karban tartásuk), és a belvízvezető rendszerek fejlesztése a települések és az ott élők értékeinek védelmével növelik a lakosság biztonságérzetét.</p>	<p>válhat, és újabbakat generálhat. Egy jó lehetőség néhány család kiegészítő vagy akár főállású foglalkoztatására. Ennek elmaradása nem okoz sem gazdasági sem társadalmi szempontból kárt, viszont egy fontos kiegészítő elem nélkül maradna a vidékies térségek gazdasága.</p> <p>A klímaváltozás hatásai elsősorban a vízzel, a csapadékeloszlással függenek össze. Ez a megvet különbözően érinti, mivel nagyobb részben dombosági felszínű és mezőgazdasági profilú. A cél elsősorban az árvizek és özönvízszertű esőzések káros hatásainak mérséklésére és az aszály okozta károk enyhítésére fókuszál. Ha ezek az intézkedések nem történnek meg, az időjárás szélsőséges jellegének erősödésével együtt egyre inkább számolni kell a talajerózió, a belvíz és a szárazság okozta veszélyekkel, ami a terméseredmények romlásához, teljes vagy részbeni megsemmisüléséhez és komoly gazdasági károkhoz vezethet.</p>
<p>1.3.2. STRATÉGIAI CÉL: Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése</p>				
<p>1.3.2.1. A helyi és helyközi</p>	<p>A megye vidéki</p>	<p><i>Népesség területi</i></p>	<p>A cél keretei között megvalósuló közlekedésfejlesztés</p>	<p>A város-vidék kapcsolattrendszer és a</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
<p>tömegközlekedés keresletorientált racionalizálása</p>	<p>térsegeiben a rossz megközelíthetőség, a magas elérési idők és a közösségi közlekedés rugalmatlansága együttesen rossz településközi elérhetőséget eredményeznek, ami a társadalmi és a gazdasági kapcsolatrendszer (lakóhely-munkahely kapcsolat, beruházásélnkítés, stb.) lazulásához vezetett.</p>	<p><i>elhelyezkedése</i> <i>Műszaki infrastruktúra</i></p>	<p>elsősorban a közösségi közlekedés rugalmas és alternatív módozataira fókuszál. A jellemző úticélokhoz igazított és időben az utazási igényre szabott alternatív járatok beindítása, a kerékpáros közlekedés támogatása képesek lesznek mérsékelni a ma még közlekedési árnyékhelyzetben lévő kistéleptülések elérhetőségi problémáit. A megközelíthetőségi és a felmért igényekhez igazított közösségi közlekedés elősegíti a népesség helyben maradását, mérsékli az elköltözéseket.</p>	<p>településközi kapcsolatok szempontjából a közlekedés szerepe kiemelkedő. A leszakadó térségek elnéptelenedésében a rossz közlekedési kapcsolatok is szerepet játszanak. A tömegközlekedés racionalizálásának elmaradása a napi ingázás minőségét rontja, rosszabb esetben ellehetetleníti az új lakóhely-munkahely kapcsolatok létrejöttét, és a meglévők megtartását.</p>
<p>1.3.2.3. Vidékiés jelleű városok fejlesztése</p>	<p>A vidékies városok (a megye kis- és középvárosai) hagyományos térségszervező erejének és kiugrázásának erősítése vidéki térségük fejlődésének is előmozdítója.</p>	<p><i>Népesség életminősége, egészségügyi állapota, szociális helyzete</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>A vidékies városok fejlesztése az épített környezet helyreállítására és megóvására, a zöldfelületi rendszer fejlesztésére terjed ki elsősorban. A cél megvalósulása hozzájárul a megye vidékies városai elérhetősége javulásához, a helyi lakosság komfortérzetének növekedéséhez. A szolgáltatások körének gyarapodása, a vonzó életér megléte térségi, mikroterrségi központokká emeli ezeket a településeket, ami a környező kistéleptülések életére és fejlődésére is hatással van.</p>	<p>A vidékies városok térségi szereppel is bírnak. Fejlesztésük, tényleges központtá válásuk elmaradása visszavereti térségük fejlődését is, mástérszt vonzerejük, népességmegtartó erejük is romlik. Maguk e városok is mint életér kevésbé lesznek vonzóak életérként és befektetési helyszíntként is.</p>
<p>1.3.2.3. Helyi erőforrásokra támaszkodó energiahasznosítás</p>	<p>A megújuló energiahforrások tekintetében Tolna megye jelentős potenciállal rendelkezik elsősorban a biomassza típusú energiahforrások terén, de gazdag lehetőségek rejljenek a geotermikus</p>	<p><i>Energiaellátás</i></p>	<p>A biomassza alapú energiahforrások termelésének lehetőségei országos viszonylatban is átlagon felülnek. Március 2010 októberig a megye lakosságának teljes használati meleg víz szükséglete kielégíthető lenne tisztán napenergia igénybevételel. A cél hozzásegít az ország azon EU-s vállalásának teljesítéséhez is, amely a megújuló energiahforrások részarányának növelését irányozza elő. A megye jó adottságainak hasznosításával a megye lakóinak energiabiztonsága javul.</p>	<p>Az energiahforrásfelhasználás költségei – az energiahforrásfelhasználási szokások és a lehetőségek függvényében – a háztartások kiadásainak tetemes részét teszik ki. A megye megújuló energiahforrásainak növekvő mértékű hasznosításának elmaradása a háztartások kiszolgáltatottságát növeli, és új</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak meg nem valósulása esetén
	energia, a napenergia, valamint a vízenergia felhasználás területein is.			munkahelyek sem létesülnek a megújuló energiahasznosítás kapcsán. A káros kibocsátások, a fosszilis tüzelőanyagok tartós használata okozta levegőtisztaságromlás mértéke nem csökken.
<p>1.3.2.4. Mobil és helyi szolgáltatások megteremtése kistelepüléseken</p>	<p>A cél sokrétű intézkedéseivel a vidéki, kistelepülések, aprófalvak élhetőségének fokozását segíti elő. Összefüggő területként a megye belső részén, vagyis a Hegyháton és a Volgyásban a legkritikusabb az egészségügyi alapellátás. E területeken gyakorlatilag hiányzik az állandó háziorvosi ellátás. Összesen a megye 49 településén hiányzik az állandó háziorvosi ügyelet, ami a települések 45%-át jelenti.</p>	<p><i>Népesség területi elhelyezkedése</i></p> <p><i>Népesség életminősége, egészségi állapota, szociális helyzete</i></p> <p><i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	<p>A cél kiterjed az egészségügyi alapellátás fejlesztésére, ami javulást eredményez. A kistelepülések alapellátottságának javítása szempontjából létfonosságú a helyi kiskereskedelem támogatása. Az alap ellátó infrastruktúra megléte alapvetően határozza meg az életminőséget és a települési komfortérzetet, ezen keresztül érvényesülnek a célban foglaltak.</p>	<p>Ma a vidéki életminőség egyik sarkalatos kérdése a helyben elérhető szolgáltatások válságtéka és színvonala. Amennyiben – a célban foglaltak szerint - nem nőne a helyben elérhető alapfunkciók és magasabb szintű szolgáltatások köre, az nagyban hozzájárul az ott élők komfortérzetének romlásához, szociális helyzetének romlásához, a vidéki térségek népességvesztéséhez.</p>
<p>1.3.2.5. Szabadidősport önszerveződésének támogatása és intézményi háttérének biztosítása</p>	<p>Néhány kistelepülés nem rendelkezik egyáltalán fiatalok hasznos szabadidő eltöltését szolgáló közösségi térrel és ahol van a faluban ilyen létesítmény annak állapota nem kielégítő, alacsony a</p>	<p><i>Népesség területi elhelyezkedése</i></p> <p><i>A szabadidő eltöltése, a rekreáció területi feltételei</i></p> <p><i>A társadalom biztonságérzete,</i></p>	<p>A kialakult állapot oldására került be a Konceptióba a célkitűzés. A sportesemények, a kulturális programok, rendezvények közösségkovaócsoló ereje bizonyított. A településhez kötődés, az identitástudat erősödése fokozza a fiatalok helyben maradásának esélyét. A cél eredményeként várható a népességfogyás enyhülése a kistelepülésekben aprófalvakban.</p>	<p>A vidéki térségekben a változatos és hasznos szabadidő eltöltés feltételei korlátozottak. Ez jelenti a rendelkezésre álló sportpályák és –eszközök hiányát vagy leromlott állapotát. A közös sportolás, a sportrendezvények közösségkovaócsoló ereje közismert. Ha a célban foglaltak szerint nem teremtődnek meg a szabadidős tevékenységek feltételeit</p>

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indoklottsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	felszereltsége és sok helyen a fűtés nem megoldott.	<i>vezélyeztetettség</i>		javító fejlesztések, az tovább rontja a kistelepülések felzárkozási esélyeit. Mert bár nem ez a legfőbb hiányosság és az elvándorlás kiváltó oka, de hatása nem elhanyagolható.
<p>1.3.2.6. Minta ökotelepülés kialakításának lehetősége, ökológikus gondolkodás elsajjáltatása</p>	Egy minta ökotelepülés a good practice megyei bemutatásával, megismertetésével hatékony eszköze az ökológikus szemléletmód elültetésének.	<p><i>Mezőgazdaság</i> <i>Foglalkoztatás</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	A megye hagyományos agrárkulturák természetében sokoldalú, a mezőgazdaság termékszerkezete változatos. Emellett ösztönözni kell a környezetkímélő biogazdálkodást is, amely számára a megye kiváló adottságokkal, de jelenleg kevés hagyománnyal rendelkezik. A gazdálkodók szemléletformálása ezen a téren alapvető. Az új, ökológiai szemléletű természetesítő módok, a biotermékek előállítása ezen termékek bővülő piacán keresztül több gazdálkodónak nyújt megélhetést. A biotermesztési ágazat sikere, egy-egy speciális helyi termék az adott térség vagy település imázsát és piaci versenyképességét is növeli. Az ökológikus szemlélet meghonosítása a mezőgazdaság minőségi megújulását is elősegíti.	A természetközeli természetesi módokkal, ökológiai vagy biogazdálkodásból származó termékek iránt mindig lesz és kereslet, amely növekedni is fog várhatóan. Egy ilyen módszereket alkalmazó és jól értékesíthető termékeket előállítani képes település létrehozása a jó gyakorlat (good practice) bemutatásával képes gazdák egész sorát más településeken is szemléletváltásra készíteni. Ennek elmaradása esetén a megye részesedése a biotermékek piacán alacsony marad, kevesebb új agrár- és élelmiszeripari munkahely jön létre és nem nő a mezőgazdaság jövedelmezősége.
<p>1.3.2.7. A vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása (szabad vállalkozási övezet)</p>	A vállalkozások lakónépességre vetített száma 2012-ben (ezer lakosra 150 jutott) közepes vállalkozói aktivitásról tanúsított, mind az országos (166), mind a Budapest nélkül számított megyei átlagtól (154) elmaradt. A vállalkozások számának, tökegységének és alkalmazotti létszámának	<p><i>Népesség területi elhelyezkedése</i> <i>Foglalkoztatás</i> <i>A térség eltartó képessége és versenyképessége</i></p>	A cél megvalósulása ezekre a területekre kell, hogy fókuszáljon. A kedvező vállalkozási környezet megteremtésével e térségek vállalkozásvonzó képessége erősödik, piacképes befektetési helyszínekké válnak, javítva ezzel e kistelepülések esélyét a munkahelyteremtő beruházások letelepítésére és az ott élők esélyét a munkához jutásra.	A cél hatékony módja lehet a vidék gazdasági felemelkedésének és az elnéptelenedés megállítása. Ha nem sikerül elérni a célban foglalt intézkedéseket, azaz nem nőne a vállalkozási kedv, nem jönneek létre új munkahelyek, ezzel a hátrányos helyzetű vidéki térségek leszakadása nem állna meg, mivel nem teremtődneek meg a gazdasági növekedés és a társadalmi megújulás feltételei.

A Konceptió célkitűzései	A célkitűzés indokoltsága	A célok társadalmi és gazdasági szempontú elemzésének tématerületei	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén	Várható hatások a Konceptió céljainak megvalósulása esetén
	alapján a megye perifériái vannak legrosszabb helyzetben.			

4. Javaslat társadalmi, gazdasági szempontú intézkedésre

4.1. A koncepció érvényesülése során fellépő, a társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

A koncepció azzal a céllal készül, hogy kijelölje Tolna megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A megyei (területi) programozáshoz rendelt források felhasználásának alapját képezi majd-e dokumentum, hiszen a tervezett megyei fejlesztéseknek a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedniük kell.

A megye területfejlesztési koncepciójában foglaltaknak megfelelően a térség elsődleges hosszú távú célja egy vonzó városi és vidéki élettér megteremtése, mely lehetővé teszi a fiatalok helyben tartását, a gazdasági potenciál megerősítését, és a munkahelyteremtés bővítését. Ezen célok elérését egy három átfogó, és azon belül hét stratégiai célkitűzésből álló célrendszer segíti elő.

A Konceptió nem tartalmaz olyan célt, amely a társadalomra és a gazdaságra káros hatással lenne, alapvető cél a megye gazdasági, társadalmi megújítása.

4.2. Javaslat olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a koncepció által befolyásolt más terveknel figyelembe kell venni

A Konceptió átfogó célja és a kiemelt célok is a megye társadalmi, gazdasági környezetének fejlesztését, a teljesítőképesség növekedését irányozzák elő. A Konceptió ezen céljait érvényesíteni kell a megyei területrendezési terv készítése (módosítása) során és a megye településeinek településfejlesztési koncepciói, integrált településfejlesztési stratégiai és településrendezési tervei készítése során. A megyei szinten készülő ágazati koncepciók számára is figyelembe veendő a területfejlesztési koncepció által meghatározott keretek.

Javaslatok Tolna megye területfejlesztési koncepciója továbbfejlesztésére

- A megyei területfejlesztési koncepció helyzetértékelése kevés olyan tényadatot rögzít, amely alkalmas az egyes ágazatok helyzetének, kapacitásainak és potenciáljainak valós megítélésére ezért javasoljuk a helyzetértékelés kiegészítése keretében pótolni ezeket az adatokat. A kiinduló állapot tényszerű rögzítése nélkül a készítendő stratégiai és operatív programok célértékei sem határozhatók meg reálisan.
- Javasoljuk a helyzetértékelésben az idősoros elemzések pótlását is, erre alapozva pedig a - *koncepcióból jelenleg hiányzó* - monitorozási javaslatok megfogalmazását.
- A területfejlesztési koncepció 3 átfogó célja, 7 stratégiai célja és számos, ezeket kibontó célja általános fejlesztési irányokat, elveket, illetve konkrét beavatkozásokat, feladatokat jelöl meg, azonban minden esetben számszerűsítések nélkül. Javasoljuk, hogy a koncepcióban olyan indikátorok és azokhoz tartozó célértékek kerüljenek meghatározásra, amelyekhez képest a célkitűzés megvalósulásának folyamata mérhetővé és értékelhetővé válik.
- E célértékek között javasoljuk elkülöníteni a nemzeti fejlesztési dokumentumokban meghatározott – *például a foglalkoztatottság hosszú távú alakulására vonatkozó* – célértékeket a megyei koncepció megvalósulása előrehaladása értékelését lehetővé tevő (*pld a vállalkozási aktivitás növelésére, vagy a vállalkozások közötti együttműködések hatékonysága növelésére vonatkozó*) célértékektől. Az ambíciózus, de egyúttal reális célértékek meghatározásánál javasoljuk figyelembe venni a helyzetértékelésben rögzített (*illetve számszerűségében kiegészítendő*) mai

tényleges állapotot jelző értékeken túl e kiinduló helyzet megváltoztatására előre láthatóan rendelkezésre álló, vagy reálisan prognosztizálható eszközöket, forrásokat.

- Javasoljuk, hogy a koncepcionális célok konkrétabban és markánsabban kerüljenek megfogalmazásra nemcsak a cél és a részcélok megvalósulása hatásainak azonosíthatósága, a prognosztizálható változások értékelhetőségének elősegítése érdekében, hanem azért is hogy az elősegítse a koncepciót követő területfejlesztési program *(és az ágazati részprogramok)* tartalmának megfogalmazását.
- Javasoljuk a célok között súlyozást és/vagy sorrendet felállítani, annak meghatározását, hogy melyik fejlesztési elképzelésnek van nagyobb prioritása. *(A jövőben is valószínűleg csak korlátozottan fognak rendelkezésre állni a fejlesztési források és úgy gazdasági, mint környezeti szempontból azoknak kell nagyobb prioritást kapniuk, amelyeknek a társadalmi-, gazdasági-, környezeti hozadéka nagyobb.)*
- Javasoljuk, az egyes fejlesztési célokhoz tartozó célterületek differenciáltabban (és pontosabban) kerüljenek meghatározásra. E célterületek kijelölésénél kerüljenek fokozott figyelembevételre a megyei területrendezési terv térségi övezetei.

A koncepció célkitűzéseire vonatkozó javaslatok:

- Javasoljuk az új K+F+I és logisztikai központok kialakítására vonatkozó célkitűzés konkretizálását és az iparágankénti sajátos célok meghatározását.
- A munkahelyteremtés során javasolt a környezetvédelmi iparban, a megújuló energiahasznosításban létrejövő és általában a „zöld munkahelyek” előnyben részesítése. Kimondható, hogy a nagy helyigényű logisztikai és ipari fejlesztések ne járjanak jó minőségű termőföldek igénybevételével.
- A kiváló termőhelyi adottságok és potenciálok kihasználása érdekében javasoljuk a szőlészeti borászati ágazat fejlesztése célkitűzéseinek konkretizálását a fejlesztési célok és irányok határozottabb megjelölésével. Koncepcionális állásfoglalás szükséges a termőterületek kiterjedésének változtatása vonatkozásában is.
- Javasoljuk a szakmai együttműködéssel előirányzott mezőgazdasági célú K+F bázisok fejlesztési irányainak és sajátosságainak részletesebb és térségspecifikusabb kimunkálását.
- Konkretizálni javasoljuk azokat a funkcionális térségeket és azokat a termékcsoportokat, amelyekben a helyi mezőgazdasági alapanyag termelési igényekhez igazított helyi logisztikai alközpontok kialakítását a koncepció előirányozza.
- Javasoljuk a térképi mellékleti megjelenítésnél pontosabban és hely és funkcióspecifikusabban meghatározni a jelentősebb vasúti, közúti, vízi közlekedési csomópontokban javasolt központok tartalmát.
- Javasoljuk a szén-és kőbányászat újraélesztésére és arra épülő gazdaságfejlesztésre vonatkozó koncepcionális célkitűzés tartalmának konkrétabb kifejtését a koncepcióban *(a rendelkezésre álló előzetes tanulmányok figyelembevételével.)*
- Javasoljuk a Sió turisztikai hasznosítására vonatkozó célkitűzés tartalmának részletesebb kibontását. A tartalmi meghatározás nemcsak a hatások elemzéséhez szükséges, hanem elősegíti a készülő megyei *(és térségi)* területfejlesztési operatív programok koncepció szerint támogatandó elemeinek meghatározását.

- E fejlesztések megvalósítása során a vizek védelme elsődlegességét biztosítani szükséges. Ennek érdekében javasoljuk meghatározni a környezetkímélő vízi infrastruktúrafejlesztés és vízpart használat alapelveit, amelyek biztosítják a Sió és a megye további folyóvizeinek fenntartható hasznosítását.
- A termál- és gyógyvizekre épülő előirányzott fejlesztések során a felszín alatti vízkincs minőségének és mennyiségének megőrzését és fenntartható kiaknázását biztosító feltételek kidolgozása szükséges. Mind az ipari, gazdasági fejlesztések kritériumául kell szabni, mind a lakossági szemléletformálásba hangsúlyosan be kell építeni a vízzel való takarékoskodás alapelvét.
- Javasoljuk, hogy a megváltozott körülmények figyelembevételével kerüljön egyértelmű tisztázásra az önkormányzatok kompetenciája és mozgásteret az oktatás, illetve az oktatási intézmények létesítményei fejlesztésében, modernizálásában. Ez a változás alapvetően érinti a 2014-2020 közötti időszak oktatásfejlesztési programjainak címzettjeit.
- Javasoljuk a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére vonatkozó koncepcionális célkitűzést szélesebb aspektusban értelmezni és kiegészíteni annak érdekében, hogy a programozási szakaszban mindazok a szükséges változtatások, beavatkozások és fejlesztések, amelyek a klímaadaptációt szolgálják, támogathatók legyenek *(a defenzív védekezésre alapozó elemektől az offenzív beavatkozásokon keresztül a szemléletformálásig)*.
- Mint azt a „környezeti értékelés” is megállapítja a koncepció nem, vagy csak érintőlegesen foglalkozik az agrár-környezetgazdálkodás témakörével a vidékfejlesztési prioritások között. Ezért javasoljuk e vonatkozásban a koncepcionális célkitűzések részletezését.
- A természetvédelmi fejlesztések nem jelennek meg önálló elemként a koncepcióban. Hiányosság, hogy a természetvédelemre alapozott „lágymű” turizmus, az ezekhez kapcsolódó fejlesztések is csak az országos jelentőségű védett természeti területek vonatkozásában jelennek meg. Javasoljuk a természetvédelmi területeket közvetlenül vagy közvetve érintő egyéb fejlesztésekkel kapcsolatos problémák *(pl. közlekedésfejlesztés, turizmusfejlesztés, bányászat, mezőgazdálkodás, stb.)* és a kezelésükre adott megnyugtató válaszok megjelenítését a koncepcióban.
- Javasoljuk a „nem védett táj” megőrzését, védelmét szolgáló célok beillesztését a koncepció célrendszerébe, illetve a célok kiegészítését további, specifikusan az egyes tájkarakter típusokra vonatkozó elemekkel.
- Javasoljuk, hogy a célkitűzések közé kerüljön beillesztésre a megye területén lévő tájsebek *(felszíni bányák, anyagnyerőhelyek, felhagyott ipari vagy katonai területek)* felszámolása.
- Javasoljuk a koncepcióban az energia- és anyagtakarékosság fontosságát erőteljesebben kiemelni a hosszú távú fenntarthatóság biztosíthatósága érdekében.
- Javasoljuk az országos fejlesztési dokumentumok tartalmával összhangban térszerkezet fejlesztésével, térhasználattal, területhasználattal összefüggő célok meghatározását *(a megyei sajátosságok figyelembevételével)*.
- Javasoljuk, hogy a megyei területfejlesztési koncepció is erősítse meg a fejlesztési és a területrendezési vonatkozású stratégiai területi tervezés szorosabb összekapcsolásának szükségességét annak érdekében, hogy az egyes területrendszerek (területegységek) céljait a területfejlesztési és a területhasználat-szabályozási eszközök egymással szinergiát eredményezve szolgálják. *(A megyei területfejlesztési koncepció ilyen szempontból akkor éri el maradéktalanul célját, ha céljai be tudnak épülni a megyei területrendezési tervbe is - bár tudvalevő, ennek legfőbb akadálya éppen a jelenlegi jogszabályi kötöttségekben keresendő).*

5. Összefoglalás

A Konceptió a fenntarthatóság szempontrendszerének érvényesítése mellett alapvetően a gazdasági növekedés beindítására és a helyben keletkező bevételek növelésére törekszik, másrészt a társadalmi megújulást, a feltárt kedvezőtlen folyamatok megfordítását és a minőségi változások kereteinek megteremtését tűzi ki célul. Ezt az összetett elvárást tükrözi az a hármas átfogó célrendszer, amely szerint három fő terület fejlesztése kiemelten fontos Tolna megyében: a gazdaságfejlesztés, a humán erőforrás-fejlesztés és a vidékfejlesztés.

Tolna megye területfejlesztési koncepciója három átfogó célt rögzít, amelyeket hét stratégiai cél alapoz meg. A koncepció tartalma részleteiben ennek a célrendszernek a kifejtését tartalmazza. Az átfogó és a stratégiai célok tartalmuknál fogva eltérő súllyal foglalkoznak a gazdaságfejlesztés és a demográfiai, társadalmi vonatkozásokkal. Összességében a Konceptió e két témakörre fókuszál. Az 1.1. „A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése”, valamint az „1.3. A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése” átfogó fejlesztési cél a megye gazdasági növekedési pályára állítását, az 1.2. „Társadalmi megújulás” átfogó cél a megyében feltárt kedvezőtlen demográfiai trendek és társadalmi változások megfordítását illetve mérséklését irányozza elő.

A Konceptió céljai - megvalósulásuk esetén - reális eszközei a felvázolt jövőkép elérésének mind a gazdaságfejlesztés, mind a humán erőforrás-fejlesztés vonatkozásában. Az egyes átfogó, stratégiai és kiemelt célok hatásainak vizsgálata szerint a célok megvalósulása nem jár lényegi káros következményekkel sem a gazdasági fejlődésre, sem a társadalmi megújulásra nézve. Amivel számolni kell, az a koncepcióban meghatározott fejlesztési elképzelések és célok esetleges elmaradása esetén reális, miszerint tovább folytatódnak a meglévő kedvezőtlen trendek (alacsony hozzáadott érték a gazdaságban, népességfogyás, elvándorlás, települési környezet leromlása, stb.) és a megye gazdaságának erősödése nem vagy csak részben valósul meg.

A területfejlesztési koncepció összességében a helyzetfeltáró munka eredményeire építve jól ragadja meg a konfliktusterületeket. A regisztrált problémákra megfelelő válaszokat sorakoztat fel, jól felépített célrendszer keretében. A célok lényegiek, a kiemelt célok rövid kifejtése a legtöbb esetben megfelelően tükrözi a cél tartalmát, a pontos fejlesztői szándékot. A dokumentum a magasabb rendű országos koncepciókban rögzítetteket is figyelembe véve a hatályos tartalmi követelmények betartása mellett készült. A Konceptió kisebb hiányosságainak pótlására, az érthetőség javítására, és néhány új elem, illetve megoldás beépítésére vonatkozó, a Konceptió továbbfejlesztését elősegítő javaslatainkat a 4.2 fejezet tartalmazza.

Gazdaságtervezésért Felelős Helyettes Államtitkárság

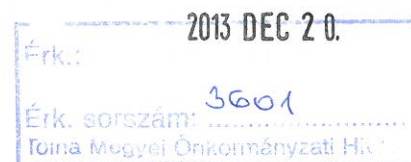
dr. Puskás Imre
elnök

Tolna Megyei Közgyűlés

Szekszárd
Szent István tér 11-13.
7100

Iktatószám: NGM/26310/3 /2013.
Hiv.szám: 195-33/2013.
Ügyintéző: Madarász Anett
Telefonszáma: (1) 795-2755

Tárgy: Tolna Megye Területfejlesztési
Koncepciójának miniszteri állásfoglalása

(MADARÁSZ ANETT)
*FEJLESZTÉS ÉS TERÜLET-
FEJLESZTÉS*
ALÁÍRÁS

Tisztelt Elnök Úr!

Tájékoztatom, hogy a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 13. § (4) bekezdése alapján Varga Mihály miniszter úr számára állásfoglalás kérése céljából megküldött Tolna Megye Területfejlesztési Koncepcióját (a továbbiakban: Koncepció) és a Koncepcióról szóló önkormányzati rendelet-tervezetet miniszter úr köszönettel megkapta. Az állásfoglalással kapcsolatban Miniszter Úr megbízásából az alábbiakról tájékoztatom:

A Koncepció mind formailag, mind tartalmilag követi a területfejlesztési koncepció szabályaira vonatkozó jogszabályi előírásokat, valamint tartalmi szempontból megfelel a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott „Útmutató a megyei önkormányzatok számára a megyei területfejlesztési koncepciók kidolgozásához, valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció kidolgozásában való közreműködéshez” című dokumentumban előírtaknak.

A Koncepció elfogadását támogatom, azonban a Koncepció további tartalmi javítása érdekében megfontolásra javaslom a következőket:

- célszerű lenne bemutatni a helyzetértékelés és a célrendszer kapcsolatát;
- javasolt külön részfejezetben bemutatni a célrendszer és a helyzetértékelés koherenciáját;
- javaslom a Koncepció jövőképeben megfogalmazott térszerkezet térképi ábrázolását;
- célszerű a stratégiai célokat minél jobban területileg specifikálni.

Egyúttal tájékoztatom, hogy 2013. december 13-án kihirdetésre került a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosítása, amely alapján a területfejlesztési koncepciót és programot rendelet helyett határozattal kell a jövőben elfogadni.

Budapest, 2013. december „14 .”

Üdvözlettel:

Greinstetter Balázs
Greinstetter Balázs
helyettes államtitkár

SZEKSZÁRD MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÖZGYŰLÉSE

**Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata közgyűlésének 5/2014.(I.30.) határozata
a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció elfogadásáról**

1. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § (1) bekezdés a.) pontja aa) alpontjában foglalt jogkörében eljárva egyetért a 2014-2020. közötti időszakra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepcióban foglaltakkal és egyúttal javasolja a határozat mellékletét képező céloknak a koncepcióba történő beépítését.

2. A Közgyűlés felkéri a polgármestert, hogy fenti határozatot a Tolna Megyei Közgyűlés elnökének küldje meg.

Határidő: 2014. február 5.

Felelős: Horváth István polgármester

Horváth István s.k.
polgármester

Dr. Göttlinger István s.k.
aljegyző

A kiadmány hitelül:

Kelt, Szekszárd, ... 2014. ... év ... február ... hó ... 3. nap

Amreinné dr. Gál Klaudia jegyző nevében és megbízásából:

Feri Blanka
osztályvezető

1. A Paksi Atomerőmű bővítésére való felkészülés
 - Szálláshelyfejlesztés piaci alapú bérlakások építésével
 - Térségi infrastruktúra fejlesztése
 - Térségi gazdasági társaságok felkészítése
2. A Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak borturisztikai és gasztronómiai kínálatának növelése
 - a borvidéket behálózó utak fejlesztése, kerékpáros forgalmi-és kapcsolódó infrastruktúrafejlesztés.
3. A Megye természeti erőforrásainak, táji természeti értékeinek megismertetése– aktív- és sportturisztikai fejlesztések
 - Ifjúsági és sportszálló kialakítása
 - Általános- és középiskolai sportinfrastruktúra fejlesztés, tartalomfejlesztés, csarnokfejlesztés
 - Fürdőfejlesztés - fedett rész kialakítása
 - Városon belüli kerékpáros szolgáltatások kialakítása
4. Városfejlesztés
 - Megyei Tudásközpont kialakítása Szekszárdon (Megyei könyvtár, Városi gyermekkönyvtár, levéltár)
5. Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések
 - Felszíni vízelvezetés belterületen, záportározó, mederrendezés
6. Közlekedés - Agglomeráció tömegközlekedésének fejlesztése
 - Agglomerációs, egységes utastájékoztatási rendszer kialakítása, menetrendek összehangolása
 - Szekszárdi elkerülő út megépítése
 - Vasúti személyszállítás - villanyvasút hálózatba kapcsolás és átszállás nélküli utazás lehetőségének megteremtése
7. Egészségipari fejlesztések
 - Térségi egészségcentrumok kialakítása, a rendelkezésre álló kapacitások racionalizálása

8. Szociális intézmény rendszer fejlesztése

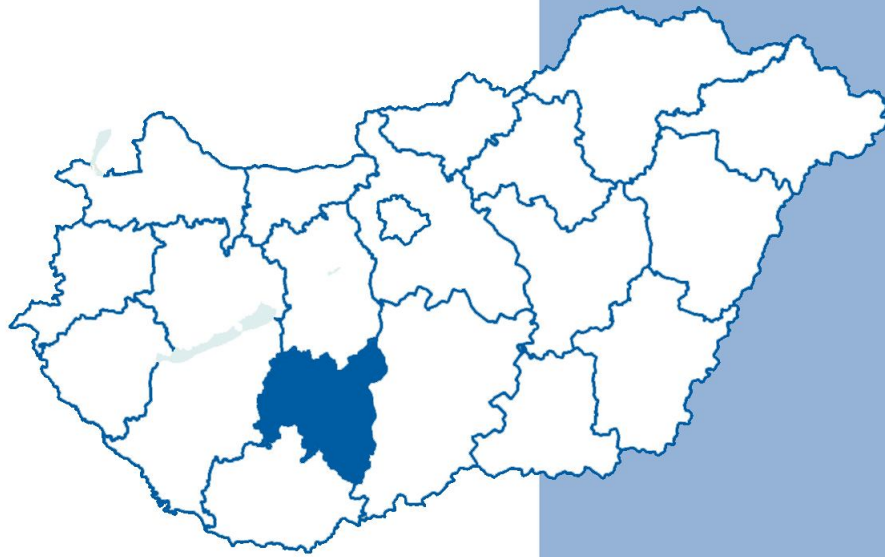
- Piaci alapú idősek otthona fejlesztés
- Hajléktalan gondozási központ
- Családok átmeneti otthona

9. Kerékpárút fejlesztések kiegészítése

- Bátaszék – Szekszárd – Tolna – Fadd- Dombori nyomvonal
- Szekszárd - Sötétvölgy – Kakasd – Bonyhád nyomvonal

TOLNA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK ILLESZKEDÉSVIZSGÁLATA AZ OFTK-BAN, VALAMINT AZ OTRT-BEN MEGHATÁROZOTT CÉLOKKAL ÉS ESZKÖZÖKKEL

ÁROP-1.2.11/A-2013

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az elemzés háttere, keretei.....	3
2. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió” célkitűzéseirehez	6
2.1. Az OFTK főbb üzeneteinek és célstruktúrájának összefoglaló bemutatása	6
2.2. Az elfogadott OFTK alapján módosított szövegezésű javaslat a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 3.2.1 fejezetére.....	13
3. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése az Országos Területrendezési Terv előírásaihoz.....	16
3.1. Az OTrT Tolna megyét érintő főbb sajátosságainak, övezeti szabályainak, meghatározó térszerkezeti elemeinek összefoglaló leírása	16
3.2. Az elfogadott OTrT alapján módosított szövegezésű javaslat a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 3.2.2 fejezetére.....	24
4. Az illeszkedésvizsgálat eredménye alapján a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió további fejezeteit érintő megfontolások, javaslatok	27
4.1. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 2. fejezetéhez kapcsolódó észrevételek, javaslatok.....	27
4.2. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 5.1. fejezetéhez az OFTK prioritás rendszerének ismeretében megfogalmazható észrevételek	27
Mellékletek.....	33

1. Az elemzés háttere, keretei

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint „A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el.”

A törvény alapján a területfejlesztés vált a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladatává. A területfejlesztéssel és a területrendezéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVIII. törvény alapján pedig a megye vált a területfejlesztés legfontosabb területi szintjévé.

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény kimondja, hogy a **megyék törvény szerint készítenek megyei területfejlesztési koncepciót** és programot, ami összhangban áll az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval valamint a 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozata alapján közreműködnek a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések koordinációjában.

A megye hosszú távú fejlesztési céljait koncepcionális szinten rögzítő tervezési dokumentuma a megyei területfejlesztési koncepció.

A Megyei Önkormányzatnak az országos szintű területi tervezés folyamatába illesztett **főbb tervezési feladatai** a következők:

- A megyei szintű **helyzetértékelő dokumentumok** utómunkálata keretében a megyei tervezési dokumentumokat megalapozó - regionális kitekintésű – **megyei fejlesztési szükségletek beazonosítása, lehetséges fejlesztési irányok meghatározása** a megyékben működő közigazgatási szervezetekkel, intézményekkel, gazdasági és civil szereplőkkel való együttműködés alapján.
- A megye hosszú távú fejlesztési céljait koncepcionális szinten rögzítő tervezési dokumentum, a **megyei területfejlesztési koncepció elkészítése.**
- **Megyei szintű, középtávú stratégiák, programok elkészítése,** összhangban a hosszú távú koncepcióban leírtakkal.
- A megyei önkormányzatok részéről a **2014-2020 közötti uniós támogatási időszakra** vonatkozó **operatív programok kialakításához részdokumentumok elkészítése,** valamint az abban foglalt projektcsomagok előkészítése és fejlesztése (amelyek segítik az integrált fejlesztési elképzelések megalapozását is, pl. TOP-hoz kapcsolódó megyei területfejlesztési részdokumentumok I-II. fázisa, a város és térsége projektcsomagjainak tervezése (I-II. fázisa), a szabad vállalkozási zónák fejlesztési magterületeinek meghatározása, ágazati OP-khoz kapcsolódó projektjavaslatok).
- A tervezési folyamat során a **megyei önkormányzatra delegált koordinációs feladatok ellátása.**
- A megyei területfejlesztési koncepció és program kidolgozása során a **partnerség biztosítása** a Tftv. 13.§ (2) k) pontjában foglaltaknak megfelelően.
- Az elkészült megyei területfejlesztési elképzeléseket összegző programhoz illeszkedő, uniós forrásból támogatandó **projektek generálása,** összegyűjtése a kiemelt projektben elkészülő módszertan és végrehajtott szakmai iránymutatás alapján.

Az előkészítő fázis keretében a területfejlesztési koncepció és program kidolgozásának megalapozásaként 2012. november 30-ával elkészültek a megyei közgyűlési határozattal jóváhagyott helyzetfeltáró dokumentumok.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) közép- és hosszú távon fogalmazza meg a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározva azok területi dimenzióit. Középtávon a dokumentum arra törekszik, hogy a 2014-2020-as időszak fejlesztési dokumentumait (a Partnerségi Megállapodást és az operatív programokat) megalapozza. Hosszú távon (2030-ig) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségletei alapján teljes tervezéssel Magyarország minden ágazatára, térségére és köz-, piaci-, valamint civilszférájára jövőképet és célokat definiál a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés vonatkozásában. Az OFTK a 1254/2012. (VII. 19.) számú kormányhatározat alapján készült. A dokumentum Országgyűlés általi elfogadásakor egyúttal hatályát veszítette az Országos Területfejlesztési Koncepcióról szóló 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat, az Országos Területfejlesztési Koncepcióval egyetemben.

A 2012-es év első félévében a tervezési munka alapján elkészült az OFTK stratégiai vitaanyaga. A dokumentum társadalmi egyeztetése 2012. december 17-én indult és 2013. február 20-án ért véget. Az észrevételek áttekintése és a dokumentumba történő beemelés, majd az azt követő ex-ante értékelés és stratégiai környezeti vizsgálata 2013 őszére megtörtént. Az OFTK végleges változatát az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY számú határozattal 2014. január 3-án jóváhagyta.

Az előző OTK és OFK hatásainak értékelése

A 2005–2009 közötti időszak területi folyamatainak elemzéséből megállapítható, hogy a területfejlesztési politika céljai nem elégséges mértékben érvényesültek, valamint a 2005-ös Országos Területfejlesztési Koncepció (OTK) öt 2020-ig szóló átfogó, és hét 2013-ig szóló országos területi céljai időarányosan nem teljesültek. Továbbá:

- az OTK nem minden elve és célja épült be az ÚMFT (2007–2013. évi uniós tervezési időszak) ágazati és regionális operatív programjaiba, azokat csak közvetetten, mintegy iránymutatásként vették figyelembe,
- a térségi szintű fejlesztési koncepciók és programok elkészítésének a gyakorlatban kevésbé volt jelentősége,
- a térségek versenyképessége nem javult, a felzárkóztatás megtorpant, a területi kohézió mértéke nem volt kielégítő, a társadalmi különbségek nőttek, de a környezet állapota fokozatosan javult, a környezetterhelés pedig csökkent,
- az OTK csak kis hatással volt az ágazati tervezésre és a szakpolitikákra, mert az ágazatok és a területi tartalmak összességében csak részlegesen és hiányosan jutottak el az ágazati tervezés, stratégiák szintjére,
- az OTK-ban meghatározott sajátos térségtípusok és ezek céljai többnyire nem voltak tetten érhetők az ágazati szakpolitikákban, illetve gyakorlatilag nem épültek be a hazai fejlesztéspolitikába,
- a szubszidiaritás elvének érvényesülését gátolta, hogy nem sikerült teljes egészében megoldani az egyes területi szintek közötti feladatok és hatáskörök lehatárolását,

- a területfejlesztési politika csak részben tudta érvényesíteni a hatékonyság és a koncentráció elvét,
- a gyakorlatban kevésbé érvényesült a térségi, táji szemlélet elve, az egyes projektek gyakran nem a helyi igényekhez és adottságokhoz igazodtak,
- a területfejlesztési intézményrendszert átfedések, párhuzamosságok és alacsony hatékonyság jellemezte,
- a területi tervezési rendszer nem újult meg, a visszacsatolás és az átláthatóság nem érvényesült,
- kevés területi alapú koncentráció és az egyes térségekre szabott speciális beavatkozás valósult csak meg,
- hiányzott a területfejlesztési politika céljainak érvényesítéséhez szükséges kormányzati szándék,
- az OTK és az OFK viszonya tisztázatlan maradt.

Mindezekre figyelemmel, a korábbi időszakok tapasztalatait felhasználva, a nemzeti stratégiára épülő új dokumentum, az OFTK, valós irányvonalat jelöl ki az eredményes fejlesztéspolitika megvalósulása érdekében.

A 2003-ban törvénnyel elfogadott, majd 2008-ban módosított **Országos Területrendezési Terv (OTrT)** során következő felülvizsgálata 2013-ban vált esedékessé. A 2003. évi XXVI. törvény 29.§-a úgy rendelkezik, hogy a terv felülvizsgálatát legalább 5 évente el kell végezni. Az OTrT felülvizsgálatának és módosításának előkészítési munkálatai már 2011-ben megkezdődtek majd 2012-ben a javaslattevő fázis kidolgozása történt a 218/2009. kormányrendeletben foglaltak szerint. 2011. második, valamint 2012. első félévében megtörtént az ágazati és megyei önkormányzati vélemények feldolgozása. Ezt követően 2012. második felében került sor a javaslattevő fázisra valamint a külön jogszabályokban meghatározott környezeti vizsgálatokra, és a Natura 2000 hatásbecslés elkészítésére. Az OTrT egyeztetése 2012. december 30. és 2013. február 28. között zajlott. A törvény módosításainak hatálybaléptetése 2014. január 1-én megtörtént.

Jelen dokumentum az **Országgyűlés által elfogadott OFTK** (2014. január 3.) valamint a **hatályos OTrT** (2014. január 1.) **illeszkedésvizsgálatát** hivatott szolgálni a **Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió vonatkozásában** a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerint. Az illeszkedés vizsgálatra különösen azért van szükség, mivel az országos tervezéssel párhuzamosan folytak a megyei dokumentumok elkészítésének munkálatai is, melyeknek tartalmukban illeszkedni szükséges egymáshoz. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió elkészítése során ugyanis még csak az OFTK tervezete és az OTrT törvényjavaslata volt elérhető, így a TMTK az azokban foglalt iránymutatások alapján készült el. A fentieknek megfelelően a vizsgálat elsősorban a **megyei területfejlesztés koncepció 3.2.1 és a 3.2.2 fejezeteinek aktualizálását** szolgálja, de összefoglaló áttekintést is nyújt az OFTK és OTrT főbb elemeiről is.

2. A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerének illeszkedése a „NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció” célkitűzéseivel

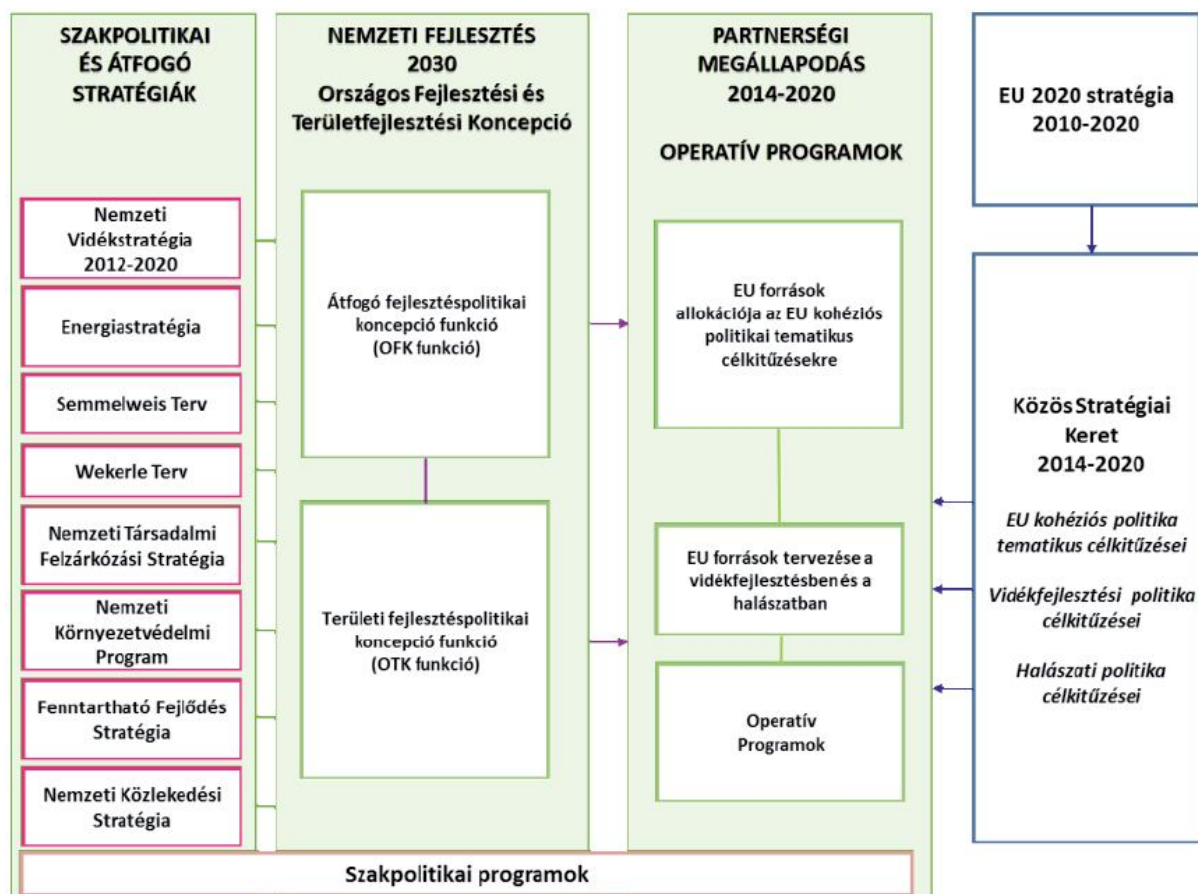
2.1. Az OFTK főbb üzeneteinek és célstruktúrájának összefoglaló bemutatása

A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy **hosszú távú jövőképet**, valamint **fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg**. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció elkészítéséről a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény rendelkezik. A Koncepció az egyes ágazatokat, szakpolitikákat irányító minisztériumok, illetve államtitkárságok, valamint a **megyei önkormányzatok** és Budapest által jelzett **megyei**, illetve fővárosi **fejlesztési igényeket és elképzeléseket figyelembe véve**, azokat összehangolva adja meg a fejlesztési célokat.

A Koncepció illeszkedik a kiemelt nemzeti stratégiai tervdokumentumokhoz, fejlesztéspolitikai és területfejlesztési szempontból **közös irányt határoz meg a szakpolitikák számára**, és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz megalapozva a kiemelt nemzeti célkitűzések megvalósítását szolgáló – fejlesztéspolitikai célú – szakpolitikai programok tervezését és végrehajtását. A Koncepció a fejlesztéspolitikai eszközökön keresztül kapcsolódik a nemzeti költségvetésből finanszírozott fejlesztési célú programok megvalósításához.

A Koncepció egyik **fő funkciója az EU 2020 Stratégiához** és a 2014–2020 közötti uniós támogatáspolitikai keret céljait és keretszabályait az EU szintjén rögzítő Közös Stratégiai Kerethez **illeszkedve**, azokhoz hozzájárulva a **hazai fejlesztés- és területfejlesztési politikai keretek, célok és prioritások kijelölése**, a hazai fejlesztés- és területfejlesztési politika orientálása. A Koncepció fejlesztéspolitikai céljai és elvei képezik az Európai Bizottság és Magyarország között a 2014-2020 közötti uniós források felhasználására kötendő Partnerségi Megállapodás koncepcionális hátterét, megalapozza a 2014–2020 közötti uniós források felhasználásra irányuló hazai operatív programok tartalmát, továbbá orientálja a hazai fejlesztési célú források felhasználását is.

1. ábra: Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció kapcsolódása az uniós programozáshoz

Az OFTK öt fő részből épül fel:

1. **Helyzetelemzés és értékelés** – Kihívások és fejlődési esélyeinket meghatározó trendek;
2. **Jövőkép és célrendszer** – Fejlesztéspolitikai és területfejlesztési célkitűzések;
3. Szak- és területpolitikai **fejlesztési irányok**;
4. A **megyék** és Budapest **területfejlesztési igényei** és feladatai;
5. A megvalósítás feltételrendszere

Tolna megye és fejlesztési programja szempontjából az OFTK mind az öt fejezete ad releváns megállapításokat, melyeket a jelen fejezetben foglalunk össze.

A Koncepcióban utalás történik a **Duna Régió Stratégiára**, az Európai Unió makroregionális, több országra kiterjedő stratégiai programjára, amely a 2014-20-as tervezési időszakban jelentős forrásokat biztosíthat a térségnek, benne Tolna megyei szereplőknek is, nemzetközi projektek támogatására. Az OFTK leszögezi, hogy hazánk „a Duna-völgy olyan „zöld” szemléletű, a meglévő táji és természeti, valamint épített örökség értékeit megőrző, erőforrásként használó fejlesztésében érdekelt, amely a környezetvédelmi szempontok maradéktalan érvényesítése mellett valósítja meg a Duna Régió Stratégia közlekedéspolitikai és gazdaságfejlesztési céljait.”

Az OFTK számba veszi az **ország gazdasági erőforrásait, értékeit**, melyhez Tolna megye is kapcsolódik adottságaival:

Gazdasági erőforrásaink, értékeink:

- ❖ Geostratégiai fekvésünk alapján több szegmensben gazdasági csomópont (HUB) lehetünk.
- ❖ Jelentős munkaerő potenciállal rendelkezünk a fizikai és a szellemi szakmákban is.
- ❖ Céltudatos tehetségtámogató és -fejlesztő programjainkkal elősegítjük a tehetségek kibontakozását.
- ❖ Természeti erőforrásainkra alapozott agrár- és élelmiszergazdasági potenciálunk önellátást és exportot is lehetővé tesz, minőségi élelmiszertermeléssel.
- ❖ Jelentős ivóvíz, gyógy- és termásvíz, valamint nyersanyag vagyonnal rendelkezünk.
- ❖ Számos, jelenleg importból fedezett termék esetében ipari, feldolgozóipari hagyományunkra és innovációra alapozva a hazai gyártás növelhető pl. járműipar, gépgyártás, könnyűipar.
- ❖ Iparunk, feldolgozóiparunk és az agrárszektor fejlesztéséhez potenciálisan biztosítható a mérnök- és szakképzési háttér.
- ❖ Külföldön munkát vállaló kutatóink, orvosaink, mérnökeink, szakmunkásaink visszatérésével a termelékenységünk jelentősen fokozható.
- ❖ Egyetemeink, kutatóintézetekünk innovációs kapacitására magas hozzáadott értéket adó feldolgozóipar, valamint a K+F szektor fejlesztése alapozható.
- ❖ Világpiacon is helytálló hungarikum termékeink vannak.
- ❖ A helyi energiatermelés, ellátás megerősítésével csökkenteni tudjuk energiatartósságunkat.
- ❖ Gazdasági tevékenységre alkalmas, jelenleg nem hasznosított iparterületekkel, telepekkel, üzemekkel rendelkezünk, ipari parkjaink jelentős szabad kapacitással bírnak
- ❖ A közép- európai térségben gazdaság-földrajzilag kedvező adottságú közlekedési adottsággal rendelkezünk
- ❖ Kulturális örökségeinkben rejlő erőforrásaink kiaknázásával, a nemzetközi gyakorlatnak megfelelő műemléki érték alapú hasznosítás megvalósításával a turizmus fellendíthető
- ❖ Határaink mentén magas a helyi és regionális együttműködések társadalmi, településhálózati, és gazdaságfejlesztési potenciálja.

2. ábra: Gazdasági erőforrások, értékek az OFTK-ban

A koncepció a **feldolgozóipart** az ország gazdaságának **húzóágazataként emeli ki**, valamint kiemeli a biztonságos élelmiszerellátás által felértékelődő **agrár- és élelmiszergazdaságot**, mely területén Tolna megye kiváló adottságokkal rendelkezik.

A közlekedés területén az OFTK kiemeli az **M9 gyorsforgalmi út** megépítésének szükségességét, mely oldaná a jelenlegi sugaras közlekedési hálózatot, Tolna megye szempontjából pedig megteremtené a megye keleti és nyugati része közötti korszerű közúti kapcsolatot.

A Koncepció kiemeli a **Duna hajózhatóságának** kérdését is, valamint a **logisztikai ágazatot**, mely még nagy növekedési lehetőségeket hordoz magában.

Az OFTK a következő **gazdaságstratégiai üzeneteket** fogalmazza meg, melyekhez több szálon is kapcsolódnak a Tolna megye fejlesztési koncepciójában megfogalmazott gazdaságfejlesztési irányok:

Középtávon szükséges gazdaságstratégiai feladatok	Hosszú távú fejlődést megalapozó gazdaságstratégiai területek
<ul style="list-style-type: none"> a foglalkoztatást biztosító gazdasági ágazatok és tevékenységek fejlesztése a nagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező gazdasági ágazatok támogatása a piacbővítési lehetőségek feltárása, piacbővítés (pl. keleti nyitás) a szociális gazdaság támogatása a helyi gazdaság erősítése a barnamezős területek rekultiválása 	<ul style="list-style-type: none"> piaci újrapozicionálás az innovatív, versenyképes, magas hozzáadott értéket előállító ágazatok hazai termelésre, kutatásra alapozott fejlesztése a szakképzési, felsőoktatási és felnőttoktatási háttér, a tehetségtámogatás rendszerének megteremtése az agrár- és élelmiszergazdaság exportcélú és a belső piacot, foglalkoztatást és egészséges élelmiszereket biztosító fejlesztése a hálózati gazdaság és a helyi gazdaság erősítése a turizmus fejlesztése

3. ábra: Gazdaságstratégiai üzenetek az OFTK-ban

Az OFTK **társadalomstratégiai üzenetei** a következők:

Középtávon megvalósítani szükséges társadalomstratégiai feladatok	Hosszú távú fejlődést megalapozó társadalomstratégiai területek
<ul style="list-style-type: none"> a megélhetést, jövedelmet biztosító foglalkoztatási lehetőségek biztosítása a képzettségnek, készségeknek megfelelő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása a foglalkoztathatóság fejlesztése, a képzésben, és foglalkoztatásban való részvételt segítő személyes szolgáltatások biztosítása a gyerekszegénység elleni küzdelem, a gyerekek felzárkózási és oktatási esélyeinek növelése a romák, mélyszegénységben élők társadalmi felzárkózási a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatási lehetőségeinek bővítése a lakhatási feltételek javítása, szegregált élethelyzetek felszámolása a gyermekvállalást ösztönző környezet a jó minőségű kisgyermekkorai szolgáltatások, kiemelten hátrányos helyzetű gyermekeknek és szüleiknek a köznevelési rendszer hátránykompenzációs képességének erősítése a kulturális értékekhez és szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása az egészségtudatos életformára nevelés, minden életkornak megfelelő sportolás lehetőségének megteremtése a felnőttkori tanulási, tovább- és átképzési lehetőségek megteremtése, a digitális társadalom megteremtése az épített örökség és a műemlékek (örökségállomány) állapotának javítása, tudományos értékű helyreállítása 	<ul style="list-style-type: none"> gyermekvállalást ösztönző programok átgondolt, a gazdasági fejlődéssel együtt kialakított szakképzés, felsőoktatás, felnőttképzés a hazai oktató, kutató, fejlesztő műhelyek megerősítése, eredmények hazai gazdaságban történő hasznosítása a köznevelés stratégiai elemként kezelése – komplex, integrált oktatás-nevelés, hálózatfejlesztés, intézményesítés életpálya-modellek a fiataloknak és az egyes szakterületeken a közzsféra hozzáadott értékének növelése a közösségi értékek megerősítése az idősödés megfelelő kezelését biztosító szemléletváltás a szociális ellátórendszer átalakítása a munkaerő-kínálat minőségének javítása, foglalkoztathatóságának növelése a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben tapasztalható aránytalanságok kiegyenlítése

4. ábra: Társadalomstratégiai üzenetek az OFTK-ban

A társadalmi erőforrásain, **társadalmi kihívások** és trendek megvizsgálása során Tolna megye szempontjából a **népességcsökkenés** tűnik a legfontosabb kihívásnak. A dunántúli megyék közül Tolnában volt a legnagyobb arányú a lakónépesség csökkenése az elmúlt 10 évben, melyhez a negatív természetes szaporodás mellett a fokozódó elvándorlás is hozzájárul.

Az oktatás területén az OFTK a **duális szakképzési rendszer** kialakításának fontosságát emeli ki, mely kérdés Tolna megye koncepciójában is hangsúlyosan megjelenik.

A környezeti trendek tekintetében kiemelendő a megye szempontjából a **természeti erőforrások megőrzésének** hangsúlyos megjelenése, illetve a klímaváltozás fokozott kockázata. Mindkét területen kiemelkedő szerep jut a **vizeknek**, mely tekintetben Tolna megye is jelentős erőforrásokkal rendelkezik.

Az OFTK **környezetstratégiai üzenetei** a következők:

Középtávon megvalósítani szükséges környezetstratégiai feladatok	Hosszú távú fejlődést megalapozó környezetstratégiai területek
<ul style="list-style-type: none"> az épített környezet értékeinek és a természeti erőforrások védelme, természet- és tájvédelem, környezetvédelem, örökségvédelem, a települési környezet védelme és élhetőbbé tétele, a kedvező táji adottságok megőrzése, a táj szerkezetének és karakterének kedvezőtlen irányú változásának lassítása, megállítása agrár- és erdő környezetgazdálkodási rendszerek működtetése természeti erőforrásaink és ásványkincseink nemzeti kézben tartása, kiemelten a termőföld és a víz védelme, fenntartható használata az épített örökség fenntartható fejlesztése integrált, a vízkészlet megőrzését és fenntarthatóságát szolgáló vízgazdálkodás klímaadaptáció, negatív hatások csökkentése környezettudatosság növelése, az újrahasznosítást és a takarékos anyag-, energia-, térhasználatot ösztönző szabályozás, szemléletformálás 	<ul style="list-style-type: none"> a fenntarthatóságot, az épített környezet és a természeti erőforrások mennyiségi, minőségi védelmét és a gazdasági versenyképességet, megélhetést, a foglalkoztatást és az önellátást egyidejűleg biztosító gazdasági tevékenységek és ágazatok fejlesztése szemléletváltás a vízgazdálkodásban, vízmegtartás, -pótlás és -elvezetés komplex, a gazdálkodással, tájszerkezettel összhangban történő működtetése energiatakarékosság, alternatív, megújuló energiára épülő helyi energiatermelési és ellátási rendszerek kiépítése az épített környezet értékeinek védelme, valamint az épített örökség erőforrásként való használata barnamezős beruházások szorgalmazása a fenntarthatóság elvrendszerét erősítő környezeti nevelési és szemléletformálási feladatok erősítése érték alapú település illetve városrehabilitáció, valamint innovatív városfejlesztés.

5. ábra: Környezetstratégiai üzenetek az OFTK-ban

A térszerkezeti folyamatok bemutatása kapcsán az OFTK kiemeli a rendszerváltás óta tapasztalható **mélyülő területi különbségeket**, mely **Tolna megye keleti és nyugati térsége között** is kimutatható, ha mértéke nem is olyan nagyarányú, mint az ország más térségeiben.

A Koncepció kiemeli, hogy vidéki térségeink az ökológiai diverzitás megőrzésében és **Európa éléskamrájaként** betöltött szerepük, táji, természeti és kulturális értékeik alapján felértékelődnek.

Tolna megyében kistérségi szinten nem jellemző a roma népesség koncentrációja, ugyanakkor 16 olyan település található a megyében, ahol a **roma népesség aránya** meghaladja az országos arány (3,18%) háromszorosát. Ezek a települések a **megye nyugati felén** sűrűsödnek.

Térszerkezeti szempontból kiemelendő a megye nyugati, **Somogy megyével határos belső perifériát** jelentő térsége, mely területen halmozódnak a strukturális problémák, valamint a **megye középső területén található aprófalvas területek**, ahol a falvak elnéptelenedése jelent reális veszélyt.

Középtávon megvalósítani szükséges térségstratégiai feladatok	Hosszú távú fejlődést megalapozó térségstratégiai területek
<ul style="list-style-type: none"> a leszakadó térségek, vidéki térségek, külső és belső perifériák, foglalkoztatási és szociális problémáinak kezelése a határ menti térségek elérhetőségének fejlesztése és a határon átnyúló kapcsolatainak erősítése 	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország meghatározó makroregionális és térszervező szerepe Budapest makroregionális vezető szerepe városhálózat és várospolitika, korszerű és minőségi életet biztosító városok, városok és várostérségek átfogó, városhálózati együttműködések alapuló fejlesztések vidéki térségeink gazdasági és kulturális alapokra helyezett megújítása, város-vidék kapcsolatok megújítása a vidéki térségek tehetséggondozó hálózatainak fejlesztése.

6. ábra: Térstratégiai üzenetek az OFTK-ban

Az **OFTK célrendszere átfogó és specifikus célokból** áll, melyek területi szempontú megközelítése is megjelenik az OFTK-ban.

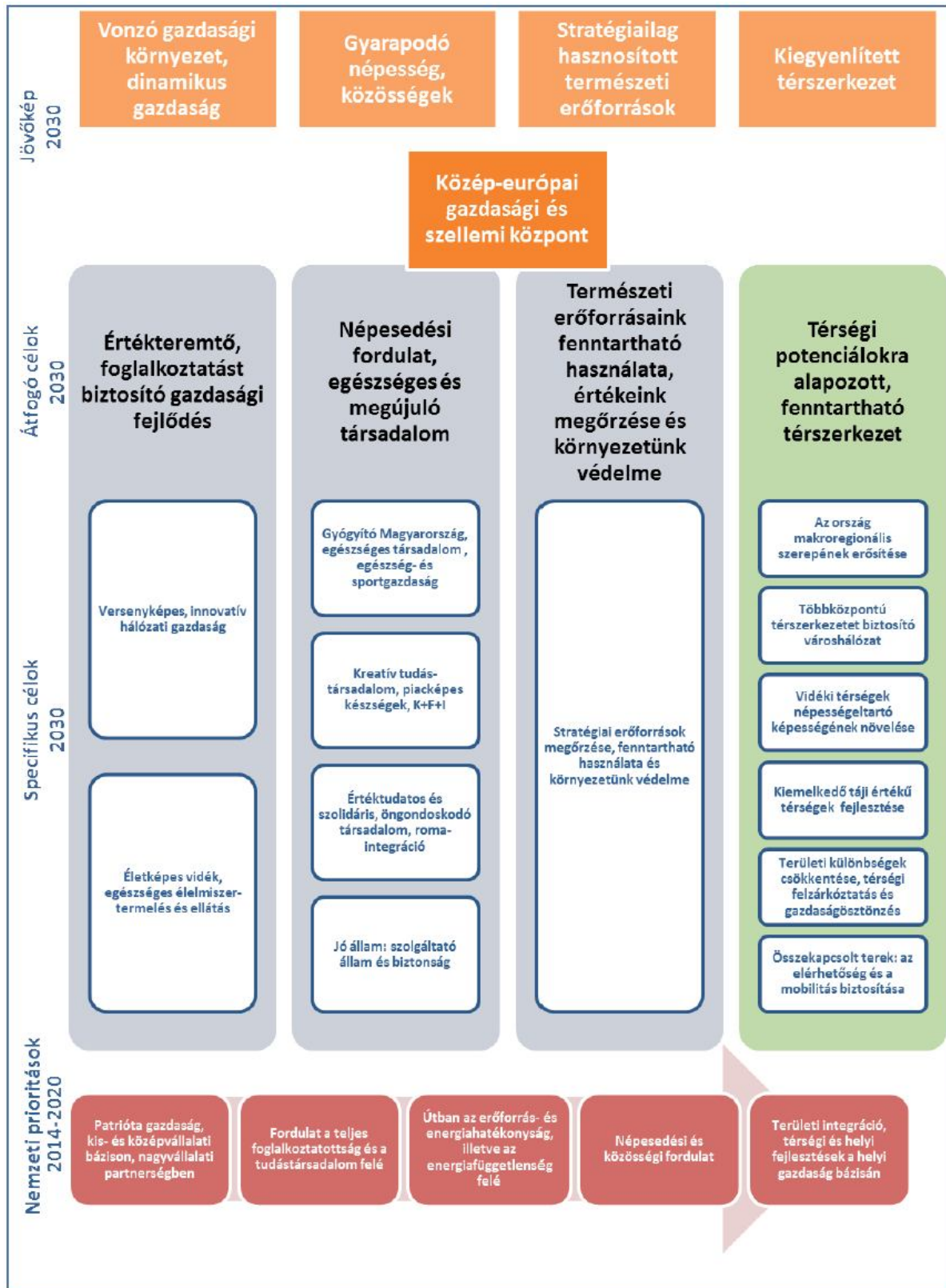
Az **OFTK hét** (szektorális megközelítésű) **stratégiai célja közül hathoz kapcsolódik a megyei koncepció valamely stratégiai célja**. A területi célok közül mindegyik kapcsolata kimutatható a megyei koncepcióban is, bár különböző súllyal. A leghangsúlyosabb kapcsolódás a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése cél tekintetében mutatkozik.

Az OFTK célok és a Tolna megyei fejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok koherencia-vizsgálata jelen dokumentum 2.2. fejezetében található.

Az OFTK a **városhálózattal** is részletesen foglalkozik. A megyei jogú városokat Budapesthez viszonyítva egy belső és egy külső városgyűrűn helyezi el, leírásában minden városról egy bekezdésnyi összefoglalóval, mely a városokkal egyeztetett módon került megfogalmazásra. **Szekszárd**, Tolna megye székhelye a **külső városgyűrűn** elhelyezkedő városok között jelenik meg. A városról leírtak a Koncepcióban az alábbiak szerint kerültek részletezésre:

„Szekszárd adottságait és történelmi hagyományait tekintve méltán viseli a „bor és a kultúra városa” címet, de jelentős mértékben támaszkodhat a tejipar, borászat, textilipar, fémfeldolgozó-ipar, építőipar húzóágazataira, valamint a tudás alapú iparágak és az autóiipari fejlesztések terén elért eredményeire is. Új közlekedési csomópontként (M6-M9) logisztikai jelentősége is nőhet, és látogatottsága a minőségi (bor-, öko-, vadász-, vízi-) turizmusra irányuló fejlesztésekkel növekedhet. Közvetlen városi vonzáskörzete kiegészül a Szekszárdi-Geresdi-dombság egyes településeivel, a Sárköz és kisebb részben a Völgyseg egyes területeivel, hatása a Duna mentén Pakstól Mohácsig érzékelhető.”

Az OFTK jövőképét és célrendszerét az alábbi ábra mutatja:

7. ábra: Az OFTK jövőképe és célrendszere

Az OFTK-ban a **megyék is megjelennek**, szöveges kifejtésük egy oldal terjedelemre szorítkozik pozícionálva és megjelenítve fejlesztési irányait.

Tolna megye esetében a következő **fejlesztési irányok** jelennek meg az OFTK-ban:

- Innovatív környezeti ipar és energetika lehetőségeinek megteremtése működő tudásbázisokkal, a Paksi Atomerőmű fejlesztéséhez kapcsolódó szak- és felsőoktatási képzés biztosítása.
- Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése (élelmiszeripar, textil- és bőripar, fémfeldolgozás), mezőgazdasági termékek feldolgozása, piaci értékesítése; a biotermelés ösztönzése, az agrármarketing tevékenység fejlesztése.
- Közúti és vasúti közlekedés infrastruktúra fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út), a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A termálvízkinccs egészségturisztikai, energetikai és mezőgazdasági hasznosítása.
- A turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztése, tematikus összekapcsolása (termál- és gyógyturizmus: Dombóvár, Hógyész, Tamási, Tengelice, Bonyhád; vadászturizmus: Gemenc, Gyulaj; tájjellegű és kulturális turizmus: Sárköz, szekszárdi fesztiválok; vízi turizmus: Fadd-Dombori, a Sió-csatorna fejlesztése; horgászturizmus: Duna és horgásztavak; borturizmus: Szekszárdi borvidék, Tolnai borvidék).
- Szekszárd, mint megyei fejlesztési pólus központi és idegenforgalmi funkcióinak megerősítése és a megye városainak képessé tétele az innováció befogadására.

Az OFTK a fenti célok mellett fontosnak tartja a **tervezési rendszer megújítását**, melynek főbb elemei:

- egységes országos tervezési rendszer;
- vertikális és horizontális koordináció;
- egységben az uniós és a hazai tervezés;
- fenntarthatósági értékrend;
- megyei tervezés és mikrotérségi léptékű helyi tervezés;
- ágazati (szakpolitikai) és területi tervezés összhangjának megteremtése;
- egységes területi tervezés: a rendezési és fejlesztési tervezés összhangja;
- partnerség és kommunikáció a tervezésben;

2.2. Az elfogadott OFTK alapján módosított szövegezésű javaslat a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 3.2.1 fejezetére

A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (továbbiakban: OFTK) **hosszú távon - 2030-ig - teljes tervezéssel** az ország minden ágazata, térsége, szférája (ld. köz-, piaci- és civil-) számára jövőképet és célokat kíván adni a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés terén. A konceptió **középtávú üzenete** a 2014–20-as Európai Unió programozási időszak fejlesztési prioritásait és operatív programjait kívánja megalapozni.

Az OFTK a területfejlesztési politika megújításáról, az új Országos Területfejlesztési és az új Országos Fejlesztési Konceptió kidolgozásáról szóló 1254/2012. (VII. 19.) Korm. határozat

alapján készült. A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal 2012 novemberére elkészítette az OFTK társadalmi egyeztetési változatát. Az Országgyűlés **1/2014. (I.3.) OGY határozata** keretében fogadta el a Konceptiót.

Az OFTK Országgyűlés általi elfogadásával hatályát veszítette az Országos Területfejlesztési Konceptióról szóló 97/2005. (XII. 25.) OGY határozat, az Országos Területfejlesztési Konceptióval egyetemben.

Tolna megye jövőképében az ember, mint a társadalom legegységesebb építőköve került a **középpontba**. Ez szervesen kapcsolódik az OFTK jövőképének társadalmi vetületéhez.

Az átfogó célok tekintetében Tolna megye koncepciójában megfogalmazott **három átfogó cél** egyértelműen **megfeleltethető** az OFTK négy átfogó céljának.

Az egyes átfogó célok kapcsolatát az alábbi ábra mutatja be:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés	Népesezési fordulat, egészséges és megújuló társadalom	Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme	Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet
Tolna Megyei Fejlesztési Konceptió				
A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése	√			
Társadalmi megújulás		√	√	
A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki életteremtése	√			√

8. ábra: Az OFTK és a TMTK átfogó céljainak kapcsolatrendszer

Az **OFTK-ban hét specifikus cél**, míg **Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában kilenc stratégiai cél** került megfogalmazásra.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum 7 stratégiai célja közül **hathoz kapcsolódik a megyei területfejlesztési koncepció** valamely stratégiai célja.

Az OFTK egyik célja a „jó állam” megteremtése, melyhez értelemszerűen nem kapcsolódik cél a megyei koncepcióban. A hetedik OFTK specifikus célhoz, mely a környezetvédelemre és az erőforrások fenntartható hasznosítására fókuszál, a megye specifikus céljai közvetlenül kapcsolódnak. A fenntarthatóság kérdésköre a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióban horizontális szempontként jelenik meg.

Az egyes specifikus célok kapcsolatát az alábbi ábra mutatja be:

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	Kreatív tudás-társadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, roma-integráció	Jó állam: szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme
Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása a vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	✓			✓			
Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)	✓		✓				
A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása		✓					✓
Vállalkozások versenyképességének erősítése	✓			✓			
Oktatásfejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása és a helyi közösségek megerősítése				✓	✓		
A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése		✓	✓		✓		
Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztése			✓				✓
Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel			✓				
Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése			✓		✓		

9. ábra: Az OFTK és a TMTK specifikus céljainak kapcsolatrendszere

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiója a **legerőteljesebben az OFTK „életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás” céljához kapcsolódik**, öt stratégiai cél is szolgálja ezt a területet, mely a megye kedvező ilyen irányú adottságaiból is fakad.

Területi fókusz – elsősorban a koncepció mezőgazdasági fejlesztési orientációja okán – a **megye középső, aprófalvas városhiányos térségére**, valamint ezzel átfedésben **Tamási térségére**, illetve a magas munkanélküliséggel sújtott településekre került meghatározásra, mint kiemelten fejlesztendő terület, illetve **szabad vállalkozási zóna**. Ez különösen hangsúlyos annak ismeretében, hogy a megye leghátrányosabb helyzetű térségéről van szó.

E mellett a **Duna mente**, illetve a **Sió mente**, mint rekreációs terület fejlesztése kaphat hangsúlyt a megyében.

Az OFTK területi céljai közül **mind a hat kapcsolata kimutatható** a megyei koncepcióban is, bár különböző súllyal. A leghangsúlyosabb kapcsolódás a Vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése cél tekintetében mutatkozik.

3. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése az Országos Területrendezési Terv előírásaihoz

3.1. Az OTrT Tolna megyét érintő főbb sajátosságainak, övezeti szabályainak, meghatározó térszerkezeti elemeinek összefoglaló leírása

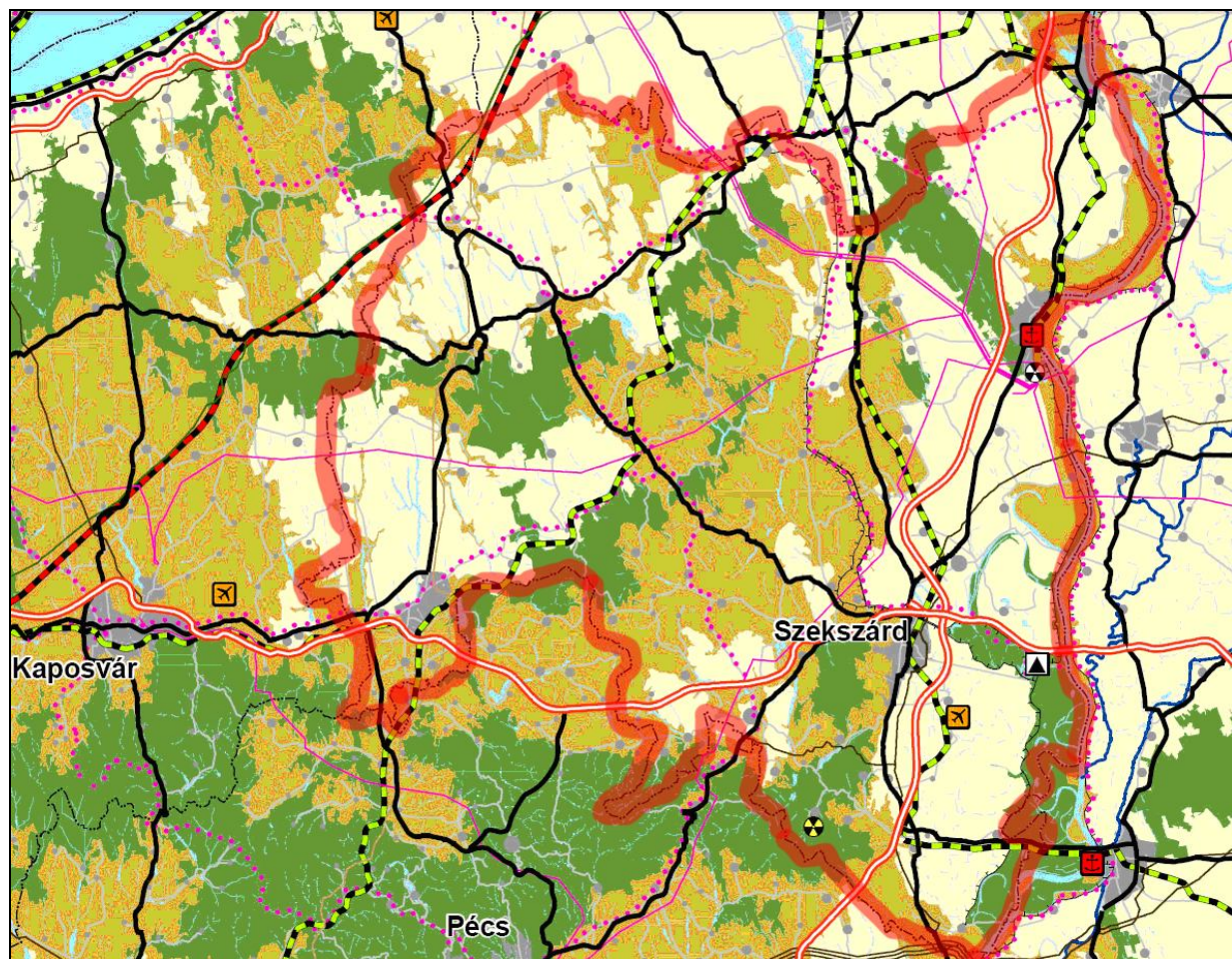
Az Országos Területrendezési Terv **Magyarország szerkezeti tervét**, továbbá az **országos térségi övezeteket** és az azokra vonatkozó **szabályokat** határozza meg. A fentieknek megfelelően az OTrT-t kihirdető, 2013 decemberében módosított 2003. évi XXVI. Törvény keretében meghatározásra kerültek az ország egyes térségei terület felhasználásának feltételei, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendje, szem előtt tartva a fenntartható fejlődés szempontjait, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzését és az erőforrások védelmét.

Az OFTK és az OTrT közötti feladatmegosztást jogszabályok rögzítik, az e két dokumentum egymásra ható tervezése során alkalmazott közös elveket, szempontrendszert és az egymásra épülést biztosító közös pontokat (pl. mezőgazdasági hasznosítás térségei, közlekedési hálózatok, energetika) javasolt figyelembe venni a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei rendezési terv kialakítása során is.

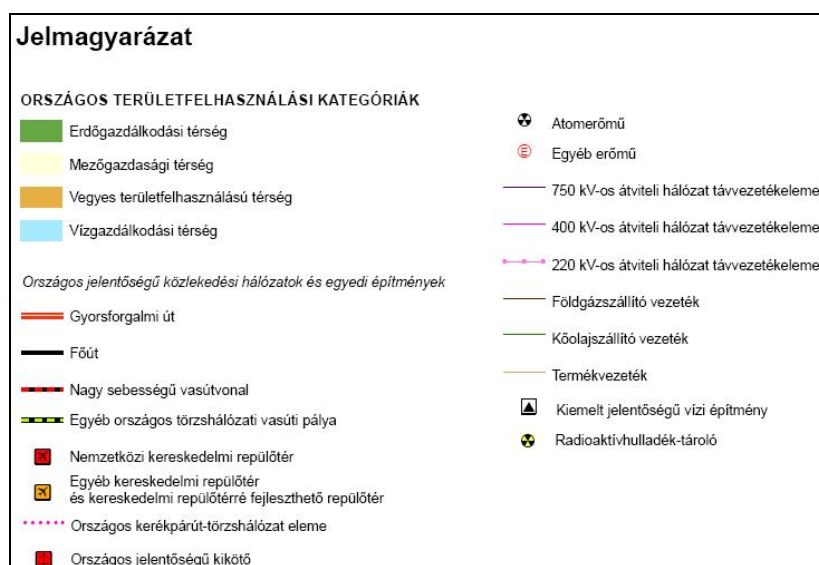
Az **OTrT és a megyei területfejlesztési koncepció viszonyrendszerét** vizsgálva szükséges kiemelni, hogy a tervhierarchiát követve azok **nem közvetlenül egymásra épülő dokumentumokként** értelmezhetőek, hanem közvetett kapcsolattal bíró, tartalmilag és funkcionálisan összehangolt dokumentumokként kezelhetőek. E két dokumentum közti kapcsolatot elsősorban a megyei területrendezési terv, valamint az ágazati szakpolitikák jelentik.

Az OTrT-hez kapcsolódóan, annak II. köteteként elkészült a **törvényi szöveget megalapozó munkarész** (megalapozó tanulmány), amely megalapozó vizsgálatok keretében bemutatja a természeti, épített és társadalmi környezet hazai sajátosságait, valamint az **ország térszerkezetének alakulását**, a terület felhasználás változásait. Szintén e megalapozó munkarész tartalmazza a **szakági tervjavaslatokat** és azok műleírásait, melynek keretében meghatározza többek közt az országos műszaki infrastruktúra-hálózatokat és azok egyedi építményeit. Az OTrT megalapozó munkarészét képezi ezen felül a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény a törvény célját és a fogalom meghatározást tartalmazó I. fejezetet követő II. fejezetben mutatja be az ország szerkezeti tervét, valamint az országos övezetek határait M 1:500 000 méretarányú térképek formájában. A III. fejezet tartalmazza az ország szerkezeti tervére vonatkozó szabályokat. Ennek keretében meghatározza a **térségi terület felhasználási kategóriákat**, rögzíti a térségi terület felhasználási kategóriákra **vonatkozó szabályokat**, a terület felhasználásra vonatkozó általános szabályokat, valamint megfogalmazza kiemelten az **országos műszaki infrastruktúra-hálózatokat** és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályokat.

10. ábra: Tolna megye és környezete az OTrT szerkezeti tervében

11. ábra: Az OTrT szerkezeti tervének fontosabb jelképlete

Az OTrT által meghatározott térségi terület felhasználási kategóriák két csoportba kerültek besorolásra:

- Országos terület felhasználási kategóriák, úgymint: a minimum 1000 ha területű térségként az erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vegyes terület felhasználású térség, települési térség, valamint területi korlát nélkül a vízgazdálkodási térség, építmények által igénybevett térség;
- Kiemelt térségi és megyei terület felhasználási kategóriák legalább 50 ha területű térségként az erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vegyes terület felhasználású térség, továbbá minimum 10 ha területű települési térség és területi korlát nélkül a vízgazdálkodási térség, építmények által igénybevett térség.

Az OTrT törvény IV. fejezete határozza meg a **térségi övezeteket és az általános térségi övezeti szabályokat**, melyeket annak két nagy csoportja mentén az V. és a VI. fejezet tovább részletez úgymint az országos övezetekre vonatkozó szabályok és a kiemelt térségi és megyei övezetekre vonatkozó szabályok.

Tekintettel arra, hogy a **megyei területfejlesztési koncepcióban lefektetett célok elérését** az OTrT e két utóbbi fejezetében meghatározott **térségi övezetekre vonatkozó területi lehatárolások** és szabályok **befolyásolhatják** legnagyobb mértékben (pozitív előfeltételként segíthetik azok elérését, de adott esetben korlátozó feltételekkel szűkíthetik is a megye mozgásterét az adott cél elérésében), ezért a következőkben az illeszkedés vizsgálat keretében e térségi övezetek kerülnek részletesebben áttekintésre.

Országos övezetekre vonatkozó szabályok, Tolna megyét érintő sajátosságok

a.) Országos ökológiai hálózat

Az országos ökológiai hálózat az országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes és természetközeli területek, valamint az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a magterületek, az ökológiai folyosók és a puffer területek.

Mind a megyei területrendezési terv felé, mind a megyei területfejlesztési koncepció megvalósítása során figyelembe veendő szabály, hogy az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei terület felhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

Az **országos ökológiai hálózat** övezet **Tolna megyében** nagyobb, összefüggő területekkel a Duna mentét, a Sió vonalát, Németkér-Gyapa térségét, a Kocsola-Regöly-Nagyszékely tengelyt, Döbrököz-Csibrák térségét, valamint a Szekszárd déli határterületeit érinti.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció *II.1.1. „A megye gazdasági potenciáljának növelése, a vállalkozói aktivitás erősítése”* átfogó célt szolgáló *II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása”* stratégiai cél keretében kiemelten kezeli az Országos jelentőségű védett

természeti területek, valamint a Sió turisztikai célú hasznosítását, de hangsúlyosan foglalkozik a meglévő természeti, táji értékekre alapozva a Duna menti rekreációs térség kialakításával is.

b.) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület: az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe kiváló növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak.

Az OTrT övezeti szabályként fogalmazza meg, hogy kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki.

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezeti besorolás alá **Tolna megye területének igen jelentős része**, közel egy harmada tartozik, ez a dunántúli megyék közül Fejér megyét követően a második legmagasabb arány. Az ezen övezetbe tartozó, legnagyobb kiterjedésű összefüggő területek a megye ÉNy-i felében az Iregszemcse-Tamási-Simontornya háromszögben, Németskér térségében, valamint a Szekszárdtól Ny-ra, ÉNy-ra eső Völgyesség területén fekszenek.

A **megyei területfejlesztési koncepció célrendszerében kiemelt helyet foglal el a vidéki térségek fejlesztése**, ennek kulcselemként pedig az agrárium, és a mezőgazdasági alapanyagokra épülő feldolgozóipar kapacitásainak és az előállított termékek minőségének növelése. A magas színvonalú agrár- és élelmiszeripari termékek előállításának egyik, ha nem a legfontosabb feltétele a megfelelő termőhelyi adottságokkal rendelkező mezőgazdasági területek rendelkezésre állása, így elsősorban az OTrT által kijelölt kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetiben javasolt a koncepció keretében tett agrárfejlesztési törekvéseket koncentrálni. A koncepció célrendszerében elsősorban a *II.1.3. „A vidékies térségek gazdasági szerepvállalásának megerősítése és vonzó vidéki élettér megteremtése”* átfogó cél és az alatta megjelenő *II.1.3.1. „Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék-előállítás, -feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel”* stratégiai cél támaszkodhat a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetire, mint erőforrásokra. A fentiek mellett a megyei célrendszer I. átfogó céljához kapcsolódó *II.1.1.2. „Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézimunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (gépgyártás, fémfeldolgozás, élelmiszeripar, textil- és bőripar)”* stratégiai cél keretében is megjelenik a szántóterületi övezetek kedvező adottságaira támaszkodó tej- és húsipar fejlesztésének szükségessége. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetnél a megyei területfejlesztési koncepció összefüggésében leírtak igazak az OTrT által kijelölt jó termőhelyi adottságú szántóterület övezeteire is. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületeken felül Tolna megye területének további közel egy harmada sorolható ezen övezetbe.

c.) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe az őshonos fafajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármass rendeltetését

– védelmi, gazdasági, közjóléti – egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak.

Az OTrT övezeti szabályként fogalmazza meg, hogy kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezeti besorolású területek **Tolna megyében viszonylag csekély számban** és összességében is kis kiterjedésben találhatóak. Jelentősebb összefüggő területként csak a Duna-Dráva Nemzeti Park Duna menti területein (Gemenc környéke), valamint Németkér, ill. Gyulaj térségében jelennek meg.

Vélhetően már a fenti adottságokat is figyelembe véve a **megyei területfejlesztési koncepció célrendszerében sem képviselnek kiemelt hangsúlyt** az erdészettel és faiparral összefüggő fejlesztési irányok. Az erdőterületekkel összefüggésben a koncepcióban a természeti értékek védelmével, ill. az erdőhöz köthető turisztikai fejlesztések kapcsán fogalmazódnak meg célkitűzések elsősorban a *II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása”* stratégiai cél keretében. E mellett a biomassa (így az erdők faállományának) energetikai célú hasznosítása megjelenik a *II.1.3.2. „Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népességmegtartó képességének elősegítése”* stratégiai cél leírásában.

d.) Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek, valamint a védett történeti tájja nyilvánított területek tartoznak.

Az OTrT előírja, hogy az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, ill. az övezetbe tartozó település településszerkezeti tervében csak olyan területfelhasználási egység jelölhető ki, amely a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. E mellett az építési övezetekben a tájképet jelentősen megváltoztató építmények terveihöz külön jogszabályban meghatározott látványtervet is kell készíteni. Fontos, a koncepcióban megjelölt fejlesztési területeket is érintő szabály, hogy az övezetben a közművezetéseket és járulékos közműépítményeket tájba illesztett módon, a tájképvédelmi célok megvalósulását nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával – beleértve a felszín alatti vonalvezetést is – kell elhelyezni.

Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe sorolt területek **Tolna megye területének több mint egy harmadát teszik ki.** Jelentősebb összefüggő területek találhatóak a Völgységben, a Szekszárd-Bonyhád-Bátaszék térségben, valamint Paks környékén.

A **Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerében hangsúlyosan megjelenik a táji-, tájképi értékek védelme és azok turisztikai célú hasznosítása.** A táji értékek megőrzése, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása a *II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti*

értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása” stratégiai cél leírásában a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések sorában nevesítve is megjelenik, de Tolna megyében a turisztikai vonzerejük mellett jelentős tájképi értéket képviselnek a szintén e cél leírásában megtalálható Szekszárdi és Tolnai Borvidék és a pincefalvak.

e.) Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete

Világörökségi és világörökségi várományos terület: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 21. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló egyezmény szerinti világörökségi listára felvett területek, valamint a világörökségi helyszínek szakmai feltételeinek megfelelő azon területek tartoznak, amelyeket Magyarország, mint részes állam nevében jogszabály által felhatalmazott testület kiválasztott arra, hogy a világörökségi listára jelöltek legyenek.

Az OTrT szabályként fogalmazza meg, hogy ezen övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek területe nem bővíthető. E mellett további szigorítás, hogy a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a kulturális és természeti örökségi értékek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.

Világörökségi és világörökségi várományos terület övezetébe Tolna megyében elsősorban a Duna menti települések összefüggő vonala, azaz a **Római Limes vonala**, valamint Györköny és Kölesd települések tartoznak.

A megyei területfejlesztési koncepció a világörökségi és várományos területekkel elsősorban, mint turisztikai jelentőségű kiemelt kulturális értékekkel számol. A célrendszer keretében különösen a II.1.1.3. „*A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása*” stratégiai cél leírásában a Duna menti rekreációs térség kialakítása fejlesztési irány keretében jelenik meg a világörökség várományos római kori Limes maradványok mellett a szintén világörökség várományos római kori Lussonium, a megye jelentősebb pincefalvai, Dunaföldváron a vár, és a tájház, Decsen a tájház és a sárközi népviselet, Bogyiszlón az orchideás erdő, Bátán szintén a tájház, továbbá Bátaszéken az Árpád-kori romok.

f.) Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Országos vízminőség-védelmi terület: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a

halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak.

Az OTrT által az övezetre vonatkozóan előírt, a megyei területfejlesztési koncepciót is érintő fontos szabály, hogy az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete besorolás alá **Tolna megyében elsősorban a Duna menti térség** esik, de kisebb részben érintett Bataapáti, Mórág és Alsónána térsége is.

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptiójában a felszíni és felszín alatti vizek védelme elsősorban a *II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása”* stratégiai cél keretében, azon belül is elsősorban a Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések, valamint a Duna menti rekreációs térség kialakítása, részben pedig a Sió turisztikai hasznosítása fejlesztési irány leírásában fogalmazódnak meg.

g.) Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete

Az OTrT szabályként írja elő, hogy a nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

Tolna megyét érintően nagyvízi mederként a Duna teljes megyei szakasza, továbbá a **Sió csatorna** egyes felsőbb szakaszai és annak torkolati szakasza került megjelölésre.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerében leírtak közül elsősorban a *II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása”* stratégiai cél, azon belül is két kiemelt fejlesztési irány, a Duna menti rekreációs térség kialakítása, valamint a Sió turisztikai hasznosítása kapcsolódik az OTrT ezen övezetéhez.

h.) Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

Kiemelt fontosságú honvédelmi terület: országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelyben a Magyarország védelmi képességeit alapvetően meghatározó vagy a NATO-tagságból eredő, valamint a nemzetközi szerződéseiben vállalt kötelességei teljesítéséhez szükséges építmények elhelyezésére vagy ilyen tevékenységek végzésére szolgáló területek találhatók.

Az OTrT előírásai szerint a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni, és a településszerkezeti tervben beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni.

Tolna megyében kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetébe sorolt terület mindössze két települést érintően, **Simontornyán és Medinán** található.

A Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszere nem fogalmaz meg ezen övezetekkel összefüggő fejlesztési irányokat, célokat.

Az ország műszaki infrastruktúra-hálózatának Tolna megyét érintő jelentősebb elemei

Az OTrT törvény által meghatározott övezetek mellett a **megyei területfejlesztési koncepció szempontjából kiemelt jelentősége** van az OTrT-ben szintén rögzített **műszaki infrastruktúra-hálózat meghatározó elemeinek**.

Műszaki infrastruktúra-hálózat: a területrendezési tervekben megállapított és alkalmazott nyomvonal jellegű építmények összessége.

Ennek részei:

- a) a közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemei, így a gyorsforgalmi út, a főút, a mellékút, az országos törzshálózati, regionális és egyéb vasúti pálya, valamint a kerékpárút,
- b) az energetikai infrastruktúra-hálózatok elemei, így a villamosenergia-átviteli és elosztó hálózat távvezetékelemei, a szén-dioxid-szállítóvezeték, a földgázszállító vezeték, a kőolajszállító vezeték, valamint a termékvezeték,
- c) a vízi létesítmények közül az országos és térségi jelentőségű csatornák, valamint az elsőrendű és másodrendű árvízvédelmi fővédvonal

A **közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemei** közül **Tolna megyében** kiemelt jelentőségűek az **M6** (Budapest (M0) – Dunaújváros – Szekszárd – Bóly – Ivándárda térsége – (Horvátország)) és az **M9** (Nagyecenk (M85) – Szombathely térsége – Püspökmolnári térsége – Zalaegerszeg térsége – Nagykanizsa – Inke térsége – Kaposvár – Dombóvár – Szekszárd térsége – Szeged (M5)) **gyorsforgalmi utak**, valamint a megye belső átjárhatósága szempontjából a **61. számú** (Dunaföldvár (6. sz. főút) – Dombóvár – Kaposvár – Nagykanizsa (7. sz. főút)) és **65. számú** (Szekszárd (6. sz. főút) – Tamási – Siófok (7. sz. főút)) **főutak**, míg a 6. számú főút (Budapest – Dunaújváros – Szekszárd – Pécs – Barcs – (Horvátország)) az M6 gyorsforgalmi út megépülésével veszített jelentőségéből. A gyorsforgalmi és főúthálózat Tolna megye fejlesztéseit elősegítő, **meghatározó hídjai** a Dunaföldvár – Solt (52. sz. főút), a Bogyiszló – Fajszt (M9) közötti, valamint a bajai Duna hidak.

Az **országos törzshálózati vasúti pályák** közül a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepcióban meghatározott fejlesztési célkitűzések elérését elsősorban a **Dombóvár – Gyékényes – (Horvátország)**, valamint a **Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Pécs vonalak** segítik, de szükséges megemlíteni, hogy Tolna megye Ny-i, ÉNy-i határát várhatóan érinteni fogja az OTrT-ben már jelzett (Horvátország) – Gyékényes térsége – Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér]–Záhony térsége – (Ukrajna) **tervezett nagysebességű vasútvonal** is.

Megjegyzendő még, hogy az OTrT-ben Tolna megyét érintően az egyéb kereskedelmi repülőterek és kereskedelmi repülőtérre fejleszthető repülőterek sorában szerepel az **Őcsényi repülőtér** is.

A megyei turisztikai fejlesztési célkitűzéseit segítheti az OTrT-ben az **országos kerékpárút-törzshálózat elemei** közt nevesített **Közép-magyarországi kerékpárút** (Bugacpusztaháza – Soltvadkert – Kiskőrös – Dunapataj – (6. Alsó-Dunamente kerékpárút Dunapataj és Solt közötti szakasza) – Solt – Dunaföldvár – Simontornya – Tolnanémedi – Tamási), a **Sió völgyi kerékpárút** (Fajsz – Szekszárd – Sióagárd – Kölesd – Sárszentlőrinc – Simontornya – (61. Közép-magyarországi kerékpárút Simontornya és Tolnanémedi közötti szakasza) – Tolnanémedi – Siófok), valamint a **Kaposmente kerékpárút** (Nagyatád – Segesd – Nagybajom – Kaposmérő – Kaposvár – Taszár – Dombóvár – Kurd – Hőgyész).

A **nemzetközi és országos jelentőségű vízi utak** közül a megyei területfejlesztési koncepció célrendszerét támogatva kiemelt szerepe van a **Dunának**, ill. a kapcsolódó **paksi kikötőnek**, valamint a **Sió-csatornának**. Mindkét folyónak a koncepció a vízi közlekedés mellett jelentős turisztikai és a klímaváltozás elleni küzdelemben betöltött szerepet szán.

Az **energetikai infrastruktúra-hálózatok elemei** közt országos szinten is – bár a koncepció hatáskörén jellemzően kívül esően – meghatározó szereppel bír a **Paksi Atomerőmű** és az ahhoz kapcsolódó villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékelemei.

Végül az OTrT-ben nevesített **vízi létesítmények** sorában Tolna megyét érintően érdemes kiemelni a **Sió árvízkaput Bogyiszlónál**, mely a fejlesztési koncepció klímaváltozás káros hatásai elleni küzdelemhez kapcsolódó célkitűzéseinek megvalósítását segíti.

3.2. Az elfogadott OTrT alapján módosított szövegezésű javaslat a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció 3.2.2 fejezetére

A 2003. évi XXVI. törvény (OTrT. tv.) 5 évenkénti felülvizsgálata alapján 2012 decemberében a VÁTI elkészítette a módosító javaslatokat az alátámasztó munkarészekkel.

Az OTrT törvény módosításának véleményezése 2013 I. félévében zajlott le, a módosításokban figyelembe vettek olyan országos szintű terveket (Új Széchenyi Terv) és stratégiákat (pl. Nemzeti Vidékstratégia), amelyek az elmúlt években készültek el. Ezen kívül számos területrendezést érintő jogszabály is időközben megváltozott és kihirdetésre került. **Az OTrT Országgyűlés általi módosítására a 2013. évi CCXXIX. törvény keretében került sor, amely 2014. január 2-án lépett hatályba.**

Tolna Megye Területrendezési Terve 2012-ben került elfogadásra. Ez adta az alapot Tolna megye helyzetfeltáró munkarészeihez és a levont következtetések alapján fogalmazódott meg a megye 2014-2020 közötti célrendszere is.

Az OTrT tv. a **közlekedési infrastruktúra-hálózatok elemei között a meglévő elemeken túl nevesíti az M9** (Nagycenk (M85) – Szombathely térsége – Püspökmolnári térsége – Zalaegerszeg térsége – Nagykanizsa – Inke térsége – Kaposvár – Dombóvár – Szekszárd térsége – Szeged (M5)) **gyorsforgalmi utat**, valamint a **nemzetközi vasútvonalak közül** a (Horvátország) – **Gyékényes térsége** – **Budapest** [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér]–Záhony térsége – (Ukrajna) **tervezett nagysebességű vasútvonalat**, melyek kiépítése a 2014-20-as időszakban várható. E mellett

kiemelten megjelenik az OTrT-ben az **energetikai infrastruktúra-hálózatok elemei közt** az országos szinten is meghatározó szereppel bíró **Paksi Atomerőmű** és az ahhoz kapcsolódó villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékelemei Mindhárom beavatkozástól a megyei célrendszer gazdaságélénkítést remél, ezért kiemelten, több pontban foglalkozik annak várható hatásával illetve több fejlesztést épít rá.

- **M9 autópálya Szekszárd - Kaposvár szakasz:** a két megyeszékhely gazdasági és kulturális kapcsolatán túl a mezőgazdasági kutatási-fejlesztési területen (Dombóvár-Kaposvár Egyetem), valamint az új logisztikai főközpontok lehetőségét tárja föl (Dombóvár, Szekszárd). Ugyanakkor élénkítő hatással bír a megye turisztikai elérhetőségére, a termál- és gyógyturizmus területén is (Dombóvár, Tamási).
- **Nemzetközi vasúthálózat Dombóvár – Gyékényes – (Horvátország) illetve, Budapest - Pécs szakasz** Bár a nyomvonal kijelölése folyamatban van, a **tervezett nagysebességű vasútvonal** mindenképp érinti Dombóvárt és Tolna megye javaslatai között szerepel Tamási érintése is. Az M9-nél említett logisztikai, termál- valamint gyógyturisztikai célok itt is érvényesíthetőek.
- **Paksi atomerőmű tervezett bővítése:** Közvetlen hatása nem megyei, inkább országos, közvetetten a K+F mellett a járulékos építőipari munkák miatt és a Tolna megyei beszállítók számára gazdasági fellendülést hozhat a beruházás az elkövetkezendő években.

Az OTrT-ben meghatározott országos övezetekkel összefüggésben Tolna megyére a megyei területfejlesztési koncepcióval összefüggésben az alábbi megállapítások tehetők:

- **Az országos ökológiai hálózat övezete,** Tolna megyében nagyobb, összefüggő területekkel a Duna mentét, a Sió vonalát, Németkér-Gyapa térségét, a Kocsola-Regöly-Nagyszékely tengelyt, Döbrököz-Csibrák térségét, a Gyulaji erdők térségét, valamint a Szekszárd déli határterületeit érinti, A Tolna megyei koncepció célrendszere – az építészeti értékek mellett – ezeket a területeket kiemelt turisztikai és rekreációs céllal jelöli.
- Az OTrT-ben jelölten Tolna megye – Fejér és Békés mellett – az egyik leggazdagabb **kiváló termőhelyi adottságú szántóterület** tekintetében, mind a terület méretei, mind a termőföld minőségét tekintve. Az ezen övezetbe tartozó, legnagyobb kiterjedésű összefüggő területek a megye ÉNy-i felében az Iregszemcse-Tamási-Simontornya háromszögben, Németkér térségében, valamint a Szekszárdtól Ny-ra, ÉNy-ra eső Völgység területén fekszenek. A fentiek okán a célrendszer további kutatást és fejlesztést szorgalmaz mezőgazdasági és szőlészeti-borászati területeken a szomszéd megyék egyetemeivel együttműködve. A megyei koncepció a helyi mezőgazdasági alapanyagokon alapuló feldolgozóipari kapacitások kiépítését kiemelten preferálja. Külön célrendszer foglalkozik a vidékfejlesztéssel, ezen belül az ökológiai és biogazdálkodással.
- **Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete** csak kisebb foltokban van a megyében (Gemenc, Gyulaj, Mecsek ÉK-kapuja). Vélhetően már a fenti adottságokat is figyelembe véve a megyei területfejlesztési koncepció célrendszerében sem képviselnek

kiemelt hangsúlyt az erdészettel és faiparral összefüggő fejlesztési irányok A célrendszer e területeket elsősorban turisztikai célként jelöli.

- **Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete** Tolna megye alapterületének közel 35-40 %-a. Jelentősebb összefüggő területek találhatóak a Völgységben, a Szekszárd-Bonyhád-Bátaszék térségben, valamint Paks környékén. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerében hangsúlyosan megjelenik a táji-, tájképi értékek védelme és azok turisztikai célú hasznosítása. A táji értékek megőrzése, a táj szerkezetében és karakterében bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások fékezése, megállítása a II.1.1.3. „A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének védelme, szélesebb körű megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása” stratégiai cél leírásában a környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések sorában nevesítve is megjelenik. A célrendszer nem tervez olyan fejlesztéseket melyek a táj funkcionális működésére vonatkozólag és/vagy a tájkép szempontjából jelentős beavatkozással bírnának.
- **Világörökségi és világörökségi várományos terület övezetében** a Duna menti települések összefüggő vonala Dunaföldvártól Bátáig, azaz a Római Limes vonala, valamint Györköny és Kölesd települések tartoznak. A célrendszer, kiegészülve a helyi értékvédelem kúriák, pincefalvak fejlesztésének támogatásával, a turisztika megerősödését és gazdaságélénkítő szerepét vetíti előre.
- **Országos vízminőség-védelmi terület övezete** az OTrT alapján a megyében a Duna mente, de kisebb részben érintett Bábaapáti, Mórág és Alsónána térsége is. Ez a megyei területfejlesztési konceptió célrendszerében foglaltakkal maradéktalanul összeegyeztethető.
- **Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete** az OTrT-ben a Duna és a Sió 20 km-es torkolati szakasza. Az országos célok (hajózhatóság) mellett a megyei célrendszer, az egyéb folyóvizekkel együtt, az öntözhető területeket kívánja bővíteni.
- Az OTrT-ben jelezett **kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete** Tolna megyében mindössze két települést érintően, Simontornyán és Medinán található. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere nem fogalmaz meg ezen övezetekkel összefüggő fejlesztési irányokat, célokat.

4. Az illeszkedésvizsgálat eredménye alapján a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió további fejezeteit érintő megfontolások, javaslatok

4.1.A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 2. fejezetéhez kapcsolódó észrevételek, javaslatok

Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszere konzisztens a megye problémáira és fejlesztési igényére reflektál. A célkitűzések teljes összhangban vannak a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott célokkal.

A megyei konceptió célrendszere tekintetében a dokumentum elemzések lefolytatását követően három ajánlás fogalmazható meg.

- A **természeti erőforrások fenntartható hasznosítása és a klímaváltozásból eredő veszélyekre való felkészülés** a jövőben egyre hangsúlyosabb szerepet fog játszani. Tolna megye konceptiójában ezeket a területeket **hangsúlyosabban meg lehetne jeleníteni**, különösen kiemelve a vizek jövőben felértékelő szerepét.
- A megyében a **társadalmi fejlődést elősegítő célok** megjelenésének **hangsúlyát is lehetne növelni**, mivel jelentős társadalmi problémák megoldására van szükség – elég, ha az elvándorlás megállítására, vagy a roma népesség integrációjára gondolunk – ahhoz, hogy a konceptióban megrajzolt jövőkép elérhető legyen.
- A megye konceptióját ugyan átszövi a területi/térségi gondolkodás, **a célrendszerben mégsem jelenik meg közvetlenül a területi célok rendszere**, ami pedig segíthetné a célzott térségi üzenetek könnyű eljuttatását.

4.2.A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió 5.1. fejezetéhez az OFTK prioritás rendszerének ismeretében megfogalmazható észrevételek

A **TMTK és az OFTK** prioritásrendszerének összevetése, illeszkedésvizsgálata alapján megállapítható, hogy **a prioritásokhoz tartozó tématerületek kettő kivételével összhangban vannak** egymással, köztük közvetlen kapcsolat mutatható ki. Az OFTK-ban szereplő tizenkét tématerület közül kettő, a TMTK tématerületeivel kizárólag közvetett kapcsolódásban áll, melyek az alábbiak: „*A gyermekvállalás ösztönzése, a népesedési kihívások kezelése*” és a „*Kárpát-medencei, Duna-menti nemzeti és európai területi együttműködés*”, továbbá Tolna megye szempontjából nincs relevanciája a „*Budapest és térsége fejlesztése*” tématerületnek. A két közvetett kapcsolódású területet a TMTK három prioritása – Gazdaság; Környezet, energia és közlekedés; Társadalom – részben lefedi, azonban tématerületként nem kerülnek feltüntetésre.

AZ ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ PRIORITÁSAI

1. prioritás - Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben

- 1.1. Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség
- 1.2. Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság
- 1.3. Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat

2. prioritás - Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom felé

- 2.1 Foglalkoztatás, tudásalapú társadalom

3. prioritás - Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé

- 3.1 Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás, klíma- és környezetvédelem

4. prioritás - Népesedési és közösségi fordulat

- 4.1 Befogadó és gyarapodó társadalom
- 4.2 A gyermekvállalás ösztönzése, a népesedési kihívások kezelése
- 4.3 Hatékony végrehajtás, jó állam

5. prioritás - Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

- 5.1 Területi integráció, területfejlesztés, városfejlesztés
- 5.2 Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek
- 5.3 Budapest és térsége fejlesztése
- 5.4 Kárpát-medencei, Duna-menti nemzeti és európai területi együttműködés

A TOLNA MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ PRIORITÁSAI

1. prioritás: Megyei komplex térségfejlesztési programok

- 1.1. szabad vállalkozási zóna (Tamási térsége)
- 1.2. kiemelten fejlesztendő térség (a megye középső, aprófalvas városhiányos térsége)
- 1.3. rekreációs térségek (Duna mente, illetve Sió mente)
- 1.4. funkcióbővítő és szociális célú településfejlesztés
- 1.5. közösségvezérelt helyi programok

2. prioritás: Gazdaság

- 2.1 K+F+I potenciál erősítése
- 2.2 ipari parkok és logisztikai központok kialakítása és szolgáltatásainak fejlesztése

- 2.3 vállalkozásfejlesztés (ágazati preferenciával, turizmus is)
- 2.4 agrárvállalkozások versenyképességének javítása
- 2.5 helyben történő értékesítés elősegítése, szociális gazdasági eszközök alkalmazása
- 2.6 piaci szereplők térségi gazdasági, tudományos együttműködés erősítése

3. prioritás: Környezet, energetika és közlekedés

- 3.1 térségi elérhetőség és mobilitás javítása
- 3.2 igényalapú közösségi közlekedés fejlesztése
- 3.3 klímavédelmi beruházások támogatása (vízrendezés, vízvisszatartás, öntözés)
- 3.4 fenntartható területhasználat, környezeti károk enyhítése
- 3.5 helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés erősítése
- 3.6 energiahatékonyság javítása

4. prioritás: Társadalom

- 4.1 keresletvezérelt szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása
- 4.2 minőségi oktatáshoz, egészségügyi és szociális ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, a közszolgáltatások minőségének javítása
- 4.3 munkavállalás, önfoglalkoztatás elősegítése
- 4.4 közösségfejlesztés

AZ OFTK VALAMINT A TMTK PRIORITÁS ILLESZKEDÉS VIZSGÁLATA:

OFTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (OFTK)	TMTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (TMTK)
1. Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	1.1 Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség	<p>1. Megyei komplex térségfejlesztési programok</p> <p>2. Gazdaság</p>	<p>1.1 szabad vállalkozási zóna (Tamási térsége)</p> <p>2.1 K+F+I potenciál erősítése</p> <p>2.2 ipari parkok és logisztikai központok kialakítása és szolgáltatásainak fejlesztése</p> <p>2.3 vállalkozásfejlesztés</p> <p>2.6 piaci szereplők térségi gazdasági, tudományos együttműködés erősítése</p>
	1.2 Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság	3. Környezet, energetika és közlekedés	<p>3.1 térségi elérhetőség és mobilitás javítása</p> <p>3.2 igényalapú közösségi közlekedés fejlesztése</p>
	1.3 Élhető vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat	<p>1. Megyei komplex térségfejlesztési programok</p> <p>2. Gazdaság</p>	<p>1.2 kiemelten fejlesztendő térség (a megye középső, aprófalvas városiányos térsége)</p> <p>2.4 agrárvállalkozások versenyképességének javítása</p> <p>2.5 helyben történő értékesítés elősegítése, szociális gazdasági eszközök alkalmazása</p>

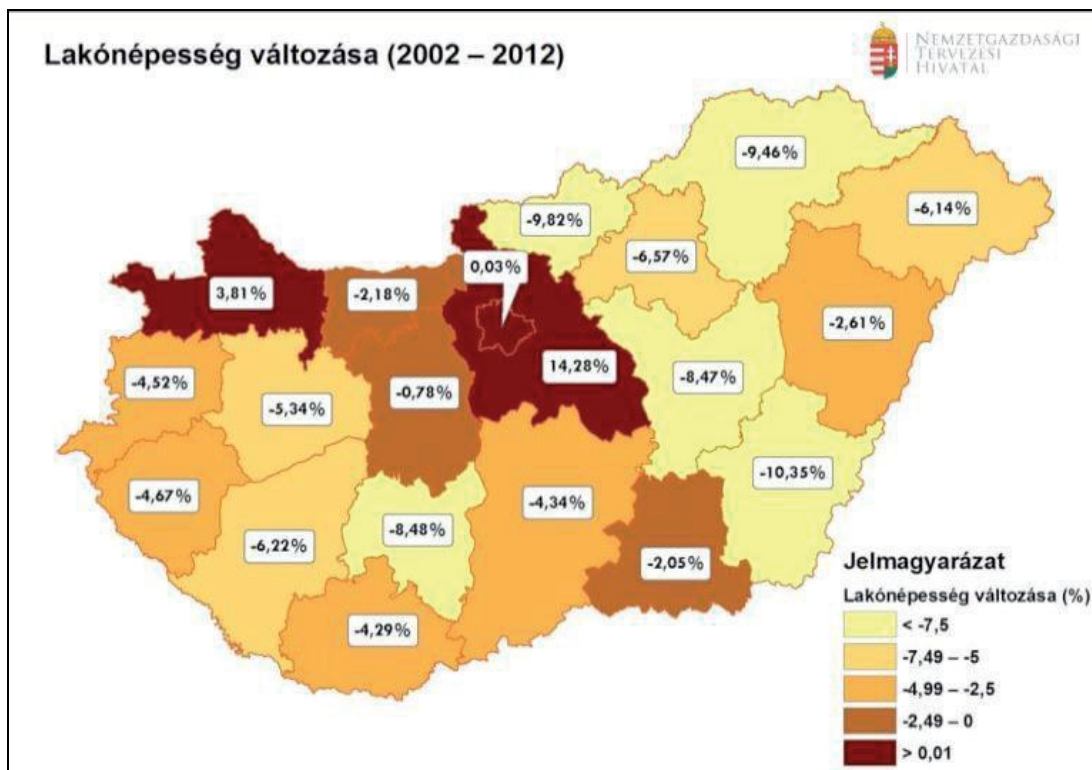
OFTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (OFTK)	TMTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (TMTK)
2. Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom felé	2.1 Foglalkoztatás, tudásalapú társadalom	4. Társadalom	4.1 keresletvezérelt szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása 4.2 minőségi oktatáshoz, egészségügyi és szociális ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, a közszolgáltatások minőségének javítása 4.3 munkavállalás, önfoglalkoztatás elősegítése 4.4 közösségfejlesztés
3. Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiatudatosság felé	3.1 Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás, klíma- és környezetvédelem	3. Környezet, energetika és közlekedés	3.3 klímavédelmi beruházások támogatása (vízrendezés, vízvisszatartás, öntözés) 3.4 fenntartható területhasználat, környezeti károk enyhítése 3.5 helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés erősítése 3.6 energiahatékonyság javítása
4. Népesedési és közösségi fordulat	4.1 Befogadó és gyarapodó társadalom	4. Társadalom	4.4 közösségfejlesztés
	4.2 A gyermekvállalás ösztönzése, a népesedési kihívások kezelése	4. Társadalom	TMTK-ból fejlesztési tématerület nem kapcsolható
	4.3 Hatékony végrehajtás, jó állam	4. Társadalom	4.2 minőségi oktatáshoz, egészségügyi és szociális ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, a közszolgáltatások minőségének javítása

OFTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (OFTK)	TMTK prioritásai	Fejlesztési tématerületek (TMTK)
5. Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	5.1 Területi integráció, területfejlesztés, városfejlesztés	1. Megyei komplex térségfejlesztési programok	1.3 rekreációs térségek (Duna mente, illetve Sió mente) 1.4 funkcióbővítő és szociális célú településfejlesztés
	5.2 Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek	2. Gazdaság 3. Környezet, energetika és közlekedés 4. Társadalom	2.4 agrárvállalkozások versenyképességének javítása 3.1 térségi elérhetőség és mobilitás javítása 3.2 igényalapú közösségi közlekedés fejlesztése 3.3 klímavédelmi beruházások támogatása (vízrendezés, vízviasszatartás, öntözés) 3.4 fenntartható területhasználat, környezeti károk enyhítése 3.5 helyi természeti erőforrásokra alapozott energiatermelés erősítése 4.4 közösségfejlesztés
	5.3 Budapest és térsége fejlesztése	nem releváns	nem releváns
	5.4 Kárpát-medencei, Duna-menti nemzeti és európai területi együttműködés	2. Gazdaság 3. Környezet, energetika és közlekedés	TMTK-ból fejlesztési tématerület nem kapcsolható

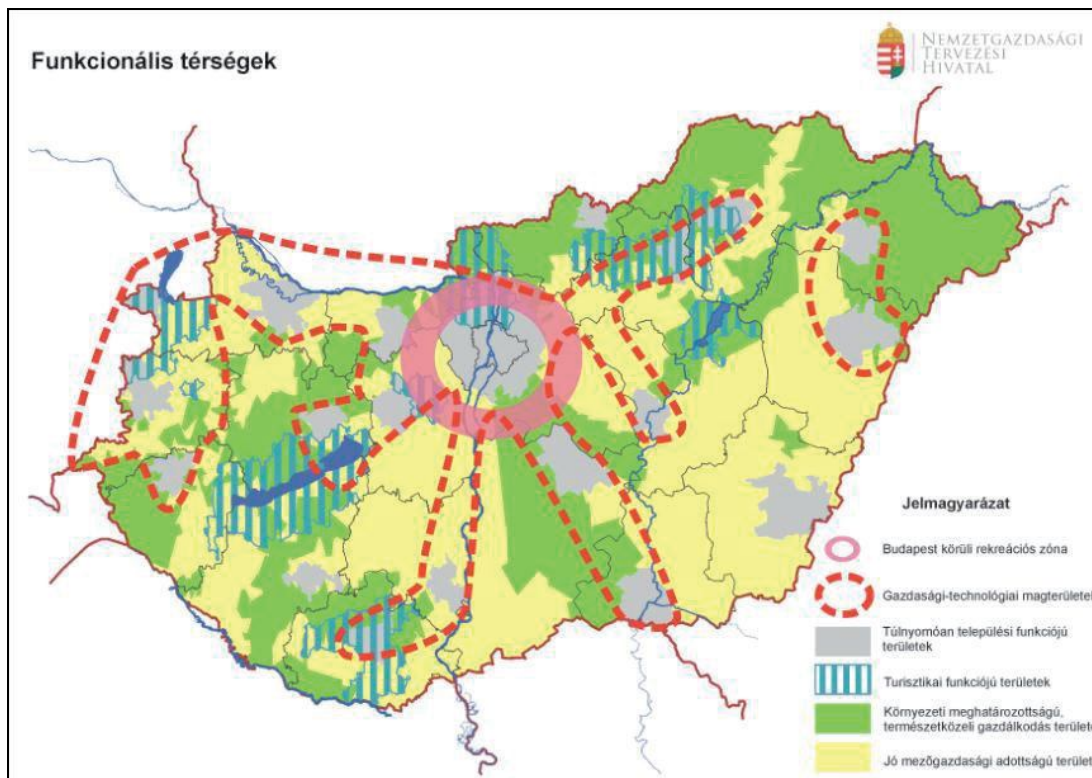
12. ábra: Az OFTK és a TMTK prioritásainak illeszkedése

Mellékletek

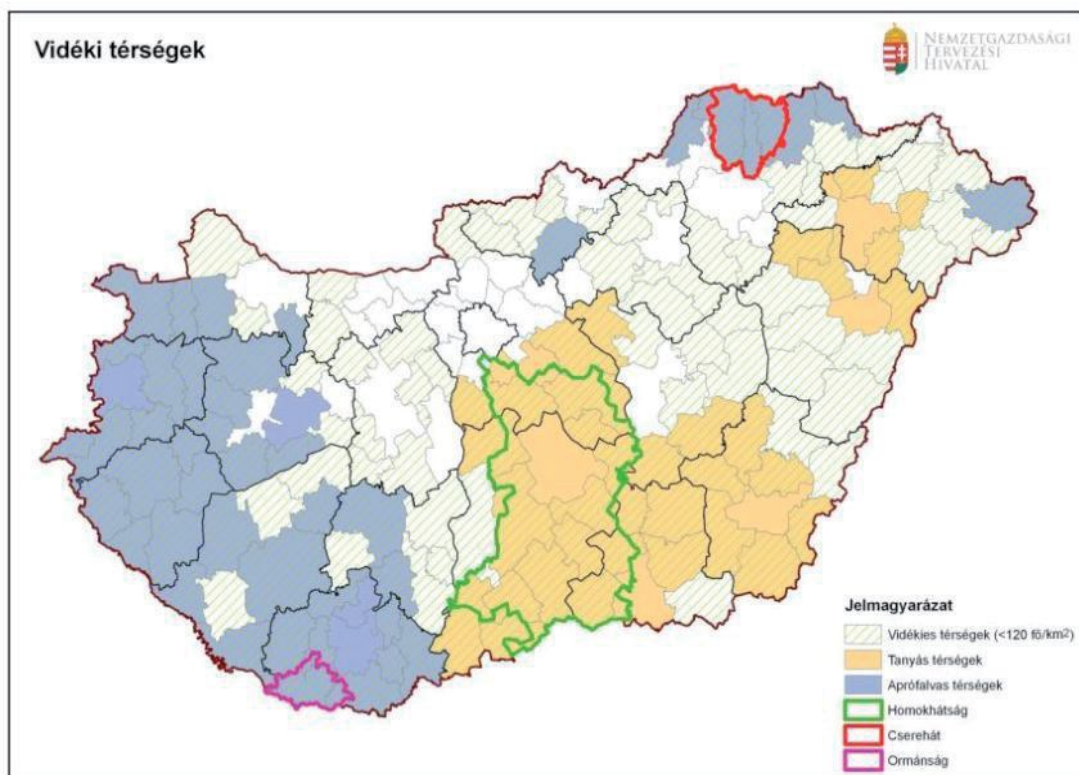
A szöveges elemzéseket alátámasztó, az OFTK-ban megjelent térképek

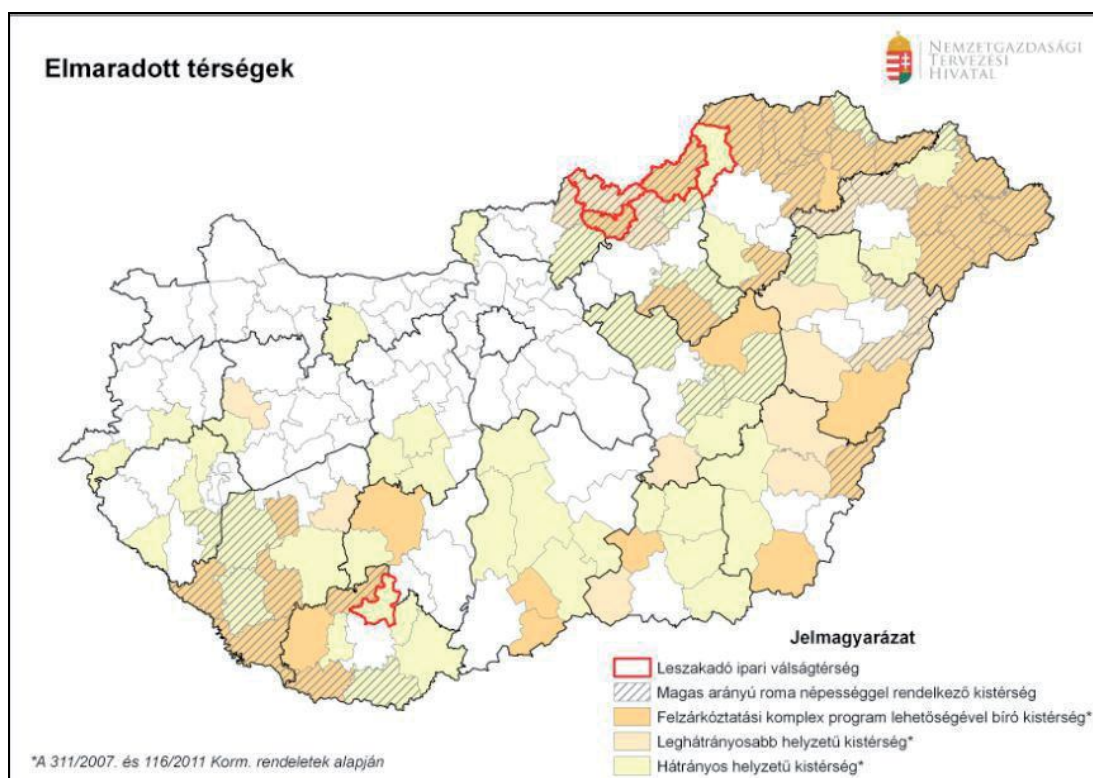
1. térkép: A lakónépesség változása (2002 – 2012)

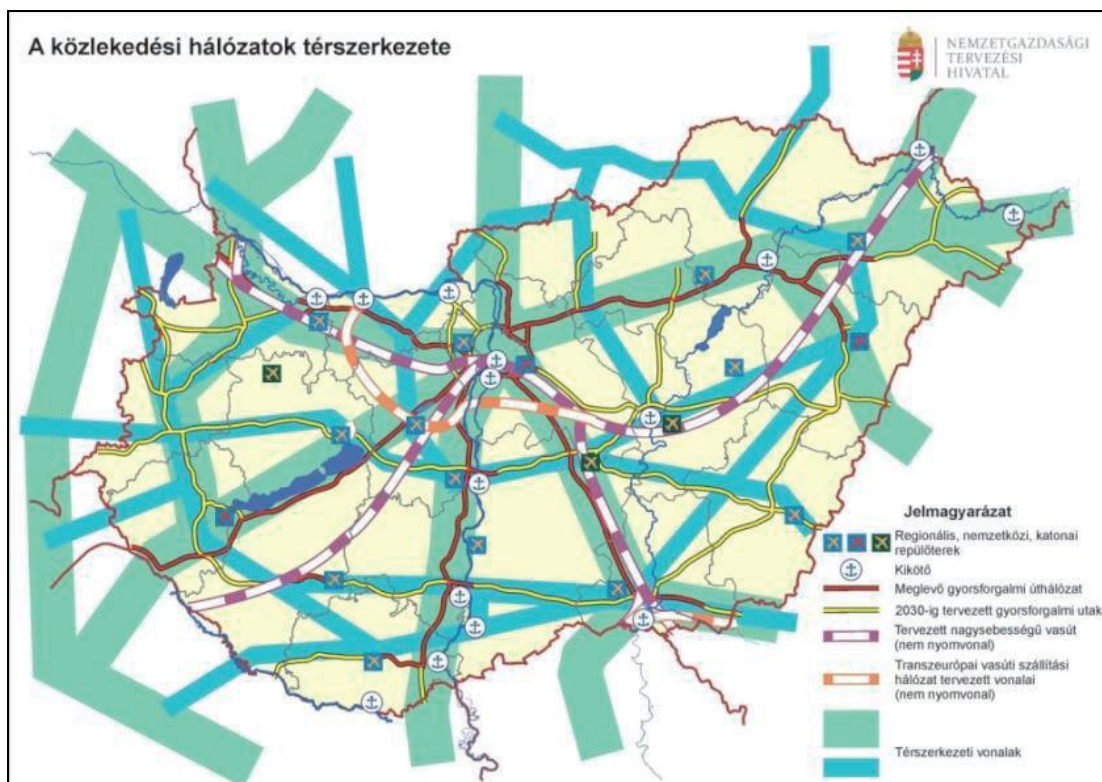
2. térkép: Funkcionális térségek

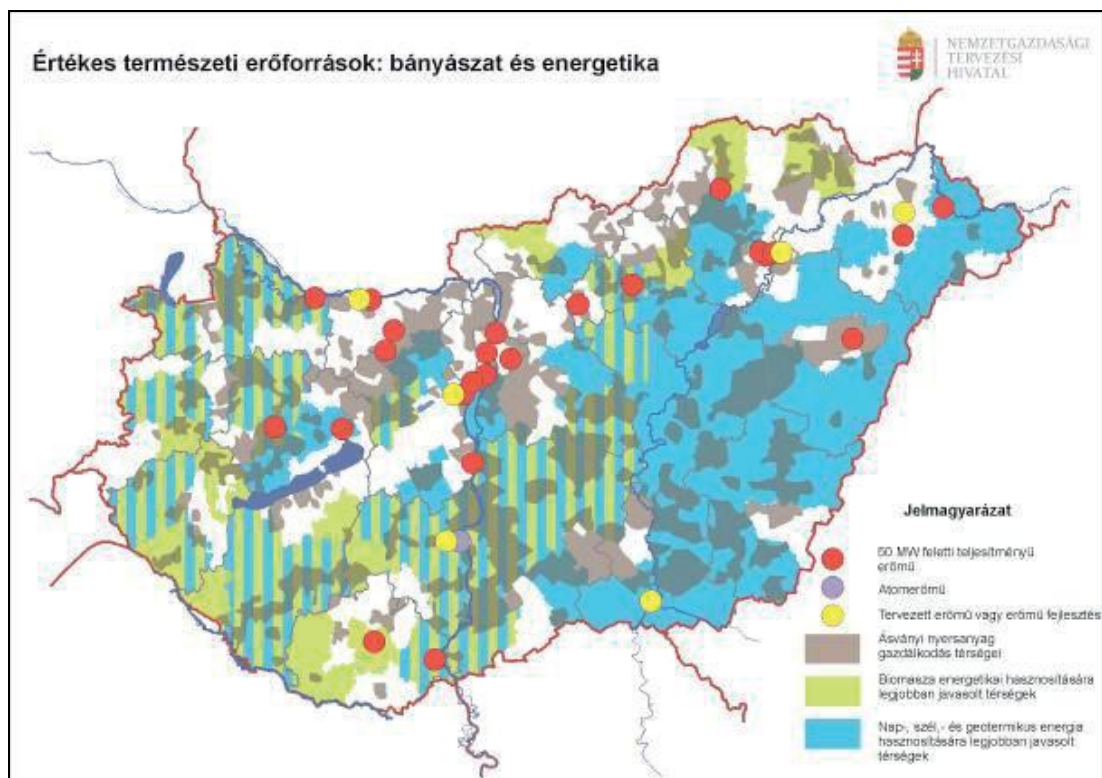
3. térkép: Vidéki térségek

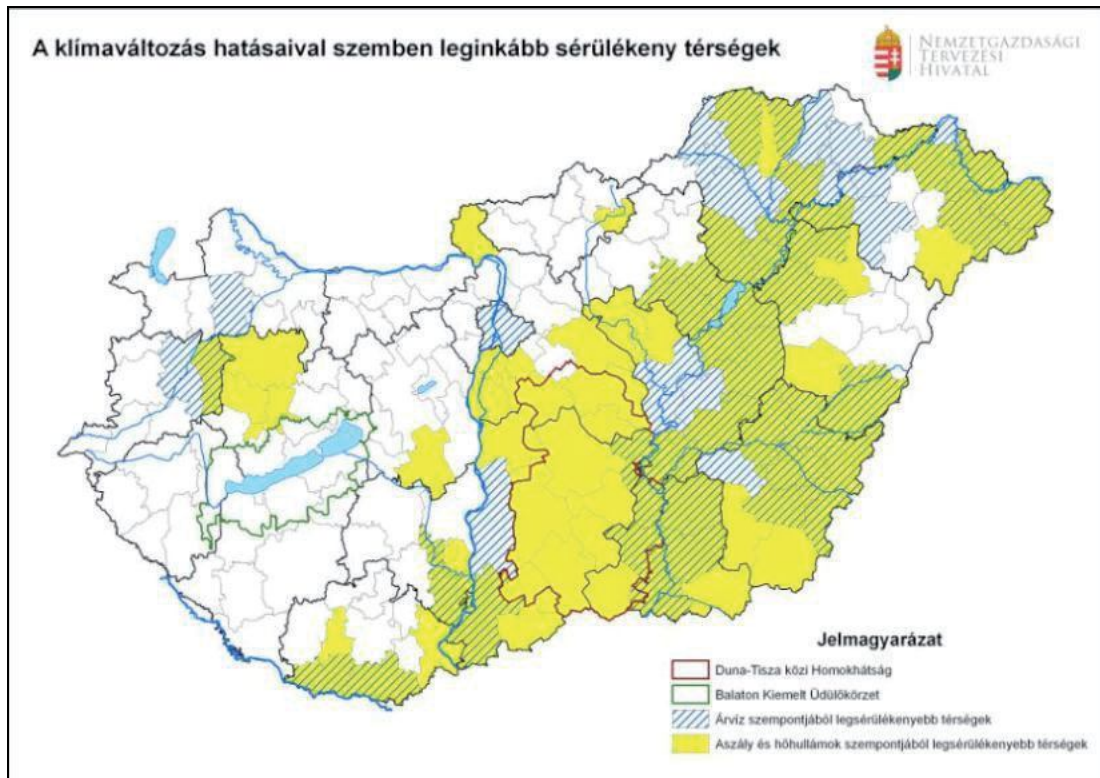
4. térkép: Elmaradott térsége

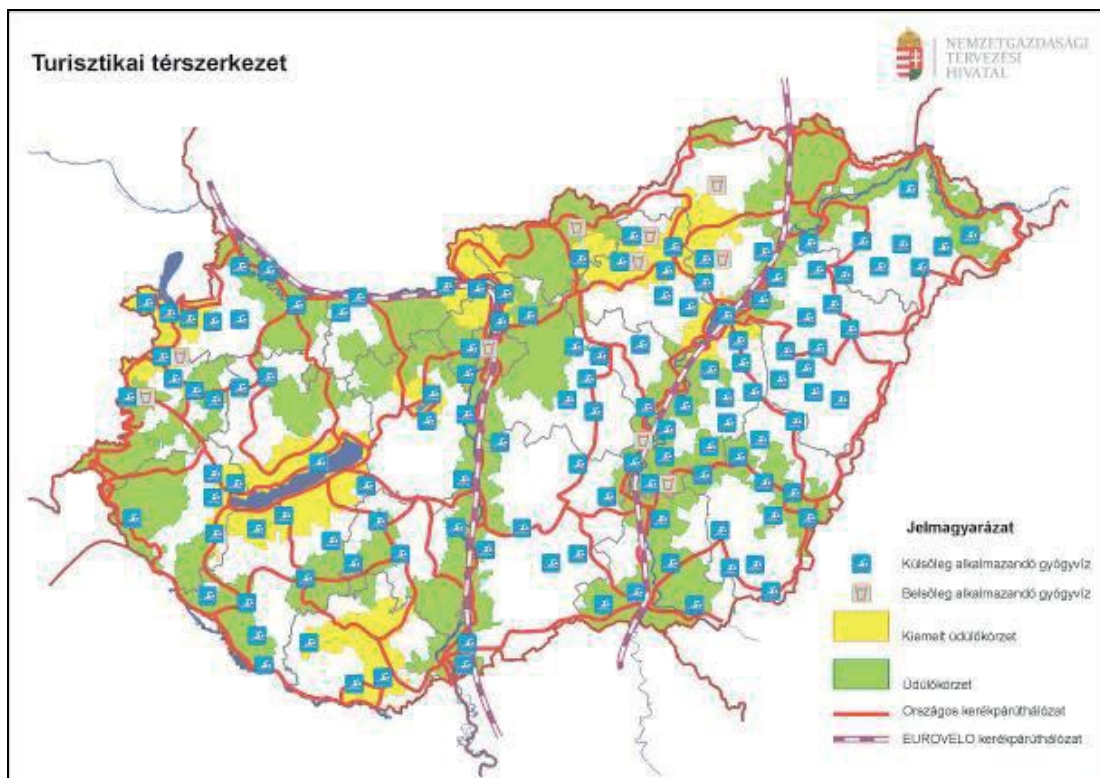
5. térkép: A közlekedési hálózatok térszerkezete

6. térkép: Értékes természeti erőforrások (bányászat és energetika)

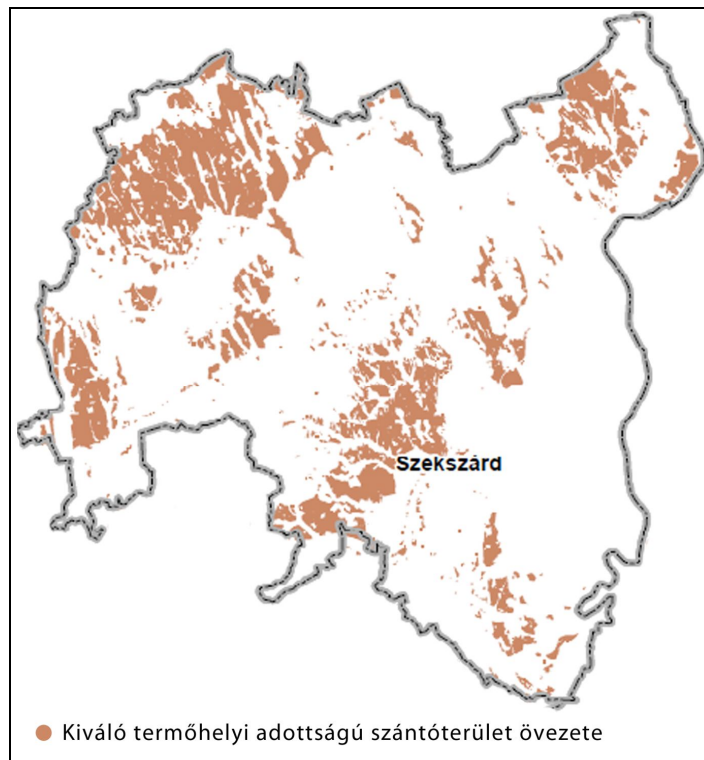

7. térkép: A klímaváltozás szempontjából sérülékeny térségek

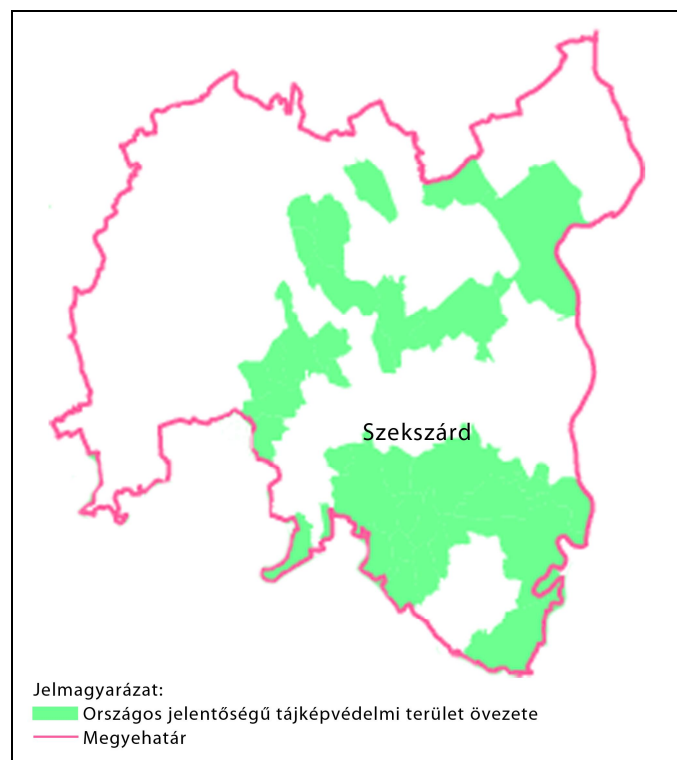

8. térkép: Turisztikai térszerkezet

A szöveges elemzéseket alátámasztó, az OTrT-ben megjelent térképek

9. térkép: Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

10. térkép: Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

ÉRK.:

ÉRK. SORSZÁM: 715

TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

EMLÉKEZTETŐ

a Szekszárdi Kistérségi Területi Munkacsoport üléséről
(továbbiakban: Munkacsoport)

Készült: 2014. február 12. napján 14.00 órai kezdettel tartott ülésről

Helyszín: Polgármesteri Hivatal Szekszárd – Béla király tér 8. (Házasságkötő terem)

Napirend: Tolna megye Területfejlesztési Konceptiójának (2014-2020) véleményezése

Jelen vannak:

Bátaszék Város Önkormányzata
Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás
Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Bátaszéki Civil Tanács
Szekszárdi Civil Kerekasztal
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Tolna Megyei Igazgatósága

Bognár Jenő polgármester
Vén Attila Medina Község polgármestere
Sebestyén Gyula
Jagicza József elnök
Ácsné Oláh Gabriella elnök
Kővári László

Távol maradtak:

Tolna Város Önkormányzata
Sárköz-Dunavölgye Siómente Egyesület
Tolna Megyei Civil Kerekasztal
Térség országgyűlési képviselője

Dr. Sümegi Zoltán polgármester
Fülöp János alelnök
Pámer Jakab elnök
Horváth István

Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás
elnökének megbízásából

Hajdúné Varga Andrea kistérségi referens

Vén Attila: Köszönti a megjelenteket, majd elmondja, hogy az egyeztető tárgyalásról emlékeztető készül. Két munkacsoporti tag jelezte távollétét az ülésről. Pámer Jakab beteg, ezért nem tudott eljönni, de a koncepciót átnézte, azt elfogadásra javasolja. Fülöp János egyéb hivatali elfoglaltsága miatt nem vesz részt a mai ülésen, a koncepciót átnézte, azt elfogadásra javasolja.

Vén Attila kéri a jelenlévőket, hogy pár szóban mutatkozzanak be egymásnak. A bemutatkozás után elmondja, hogy az ülés előtt egyeztetett Naszvadi Balázssal a Tolna Megyei Önkormányzat Területfejlesztési Osztályának vezetőjével az ülésekkel kapcsolatosan, valamint tájékozódott az elvégzendő feladatokat érintően.

A Területi Munkacsoportok feladata első körben a 2014-2020-as időszakot felölelő koncepciók, programok véleményezése, megadott határidőre való megküldése a Tolna Megyei Önkormányzat részére. A mai ülés témája Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójának véleményezése, valamint a munkacsoport munkamódszerének kialakítása. A munkarendre javaslatot tesz. Véleménye szerint célszerű lenne a kistérséghez tartozó települések polgármestereinek tájékoztatása is az ülésen elhangzottakról, valamint bevonásuk a döntések meghozatalába. Javasolja, hogy a véleményezésre kerülő dokumentumok kerüljenek

kiküldésre részükre is és egy, a munkacsoporti ülés előtti időpont kerüljön megadásra a véleményeik összegyűjtésére, mert így e vélemények a munkacsoporti ülésen figyelembe vételre kerülnek és beépülnek a Munkacsoport javaslatai közé. Az ülésekről készült emlékeztető mind a Munkacsoport tagjai, mind a polgármesterek részére kerüljön megküldésre. Az ülések egyébként nyilvánosak, személyesen is részt vehetnek rajta az érdeklődők.

Sebestyén Gyula: Kéri, hogy a munkacsoport tagjainak névsora és elérhetősége kerüljön a munkacsoport tagjai részére megküldésre.

A munkarendre tett javaslatot a Munkacsoport tagjai – elfogadták.

Vén Attila kéri a jelenlévőket, hogy ismertessék a koncepcióval kapcsolatos véleményüket.

Kővári László: Elmondja, hogy az anyaggal már többször találkozott, annak tartalmát jól ismeri, mert már Szekszárd város Önkormányzata is véleményezte. Több javaslatot is megfogalmaztak akkor, ami azóta már beépítésre is került a jelenlegi koncepcióba. Nagyon jónak tartja, hogy a gazdaságfejlesztés kiemelt hangsúlyt kap az elkövetkezendő években.

Sebestyén Gyula: Elmondja, hogy a vállalkozások fejlesztése nagyon fontos, azonban hiányosságnak véli, hogy a megfelelő szakemberek képzése nem biztosított. Erre a jövőben nagyobb odafigyelést és hangsúlyt kellene fektetni.

Bognár Jenő: Elmondja, hogy a koncepcióval már Ő is több soron találkozott. Bátaszéken fórumot is szerveztek ennek szélesebb körben való megismertetése céljából. Nagyon jónak ítéli meg, hogy a gazdaságfejlesztés kiemelten szerepel, mert szerinte fontos, hogy az embereknek legyen munkájuk. Javasolja, hogy minden Munkacsoporti ülésre szóló meghívó Naszvadi Balázs részére is kerüljön megküldésre.

Vén Attila: Elmondja, hogy a koncepció anyaga tartalmazza a térség számára fontos fejlesztési elképzeléseket. A koncepció tervezetének tárgyalása napirend volt az Önkormányzati Társulás egyik tavalyi tanács ülésén is.

Ácsné Oláh Gabriella: Elmondja, hogy a koncepciót ismeri. A civil szervezetek részéről többször problémaként merül fel, hogy a pályázatok megírásával kapcsolatosan nincs kihez fordulniuk, a drága pályázat írókat az egyesületek, alapítványok nem tudják megfizetni. Jó lenne ezt a problémát valahogy kezelni.

Vén Attila szavazásra teszi fel a koncepció elfogadásának javaslatát.

Szekszárdi Kistérségi Területi Munkacsoport döntése:

A koncepcióval kapcsolatosan, hozzászólás, további vélemény nem hangzott el. A Munkacsoport a Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepciót – *egyhangúan elfogadta.*

Vén Attila: Ismertette a következő ülés tervezett napirendjeit. Elmondta, hogy március 7-ig kell véleményezni Tolna megye területfejlesztési és gazdasági programját. Javaslatot kért a Munkacsoport tagjaitól a következő ülés időpontjára.

A Munkacsoport egyhangú döntése alapján a következő ülés időpontja:

2014. március 4. (kedd) 14.00 óra
Helyszíne: Polgármesteri Hivatal - Szekszárd

Vén Attila megköszönte a részvételt a jelenlévőknek és az ülést 15 óra 20 perckor bezárta.

K.m.f.

Az emlékeztetőt jóváhagyta:

Az emlékeztetőt készítette:

Vén Attila
Medina Község polgármestere

Hajdúné Varga Andrea
kistérségi referens

Összegzés a Dombóvári Kistérségi Területi Munkacsoport első ülésén elhangzottokról, a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió véleményezése kapcsán

Ülés időpontja: 2014. február 13. (csütörtök) 15.00 órakor
Ülés helyszíne: Dombóvár és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás tárgyalójában (7200 Dombóvár, Bezerédj utca 14.)
Jelenlévők: a mellékelt jelenléti ív szerint

A Dombóvári Kistérségi Területi Munkacsoport az alábbiakat kéri figyelembe venni a Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió véglegesítésénél

1. Kerüljön beépítésre a Mágocs – Dombóvár összekötőút építése (a tervek már elkészültek)
2. A Stratégiai céloknál az Oktatásfejlesztés kerüljön kibővítésre felnőttképzéssel (szakképzésre épülő moduláris rendszerű képzés kézműves termékek gyártására)
3. Kérjük beépítésre a kiemelten támogatandó községek listájának kiegészítését Csikóstóttós és Kurd településekkel, a 240/2006.(XI.30.) Kormányrendelet alapján.

Egyéb megállapítás

A Konceptió összeállításánál célszerűbb lett volna a regionális összefüggéseket és a vonzáskörzeti hatást is vizsgálni, hisz a Dombóvári Kistérség három megye határánál fekszik.

Km.f.

Az összegzést készítette: Schmidt Anikó, Tigerné Schuller Piroska

ÉRK.: 717

ÉRK. SZÁM: ...
TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

Tárgy: Fwd: Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció véleményezése (Tamási Területi Munkacsoport)

Feladó: Naszvadi Balázs <naszvadi.balazs@tolnamegye.hu>

Dátum: 2014.02.18. 9:10

Címzett: ban.robort@tolnamegye.hu, Rácz Petra <racz.petra@tolnamegye.hu>

----- Eredeti üzenet -----

Tárgy:Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció véleményezése (Tamási Területi Munkacsoport)

Dátum:Mon, 17 Feb 2014 15:03:55 +0100

Feladó:DÁM Önkormányzati Társulás <tasi@tobbcelu1.t-online.hu>

Címzett:<ban.robort@tolnamegye.hu>, Naszvadi Balázs <naszvadi.balazs@tolnamegye.hu>

Tisztelt Cím!

A Tamási Területi Munkacsoport megvitatta Tolna Megye Területfejlesztési Koncepcióját, és az alábbi kiegészítéseket szeretné a releváns részek tekintetében feltüntetni:

- Tamási kistérség vonatkozásában a legmagasabb a munkanélküliség a megyében (főként, ha a Start közmunkaprogramot nem vesszük figyelembe), mely probléma leginkább a vállalkozások fejlesztésével oldható meg. A vállalkozások kiszolgálásának feltétele a megfelelő infrastruktúra kiépítése, azon belül is elsősorban a közúthálózat javítása, járhatóvá tétele, továbbá a vállalkozói szféra alapvető működési feltételeinek megteremtése (pl.: közművesítés).
A kistérség településeinek kiemelten fontos lenne a megye székhelyének, valamint a Paksi Atomerőmű bővítése miatt a keleti felének jobb megközelíthetősége.
- Jelentős térségi feladat az egészségügyi ellátórendszer elérhetőségének optimalizálása, pl.: egy gyönki mentőállomás létrehozásával.
Ezen felül időről-időre visszatérő probléma a pincehelyi kórház ügye. Nem találtunk rá utalást a koncepcióban, milyen szerepet szánunk a jövőben a kórháznak.
- Hiányzik a térségből a megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozásának lehetősége, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani Tamási kistérségben az élelmiszer-feldolgozóipari beruházásokra.

Kérjük, az említett észrevételeket, kiegészítéseket szíveskedjenek beépíteni Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójába!
Előre is köszönjük!

Tisztelettel:

Várkonyi Zoltán
elnök

DÁM Önkormányzati Társulás
7090 Tamási, Nyírfa sor 15.
Tel.: 74/570-330; Fax:74/570-329

JEGYZÖKÖNYV

Készült: a Bonyhádi Területfejlesztési Munkacsoport ülésén

Helyszín: Városháza, Bonyhád, Széchenyi tér 12. (I. emeleti tárgyaló)

Ideje: 2014. február 14. (péntek) 9 óra

Jelen vannak: a jelenléti ív szerint (a kibővített munkacsoport jelen lévő tagjai)

Az ülés napirendi pontja: A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió véleményezése

Darabos Józsefné: Köszönti a 2014. január 31-én megalakult munkacsoport tagjait, a véleményezésre jogosultakat az első ülésen. Minden véleményezésre felkért megkapta elektronikus úton a véleményezésre szánt területfejlesztési anyagot. Sajnálataát fejezi ki, hogy Naszvadi Balázs nincs jelen az ülésen, hogy a koncepció lényegéről egy összefoglalást adjon. Felkéri Szarvas Irén társulási ügyintézőt, hogy foglalja össze a koncepció lényegét vagy javasoljon valakit, aki ezt megteszi.

Szarvas Irén: Azt a tájékoztatást kapta Naszvadi Balázstól, hogy ha nem tud jönni az ülésre, akkor írásban elküldi a véleményét a dokumentummal kapcsolatban. Ő (Szarvas Irén) nem szeretne más névben véleményt nyilvánítani. Szerinte vegyék sorba a véleményezésre jogosultak hozzászólásait.

Filóné Ferencz Ibolya: Elmondja, hogy tavaly ősszel, október-november végén már rendelkezésre állt ennek az anyagnak egy korábbi változata, melyről a települések véleményt mondhattak. Bonyhád szempontjából az akkori észrevételek mind beépítésre kerültek, az akkori észrevételek szerint kevés helyen szerepeltek az anyagban a térségek; Bonyháddal együtt valamennyi. Bizik abban, hogy a következő időszakban - a korábbi regionális elosztási rendszerű területfejlesztéshez képest - az újfajta felállásnak és pénzügyi elosztásnak köszönhetően teljesen másképpen fog alakulni a térségnek, illetően Bonyhádnak a támogatása. A korábbi időszakban a támogatás nevelségeen kevés volt az egész térség számára, Bonyháddal együtt. Számos olyan pályázata volt a városnak - városközpont-rehabilitációtól kezdve az oktatási pályázatokon keresztül, amit „elkaszáltak”. Az anyagot (TM Területfejlesztési Konceptiót) elfogadásra javasolja.

Darabos Józsefné: Köszönjük az alpolgármester asszonynak az összefoglalót és a véleményezést.

Dr. Glöckler Ferenc: Véleménye szerint az előző uniós költségvetési ciklusban ennek a térségnek semmi nem jutott, miközben más térségekbe 20-25 milliárdnyi fejlesztési támogatások érkeztek a régiós kasszából. Biztos vagyok abban, hogy ez változni fog. Szerinte döntő lesz az, hogy a pályázatokhoz az önerőt a településeknek hogyan kell majd biztosítani. Ez a térség mindig lépéshátrányban volt, mivel papíron nem volt hátrányos helyzetű, miközben a hátrányos helyzetű térségek emiatt jelentős többlettámogatáshoz jutottak. 2010-ig a régiós kassza 90%-a elfogyott, utána 2013-ig a maradék 10%-on osztozkodtak, ebből kapott Bonyhád 80 millió forintot csatornázásra, ezenkívül kétszer „elkaszáltak” az oktatási pályázatot és egyszer a városközpont-rehabilitációs pályázatot. Amit közvetíteni kellene a megye felé, hogy amikor a projektekhez nevesítik a keretösszegeket, akkor ne csak azt vegyék figyelembe, hogy melyik kistérség a hátrányos helyzetű, hanem azt is vegyék figyelembe, hogy ebbe a

térségbe az előző ciklusban semmi nem jutott. Úgy gondolja, hogy ezt kellene mindenképpen közvetíteni, hogy ezt a hátrányt picit kompenzálják.

Darabos Józsefné: Köszönjük szépen.

Kappelné Pál Laura: Örömet fejezi ki, hogy a területfejlesztési koncepció elfogadás előtt áll. Megemlíti egy naturpark tervezését.

Zsalakóné dr. Studer Krisztina: Véleményezéssel nem szeretne élni, átadja a szót Metzné Darabos Orsolyának.

Metzné Darabos Orsolya: néhány kiegészítéssel kíván élni, és kérdései is vannak a koncepcióval kapcsolatban, melyet oldalról oldalra elemez végig:

1. A stratégiai célok vonatkozásában a III. 1.1.1 stratégiai cél esetében a „Szekszárdi szőlészeti és borászati kutatás-fejlesztési központ kialakítása a Pécsi Tudományegyetem szakmai együttműködésével” címszó alatt öröndetes, hogy megjelenik a Szekszárdi és a Tolnai Borvidék, és az anyag több pontján is példálózó jelleggel felsorolásra kerül, de az ilyen jellegű felsorolásokba érdemes lehet feltüntetni a Mőcsény-Bátaapáti borvidéket, hisz tudják, hogy a Tűzkő Birtok kiemelt jelentőségű exporttal rendelkezik, nemcsak külföldön, de a hazai életben is elismert. Kérdésként merült fel, hogy miért nem szerepel a koncepcióban sehol.

2. A II.1.1.3.stratégiai célok között található „Kerékpáros turizmus feltételeinek fejlesztése” eseten kérdésként fogalmazódik meg, hogy miért csak a meglévő feltételek fejlesztéséről szólnak miért nem szerepel a kerékpáros turizmus kialakítása is a fejlesztés mellett? Nagyon sokszor beszéltek róla térségi szinten, s közel 10 éves múltra tekint vissza a Váralja-Bonyhád-Kakasd-Cikó között tervezett kerékpárút, melynek a hatalmas anyagot felölelő komplett tervdokumentációja jelenleg a Bonycom épületünk alagsorában, a legeslegalsó polcon található. A turizmusra igen nagy hangsúlyt fektethetünk, ha Váraljáig megépülhetne a kerékpárút, és a váraljai Parkerdei turizmus is beindulhatna.

3. Stilisztikai szempontból is próbálta nézi az anyagot és a II. 1.1.4. stratégiai cél esetén az „Üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése” pontnál egy igen érdekes mondatot olvasott: „A gazdagfejlesztés fontos elemei...”. Szeretné megtudni, hogy mit jelent ebben a szöveggörnyezetben a gazdagfejlesztés? Természetesen nyilvánvaló, hogy gazdaságfejlesztésről beszélünk, de úgy gondolja, hogy egy ilyen Koncepció nem engedheti meg magának, hogy ilyen jellegű hibákat, elírásokat tartalmazzon.

4. A II. 1.2.3. stratégiai cél a Települési infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztéséről szól. Itt csak meg kívánja említeni a régi TEKI, CEDE, TEUT pályázati rendszereket, melyek nagyban hozzájárultak a kistelepülések fejlesztéséhez. Támogatná az ilyen jellegű pályázati rendszereket, mer így a legkisebb település is biztos bevételhez jutott, melynek segítségével karban tarthatta útjait, járdáit.

5. A II. 1.3. átfogó cél a vidékies térséggek gazdasági szerepvállalásának megerősítéséről szól. Örömmel olvasta, hogy a LEADER Helyi Akciócsoportok munkáját koordinálják és összehangolják. Már a korábbi LEADER programokban is várták a megye együttműködő szerepét, bízik benne, hogy a következő LEADER programok vonatkozásában valóban megvalósul a területi fejlesztések egymásra épülésének elősegítése a megye által.

6. A II. 1.3.1. stratégiai célok közt szerepel a Minőségi haltenyésztes és- feldolgozás. Itt a halastavak korszerűsítéséről és minőségi javításáról szól. Itt megint csak a meglévő dolgok fejlesztéséről, korszerűsítéséről van szó. Tudomása szerint van olyan települési

projekt, amely új halastó létesítését tervezi, így kapjanak ők is lehetőséget arra, hogy ez ilyen jellegű projektet véghezvigyenek. De ez csak úgy lehetséges, ha a meglévő halastavak mellett, új halastavak létesítését is lehetővé teszik a stratégiai célok meghatározásánál.

7. A II.1.3.2. stratégiai cél a vidéki életminőség javításáról szól. Elsők közt a helyi és helyközi tömegközlekedést veszi középpontba. Az első mondatnak szörinte igen fontos mondanivalója van: „Célirányos és igény szerinti tömegközlekedést kell biztosítani a vidéki településeken a központi helyek jobb elérhetősége érdekében.” Nagy örömmel olvasta ezt a mondatot, hisz az elmúlt években többször is sor került a kistérségi szintű menetrendi egyeztetésekre, melyek végén a javaslatok nem minden esetben kerültek beépítésre, és buszok továbbra sem mentek be a településekre, a vonatok sem álltak meg. Bizik benne, hogy a stratégiai célban foglaltaknak valóban lesz hatása a kistéleüléseken.

8. A II.2. pontban szerepel a „Vidéki letelepedést segítő támogatások bevezetése, helyi adókedvezmények biztosítása”. Ebben az egy bekezdésben két különböző megfogalmazás is szerepel, hisz először beszél a Tamási járás területéről, majd a megye több kistérségéről. Célszerű lenne egységesíteni a szövegben, hogy miről is beszélünk pontosan, járásról, vagy kistérségről. Sajnos a területi lefedettség nem ugyanaz a kistérség és a járás esetén, így mindenképpen fontos, hogy egységesen egy területi egység kerüljön bele a koncepcióba.

9. SWOT elemzéssel kapcsolatos megjegyzései:

1. Erősségek:

- a. Kultúra és közművelődésnél a Német Színház került feltüntetése. Itt méltán felsorolható még továbbiakban a Sárközi hagyományok, a Szekszárdi Szüreti fesztivál, vagy a Bonyhádi Tarka Marha Fesztivál. Olyan rendezvények, melyek hagyománnyal (bor, tarka marha) bírnak és több ezer embert vonzanak, akik messze viszik Tolna megye jó hírét.
- b. Közlekedésnél erősségként szerepel a jól szervezett tömegközlekedés (busz). A korábbiakban viszont arra utal a koncepció, hogy célirányos és igény szerinti tömegközlekedést kell biztosítani a központi helyek jobb elérhetősége érdekében. És még egy mondat, ami már a Gyengécséknél szerepel: rossz a megye megközelíthetősége, átjárhatósága. Ezek után kérdésként merül fel, hogy akkor most jól szervezett a tömegközlekedés, vagy sem?

2. Gyengécségek:

- a. A Turizmus vonatkozásában az szerepel, hogy kevés turisztikai potenciál van jelen a megyében, hiányoznak a turisztikai programcsomagok a megye kínálatából. Nem működő TDM szervezetek. Javasolja, hogy a rövidítések használata előtt először a teljes kifejezés kerüljön kiírása. Jelen esetben a turisztikai desztináció menedzsment kifejezés került rövidítésre. Sajnos valóban nem működik TDM szervezet, mert a korábbi években indult kistérségi szintű kezdeményezésekből sem lett semmi. Nem a turisztikai csomagok hiányoznak, hanem az összefogás. A Bonyhádi Kistérségi Társulás alkalmazásában állt turisztikai referens, aki a programcsomagok összeállításával többször is megpróbálkozott, de sajnos az érintett vállalkozók kizárólagos alapon kínálták árujukat, vagyis nem osztottak másokkal, mindenki maga kívánta egyedül kínálni portékáját. Úgy gondolja, hogy jelen esetben az összefogásra kellene helyezni a hangsúlyt, hisz ez a gyenge pontja a turizmusnak.

3. Lehetőségek:

- a. Ismét a Turizmussal kapcsolatos a kérdés, hiszen a Szekszárdi és Tolnai borvidék mellett esetleg megemlíthető a Bábaapáti-Mócsény Tűzkő birtoka is. Úgy gondolja, hogy elsősorban nem az egyedül álló pincefalvak turisztikai lehetőségeinek széleskörű kiaknázására kellene helyezni a hangsúlyt, hanem a megyei szinten több településen megvalósítható ökoturizmusra, a gyalog-és bicikli túrák megvalósítására, a kalandturizmusra, lovaglásra. Nem elsősorban a turizmus szó jut az eszünkbe a Bábaapáti kis-és közepes aktivitású radioaktív hulladéklerakó kapcsán, de el kell ismerni, hogy éves szinten több ezer látogatója van belföldről és külföldi országokból egyaránt. Esetleg erre a programra is felüszterhető egy két-háromnapos turisztikai programkínálat.
- b. A Környezet vonatkozásában úgy gondolja, hogy ez nem egy lehetőség, hanem kötelességünk a környezeti szennyezések felszámolása, mérséklése, a lakosság környezettudatosságra nevelése. A gyermekeket már az óvodában, iskolában, és a családon belül is erre neveljük. Célszerű lenne egy pontosabb megfogalmazás, hogy milyen lehetőségek kínálóznak a környezet címszó alatt.

4. Veszélyek

- a. A területi fejlettségéről sajnálattal olvasta, hogy a megye nyugati és keleti része között a fejlettségbeli különbségek nem csökkennek, hanem növekednek. Nem gondolja veszélynek, hisz ha a koncepcióban oly sokat emlegetett Duna, illetve M9 gyorsforgalmi út lehetőségeit kihasználják, ezek a különbségek nem növekednek, hanem reményeink szerint csökkennek. A falvak elnéptelenedése pedig nem csak megyei, hanem országos probléma is egyben.
- b. A kultúra és a közművelődés területén a civil társadalom mozgósítása és a helyi értékek megőrzése elmarad. Fontos megjegyezni, hogy helyi szinten még a pár száz fős települések is rendelkeznek táncsoporttal, ének kórusokkal, egyéb civil szervezetekkel, tehát helyi szinten nagyon jól működik a civil társadalom és a szomszédos falvak civiljei tartják a kapcsolatot egymással, csak a megyei szintű összefogás hiányzik.

10. A 33. oldal közepén az alábbi mondattal kapcsolatban értelmezési probléma merült fel: „a turizmus megyében jelenlévő ágazatának fejlesztése, tematikus összekapcsolása” továbbá a zárójelben feltüntetett egyes települések a termál-és gyógy turizmus vonatkozásában számomra megkérdőjelezhetőek, hiszen Hógyészen tudtával már nem működik a kastélypark és fürdő, míg Tengelícen csak a Hotel Orchidea 1 db termálmedencéje mondható termálturizmusnak ezen a környéken.

11. Jövőképünk 2030 szlogenje (A Tolna megyei emberek boldogok, elégedettek legyenek, aktívan és egészségesen éljenek városban és a vidéki kistelepüléseken egyaránt) számára egy kicsit erőltetett, úgy gondolja, hogy egy emberközeli, mindennapos megfogalmazás talán jobban hangzana.

12. A III.2.1. A célrendszer kapcsolata az OFTK-val című részben található 2 ábra nem feltétlenül a legjobban szemlélteti a sok közös pontot az EU célterületeivel és a Nemzeti Fejlesztés 2020 dokumentumával. Javasolja az ábrák átgondolását más formában, hogy ne a kis vonalakat kelljen nyomon követni az összehasonlítani kívánt dokumentumok kapcsán.

13. A 40. oldal tetején „Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (továbbiakban: OFTK)” szerepel, ezt követően a 3. ábra alatt a 3. sor végén „A hetedik OFTK” rövidítést használja.

14. Kérdésként fogalmazódott meg, hogy miért a 2013. június 27-ai koncepció tervezetét véleményezzük, amikor a dokumentum végén az szerepel, hogy Tolna Megye Területfejlesztési Koncepcióját a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése várhatóan 2013. november végi közgyűlésén fogadja el. Ezek szerint a Közgyűlés már tárgyalta a koncepciót, jó lett volna tudni, hogy milyen vélemények fogalmazódtak meg korábban, ami még nem került beépítésre ebbe az anyagba, a félreértések és a többszöri kérdésfeltevések elkerülése végett. Metzné Darabos Orsolya köszöni szépen a figyelmet.

Darabos Józsefné: Köszönjük szépen. Nagyon sajnálom, hogy Naszvádi Balázs nem tudott eljönni, sok mindenre úgy gondolom, hogy neki kellene választ adni. Ez kicsit kellemetlen, hogy Tolna Megye részéről most itt nincs senki nincs jelen.

Szarvas Irén: Szeretne néhány információt elmondani, nem mentésképpen. A Bonyhádi területi Munkacsoportnak nem tagja a Tolna Megyei Önkormányzat által delegált tag. Naszvádi Balázs úgy vett volna itt részt, mint a LEADER HACS elnöke. Ez azt jelenti, hogy teljes önállósága van a munkacsoportnak a véleményezésben és abban, hogy milyen javaslatokat nyújt be a megye felé a dokumentumokkal kapcsolatban.

Metzné Darabos Orsolya: Szerint, ha a megye nem képviselteti magát, akkor nem tudja megelőzni ezt a probléma-halmazt, mert ha itt a helyszínen valaki választ adna a kérdéseire, akkor azt tudná mondani, hogy a felét tartja azoknak a dolgoknak, amiket észrevételezett, a másik feléről lemondana, és nem kell szerepeltetni, így viszont az a kérése, hogy szó szerinti jegyzőkönyv készüljön és minden kerüljön bele.

Filóné Ferencz Ibolya: Elmondja, hogy amit Metzné Darabos Orsolya elmondott azzal szó szerint egyet lehet érteni, mivel Naszvádi Balázs nincs itt, ezért minden menjen jegyzőkönyvbe, bár ő továbbra is fenntartja, hogy Bonyhád szempontjából az anyag – minden Orsolya által felvett dologgal egyet lehet érteni – továbbra is elfogadásra javasolja. A térségi szintű felvetések egyértelműen támogatandóak és javasolja, hogy azokkal együtt fogadja el a munkacsoport az anyagot.

Takács László: Elmondja, hogy ő ott ül a megyei közgyűlésben és ezt az anyagot még nem fogadták el. Jövő héten, pénteken lesz megyei közgyűlés, meghívót még kapott, lehet, hogy később lesz. Nagyon örül annak, hogy Metzné Darabos Orsolya így áttanulmányozta az anyagot és ilyen „karakteres” véleménye van, ezt szeretné képviselni majd akár megbizná őt a munkacsoport, akár nem, akkor is képviselni fogja az itt elhangzottakat. Ezért kéri, hogy erről szó szerinti jegyzőkönyv készüljön jövő péntekig, tehát egy héten belül. Felteszi a kérdést Szarvas Irén ügyintézőnek, hogy tud-e erről jegyzőkönyvet készíteni és számára eljuttatni.

Szarvas Irén: Igennel válaszol.

Takács László: Nagyon sajnálja, hogy Naszvádi Balázs nincs itt, függetlenül attól, hogy LEADER-képviselőként lenne itt, mert az egész koncepció gazdája az ő általa vezetett Területfejlesztési Osztály, így nem tudja megvédeni most az álláspontját. Számára az észrevételek érthetőek voltak, így most a helyiek oldalát hallottuk, de a másikat nem. Elmondja, hogy a megyei közgyűlés ülésén már többször tárgyalták az anyagot, ezeken az alkalmakon túl sok észrevétel nem volt. Volt néhány, hogy egy-egy dolog miért nem került bele, de ilyen átfogó véleményezés, mint ami elhangzott, ilyen soha el nem hangzott a 15 megyei közgyűlési képviselő részéről. Elmondja, hogy hivatalosan is eljuttatja a munkacsoport a véleményét a megyei önkormányzathoz. A koncepcióval kapcsolatban, amikor az egész elindult, akkor az volt, hogy a 2014-2020-as uniós költségvetéshez fog kapcsolódni. Elmondja, hogy az a fő problémája, hogy kormányzati oldalról, konkrétan Puskás Imre elnök úr részéről, az volt a koncepció lényege, hogy nem szökőkutat kell építeni, nem díszburkolatot kell csinálni, nem az infrastruktúrára kell a pénz nagy részét fordítani, hanem a kis-és középvállalkozásokra. Most úgy látja,

hogy az egész koncepció nincs összhangban, mert ez nem a kis-és középvállalkozásokról szól. Arról volt szó, hogy ennek a több ezer milliárdos támogatásnak a 80%-át hozzájuk kell irányítani. Akkor miről beszélünk? Most települési szinten adják az ötleteket és mégis minden a vállalkozói szférához megy? Megemlíti továbbá, hogy nem tudja szó nélkül hagyni, ami elhangzott Bonyháddal kapcsolatban. Az volt, hogy 2010-ig ide nem jöhetett pénz, nyilván burkoltan benne volt, hogy a korábban Bonyhád ellenzéki volt, ellenzéki polgármesterrel, ellenzéki országgyűlési képviselővel, itt buktak a pályázataink. Elmondja, hogy nem akarja Szekszárdot dicsérni, de ott is ellenzéki volt a polgármester és ellenzéki volt az országgyűlési képviselő, a városközpontban több milliárdos fejlesztés valósult meg, a Művészetek Háza és művelődési központ több milliárdból felújítva, most készült el, az élményfürdő az 1 milliárd 300 millióból valósult meg, műfüves labdarúgó pálya, atlétikai pálya mindegyik több százmilliós. Tehát Szekszárdon volt ötlet, volt vízió, volt úgy tűnik lobbitevékenység is. Közben Szekszárd ugyanúgy nem hátrányos helyzetű, ezért nem lehet azt mondani, hogy azért ment Szekszárdra, mert az hátrányos helyzetű volt, egy nagy túrót. Valószínűleg Bonyhádon más körülmény is volt, nemcsak az, hogy ellenzéki volt. Köszöni szépen, ennyit szeretett volna elmondani.

Darabos Józsefné: Köszönjük szépen.

(hangzavar)

Filóné Ferencz Ibolya: egy percig sem mondta azt, hogy az ellenzékiisgéből adódott ez a hátrány. A tények, azok tények. Akkor ebben az időszakban semmit nyert Bonyhád, az biztos. Szekszárd megyei jogú város, milyen párhuzamot lehet vonni... (hangzavar) Bonyhád nem megyei jogú város (hangzavar).

Darabos Józsefné: A véleményezésen menjünk tovább.

(hangzavar)

Filóné Ferencz Ibolya: Szekszárd megyei jogú város, a városközpontot úgy rehabilitálták, mint megyei jogú város. Elmondja, hogy a tényeket mondta (hangzavar).

Dr. Glöckler Ferenc: Takács László véleményére reagálva elmondja, hogy két pályázata volt a városnak a városközpont rehabilitációjával kapcsolatban több pontot lehetett kapni az integrált városfejlesztési stratégiára, ez nem volt kötelező, de a város elkészítette, ez az anyag volt az egyedüli, amelyet Budapesten véleményeztek az arra illetékesek, javaslatukra módosították, azt reagálták rá, hogy így már rendben van az anyag. Ezek után lehet tippelni, hogy hány pontot kapott a pályázat a végső értékelésnél. Erre nem lehet épcszerű magyarázatot adni. Ennyi. Egyetlen lehet, azt, ami elhangzott. Az oktatási pályázatnál ugyanaz volt a pályázatiíró, mint Tamásinál, sokkal jobb volt a dokumentáció, a végső döntésnél mégis kiesett. Ez a két nagy pályázata volt a városnak. Most bízik abban és látja is, hogy az egész rendszer gyökeresen változik véleménye szerint oroszos típusú tiltó-leszabályozó rendszer, amiben a pályázati struktúra úgy működött, hogy valakire nagyon könnyen rá lehetett fogni, hogy ezért meg ezért nem nyert, miközben más meg tudjuk jól, hogy hol és milyen lapokat cserélt ki adott esetben, hogy a pályázata mégis sikeres legyen. Külön történet.

Darabos Józsefné: Köszönjük szépen. Pillanat, menjünk sorban, hogyha javasolhatom.

Kelemen Ferenc: Nekem nincsen külön véleményem, Orsi mindent elmondott, találjuk ki, hogy mi lesz, külön véleményem nincs.

Szarvas Irén: Technikai hozzászólása van az üléshez, elmondja, hogy az öt területi munkacsoportnak kik a tagjai. A létrehozáskor megjelölt tagok: a társulás elnöke, a

város polgármestere, a térség országgyűlési képviselője, a városi civil tanács elnöke, a két megyei kamara – TM. Agrárkamara és TM. Kereskedelmi és Iparkamara – delegált tagja, valamint a LEADER HACS elnöke lenne a tagja. Hét személy. A 2014. január 28-i Társulási Tanácsülésen az elnök arra tett javaslatot, hogy legyen a munkacsoportunknak egy vezetője, a Tanács megválasztotta Darabos Józsefnét. Az elnök további javaslata az volt, hogy a munkacsoportba valamennyi polgármestert, illetve a járási hivatal két képviselőjét is vonjuk be. Továbbá legutóbb megadta Bonyhád Város részéről annak a három személynek, akiknek szintén továbbította a meghívót és a véleményezésre szánt anyagot. A következő határidő 2014. február 28., amire véleményezni kell TM. Területfejlesztési Programját és TM. Gazdaságfejlesztési Programját és 2014. március 14. a határideje a Bonyhádi Kistérségi Területfejlesztési Program. Orsolyához csatlakozni tud abban, hogy nagyon szerencsétlen élethelyzet, ami a törvényi változásoknak köszönhető, hogy a kistérség, illetve a társulás nem fedi le a járás településszámát. A társulások fenntartása sem kötelessége a településeknek, így a csatlakozás sem. A társulás felajánlotta a csatlakozás lehetőségét a másik négy településnek, de nekik az évek során szoros kapcsolatuk alakult ki Szekszárddal és ahhoz ragaszkodnak. Van ugyan némi mozgolódás, informális kapcsolat, például Zomba februártól kapcsolódik a társulás által kiadott Völgyégi Hírlevélhez. Konkrét észrevétele a koncepció kulturális-turisztikai részéhez a Völgyégi Múzeum által kialakított tanösvény program, mely olyan utakat takar, amibe bevonták a települések néprajzi és helytörténeti gyűjteményeit, az alkotó népművészeket és műhelyeiket. Ő úgy gondolta, hogy a bonyhádi fejlesztési programba majd beemelik ezeket a hiányzó részeket, de igazat ad Metzné Darabos Orsolyának, hogy a megyei koncepcióban is hangsúlyosabban kellene megemlíteni a Bonyhád térségére vonatkozó dolgokat.

Darabos Józsefné: Egyetért az elhangzottakkal, Orsi nagy segítségére van az egész anyag feldolgozásában. Apáti vonatkozásában annyit tud elmondani, hogy polgármesterként és a TETT elnökeként számtalanszor találkozik azzal a véleménnyel, hogy Apáti kivételes helyzetben van, ott a hulladékotároló, azt mondják, hogy van pénz, ezért pályázatokon igen ritkán nyernek. A mórággyi egyeztető megbeszélésen Puskási Imre elnök úrnak és Naszvadi Baláznak is elmondták, hogy mit szeretnének, ha megvalósulna. Ők egy országos érdeket vállaltak fel azzal, hogy a tárlót befogadták, hosszú évek óta szeretnék egy horgásztavat kialakítani, a horgásztavak pedig szerepelnek a megyei koncepcióban, de Bábaapáti vonatkozásában nem került be. Azt szeretné, ha az itt elhangzott valamennyi vélemény be lenne véve a koncepcióba, és ha Takács László az itt elhangzottakat képviselné a pénteki közgyűlésen. Oldják meg, hogy a jegyzőkönyv készüljön el addigra.

Karl Béla: Elmondása szerint ő nem volt olyan alapos, mint Orsi, mert az első három oldal után feladta. Amit lát, attól függetlenül a helyzet valamit javult, Bonyhád és vidéke abszolút hangsúlytalan ebben az anyagban. Amit kértek Puskás elnök úrtól, illetve javasoltak a nagymányoki vagy váraljai egyeztetőn, hogy a következő ciklusban a fejlesztések között prioritást kapjon a belterületi utak, gyalogjárók felújítása, hiszen az elmúlt 10 évben erre nálunk nem lehetett pályázni. Olyan borzasztó állapotok vannak a legtöbb településen, hogy hihetetlen és nincs más lehetőség. Amit viszont abszolút unfair dolognak tart, hogy Bonyhád és térségünk iparfejlesztése meg sincs említve ebben az anyagban, márpedig ha tisztelettel lehet az urak figyelmébe ajánlani a megyénél, hogy a december 20-27. körül megjelent kormányhatározatokat szíveskedjenek elolvasni. Jelentős K+F pénzeket (kutatás-fejlesztési) kellene a térségbe juttatni és itt elsősorban Nagymányok és Bonyhád térségére gondol, hiszen olyan jellegű és mértékű iparfejlesztés lesz, amit K+F pénzek nélkül nem lehet megcsinálni és nem fog idejönni tőke, ha ez nem kap óriási támogatást. Itt százmilliárdokról beszél és nem két forintról. A másik dolog pedig, hogy nem látja az anyagban a térség és városfejlesztési, rehabilitációs stratégiáját. Nincs benne, pedig ezt is hangsúlyosan kérték, hogy a települések érdekében jelenjen meg egy városfejlesztési stratégia is. Ez

szorosan kapcsolódik az iparfejlesztéshez és a K+F-hoz, mert nem lesz egyik sem, ha nincs városfejlesztés. Így nem javasolja elfogadásra az anyagot. Tamásiban a megújuló energiára a K+F-et mire alapozzák? Nem kell válaszolni, csak mégis mire alapozzák? Miért pont Tamási? Megérti, hogy elmaradott a térség, de egy fejlesztést meglévő alapokra lehet építeni, lufira nem. Elmondja, hogy Bonyhád és Nagymányok térsége iparban és az iparhoz kapcsolódó humán erőben nagyon erős. Az összes ütőképes szakemberünk külföldön van, mert itthon nem talál munkát. Nem kellene őket hazahívni? Teszi fel a kérdést. Szerinte meg kell alapozni az itthoni jövőjüket és haza fognak jönni. Ebben a koncepcióban semmi ilyet nem lát. Bonyhádon a könnyűipart nagyon könnyű volna újraéleszteni, van rá piac is, de K+F nélkül nem fog menni. Köszöni szépen.

Höfler József: Elmondja, hogy nem szeretné dicsérni Metzné Darabos Orsolyát, ő is olvasta az anyagot és valameddig el is jutott benne. Teljes mértékben igazat ad neki. Azt látja benne, amit a nagymányoki polgármester társa is elmondott a logisztikai-kutatásfejlesztési központok fejlesztésével kapcsolatban, vagy a mezőgazdaság, állattenyésztés területén a Bonyhádi térség miért nem bír akkora hangsúllyal a koncepcióban, mint a Dombóvári vagy Tamási járás, ahol ennek elősegítésére kutatóközpontot hoznak létre. Visszaül Dr. Glöckler Ferencre, hogy Tamási már eddig is mennyivel több pénzt kapott eddig, mint mi? Kérdezi, hogy a Bonyhádi Járásban Kisvejke vagy más település mennyivel van jelesebb helyzetben, mint bármelyik Tamásihoz tartozó település? A koncepció foglalkozik az állattenyésztéssel, hogy fel kell lendíteni az állattenyésztést. Nem tudnak eladni semmit. Őt sertés tartására kötelezték, mert állami földet nyert. Eddig eladta a sertést karácsonykor 500 forintért, most azt mondták neki, hogy 390 forintért elviszik. Itt a koncepció alapján a mezőgazdasági termékekre akarnak alapozni, de az állattartáshoz szükséges lenne a legelő, csak hogy minden legelőt kiosztottak. Az egykori Kisvejken a 40 hektáros legelő maszkek kézben van. A régi állattartás alapja is ez volt, most sem lehet enélkül állatot tartani. „Szólok majd Pistának, hogy te Pista, mennyiért engedted meg, hogy kicsapjam a tehenet a legelőre?” Nem tudja, hogy ezt hogy lehet felépíteni újra. A gyümölcsstermesztéssel kapcsolatosan hangsúlyosan benne vannak szerinte, de kíváncsi lesz, hogy Kisvejken van egy szövetkezet, ami 55 gazdát összefog, akiknek a zöme nem is ehhez a térséghez tartozik. Rengeteg gyümölcsöt telepítettek, most arról megy a vita, hogyan tudják feldolgozni és értékesíteni a gyümölcsöt? Azért csinálták az egészet, hogy elérjenek egy olyan pontra, hogy jól értékesíteni tudják a gyümölcsöt, tehát össze tudjanak fogni. Annyi gyümölcsöt telepítettek, főleg az új olasz és francia fajtákat, amik kezdik kiszorítani a magyar fajtákat, mert sokkal kelendőbbek, de se pálinkának, se lekvárnak nem jönek, ha ezek mind elkezdenek teremni, akkor probléma lesz. A koncepcióban szépen benne van, hogy munkacrót megtart, és munkalehetőséget biztosít, de ha ezt nem fejlesztik tovább, akkor nem tudja hova fog kilyukadni a mezőgazdaság ezen ága. A környezetvédelmi vonatkozásnál leírja, hogy foglalkozik a szelektív hulladékkezeléssel, de számtalanszor előkerült térségi szinten is, hogy mekkora probléma az építési-bontási termékek és hulladék szervezett gyűjtése és lerakása, újrahasznosítása megoldatlan és a koncepcióban sem találkozott vele. A hátrányos helyzetű csoportok befogadásával kapcsolatban, annyit foglalkoznak ezzel a témával, adják a lehetőségeket, de lehet, hogy ő a pesszimista, de nem látja kibontakozás lehetőségét ebben. A mezőgazdaságban, ebben a térségben alkalmi munkalehetőségek vannak, de nem olyan, ami biztosítani tudná az egész éves megélhetést. Amilyen jót hoz a gyümölcs ennek a térségnek, mert véleménye szerint biztos, hogy jót hoz, még talán hírcsvet is, de másik oldalon visszaüt, mert nagyon sok ember ebből az alkalmi munkából akar megélni egész évben, ami lehetetlen. Ő jelen pillanatban nem tudja megoldani ezt a problémát, mert szükséges lenne olyan munka, ami az egész éves megélhetésüket is biztosítani tudná. Néhány észrevételét leírta, ezt kéri, hogy csatolják a jegyzőkönyvhöz. Köszöni szépen a figyelmet.

Lőrincz Andrea: Egyetért a kisvejkai polgármesterrrel. A teveli egyeztetőn Puskás Imrénének elmondták a mezőgazdasági utak fejlesztésének égető problémáját, de a koncepcióban nem látják viszont, pedig ez kötelező feladata az önkormányzatoknak. Náluk van a Lengyel-Szárász összekötő út, mely 12 évvel ezelőtt épült meg, akkor még beton-aszfaltos volt, ma már nem mondható annak. Baranya felé egy „menekülési” út, az állapota borzalmas és mezőgazdasági útként van nyilvántartva. Pályázati lehetőség sincs arra, hogy felújítsuk. A pályázatunk kész van az 1.700 m hosszú útra, a legutolsó költségvetés 32 millió forintról szólt. Ezt már Pintér Sándornak is megírtuk, amikor minket sem konszolidáltak. A mezőgazdasági utak karbantartását is javasolja a koncepcióba bevenni.

Pfaff Ferenc: Egyetért az előtte szólók véleményével. Megemlíti a közlekedésbeli problémákat, az éves egyeztető üléseket, amikor Dr. Ferencz Márton évről-évre eredménytelenül próbálja elérni az autóbuszok és a vonat megállását Cíkon. Mindig beszélnek a dolgokról különböző helyeken, de nem történik semmiben sem változás.

Glöckner Henrik: Csatlakozik az előtte szólókhoz, mert úgy látja, hogy nagyon sok kérdés felmerült, melyekkel kapcsolatban évek alatt sem jutottak dűlőre és ebben az anyagban nem igazán jelenik meg. Amikor a mórágyi egyeztető fórumon együtt voltak, akkor elhangzott a Bátaszék – Bataapáti közötti út felújítása, aminek szintén megvannak a tervei évek óta, de ez sem valósult meg. Szó volt a belterületi utak, járdák rendbetételéről, hogy erre lesz majd pályázati forrás. A tömegközlekedéssel kapcsolatos egyeztetőkről: Karl Béla ki is jelentette, hogy ő többet nem jön, mert az időt eltöltjük, de változást nem tudunk elérni, javítani nem tudunk a tömegközlekedésen és a települések könnyebb elérhetőségén. A harmadik dolog pedig az, amit Darabos Józsefné is említett, hogy a hulladéklerakó miatti egyéb forrásaink ürügyén az elmúlt években két-három pályázatunkat is elutasították mondva csinált okokkal. Olyan hivatkozással utasították el a pályázatot, hogy nem számoltak el az előző pályázattal, holott azért nem tudtak elszámolni, mert akkor sem nyerték meg. Nagyon jó lett volna, ha Naszvadi Balázs itt lett volna, mert a LEADER HACS-al kapcsolatban lett volna egy-két kérdés és kifogása hozzá. Bizik benne, hogy ez a jövőben változni fog. A másik észrevétel, hogy elhangzottak a fejlesztések, ami szerinte mind nagyon szép és jó, és azt is érti, hogy a kis-és középvállalkozásokat támogatni kell, csak nem tudja, hogy a viszonylag jelentős pénzből, amit osztani fognak, abból a településekre mennyi fog jutni. Arról keveset beszélnek, hogy mennyi fog önkormányzati szinten lecsapódni. Köszöni szépen.

Varga Szilárd Mihály: Ő megdöbbenve tapasztalja, hogy ilyen anyag került ide tárgyalásra. Köszöni szépen Metzné Darabos Orsolyának, hogy ilyen részletesen elemezte az anyagot. Kérése, hogy a szó szerinti jegyzőkönyvet mindenki kapja meg. Szeretné, hogy a megyei közgyűlésre nála is legyen az ülés jegyzőkönyvéből egy példány. Köszöni szépen.

Héri Lászlóné: Az elhangzottakkal egyetért. Minden település küzd a korábbi TEUT-pályázat hiányával, erre mindenképpen szükség lenne. Véleménye a mezőgazdasági utak karbantartásával a következő: tartsák rendbe a gazdák, a földek tulajdonosai, mert ők használják, ők kapják a földalapú támogatást és ők értékesítik a terményt, ezért ne a település és a lakosság feladata legyen. A nem mezőgazdasági vállalkozók támogatásával egyetért, mert ők állandó foglalkoztatással alkalmaznak munkavállalókat, nem alkalmanként.

Takács László: A kkv-k támogatásával kapcsolatban volna megyei banki vezetők elmondták, hogy területfejlesztési egyeztetőn, hogy csinján ezzel a nagy támogatással, mert a kkv-k vezetői sokszor még azt sem tudják mi a mérleg, és nem tudnak üzleti tervet készíteni. A másik Höfler József felé, hogy értesse. Ő említette a

gyümölcsstermesztést, ezzel kapcsolatban kérdezi őt Takács László, hogy mi a problémájuk. A feldolgozás? A piac? Mi gond?

Höfler József: Egyik oldalon nem támogatják a gyümölcs telepítését, de jobb bevételi lehetőséget látnak benne az emberek, mert jobb is, ez tény és való. Most a szövetkezetek létrejöttével kiderült, hogy nem kell eladni az egy-két hektár gyümölcsöst, mert így is meg lehet belőle élni. Ezek az emberek is lekezdték telepíteni és most ott áll a szövetkezet, hogy egy 400 milliós beruházásnál tart, ha erre nem kap támogatást a szövetkezet – hűtőkapacitásra, marketing, csomagoló, tároló- válogatótér, feldolgozó tér kialakítására, hővítésére – akkor bajok lesznek. Nyáron rengeteg gyümölcs volt, nem fért be a hűtőbe, ott állt a több kamionnyi gyümölcs, ezért alacsonyabb minőségben vették át. Ha az ágazat nem kapja meg a támogatást, akkor visszaesik a gyümölcsstermesztés a korábbi szintre, mert a föld széléről a „gyümölcsnepperek” fogják elvinni forintért az árut és a haszon náluk lesz, nem a tulajdonosoknál. Hűtés, feldolgozás, marketing, a hozzáadott érték támogatása létkérdés az ágazatban, mindez nélkülözhetetlen a további foglalkoztatás szempontjából. A másik az M9-es autópálya kérdése, amire 1992/93-ban kezdtek el járni a polgármesterek. Örömmel látja, hogy az anyagban már van nyomvonal. Kérdése, hogy ez egy végleges útvonal?

Metzné Darabos Orsolya: Nem tudja, hogy az egyeztetőkre delegáltak –e embert.

Lőrincz Andrea: Összel Szekszárdon volt utoljára egyeztető.

Szarvas Irén: Szerintem nem lehet véglegesnek tekinteni, mivel koncepcióról van szó, ha már a programba is bekerül, akkor nagyobb esélye van, hogy ezzel a nyomvonalal valósul meg, de a legbiztosabb, ha már kivitelezőt keresnek rá.

Filóné Ferencz Ibolya: Ez egy koncepció, ami egy külön műfaj. Ehhez készül egy konkrét projektlista, abban minden benne van Bonyhádról, ami a legfontosabb, ezért személy szerint ő nyugodt. Elmondja, hogy fontos, hogy egy koncepció is törekedjen a pontosságra, a részletességre, mindent elfogad, amit a munkacsoport tagjai hozzátettek, akár a mezőgazdasági észrevételeket térségi szinten és hangsúlyozottabbá téve, akár az ipar vonatkozásában. Ez azonban mégiscsak egy koncepció. Amikor a konkrét projektek lesznek, akkor teljes részletességgel benne lesz minden. Elmondja, hogy ezt az anyagot javasolhatja a munkacsoport elfogadásra az itt elhangzott kiegészítésekkel együtt.

Darabos Józsefné: Véleménye is az, hogy a koncepciót javasolja a munkacsoport elfogadásra csak úgy, hogy az itt elhangzott javaslatok mind kerüljenek bele.

Dr. Glöckler Ferenc: A kistérség által tervezetett kerékpárutak tekintetében prioritásként szerepeljenek, ahol a koncepcióban ezt említik. A kutatás-fejlesztés is többször elhangzott mind az ipar, mind a mezőgazdaság szempontjából Bonyhádon is szükséges lenne K+F-központ kialakítása. Jó észrevétel, hogy az építési hulladék térségi kezelése is kerüljön be a koncepció környezetvédelmi részébe, mert megoldatlan. Köszönöm szépen.

Szarvas Irén: Herner Ádám, a Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara részéről az észrevételét írásban küldte el a munkacsoport számára, mert nem tudott jelen lenni a mai ülésen. Az ő észrevételét olvassa fel a munkacsoport tagjainak: „*Önkormányzati bérházak, illetve kész ház program helyett elsősorban kis települések meglévő családi házak vételéhez és felújításához, minimális kamat biztosítására lenne szükség. A fiatalok megtartására, illetve visszavonására ottani munkahelyek teremtésére kellene pénzügyi forrást biztosítani.*”

Darabos Józsefné: Nagyon jó észrevétel. Bataapátiban abban gondolkodunk, hogy vannak elhagyatott házak, melyeket az önkormányzat megvásárolná, felújítaná és néhány évre a fiatalok lakáslehetőséghez jutását tudná segíteni.

Szarvas Irén: Még egy fontos dolgunk van. Február 28-ig kell véleményezni a munkacsoportnak a következő két fejlesztési dokumentumot: Tolna Megye Területfejlesztési Programját és Tolna Megye Gazdaságfejlesztési Programját. Meg kell beszélnünk a következő ülés időpontját. A jegyzőkönyv elkészítése miatt ne hagyjuk a napjára. 2014. február 27. csütörtök, reggel 9 óra. Megfelel mindenkinek? Akkor most két anyagot küldök ki mindenkinek.

Darabos Józsefné: A területfejlesztési koncepcióról szavazzunk azzal a kikötéssel, hogy az itt elhangzott valamennyi észrevétellel együtt szavazunk a dokumentumról. Megállapítom, hogy a munkacsoport az elhangzott és jegyzőkönyvezett kiegészítésekkel és módosítási javaslatokkal egyetemben egyhangúan elfogadta Tolna Megye Területfejlesztési Koncepcióját.

Megjegyzés: A jegyzőkönyv részét képezi a Höfler József által átadott írásos észrevétel is, melyet mellékelünk a jegyzőkönyvhöz.

Bonyhád, 2014. február 14.

Darabos Józsefné
Bonyhádi TMCS/ VÖT

Varga Szilárd Mihály
TM. Agrárkamara

Kisvejte Község Polgármestere

☐ 7183 Kisvejte, Rákóczi u. 95.

☎ 74/482-410. Fax: 74/482-587

Javaslat Tolna Megye Területfejlesztési Koncepciójához

a.)

Kisvejte térségében működik a Danubia-Frucht Szövetkezet, amely a térségben 55 gazda tevékenységét mind termelésben, mind értékesítésben összefogja. Az elmúlt évek növekvő gyümölcsfeldolgozó hajlama bebizonyította, hogy a Szövetkezet a feldolgozó és a felvásárlási vonalon fejlesztésre szorul. Ezen fejlesztések a meglévő munkaerőt megtartanák, és újabb munkahelyteremtést biztosítanának. A Völgység Kincse Szociális Szövetkezet révén a gyümölcsfeldolgozás beindult, de további feldolgozó üzemek, piaci és bolti hálózatok létesítése is szükséges lenne.

Véleményünk szerint elképzelésünk szorosan illeszkedik a Megyei Területfejlesztési Koncepcióhoz (II.1.3.1.stratégiai célhoz).

b.)

A II.1.1.2.stratégiai cél "Környezeti elemek fenntartható hasznosítására irányuló fejlesztések" körében a szelektív hulladékgyűjtésen és a zöldhulladék kezelésen, újrahasznosításon túl támogatni javasoljuk az építési és bontási törmelékek szervezett gyűjtését, újrahasznosítását járási szinten.

Kisvejte, 2014. február 13.

Höfler József
polgármester

Naszvadi Balázs

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal
Területfejlesztési Osztály

Tolnai Hármas Összefogás Vidékfejlesztési
Szövetség

Vélemény

Tisztelt Munkacsoport Tagok!

A Tolna megyei tervezési munka aktív szereplőjeként részt vettem a véleményezendő szakmai anyag elkészítésében kollégáimmal együtt. Nem szerencsés az anyag – részben készítőjének – véleményezni részben saját munkáját is, de néhány gondolatot szükségesnek érzek megjegyezni a dokumentummal kapcsolatban :

A koncepció (első tervezői változat) elkészítése óta eltelt időben számos új lényeges információ látott napvilágot (OP-k 3.0-ás és készülő 4.0 változatai), amelyek tükrében érdemes lenne néhány finomítást elvégezni a koncepcióban is, annak érdekében, hogy a fejlesztési források lehívását a megyei szereplők számára, a dokumentum korlátozások nélkül biztosítsa. Itt elsősorban technikai jellegű dolgokra gondolok, pl.: turisztikai fejlesztéseket, sportcélú fejlesztéseket, belterületi úthálózat(5-6 számjegyű utak) fejlesztéseket az OP-k a EU-s 11 tematikus célterület mentén nem tudnak támogatni, de komplex fejlesztés részeként, például egy faluközpont rehabilitáció, vagy város rehabilitációs program részeként, akár ezek a fejlesztési elképzelések is megvalósíthatók. Összefoglalva a fő cél az kell hogy legyen, hogy a település, a települések együtt gondolkodva nagyobb léptékű fejlesztési csomagot (projektet), térség specifikus fejlesztéseket együtt terveznek meg és együtt is valósítják meg, úgy, hogy ebbe építik be a pontszerű, kisléptékű projektjeiket egy szakmai program, vagy összetartozó funkciók mentén.

Javaslatok a kistérségnek

Kiemelt cél az együttműködésben megvalósítandó fejlesztések támogatása, a térség specifikus nagyprojektek megvalósítása! A Bonyhádi kistérségben jelenleg kevés ilyen elképzelés van.

A gazdaságfejlesztésre beérkező projektek száma rendkívül alacsony a megyében, ugyanakkor a tervezhető források jelentős része ilyen célokat helyez előtérbe, éppen ezért a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási helyzetet javító projektek minden más fejlesztési elképzeléssel szemben versenyelőnyben vannak! Több gazdaságfejlesztési projekt kell!

Aktuális hírek, várható változások

Várható a Tftv. módosítása - lényeges hogy a kistérségi területfejlesztési kategóriát a járás fogja váltani A város és várostérségi fejlesztési források a kistérségi szint helyett a járási szinthez lesznek rendelve. Tolna megyében a jelenlegi 5 területi szint helyett, így 6 várostérségi fejlesztési szint jön létre.

A LEADER-t váltó CLLD fejlesztés források jelentős csökkentése várható, mely forráselvonás a megyei forráskerethez kerül átcsoportosításra, azzal a céllal, hogy a Megyei Jogú Városok (esetünkben Szekszárd) főként gazdaságfejlesztési elképzeléseinek megvalósítását szolgálják.

Az OP-k 4.0-ás változata március elején ismert lesz, mely már gyakorlatilag végleges változatnak tekinthető.

A legfontosabb hír, hogy nem lehetséges a " több alapos tervezés". A területfejlesztési források (ERFA, ESZA) nem kombinálhatók egy –egy projektben vidékfejlesztési (EMVA) forrásokkal. A térségi szinergia, a projektek egymásra épülése miatt, így különösen fontos lesz az együtt tervezés, az együtt gondolkodás a város és a falvak között.

Szekszárd, 2014. február 13.

Völgyégi Önkormányzatok Társulása
Bonyhád, Széchenyi tér 12. bsn. 7151 Bonyhád, Pf.: 56
☎ /Fax: 74/500-252; Mobil: 06-20/466-2277
✉ E-mail: vot7151@gmail.com
Honlap: www.vot.hu

JELENLÉTI ÍV

A Bonyhádi Kistérségi Területfejlesztési Munkacsoport (TMCS) ülésén

Bonyhád, 2014. február 14.

A munkacsoport előirt tagjai:

1. Potápi Árpád János	VÖT elnök, Bh. pm; o.képv;	
2. Darabos Józsefné	Bátaapáti pm; TMCS vezető	
3. Varga Szilárd M.	TM. Agrárkamara	
4. Herner Ádám	TM. Kereskedelmi és Iparkamara	
5. Naszvadi Balázs	LEADER HACS elnök	

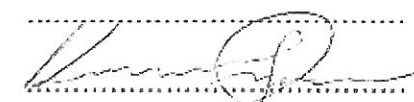
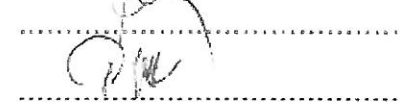
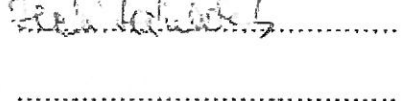
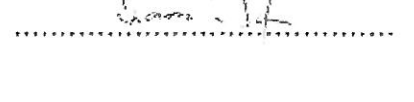
(További tag: a városi civil tanács elnöke. Bonyhádon nem működik)

További meghívottak:

6. Zsalakóné dr. Studer Krisztina	Bh. Járási Hivatal	
7. Metzné Darabos Orsolya	Bh. Járási Hivatal	
8. Filóné Ferencz Ibolya	Bh. Önkormányzat	
9. Kovács Péter	Bh. Közös Önkormányzati Hivatal	
11. dr. Glöckler Ferenc	Bh. Önkormányzat	
12. Kappelné Páll Laura	Bh. Önkormányzat	

A települések képviselőiben:

13. Aparhant	Szücs György	
Bátaapáti	Darabos Józsefné	Izd. fent
Bonyhád	Potápi Árpád János	Izd. fent
14. Bonyhádvarasd	Csaba Józsefné	

15. Cikó	Dr. Ferencz Márton
16. Grábóc	Takács László
17. Györe	Csoma József
18. Izmény	Kelemen Ferenc
19. Kakasd	Bányai Károly
20. Kisdorog	Klein Mihály
21. Kismányok	Simon László
22. Kisvejte	Höfler József
23. Lengyel	Lőrincz Andrea
24. Mórág	Glöckner Henrik
25. Möcsény	Krachun Elemér
26. Mucsfa	Müller János
27. Nagymányok	Karl Béla
28. Nagyvejte	Pfaff Ferenc
29. Tevel	Héri Lászlóné
30. Váralja	Molnár Péterné
31. Závod	Szász János József

32. Szarvas Irén VÖT ügyintéző	

További jelenlévők:

Név (nyomtatott)	Képviselt intézmény	Aláírás
.....
.....
.....
.....
.....

Emlékeztető

2014. február 17.

Gazdaságfejlesztési munkacsoport

ülés

Naszvadi Balázs területfejlesztési osztályvezető

Köszöntötte a megjelenteket, elmondta a munkacsoport előtt álló feladatokat.

Elhangzott érdemi észrevételek:

A koncepció II. 1. 1. 2. Stratégiai cél első prioritásához kapcsolódóan elhangzott, hogy az állattenyésztés helyzete igen rossz a megyében, így ezt lenne fontos fejleszteni. Ennek azonban feltétele a megfelelő munkaerő megléte, így az oktatásra kell nagy hangsúlyt helyezni. A javaslat szerint területi workshopok megtartása jó módszer lenne arra, hogy a gazdák megismerhessék a jó gyakorlatokat, és így a saját gazdaságukat is fejleszteni tudják.

A II. 1. 1. 1. átfogó céllal kapcsolatosan elhangzott, hogy a gépipari alapanyag termelést és az ehhez kapcsolódó infrastruktúrát is fejleszteni kellene, mert a megye ezen a területen is el van maradva. Fontos lenne az M5-ös autópályához való csatlakozás kiépítése az M9-es út megépítésével, így megteremtődne az összeköttetés a keleti országrésszel. A vállalkozók jelenlevő képviselői hiányolták a koncepcióból az ipar mellett a kereskedelem fejlesztését, különösen az ezzel összefüggő logisztikai előkészítést. A vállalkozók képviselői jelezték, hogy a vállalkozói szférában az elkövetkezendő években végbemenő jelentős generációváltásra való felkészülésnek hangsúlyosabban kell megjelennie a koncepcióban, valamint a fiatal vállalkozók támogatása prioritást javasolták a II. 1. 1. 4. Vállalkozások versenyképességének ösztönzése stratégiai cél alatt megjeleníteni.

Javaslat hangzott el arra vonatkozóan, hogy a megyében igen jelentős borászat nagymértékű fejlődést generálna, így fontos lenne a borturisztikai fejlesztések, és borászati marketing támogatása, valamint a helyben előállított termékek helyi értékesítése, támogatásának hangsúlyosabb megjelenítése.

A Paksi Atomerőmű bővítéséhez kapcsolódóan javaslatot fogalmaztak meg a résztvevők egy munkabizottság létrehozására, amely a bővítésre való megyei felkészülést koordinálná. A megyei részvétel erősítésére elengedhetetlen a munkaerő felkészítése, célzott képzések indítása. Továbbá a bővítés kapcsán fontos lenne a Bács-Kiskun megyével való szoros együttműködés.

A vendégéjszakák növelése fontos lenne a megyében, így javaslatot fogalmaztak meg a szálláshelyek növelésére és a turisztikai attrakciók bővítésére vonatkozóan.

A munkacsoport szerint nagy hangsúlyt kellene fordítani a kis lélekszámú zsáktelepülések fejlesztésére, továbbá az idősebb generáció mentális állapotának javítására különböző programok, akciók támogatásával.

Az oktatás – neveléshez kapcsolódóan a munkacsoport tagjai jónak tartanának egy népfőiskola intézményéhez hasonló rendszer fölállítását.

A II. 1. 2. 2. stratégiai cél első prioritásával kapcsolatban a munkaügyi központ véleménye szerint az atipikus foglalkoztatási formák támogatása bár jó cél, de az eddigi tapasztalatok alapján munkaadói oldalról nincs rá igény és hajlandóság.

A katasztrófavédelem jelenlevő képviselője kiemelte a katasztrófavédelem – iparbiztonság jelentőségét, és ezzel szoros összefüggésben a dombvidéki és belterületi vízrendezés kiemelt támogatását. Ezzel összefüggésben igen fontos a műszaki képzések bővítése a megyében.

Elhangzott, hogy koncepcionális szinten támogatandó volna a megyében az önkéntesség népszerűsítése, mely a társadalmi kohézióra és a kedvezőtlen demográfiai folyamatokra is jó hatással lenne.

A munkacsoport szerint bár igen fontosak az infrastrukturális fejlesztések, de csak ott kellene ezeket támogatni, ahol valós és jelentős pozitív eredménnyel tudnak szolgálni, továbbá elhangzott a tamási vasútvonal fejlesztésének szükségessége is.

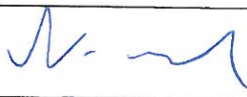

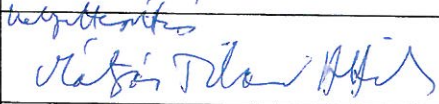
A II. 1. 1. 2. stratégiai cél keretben az építőipar fellendítése prioritáshoz kapcsolódóan elhangzott, hogy az elmúlt időszakban az uniós fejlesztések adták az építőiparban a munkák nagy részét, így fontos lenne, hogy a következő hét évben minél több olyan fejlesztés valósuljon meg, amelyhez jelentős építőipari kapacitás szükséges. A szektor jelenlevő képviselője szerint fontos lenne szerepeltetni a koncepcióban a megye jelentős területén fellelhető, leromlott állapotú pincék állagmegóvásának támogatását, hiszen ezek a pincék lassan olyan állapotba kerülnek, hogy beomlásuk nagy anyagi, kulturális kárt vagy akár katasztrófát okozhatnak.

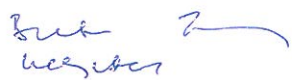

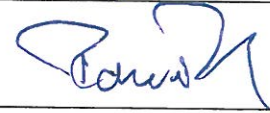
Az ülésen szó esett a vizek, többek között a csapadékvizek helyben tartásának jelentőségéről, és az erre irányuló támogatások fontosságáról, a kistérségi vízellátó rendszerek kialakításáról. A munkacsoport javasolta az aprófalvakban az egyedi szennyvízkezelés kialakításának támogatását a település teljes becsatornázása helyett. Megfontolásra javasolták a dunaföldvári fürdő fejlesztését is.

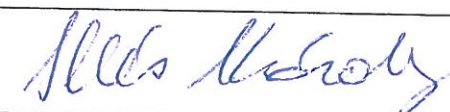

Elhangzott, hogy az elmúlt EU-s finanszírozási időszak tapasztalatai alapján a megújuló energiák és alternatív energiaforrások fejlesztésére, kialakítására nagy hangsúlyt kellene a megyében fektetni, hiszen ez az a terület, amit az unió is

kiemelten támogat, és a beruházás későbbiekben történő megtérülése és a gazdaságosabb energiahasználat garantált.

Jelenléti ív a 2014. február 17-én tartott ülésről
Gazdaságfejlesztési Ágazati Munkacsoport

Név	Titulus	Szervezet	Telefonszám	E-mail cím	Aláírás
Hága László	Titkár	Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara		haga@tmkik.hu	
<i>Dr.</i> Fajszi Lajos	Elnök	Vállalkozók Országos Szövetségének Tolna Megyei Szervezete	20/9276779	fajszigalaxy@gmail.com	
Nagy Dávid	Tolna megyei elnök	Fiatal Vállalkozók Országos Szövetségének	30/450 4098	tolna@fivosz.hu	
Korcsmár István		Tolna Megyei Mérnöki Kamara	30/3636-002	korcsmar@aliscabau.hu	
Lengyel Lóránt		Tolna Megyei Agrárkamara	30-9365831	mail@llt.t-online.hu	
Dr. Gabi Géza	Igazgatóhelyettes	Tolna Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága		gabig@tabih.gov.hu	
Gaál Zoltánné	környezet-egészségügyi felügyelő	Tolna Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve	30/956-04-31	gaal.zoltanne@ddr.antsz.hu	
Szűcsné dr. Füredi Szilvia	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja		furedisz@lab.hu	
Dr. Rappay József, főállatorvos	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága		rappayj@csai.hu	

Dobondi Istvánné	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve	74/529-990	dobondi.i@kh.oep.hu	
Koppánné dr. Kertész Margit	Hivatalvezető	Tolna Megyei Kormányhivatal Földhivatala		drkertesz@tukaonet. hu	
Dr. Biró Gyula	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal - Igazságügyi Szolgálat	74/529-524	tolna@kimisz.gov.hu BiróG@kimisz.gov.hu	
Palásti Barbara	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága		tolna@nebih.gov.hu	
Becze Szabolcs	Osztályvezető	Tolna Megyei Kormányhivatal - Közlekedési Felügyelőség	30/455-72-13 30/45-411(130)	becze.szabolcs@nkh .gov.hu	
Foltin Gyula	Felügyelőség Vezető	Tolna Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége		gy.foltin@nfh.hu	
Mándity Zoltán	Hivatalvezető	Tolna Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatala		mandity.zoltan@tolna .ddrk.hu	
Hosszúné dr. Ágó Krisztina	Igazgatóhelyett es	Tolna Megyei Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve		HneAgoKrisztina@on yf.hu	
Weberné dr. Erős Anikó	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerve		erosa@ommf.gov.hu	
Keresztes László	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága	26/419-6443	kereszteslaszlo@eny- j.hu orzf.hu	
Paulai Tibor	Vezető Főtanácsos	Tolna Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala	30/4350126	paulaitibor553@gmai l.com	
Juhász István	Osztályvezető	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Tolna Megyei Igazgatóság		juhasz.istvan@tolna. koznet.hu	

Széles András	Elnök	Tolna Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság		szeles74@gmail.com	
Hamvas István László	Vezérigazgató	Paksi Atomerőmű Zrt.		hamvas@npp.hu	
Leber Ferenc	Osztályvezető	MVM Paks II. Atomerőmű Fejlesztő Zrt.	2/9162534	leberf@mvmpaks2.hu	
Merza-Szabó Berta	Klasztermenedzser	Dél-Dunántúli Építőipari Klaszter		merzaszabo@pbkik.hu	
Illés Károly	Klasztermenedzser	Dél-Dunántúli Építőipari Klaszter	40/3820660	karoly.illes@webepker.hu	
dr. Hüse István	Elnök	Dél-Dunántúli Gépipari Klaszter		drhuse@gepszer.hu	
Herrné Szabadi Judit	Ügyvezető	Szekszárd Borvidék Nonprofit Kft.	30/2855-160	szekszardborvidek@tolna.net	
Kövesdi ^{KÖVESDI} Sándor	Osztályvezető	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	30-377-3383	kovesis@gmail.com	
Dr. Balázs Gábor	Igazgatóhelyettes	Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	20/8185707	gabor.balazs@katved.gov.hu	

TURÓCZY ZSUZSANNA TERSEGI SZAKERTŐ MVM PA Zrt.

20/485-1559

turoczys@npp.hu Turóczy Zsuzsanna

Emlékeztető

2014. február 17.

Emberi erőforrás fejlesztési munkacsoport ülés

Naszvadi Balázs területfejlesztési osztályvezető

Köszöntötte a megjelenteket, elmondta a munkacsoport előtt álló feladatokat.

Elhangzott érdemi észrevételek:

Az oktatással foglalkozó fejezet elég rövid és igazából csak az egyetemi képzésekkel foglalkozik. A gazdaságfejlesztés kapcsán a koncepciónak ki kellene térnie a szakképzés fejlesztésére is a megyében. (Pl.: a Paksi Atomerőműnek nem csak felsőfokú végzettséggel rendelkező mérnökökre, hanem 95%-ban középfokú technikai végzettségű emberekre (gépészek, gépész technikusok, ács- állványozó, hegesztő).

Nagy probléma, hogy kevesen akarnak szakközépiskolába menni. A fiatalokat a szakképzés irányába kellene irányítani. Az oktatási fejezet egy kicsit elnagyolt, szükséges a szakképző intézményeket fejleszteni és ezeket megjeleníteni a koncepcióban.

Minőségi szakképzésre lenne szükség, hiszen ma is több olyan képzés fut, ami már elavult, ezeket szükséges lenne a piaci igényekhez igazítani.

A hiányszakmák meghatározása rendkívül fontos mert az ott megjelenő ösztöndíj ösztönző hatású.

Fontos hogy a főiskola a felsőfokú képzés mellett szakmai tapasztalatával segítse a középfokú képzési rendszert, a szakközépiskolákat, a gimnáziumokat is. Életre kell hívni egy oktatási szakmai kollégiumot, melyet a főiskola hív össze és vezet és legalább negyedévente az oktatási területen dolgozó szakemberek egyeztetnek a megyei képzésről, szakképzésről.

A koncepcióban az egyetemi kar már megfelelően jelenik meg, mert a kar a megfelelő fejezeti részekben korábban véleményként jelezte az egyetemi kar beemelésének szükségességét. Vannak a dokumentumban koncepcionális ellentmondások, hiszen például egy oldalon jelenik meg a megye számára nagyon fontos magasabb hozzáadott érték és az élő munka, amely nyilván nem a magasabb hozzáadott érték irányába hat. A koncepció egyenetlen, vannak jobban kidolgozott részei, fejezetei és vannak kevésbé kidolgozott részei. Kevésbé kidolgozott rész a vidékfejlesztésen belül a közösségfejlesztési fejezeti rész. A közösségfejlesztésnek legalább a célirányait szükséges lenne megjeleníteni, hiszen az a cél, hogy a vidéki lakosságot megtartsuk, helyben tartsuk.

Vannak olyan dolgok, amelyek nem reálisak a koncepcióban: pl.: amit várunk az M9-től. Vajon megépül-e az M9-es és annak milyen hozadéka lesz?

Említésre kerül a paksi bővítés, de csak, mint fizikai létesítmény és nem jelenik meg a vele járó hatás a lakosság átstrukturálódása. Az egyetemnek van egy tanulmánya, melyet szívesen átad a Tolna Megyei Önkormányzat Területfejlesztési Osztályának, amely segítheti a tervezési munkát.

Ennek a megyének az egyik legnagyobb problémája az oktatásban keresendő. Egyfelől az, hogy egyetlen felsőoktatási intézménye van az sem teljesen önálló. Probléma, hogy az oktatási szintek nem szerveződtek, nincs egységes megyei oktatási koncepció. Az élelmiszer feldolgozás lehet a megyének az egyik kitörési pontja, ugyanakkor megjelenik a koncepcióban a gépgyártás is ami a mai viszonyok között irreális. A képzés mellett munkahely is kell. A főiskolának van kapcsolata a piaci szereplőkkel, de nem tudják megmondani, hogy pontosan mire van és mire lesz igényük oktatási oldalról. Általános vélemény, hogy a nyelvtudásra, a nyelvi képzésre már szinte minden területen szükség van.

A német nyelv ismerete és a kultúra támogatása fontos, és ennek meg kell jelennie a koncepcióban. Nehéz csak megyei szinten gondolkodni, fontos lenne oktatási szinten legalább régiós szinten gondolkodni. Kezd elterjedni Magyarországon is a duális képzési rendszer, ahol a cégek is anyagi támogatással járulnak hozzá a munkavállalók képzéséhez.

A humánerőforrás fejlesztésnél fontos megemlíteni az egészségügyet, hiszen a magyar emberek egészségügyi állapota rendkívül rossz. Ezzel a fejezettel, témakörrel jobban kellene foglalkozni a koncepcióban. Jelenleg a koncepcióban nem prioritás az egészségügy.

Az önkéntesség támogatására szükség lenne, illetve a nagyszámú hasonló területen tevékenykedő civil szervezetek helyett hatékonyabban működő kevesebb számú, de aktív civil szervezeti háló lenne kívánatos és az erre ösztönző támogatás fontos lenne, hogy megjelenjen a koncepcióban.

Tolna megyében fontos kiemelni Gyulaj problémáját, ahol az a tapasztalat, hogy a gyermekek nem tudnak, nem akarnak kiszakadni a települési környezetből, aki ottan elkerül, az rövid idő múlva oda vissza is tér, mert máshol nem tud boldogulni. Az ilyen településre oda kell vinni a szakképzést. A szegregált közösségek problémájával komplexen kell foglalkozni, nem lehet csak az oktatás oldaláról kezelni a problémát.

A cégek igényeinek felmérése rendkívül fontos, de negyedévet sem látnak előre, nemhogy öt évet. Sok cég csak leányvállalat, nem diszponál döntések felett és a munkavállalók jelentős része betanított munkás. A megye ilyen cégekkel van tele és éppen ezért nem tudnak a cégek nyilatkozni. A helyi cégek végrehajtók, elvégzik az anyagcég által ide rendelt munkákat.

A hiányszakmák meghatározása fontos, de többsége férfi szakmák, a nehéziparhoz, gépgyártáshoz kapcsolódó szakmák jelennek meg. A gond az csak olyanra adunk forrást és nevezünk meg hiányszakmát, amire piaci igény van. A koncepció olyan szakmákra utal vissza, ami már nincs a megyében cipőipar, textilipar, húsipar. Ha

erre képzünk, és ezt támogatjuk, akkor figyelembe kell veyük, hogy itt szinte csak betanított munka van.

A megyében látva az adottságokat a feldolgozó iparnak van a legnagyobb realitása. Ezt a területet kell megerősíteni, támogatni.

A start közmunka mezőgazdasági blokkját indokolt lenne, hogy szociális szövetkezetekké alakuljanak át. A Tamási szabad vállalkozói zóna nincs kihasználva a megyében, ezt mint erőforrás ki kellene használnunk.

Mindenki a paksi bővítésre készül, de egyelőre nem tudjuk, hogy a hazai 40 %-os részesedésből Tolna megye milyen arányban részesedik. Eddig két cég jelentkezett, hogy részt venne az atomerőmű bővítésében.

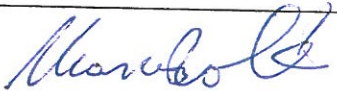

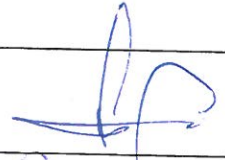

A cégek összefogására lenne szükség, hogy erősebben tudjanak megjelenni a piacon. Az összefogást támogatni kell és ennek meg kell jelennie a koncepcióban.

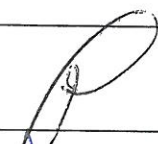

A koncepció összességében jó, jók az irányok, de ki kell jelölni a legfontosabb irányt, hogy merre akar menni a megye.

A cigányság problémája, a roma kultúra problémája már egyre több nem roma problémája, gondja is. Részeredményeket sikerült elérni, de nem jutottunk lényegében előre, komplexen kell megoldani a problémákat. A megyei önkormányzat bevonta a roma önkormányzatot a tervezésbe és az fogalmazódott meg, hogy egy alapos felmérésre lenne szükség a megyében, hogy azokat megfelelően tudjuk majd kezelni, de ez a felmérés különböző okok miatt elmaradt. A roma oldalról így kell indítani egy problémakezelést. A szegénység és az azzal járó problémák ma nem csak roma ügy. Indul egy országos szociális szövetkezeti program is roma oldalról, melybe próbálunk majd megyei szinten is bekapcsolódni.

Jelenléti ív a 2014. február 17-én tartott üléséről

Emberi Erőforrás fejlesztési Ágazati Munkacsoport

Név	Titulus	Szervezet	Telefonszám	E-mail cím	Aláírás
Dr. Horváth Béla	Dékán	Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar		horvathb@ig yk.pte.hu	
Péterné Iker Ivett Katalin	tankerületi igazgató	KLIK Paksi Tankerület	30/3733858	ivett.iker.pet erne@klik.g ov.hu	
Kaszás Zoltán	tankerületi igazgató	KLIK Dombóvári Tankerület		zoltan.kasza s@klik.gov.h u	
Brunn Györgyné	tankerületi igazgató	KLIK Tolnai Tankerület	30/6266343	gyorgyne.br unn@klik.go v.hu	
Csike Tamás	tankerületi igazgató	KLIK Tamási Tankerület		tamas.csike @klik.gov.hu	
Gerzsei Péter	tankerületi igazgató	KLIK Szekszárdi Tankerület		peter.gerzsei @klik.gov.hu	
Steiner Krisztián	tankerületi igazgató	KLIK Bonyhádi Tankerület	30/242-63-16	krisztian.stei ner@klik.gov .hu	
Cziczser János	Alelnök	Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara		cziczser@npp .hu	
Sándor Tamás		Tolna Megyei Civil Információs Centrum		cic@tolna.ne t	

Réger Balázs	Elnök	Lakható Szekszárdért Egyesület		cic@tolna.net	
dr. Józán-Jilling Mihály	Elnök	Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat		j.jilling@free mail.hu	
Sárközi János József	Elnök	Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat		dundi00@fre email.hu	
Szűcsné dr. Füredi Szilvia	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja	74/505-674 30/352-49-29	furedisz@la b.hu	

Emlékeztető

2014. február 17.

Vidékfejlesztési munkacsoport ülés

Naszvadi Balázs területfejlesztési osztályvezető

Köszöntötte a megjelenteket, elmondta a munkacsoport előtt álló feladatokat.

Elhangzott érdemi észrevételek:

A CLLD forrásokra nagyban alapoz a dokumentum, a falu-város kapcsolatra, de a komplex programok megvalósítása a kevés forrás miatt csorbát szenvedhet. A hátrányosabb területek felzárkóztatásához mintaprojektekre lesz majd szükség (Pl.: önkormányzatok bevonásával szociális gazdaság kialakítása).

Fontos lenne, hogy a szakmai kapcsolat K+F vonatkozásában ne csak a Kaposvári Egyetemre építsen, hanem akár a régió kívüli egyetemek is kerüljenek bevonásra.

Fontos lenne a takarmány előállítás és alapanyag termelés mellett az állattenyésztést magasabb szinten támogatni, be kellene emelni az anyagba a lovas turizmust, a gyógy és termálvizek komplex hasznosítását, valamint a gyógynövény termesztést szélesebb körben kellene elterjeszteni.

Fontos lenne egységes marketinget kialakítani a helyi termékek köré, közös érdekképviseletre lenne szükség. Szoros szakmai együttműködésre közös fejlesztésekre szükséges ösztönözni a termelőket.

Vannak területek, ahol már a hagyományos szántóföldi kalászos termesztése nem biztonságos, ezeken a területeken a termelők érdekeltek a szemléletváltásban, új növények termelése fog előtérbe kerülni. Nagyon fontos az öntözött területek növelése a megyében, hiszen így biztosítható a termésbiztonság és olyan növények termesztése is az adott térségben, ami eddig a kevésbé aszálytűrő képesség miatt nem volt lehetséges.

Támogatni szükséges a termelők piaci megjelenését és az ehhez szükséges marketing tevékenységek, szolgáltatások igénybevételét.

TDM szervezetek létrehozására kellene törekedni.

A mezőgazdasági termelőknek tőkeerőseknek kell lennie a fejlesztésekhez, ez csak összefogással képzelhető el. A piaci igény és a hozzá kapcsolódó marketing tudja megalapozni a mezőgazdaság tekintetében a jövőbeli fejlesztéseket. „AGRÁRHÁZ projekt”: termékpályánként megalapozó fejlesztések elindítására lenne szükség, ez egy országos kezdeményezés.

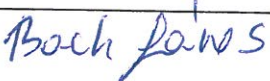

Piacképes termék termelés (intenzívebb növény kultúrák termesztése) és később arra épülő feldolgozó kapacitás kiépítése a kívánatos. Az indításban az önkormányzatok is szerepet vállalhatnak és bevonhatják a környező termelőket. Az agrárkamara fel kívánja mérni a megyében az adottságokat. Jól látható, hogy a Duna menti településeknél (Pl.: Madocsa, Bölcске) évről-évre kevesebb a csapadék mennyisége. A hagyományos szántóföldi növénytermesztés (búza, kukorica) hosszabb időn keresztül már nem folytatható.

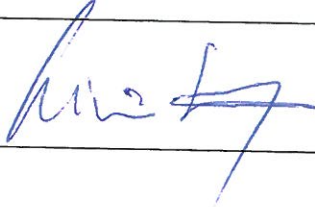
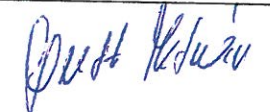
A megyének a piacszerzésben kellene támogatni a termelőket, ha van a termékek iránt piacképes kereslet, akkor a termelői kör ösztönözhető a változtatásra. A megyei jó példák bemutatására nagyon nagy szükség van. A leghangsúlyosabb a mezőgazdasági célú logisztikai bázisok kiépítése, fejlesztése lenne és a feldolgozó kapacitások kiépítése. Támogatni szükséges az öntözést, a magasabb feldolgozást, a zöldség-gyümölcstermesztést, a gyógynövény termesztést, a növénytermesztésre épülő állattenyésztést.

A paksi fejlesztés kapcsán indokolt lenne egy nagyobb hűtőházat létesíteni, hiszen több ezer embert kell majd több éven keresztül élelmiszerrel ellátni, ez a többlet igény megalapozza a fejlesztést.

Jelenléti ív a 2014. február 17-én tartott ülésről

Vidékfejlesztési Ágazati Munkacsoport

Név	Titulus	Szervezet	Telefonszám	E-mail cím	Aláírás
Bodó Katalin	Vidékfejlesztési referens	Tolna Megyei Agrárkamara	20/207 33 35	bodok25@gmail.com	
Dr. Rappay József, főállatorvos	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága		tolna_megye@oai.hu	
Palásti Barbara	Igazgató	Tolna Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	70/337 1216	PalastiB@nebih.gov.hu	
Tövishátiné Buótyik Ilona	Osztályvezető	Tolna Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	20/199 6031	tovishatinei@ ^{nebih} mgsz.gov.hu	
Misóczki Anikó	Elnök	Sárköz-Dunavölgye-Siómente Egyesület		misoczki.aniko@paks.hu	
Kuti Imréné	Elnök	Duna Összeköt Egyesület		kuti.imrene@dunaozssezokot.hu	
Dörmer Csaba Béla		Tamási és Térség LEADER Egyesület		tamasileader@gmail.com	
Ludvig Ildikó	MUNKATERVEZET VEZETŐ	Tamási és Térség LEADER Egyesület	30/573-8882	tamasileader@gmail.com	
Naszvadi Balázs	Elnök	Tolnai Hármas Összefogás Szövetség	20/516 4153	naski.blazs@tolna.gov.hu	
Vendég Edit	Referens	Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Tolna Megyei	30/696 4177	vendegh.e@freemail.hu tolnamegye@	

		Referense			
Maros Norbert	Titkár	Tolna Megyei Mezőgazdasági Termelők Szövetsége		teszek@t-online.hu	
Gelencsér István	Elnök	AGROATTALA Termelői Csoport, Mezőgazdasági Szövetkezet		k4362@koznet.hu	
Naszvadi Endre	Elnök	Dél-Dunántúli Növénytermesztők Hangya Szövetkezet	30/3355-512	naszvadiendre@citromail.hu	
Liziczai Imre	Elnök	DOMBÓ-NEKTÁR Méhészeti Termeltető és Értékesítő Szövetkezet	30/3227823	liziczai@tolna.net	
Gamós András	Elnök	Dunamelléki Tejértékesítő, Beszerző és Szolgáltató Szövetkezet		milkmen@freemail.hu	
Pilisi Benjamin	Ügyvezető	Gabona-27 Termelői Csoport Kft.		bloker@tolnaairnet.hu	
Bercek Zoltán	Igazgatósági tag	Kapos Cukorrépa Termelők Szövetkezete		ronakft@ronakft.t-online.hu	
Ács József	Elnök	Kapos Környéki Gabona Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet		ezermag@gmail.com	
Tóth Ferenc	Elnök	Közép-Dunántúli Olajnövény Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet		tothne.kisseva@gmail.com	
Guth István	Igazgatósági tag	Tevel és Környéke Gabona – Termelői Csoport – Termesztő és Értékesítő Szövetkezet	30/2346261	tevelizrt@gmail.com	
Török János		Zomba és Környéke Kereskedelmi Szolgáltató Szövetkezet		zomtecs@freemail.hu	

Emlékeztető

2014. február 19.

Megyei Tervezéskoordinációs Testület

ülés

Dr. Puskás Imre, a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke

Köszöntötte a megjelenteket, ismertette a Testület előtt álló feladatokat. Felkérte Naszvadi Balázs területfejlesztési osztályvezetőt, hogy röviden számoljon be a területi és ágazati munkacsoport üléseken elhangzottakról.

Elhangzott érdemi észrevételek:

A testület a koncepcióban a közlekedési fejlesztéseknél javasolja megjeleníteni az Nemzeti Közlekedési Stratégiához való kapcsolódást, így az M9-es gyorsforgalmi út tervezett megépítését, az M65-ös utat, a városi elkerülő útszakaszokat, egyes zsáktelepülések elérhetőségének javítását, valamint említés szintjén a hajózás és az őcsényi repülőtér fejlesztésének lehetőségét. Külön fejezetet kíván szentelni a kerékpárút-fejlesztéseknek. Valamint megemlítésre érdemesnek tartja a Paks-Kölesd és a Hőgyész-Dombóvári út rekonstrukcióját.

Az MTT véleménye szerint a kistelepülések a fejlesztéseket egyenként, önállóan nem tudják igazán hatékonyan megvalósítani, illetve ezek kisebb valós eredménnyel járnának, így javasolt ezeket a fejlesztéseket összekötni, és egy komplex projektként támogatni.

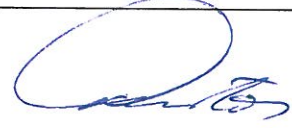

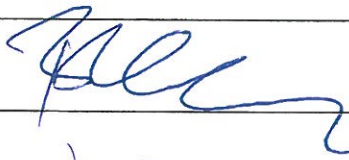

A testület jelentősen támogatná a fejlesztésekhez kapcsolódóan a szociális gazdálkodási formákat, továbbá kiemelték az önkéntesség népszerűsítése támogatásának fontosságát is, szorosan együttműködve a civil szférával.

A turisztikai fejlesztések megalapozásaként a testület szerint a turisztikai desztináció menedzsment területén szükséges lenne a megyének fejlődnie.

K+F fejlesztésekbe az MTT álláspontja szerint a megyének önállóan nem érdemes belekezdenie, hiszen itt nem áll rendelkezésre az ehhez szükséges kapacitás, inkább a nagyobb, megyei kapcsolódású kutatóközpontok K+F fejlesztéseihez lenne érdemes csatlakozni, és ezek keretében megyei részlegeket létrehozni (Kaposvári Egyetem – mezőgazdaság, BME – atomenergia, PTE).

Jelenléti ív a 2014. február 19-én tartott ülésről

Megyei Tervezéskoordinációs Testület

Név	Titulus	Szervezet	Telefonszám	E-mail cím	Aláírás
Dr. Puskás Imre	Elnök	Tolna Megyei Önkormányzat			
Dr. Bartos Georgina	Megyei Főjegyző	Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal			
Tóth Ferenc	Kormány megbízott	Tolna Megyei Kormány megbízott			
Kovács Zoltán	Irodavezető	Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség	30/636-1305	kovacs.zoltan@ deledunantuli.hu	
dr. Hadházy Árpád <i>Elővezető: BODÓ KATALIN</i>	Elnök	Tolna Megyei Agrárkamara	30/3482443		Bodó Katalin -
dr. Fischer Sándor	Elnök	Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara			
Horváth Mária	Irodavezető	Tolna Megyei Civil Információs Centrum	30/335-8363	cic@tolna.net	
Bohli Antal	Elnök	Tolna Megyei Mérnöki Kamara	30/9867673	timnk@terrasoft.hu	
Rimai Rudolf	Igazgató	Magyar Közút Nonprofit Zrt. Tolna Megyei Igazgatóság	20/ 9410472	rimai.rudolf @tolna.kozut.hu	

**A Tolna Megyei Közgyűlés
4/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete**

**Stratégiai megállapodás
a 2014–2020 közötti uniós finanszírozású fejlesztési programok megyéket
érintő fejlesztéseiről**

Amely létrejött egyrészről

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

képviseli: Orbán Viktor, miniszterelnök,

(a továbbiakban: Kormány),

másrészről

BARANYA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Tiffán Zsolt, a közgyűlés elnöke,

BÁCS-KISKUN MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Bányai Gábor, a közgyűlés elnöke,

BÉKÉS MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Farkas Zoltán, a közgyűlés elnöke,

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: dr. Mengyi Roland, a közgyűlés elnöke,

CSONGRÁD MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Magyar Anna, a közgyűlés elnöke),

FEJÉR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Törő Gábor, a közgyűlés elnöke,

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: dr. Szakács Imre, a közgyűlés elnöke,

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Kocsis Róbert, a közgyűlés elnöke,

HEVES MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Szabó Róbert, a közgyűlés elnöke,

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Kovács Sándor, a közgyűlés elnöke,

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Popovics György, a közgyűlés elnöke,

NÓGRÁD MEGYE ÖNKORMÁNYZATA

képviseli: Becsó Zsolt, a közgyűlés elnöke,

PEST MEGYE ÖNKORMÁNYZATA

képviseli: dr. Szűcs Lajos, a közgyűlés elnöke,

SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Gelencsér Attila, a közgyűlés elnöke,

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Seszták Oszkár, a közgyűlés elnöke,

TOLNA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: dr. Puskás Imre, a közgyűlés elnöke,

VAS MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Kovács Ferenc, a közgyűlés elnöke,

VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Lasztovicza Jenő, a közgyűlés elnöke,

ZALA MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT

képviseli: Manninger Jenő, a közgyűlés elnöke,

(a továbbiakban a tizenkilenc megyei önkormányzat együtt: megyei önkormányzatok),

között (a továbbiakban a Kormány és a megyei önkormányzatok együtt: Felek) az alulírott napon és helyen,

- elismerve, hogy a megyék történelmi szerepére, a magyar alkotmányosság és függetlenség védelme érdekében kifejtett erőfeszítéseit, több mint nyolc millió polgár otthonaként kiemelt figyelmet érdemelnek,
- rögzítve, hogy az új típusú megyék kiemelt feladata a területfejlesztés,
- egyetértve abban, hogy a megyék megváltozott szerepének kezelése és a vidék megfelelő fejlődési pályára állítása olyan közös ügy, melyben a Kormány és a megyei önkormányzatok stratégiai együttműködésére van szükség,
- abban a meggyőződésben, hogy a megyék sikere egész Magyarország sikerességének a záloga,
- azzal a szándékkal, hogy a megyék sikeres fejlődését biztosítsák,

a következők szerint:

I.

Előzmények és cél

- A Felek megállapítják, hogy az új típusú megye koncepciójáról szóló 1361/2011. (XI. 8.) Korm. határozattal a Kormány a fejlesztéspolitika területi szintjén jelentkező feladatok megyei önkormányzatok általi ellátásához szükséges intézkedések megtételét rendelte el.
- A Felek megállapítják, hogy a Kormány javaslatára a fentieknek megfelelő tartalommal fogadta az Országgyűlés a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló

2011. évi CLXXXIX. törvényt, amely alapján a megyei önkormányzatok elsődlegesen – egyebek mellett – területfejlesztési és vidékfejlesztési feladatokat látnak el.

- A Felek rögzítik továbbá, hogy mindezzel összefüggésben, a megyei önkormányzatok új feladatainak részletesebb szabályozása érdekében, az Országgyűlés a Kormány javaslatára több ízben is módosította a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvényt.
- A Kormány nyilatkozza, hogy a 2014–2020 közötti uniós programozási időszakra történő felkészülés érdekében számos, a megyei önkormányzatok fentiek szerinti új szerepével számoló határozatot hozott, így különösen
 - a) a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatot,
 - b) a 2014–2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozatot,
 - c) a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) és a Közép-magyarországi régió területén végrehajtandó fejlesztések forrásai felhasználásának tervezéséről szóló 1323/2013. (VI. 12.) Korm. határozatot,
 - d) a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról, valamint a 2014–2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III. 8.) Korm. határozat módosításáról 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozatot.
- A Kormány nyilatkozza, hogy javaslatára az Országgyűlés elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozatot (a továbbiakban: OFTK).
- A Felek célja e megállapodással, hogy
 - a) biztosítsák a megyében tervezett fejlesztések összehangoltan és olyan módon kerüljenek megvalósítására, hogy az Magyarország, a magyar állampolgárok és a megyében élő polgárok érdekeit egyaránt szolgálják,
 - b) megye területfejlesztési koncepciójában foglalt, az OFTK-val összhangban álló fejlesztési elképzelések megvalósítását elősegítsék,
 - c) megteremtsék annak feltételeit, hogy a megye középtávú fejlesztési terveiben foglalt fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében a Felek által kiemelt jelentőségűnek nyilvánított fejlesztési javaslatok a 2014–2020 közötti uniós programozási időszakban megvalósuló operatív programokba beépíthetők legyenek,
 - d) biztosítsák, hogy a megyei önkormányzatok aktívan közreműködhessenek a megyét érintő térségi és határon átnyúló együttműködési programokban.

II.

Az együttműködésről

- A Felek megállapodnak, hogy az I. fejezetben meghatározott célok érdekében, elsődlegesen a III. fejezetben meghatározott területeken
 - a) a Kormány rendszeresen eljuttatja azokat az információkat, megadja azt a tájékoztatást és az iránymutatást a megyei önkormányzatok részére, amelyek álláspontja szerint azoknak a jogszabályban meghatározott feladatai szabályos, hatékony és célszerű elvégzéséhez szükséges,

- b) a Kormány kikéri a megyei önkormányzatok véleményét minden, a feladatkörüket érintő, fejlesztéspolitikai szempontból jelentős kérdésben – ha azt sürgős szükség vagy más alapos ok ésszerűtlen mértékben meg nem nehezíti –,
- c) a Kormány biztosítja fejlesztéspolitikáért felelős kormányzati szerve útján, hogy a megyei önkormányzatoknak rendszeresen személyes konzultációra nyíljon lehetőségük,
- d) a Kormány szakmailag támogatja és koordinálja a Nemzetgazdasági Minisztérium útján és a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal bevonásával a megyei önkormányzatoknak a 2014–2020 közötti uniós programozási időszakra történő tervezési felkészülését,
- e) a megyei önkormányzatok a kialakuló legjobb gyakorlatokról rendszeresen tájékoztatják egymást és a Kormányt,
- f) a megyei önkormányzatok az I. fejezetben meghatározott cél elérése érdekében – elsődlegesen a III. fejezetben meghatározott területeken – javaslatot tehetnek a Kormány részére, amely azt a lehetőségekhez mérten figyelembe veszi.
- A Kormány nyilatkozza, hogy a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (a továbbiakban: VEKOP) irányító hatósági funkcióit a Nemzetgazdasági Minisztérium látja el, a támogatói döntéseket a Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság (a továbbiakban: ROP IH) saját jogkörében (és felelősségére).
 - A megyei önkormányzatok vállalják, hogy a TOP és VEKOP fejlesztései kapcsán részt vesznek a pályázatok kiírásának előkészítésében, projektgenerálási, véleményezési feladatok ellátásában, az értékelésben, a döntési javaslatok megfogalmazásában a ROP IH, illetve a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság részére.
 - A megyei önkormányzatok vállalják az integrált területi beruházások (a továbbiakban: ITI) körében, hogy
 - a) ellátják a megyei ITI-vel összefüggő tervezési feladatokat (stratégia és projektlista, beleértve a projekteket és a kis projekt alap lehetőségét is),
 - b) a ROP IH-val való tárgyalásos folyamat eredményeként kerül elfogadásra az ITI Stratégia,
 - c) ITI gazdai feladatkörében monitorozza és nyomon követi a stratégiájának megvalósulását, valamint jelent arról a finanszírozó irányító hatóságnak.
 - A megyei önkormányzatok vállalják, hogy a közösség által irányított helyi fejlesztések (a továbbiakban: CLLD) körében
 - a) elősegítik a CLLD csoportok közötti földrajzi lehatárolások összehangolását,
 - b) támogatják és segítik a helyi fejlesztési stratégia megalkotását és végrehajtását,
 - c) elősegítik, hogy a város-vidék kapcsolatok erősítésére fókuszáló helyi projektek uniós forrásai – a helyi fejlesztési stratégiák célrendszeréhez illeszkedve – kiemelten járuljanak hozzá a vidéki térségek fejlesztéséhez,
 - d) támogassák a területüket érintő stratégiák összehangolását, annak érdekében, hogy a megye területén megvalósuló fejlesztések minél több szinergikus hatást eredményezzenek (pl. megyei programok kistérségi csomagjaival).
 - A Kormány vállalja a CLLD-vel összefüggésben, hogy a megyei önkormányzatok koordinációs feladatának ellátásához módszertani támogatást nyújt.
 - A megyei önkormányzat vállalja, hogy a Kormány által részére megküldött anyagot a véleményezésre felkérő levélben megjelölt módon és határidőben véleményezi és arról tájékoztatja a Kormányt. Az ilyen célra megállapított határidő három munkanapnál akkor lehet rövidebb, ha azt sürgős szükség vagy más alapos ok indokolja.

III.

Az együttműködés elsődleges területei

- A Felek az együttműködés elsődleges területeiként az e fejezetben megjelölt kérdésköröket azonosítják.
- A Kormány határozatot hozott arról, hogy
 - a) a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban: TOP) végrehajtásában a decentralizált forrásokat három területi szinten kell tervezni: megyei szinten, a megyei jogú városok és térségük, valamint a térségi központi szerepkört betöltő városok és kistérségük szintjén,
 - b) a TOP keretében három szinten folyó tervezés összehangolásában a megye területén a megyei önkormányzat koordinációs szerepet tölt be,
 - c) a megyei önkormányzat a tervezés során partnerségben együttműködik a megye területén található megyei jogú várossal,
 - d) a megyei önkormányzatok szerepet vállalnak az ágazati programok területi igényének közvetítésében és becsatornázásában, valamint az ágazati fejlesztések megyén belüli összehangolásában, megteremtik a területi összehangolás megyei feltételeit, elősegítik a térségi feltételekhez megfelelő fejlesztések tervezését és megvalósítását.
- A Felek megállapodnak abban, hogy – a tervezés területi szerveződése erősítése érdekében – megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a regionális fejlesztési ügynökségek a megyei önkormányzatok irányítása alá kerüljenek. A Felek célja ezzel annak biztosítása a megyék számára, hogy a 2014–2020 közötti uniós programozási időszak tervezésével, végrehajtásával, valamint a területfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos feladatainak ellátásához szükséges munkaszervezet a megyei önkormányzatok rendelkezésére álljon.
- A Kormány biztosítja, hogy a határmenti együttműködési programok tervezése és a későbbi fejlesztési igények megvalósítása érdekében a határ menti megyék megyei önkormányzatai szerepet vállalhassanak a programok tervezési munkacsoportjában, ezzel is gazdasági és kulturális hidat építve a szomszédos országok határmenti régióival.

IV.

Záró rendelkezések

- Jelen stratégiai megállapodás azon a napon lép hatályba, amelyen a Felek közül az időben utolsóként aláíró szerződő fél képviselője aláírja a megállapodást.
- A Felek jelen megállapodás megkötéséhez szükséges jóváhagyást az arra irányadó eljárásrendben biztosították, a Felek képviselői így megfelelő felhatalmazottsággal rendelkeznek jelen megállapodás aláírásához.
- A Felek jelen megállapodásban stratégiai céljaikat határozták meg, a megállapodás rendelkezéseiből a Felek egyikét illetően sem keletkezik kötelezettség valamely szolgáltatás teljesítésére, vagy jogosultság a másik szerződő fél szolgáltatásának követelésére.
- A Felek lényeges közléseiket írásban, bizonyítható módon hozzák egymás tudomására. A Felek kapcsolattartóként olyan személyeket jelölnek ki, akik az általuk képviselt szerződő fél nevében nyilatkozattételre jogosultak. A kapcsolattartó

nyilatkozatát az általa képviselt szerződő fél cselekményének kell tekinteni, a részére teljesített kötelezettséget pedig úgy kell tekinteni, mint amit az általa képviselt szerződő fél javára teljesítettek. A Felek a kapcsolattartóik személyéről és az ő elérhetőségeiről e megállapodás megkötését követő öt munkanapon belül tájékoztatják egymást, a kapcsolattartó személyének, illetve az elérhetőségek megváltozásáról ugyanilyen határidőn belül és módon tájékoztatást adnak.

- A Felek megállapodnak, hogy e megállapodást csak kifejezetten e megállapodás módosítására irányuló, írásba foglalt szerződésmódosítás útján módosítják. A Felek e megállapodást írásban a tárgyév utolsó napjára írásban felmondhatják, avagy ha a felmondás valamennyi féllel történő közlése és a fordulónap között legalább harminc nap időköz nincs, úgy a felmondást úgy kell tekinteni, mint amely a soron következő év utolsó napjára szól.
- A Felek között vitás kérdés nincs, a jövőben keletkező vitáikat elsősorban békés úton, tárgyalások révén törekszenek megoldani. A Felek jelen stratégiai megállapodást pontról pontra haladva értelmezték, a megállapodás szövegét, mint ügyleti akaratukkal mindenben megegyezőt elfogadták, azt jóváhagyólag aláírták.

Budapest, 2014. „

”

Magyarország Kormánya

képviseli: Orbán Viktor, miniszterelnök

Baranya Megyei Önkormányzat

képviseli: Tiffán Zsolt, a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat

képviseli: Bányai Gábor, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Békés Megyei Önkormányzat

képviseli: Farkas Zoltán, a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat

képviseli: dr. Mengyi Roland, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Csongrád Megyei Önkormányzat

képviseli: Magyar Anna, a Csongrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Fejér Megyei Önkormányzat

képviseli: Törő Gábor, a Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat

képviseli: dr. Szakács Imre, a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

képviseli: Kocsis Róbert, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
elnöke

Heves Megyei Önkormányzat

képviseli: Szabó Róbert, a Heves Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat

képviseli: Kovács Sándor, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat

képviseli: Popovics György, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Nógrád Megye Önkormányzata

képviseli: Becsó Zsolt, Nógrád Megye Önkormányzata Közgyűlésének elnöke

Pest Megye Önkormányzata

képviseli: dr. Szűcs Lajos, Pest Megye Önkormányzata Közgyűlésének elnöke

Somogy Megyei Önkormányzat

képviseli: Gelencsér Attila, a Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat

képviseli: Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Tolna Megyei Önkormányzat

képviseli: dr. Puskás Imre, a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Vas Megyei Önkormányzat

képviseli: Kovács Ferenc, a Vas Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

Veszprém Megyei Önkormányzat

képviseli: Lasztovicza Jenő, a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
elnöke

Zala Megyei Önkormányzat

képviseli: Manninger Jenő, a Zala Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke

**A Tolna Megyei Közgyűlés
5/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete**

Általános vélemény:

A Konceptió mind formailag, mind tartalmilag követi a területfejlesztési koncepció szabályaira vonatkozó jogszabályi előírásokat, valamint tartalmi szempontból megfelel a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott „Útmutató a megyei önkormányzatok számára a megyei területfejlesztési koncepciók kidolgozásához, valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió kidolgozásában való közreműködéshez” című dokumentumban előírtaknak.

Részletes észrevételek:

A II. prioritás a „Külső erőforrásokra is támaszkodó, a termelési kapacitások növelésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése a megyében”. Véleményünk szerint elsődleges cél kell hogy legyen, a helyi erőforrásokra épülő gazdaságfejlesztés, ugyanakkor indokolt esetben külső erőforrások bevonása is szükséges lehet, de fontos hogy ezek ne rontsák a helyi gazdasági szereplők esélyeit.

A megküldött koncepció alapján nyilvánvaló, hogy Baranya megye számára stratégiai kérdés Pécs nagytérségi csomóponttá válása. Véleményünk szerint Pécs jelenleg is nagytérségi csomópontnak tekinthető, hiszen a Dél-dunántúli Régió régióközpontja, amely NUTS 2-es szintnek felel meg. A nagytérségi szerep erősítése és további kutatás-fejlesztési és logisztika funkciók erősítése rendkívül fontos Pécs és egyben egész Baranya megye számára.

A koncepció nagy hangsúlyt fektet a közlekedési hálózat fejlesztésére (M6, M60 meghosszabbítására, az M65 építése M60- M9 között. Hiányoljuk ugyanakkor az M9-es gyorsforgalmi út megemlítését az anyagból, amely érinti Baranya megye É-i részét (Komló becsatlakozása).

Hiányoljuk a dokumentumból Tolna megye számára is kiemelten fontos vasútfejlesztést említését (Dombóvár-Pécs, Bátaszék, „Déli” vasút Kostonca-Adria).

A területfejlesztési szakmai dokumentumban nem találtunk utalást az észak – mecseki bányászati lehetőségekről; a Duna nyújtotta rekreációs lehetőségekről (Mohács szerepe jelentős lehet); a Limes útvonal nem került megemlítésre, mint turisztikai lehetőség a Duna-Dráva Nemzeti Parkban; nem tér ki a dokumentum a Szekszárdi és a Villányi Borvidék, valamint a híres pincefalvak esetleges együttműködési lehetőségeire. Szükségesnek ítéljük a szomszédos megyékkel való együttműködési lehetőségek részletes ismertetését a dokumentumban.

A koncepció kitér az Ős-Dráva Program folytatására, amely a Baranya megyében található hátrányos helyzetű települések egy jelentős részének a kitörési lehetőséget biztosítja, ugyanakkor nem találtunk utalást arra, hogy az Ős-Dráva Programmal nem érintett hátrányos helyzetű kistelepülésekre milyen jellegű beavatkozásokat tervez a megye.

**A Tolna Megyei Közgyűlés
6/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának mellékletei**

1. melléklet

MEGÁLLAPODÁS MÓDOSÍTÁSA

Amely létrejött egyrészről a **Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat** (a továbbiakban: Megyei Nemzetiségi Önkormányzat), képviseli: Dr. Józán-Jilling Mihály, a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, másrészt a **Tolna Megyei Önkormányzat** (a továbbiakban: Megyei Önkormányzat), képviseli dr. Puskás Imre, a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke között a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 80. § (1)-(4) bekezdése alapján, a felek között 2012. május hónap 30. napján létrejött Megállapodás módosítása tárgyában.

1. Felek a Megállapodás II. rész 12. pont b) alpont utolsó francia bekezdését az alábbiak szerint módosítják:
„ - az írásba foglalás nélküli kötelezettségvállalások nyilvántartásba vétele a kifizetési bizonylat alapján történik.”
2. Felek a Megállapodás II. rész 12. pont c) alpontját az alábbiak szerint módosítják:
„ a Nemzetiségi Önkormányzat könyvvezetéséről és részletező nyilvántartásainak vezetéséről a Hivatal Pénzügyi Osztálya gondoskodik az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet és annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletekben foglalt előírások szerint.”
3. Felek megállapodnak abban, hogy a Megállapodás II. rész 12. pont d)-o) alpontjai érvényüket veszítik, azokat törlik a Megállapodásból.
4. Felek a Megállapodás II. rész 13. pont a)-b) alpontját az alábbiak szerint módosítják:
„a) a költségvetési koncepciót a hatályos jogszabályokban foglalt határidőig kell előkészíteni;
b) a koncepció elkészítéséhez a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnöke az előzetes elgondolásait a benyújtási határidőt megelőzően legalább 10 nappal átadja a megyei főjegyzőnek;
5. Felek a Megállapodás II. rész. 13. pont r) és s) alpontját a következők szerint módosítják:
„r) a költségvetés végrehajtásával összefüggő adatszolgáltatások, beszámolók elkészítéséről a Hivatal Pénzügyi Osztálya gondoskodik, a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a jogszabályban rögzített vagy a Magyar Államkincstár által meghatározott határidők betartásával, az adatszolgáltatások, beszámolók körét és tartalmát jogszabályok határozzák meg;
s) a Nemzetiségi Önkormányzat közgyűlése elé beterjesztésre kerülő beszámolók határozat tervezeteit a Hivatal Pénzügyi Osztálya készíti elő a jogszabályokban foglalt határidők betartásával, a testületi ülések időpontjára figyelemmel; a tervezetet a megyei főjegyző megküldi a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnökének, aki az előterjesztéssel kapcsolatos észrevételéről tájékoztatja a megyei főjegyzőt, ezt követően az előterjesztés a Megyei

Nemzetiségi Önkormányzat üléseinek előkészítésére vonatkozó szabályok szerint történik.

6. Felek megállapodnak abban, hogy a Megállapodás II. rész 13. pont t)-u) alpontjai érvényüket veszítik, azokat törlik a Megállapodásból.
7. Felek a Megállapodás II. rész 23. , 24. és 25. pontját az alábbiak szerint módosítják:
„23. A tárgyévi költségvetést és a tárgyévet követő évek előirányzatait terhelő kötelezettséget vállalni az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Áht.), valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Ávr.) foglalt rendelkezések betartásával lehet.
24. Megyei Nemzetiségi Önkormányzat nevében kötelezettségvállalásra a Nemzetiségi Önkormányzat elnöke vagy az általa felhatalmazott nemzetiségi önkormányzati közgyűlési tag jogosult. A Nemzetiségi Önkormányzat elnöke javára szóló kötelezettségvállalásra a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnöke által kijelölt nemzetiségi önkormányzati közgyűlési tag jogosult.
25. Kötelezettséget vállalni a Kormány rendeletében meghatározott kivételekkel csak pénzügyi ellenjegyzés után, a pénzügyi teljesítést megelőzően, írásban lehet.
8. Felek megállapodnak abban, hogy a II. rész 26.-29. alpontja érvényét veszti, azokat törlik a megállapodásból.
9. Felek a Megállapodás II. rész 41. pontját a következők szerint módosítják:
„A készpénzes kifizetések és bevételezések esetében az utalványozás a kiadási, bevételi pénztárbizonylatra történő rávezetéssel vagy külön utalványrendelet alkalmazásával történhet.”
10. A Megállapodás 48. pontjában megjelölt II. fejezet 16. pont „ II. fejezet 13. pont „-ra módosul.
11. A Megállapodás 30.-51. pontjának számozása 26.-47. pontra módosul.
12. A Megállapodás módosítással nem érintett pontjait a felek változatlanul érvényesnek tekintik.
13. A módosítás 2014. március 1-jén lép életbe.

Szekszárd, 2014. február

Szekszárd, 2014. február

Józan-Jilling Mihály
a Tolna Megyei Német Nemzetiségi
Önkormányzat elnöke

dr. Puskás Imre
a Tolna Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Záradék:

A megállapodás módosítását a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése .../2014. (II.) közgyűlési határozatával jóváhagyta.

A megállapodás módosítását a Tolna Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat a .../2014. (II.) határozatával jóváhagyta.

Szekszárd, 2014.

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

2. melléklet

MEGÁLLAPODÁS MÓDOSÍTÁSA

Amely létrejött egyrészről a **Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat** (a továbbiakban: Megyei Nemzetiségi Önkormányzat), képviseli: Sárközi János, a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, másrészt a **Tolna Megyei Önkormányzat** (a továbbiakban: Megyei Önkormányzat), képviseli dr. Puskás Imre, a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke között a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njtv.) 80. § (1)-(4) bekezdése alapján, a felek között 2012. május hónap 30. napján létrejött Megállapodás módosítása tárgyában.

14. Felek a Megállapodás II. rész 15. pont b) alpont utolsó francia bekezdését az alábbiak szerint módosítják:
„ - az írásba foglalás nélküli kötelezettségvállalások nyilvántartásba vétele a kifizetési bizonylat alapján történik.”
15. Felek a Megállapodás II. rész 15. pont c) alpontját az alábbiak szerint módosítják:
„ a Nemzetiségi Önkormányzat könyvvezetéséről és részletező nyilvántartásainak vezetéséről a Hivatal Pénzügyi Osztálya gondoskodik az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet és annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletekben foglalt előírások szerint.”
16. Felek megállapodnak abban, hogy a Megállapodás II. rész 15. pont d)-o) alpontjai érvényüket veszítik, azokat törlik a Megállapodásból.
17. Felek a Megállapodás II. rész 16. pont a)-b) alpontját az alábbiak szerint módosítják:
„a) a költségvetési koncepciót a hatályos jogszabályokban foglalt határidőig kell előkészíteni;
b) a koncepció elkészítéséhez a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnöke az előzetes elgondolásait a benyújtási határidőt megelőzően legalább 10 nappal átadja a megyei főjegyzőnek;
18. Felek a Megállapodás II. rész. 16. pont r) és s) alpontját a következők szerint módosítják:
„r) a költségvetés végrehajtásával összefüggő adatszolgáltatások, beszámolók elkészítéséről a Hivatal Pénzügyi Osztálya gondoskodik, a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a jogszabályban rögzített vagy a Magyar Államkincstár által meghatározott határidők betartásával, az adatszolgáltatások, beszámolók körét és tartalmát jogszabályok határozzák meg;
s) a Nemzetiségi Önkormányzat közgyűlése elé beterjesztésre kerülő beszámolók határozat tervezeteit a Hivatal Pénzügyi Osztálya készíti elő a jogszabályokban foglalt határidők betartásával, a testületi ülések időpontjára figyelemmel; a tervezetet a megyei főjegyző megküldi a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnökének, aki az előterjesztéssel kapcsolatos észrevételéről tájékoztatja a megyei főjegyzőt, ezt követően az előterjesztés a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat üléseinek előkészítésére vonatkozó szabályok szerint történik.
19. Felek megállapodnak abban, hogy a Megállapodás II. rész 16. pont t)-u) alpontjai érvényüket veszítik, azokat törlik a Megállapodásból.

20. Felek a Megállapodás II. rész 26. , 27. és 28. pontját az alábbiak szerint módosítják:
„26. A tárgyévi költségvetést és a tárgyévet követő évek előirányzatait terhelő kötelezettséget vállalni az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Áht.), valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Ávr.) foglalt rendelkezések betartásával lehet.
27. Megyei Nemzetiségi Önkormányzat nevében kötelezettségvállalásra a Nemzetiségi Önkormányzat elnöke vagy az általa felhatalmazott nemzetiségi önkormányzati közgyűlési tag jogosult. A Nemzetiségi Önkormányzat elnöke javára szóló kötelezettségvállalásra a Megyei Nemzetiségi Önkormányzat elnöke által kijelölt nemzetiségi önkormányzati közgyűlési tag jogosult.
28. Kötelezettséget vállalni a Kormány rendeletében meghatározott kivételekkel csak pénzügyi ellenjegyzés után, a pénzügyi teljesítést megelőzően, írásban lehet.”
21. Felek megállapodnak abban, hogy a II. rész 29.-32. alpontja érvényét veszti, azokat törlik a megállapodásból.
22. Felek a Megállapodás II. rész 44. pontját a következők szerint módosítják:
„A készpénzes kifizetések és bevételezések esetében az utalványozás a kiadási, bevételi pénztárbizonylatra történő rávezetéssel vagy külön utalványrendelet alkalmazásával történhet.”
23. A Megállapodás 33.-53. pontjának számozása 29.-49. pontra módosul.
24. A Megállapodás módosítással nem érintett pontjait a felek változatlanul érvényesnek tekintik.
25. A módosítás 2014. március 1-jén lép életbe.

Szekszárd, 2014. február

Szekszárd, 2014. február

Sárközi János
a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi
Önkormányzat elnöke

dr. Puskás Imre
a Tolna Megyei Önkormányzat
Közgyűlésének elnöke

Záradék:

A megállapodás módosítását a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése .../2014. (II.) közgyűlési határozatával jóváhagyta.

A megállapodás módosítását a Tolna Megyei Cigány Nemzetiségi Önkormányzat a .../2014. (II.) határozatával jóváhagyta.

Szekszárd, 2014.

dr. Bartos Georgina
megyei főjegyző

**A Tolna Megyei Közgyűlés
7/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete**

A Tolna Megyei Önkormányzat tervadatai
az államháztartásról szóló törvény 29/A. §-a alapján meghatározott saját bevételeiről
és a stabilitási törvény 3. § (1) bekezdése szerinti
adósságot keletkeztető ügyleteiből és kezességvállalásokból fennálló kötelezettségeiről
2015-2017. évekre vonatkozóan

Megnevezés	Sor- szám	Tárgyév (2014.)	Saját bevétel és adósságot keletkeztető ügyletekből eredő fizetési kötelezettség a tárgyávet követő			Összesen
			1. évben	2. évben	3. évben	
Helyi adóból származó bevétel	01					0
Önkormányzati vagyon és az önkormányzatot megillető vagyoni értékű jog értékesítéséből és hasznosításából származó bevétel	02					0
Osztalékok, koncessziós díj és hozambevétel	03					0
Tárgyi eszközök, immateriális jószág értékesítéséből származó bevétel	04	1000	1000	400	400	2800
Részvények, részesedések értékesítése	05					0
Vállalat értékesítésből, privatizációból származó bevétel	06					0
Bírság-,pótlék és díjbevétel	07					0
Kezességvállalással kapcsolatos megtérülés	08					0
Saját bevételek:	09	1000	1000	400	400	2800
Saját bevételek 50 %-a	10	500	500	200	200	1400
Előző években keletkezett tárgyávet terhelő fizetési kötelezettség	11	0	0	0	0	0
Felvett, átvállalt hitel és annak tőketartozása	12					0
Felvett, átvállalt kölcsön és annak tőketartozása	13					0
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír forg.hoz.	14					0
Váltó kibocsátása	15					0
Pénzügyi lízing	16					0
Szerződésben kapott halasztott fizetés, részletfizetés	17					0
Visszavásárlási kötelezettség kikötésével megkötött adásvételi szerződés	18					0
Kezességvállalásból illetve garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	19					0
Tárgyévben keletkezett illetve keletkező, tárgyávet terhelő fizetési kötelezettség	20	0	0	0	0	0
Felvett, átvállalt hitel és annak tőketartozása	21					0
Felvett, átvállalt kölcsön és annak tőketartozása	22					0
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	23					0
Váltó kibocsátása	24					0
Pénzügyi lízing	25					0
Szerződésben kapott halasztott fizetés, részletfizetés	26					0
Visszavásárlási kötelezettség kikötésével megkötött adásvételi szerződés	27					0
Kezességvállalásból és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	28					0
Fizetési kötelezettség összesen	29	0	0	0	0	0
Fizetési kötelezettséggel csökkentett saját bevétel	30	500	500	200	200	1400

**A Tolna Megyei Közgyűlés
8/2014. (II. 21.) közgyűlési határozatának melléklete**

A Tolna Megyei Önkormányzat 2014. évi összesített közbeszerzési terve

Sorszám	A közbeszerzés							Fedezeti szolgáló pénzeszköz	Bírálobizottság tagjai
	Tárgya, megnevezése, mennyisége	Tárgya	Irányadó eljárásrend	Tervezett eljárás típus	Az eljárás megindításának várható időpontja	Eljárás befejezésének tervezett időpontja	Szerződés teljesítésének várható időpontja, vagy a szerződés időtartama		
1	árubeszerzés								
2	építési beruházás								
3	szolgáltatás								
1.	A TOP-hoz illeszkedő területfejlesztési részdokumentumok kidolgozásának II. fázisa, valamint az uniós forrásból támogatandó megyei projektötletek összegyűjtése	szolgáltatás	nemzeti eljárásrend	Kbt. 122/A.§	2014. február	2014. március	2014. augusztus	EU támogatás	a 35/2013. (IX.20.) közgyűlési határozat szerint

**Szerkeszti és kiadja a Tolna Megyei Önkormányzat
A szerkesztésért felelős: Jogi és Titkársági Osztály
Felelős Kiadó: dr. Bartos Georgina megyei főjegyző**

HU ISSN 1789-2740